KEMAL VAROL

ÂŞIKLAR BAYRAMI

iletişim

KEMAL VAROL 1977 yılında doğdu. Edebiyata şiirle başladı. *Yas Yüzükleri (2001)*, *Kin Divanı* (2005), *Temmuzun On Sekizi* (2007) adlı şiir kitapları *Bakiye* adıyla toplu şiirler olarak kitaplaştı. *Jar* (2011), *Haw* (2014), *Ucunda Ölüm Var* (2016) ve *Âşıklar Bayramı* (2019) adlı dört romanı, *Sahiden Hikâye* (2017) adlı bir hikâye kitabı ve *Demiryolu Öyküleri* (2010) ile *Memleket Garları* (2012) adında iki derlemesi yayımlandı. *Haw* romanıyla 2014 Cevdet Kudret Roman Ödülü, Sabit Fikir 2014 Yılın Romanı, 2015 ÇGD-Bursa Barış Ödülü ve Pen Amerika 2017 Çeviri Ödülü'ne, *Sahiden Hikâye* adlı kitabıyla da 2018 Sait Faik Hikâye Armağanı'na ve 6. Notre Dame de Sion Liseliler Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü.

İletişim Yayınları 2716 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 468
ISBN-13: 978-975-05-2589-6
© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1-3. Baskı 2019, İstanbul
4. Baskı 2021, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora
KAPAK Suat Aysu
KAPAKTAKİ RESİM Rewhat Arslan
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

KEMAL VAROL

Âşıklar Bayramı

iletişim

babama...

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM
GECE GELEN *11*

İKİNCİ BÖLÜM
KONUK KABUL EDİYOR MUSUN? *19*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BABAMIN KALAN ZAMANI *39*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KONUŞAMIYORUM *51*

BİRİNCİ MEKTUP
AFFET! *71*

BEŞİNCİ BÖLÜM
BİR DERDİM VAR *79*

ALTINCI BÖLÜM
YARIM KALAN *97*

BİRİNCİ TÜRKÜ
HELALLİK İSTEYENİN TÜRKÜSÜ *115*

YEDİNCİ BÖLÜM
BAŞKA BİR YERDE *117*

SEKİZİNCİ BÖLÜM
BIRAKIP GİDEN *125*

DOKUZUNCU BÖLÜM
AĞLAMA! *137*

İKİNCİ MEKTUP
ÜZGÜNÜM! *161*

ONUNCU BÖLÜM
VASİYET *167*

İKİNCİ TÜRKÜ
KANADINDA TAŞ TÜRKÜSÜ *183*

ON BİRİNCİ BÖLÜM
BİR GÜN DAHA *185*

ÜÇÜNCÜ MEKTUP
UNUTMADIM *203*

ON İKİNCİ BÖLÜM
ÖMRÜMÜZ *209*

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SAZIM *221*

"Tükendi nakd-i ömrüm dilde bir sevda-yi ah kaldı
Tevessül dilber-i yare benim arzum nigah kaldı."
Şair Rıfat

BİRİNCİ BÖLÜM

GECE GELEN

"Geceleyin gelen nedir, bilir misiniz?"
Tarık suresi

Gecenin bir yarısı, kapının sadece bir kez çalan kararsız ziliyle gözlerimi aralamaya çalıştım. Belki de zil bir kere çalmamış da ben sadece birbiri ardınca çalan o zillerin sonuncusuna uyanmıştım, henüz bunun ayırdında değildim. Evimin içinde yankılanıp sonra aniden susan sese direnerek bir süre gözlerimi açmamaya gayret ettim. Güçlükle birbirine kavuşmuş kirpiklerimin açılmaya mecali yoktu. Günler sonra doğru dürüst uyumak için aldığım ilacın etkisiyle kolumu bile kaldıramıyor, yerimden doğrulup kapıya yönelmeye takatimin olmadığını hissediyordum.

Üç gündür ağır bir sisle sarmalanmış gecenin bu hayli geç vakti kimseyi beklemiyordum. Uykumu kaçırmasın diye bütün gece telefonlarına cevap vermediğim, son zamanlarda iyiden iyiye koptuğumuz Yıldız olsa, zili çalmaktansa muhtemelen kapıyı yumruklamayı denerdi.

Başımı kaldırmak yerine gözlerimi zorlukla aralayıp fosforlu saatimi yüzüme doğru tuttum. Yarı aralık kirpiklerimin arasındaki bulanık saat, üçü çeyrek geçiyordu. Uyuyalı henüz bir iki saat bile olmamıştı ve bu kadar uyku ba-

na yetmiyor, gecenin bir vakti beni uykumdan kaldıran bu haddini bilmez sese karşı içimde derin bir kızgınlık duyuyordum.

Kaç gecedir uykuya hasrettim. İki gece arka arkaya, vaktimin çoğunu on beş yıl önceki sevgilim Aylın'a hiçbir zaman gönderemeyeceğim, belki de hep bende kalacak, arada bir açıp okuyacağım uzun bir mektuba ayırmıştım ve hem mektubun hem de uykusuzluğun bedelini şimdi ödüyordum.

Belki bir kez daha çalar diye kulağımı koridorun sonundaki kapıya doğru çevirdim ama kapıdan herhangi bir ses gelmedi. Bir an, her saat başı çalan saatin alarmını kapı zili sanmış olabileceğim, düpedüz yanılmış olduğum ya da hayal gördüğüm ihtimali geldi aklıma. Belki de kapım hiç çalmamış ve ben hâlâ o kanepenin içindeki obrukta derin derin uyuyor, hatta sonradan hayal meyal hatırlayacağım upuzun bir rüya görüyordum.

Bir süre daha yatağımda öylece sessiz ve gözlerim yarı aralık halde beklemeye karar verdim. İlaç sadece kafamı değil adeta tüm vücudumu uyuşturmuştu. Fakat bir yanım aralık gözlerimi kapamamı öğütlerken diğer yanım bir konuğum olduğunu, koşup ona kapıyı açmamı söylüyordu.

Kapıdan hâlâ bir ses gelmediğine göre en iyisi bir süre daha uyanık kalıp ikinci kez çalacak zili beklemekti. Çaresizce gözlerimi yeniden kapayıp ürpermiş kulaklarımı kapıdan gelecek sese çevirdim ama dışarıdan herhangi bir ses gelmeyince tekrar uyumaya çalıştım.

Yatak odam çoktandır bana nefes vermediği için orada yatamıyordum. Bu yüzden ayaklarımı oturma odasındaki kanepenin kenarına uzatıp, o ayaklar sanki benim değil de kanepenin bir parçasıymış gibi sırtüstü yatmaya çalıştım ama fayda etmedi. Önce sağa ardından homurdana homurdana sola döndüm. Nefesimi kontrol edip kendimi sakinleştirmeye, zihnimden geçen bütün kötü ihtimalleri savuşturmaya

çalıştım ama nafile, işe yaramıyordu. Hiçbir zaman üzerime tam örtemediğim, çoğu kez bacak arama topladığım nevresimi okkalı bir küfürle yere savurdum.

Bu saatte birini rahatsız etmek, ne kadar yakının olursa olsun bir başkasının kapısına dayanmak yapılacak şey değildi. Üstelik sabah erkenden cezaevinde ziyaret etmem gereken bir müvekkil ile başka bir müvekkilimin 3. Ağır Ceza'daki duruşması beni bekliyordu. Yoğundum. İşlerim başımdan aşkındı son zamanlarda. Üstelik çoktandır başımda Yıldız diye bir bela vardı. Son bir haftadır habire rüyama girip çıkan Aylın vardı bir de. Uyumam gerekiyordu artık. Başımı çevirip bir süre kızgınlıkla kapıyı dinledim ama çok geçmeden o kızgınlığın yerini merak ve korku aldı yeniden.

Belki arada bir yanmayan lamba yüzünden komşulardan biri yanlışlıkla ışık yerine zile basmış, sonra da mahcup olup üst kata çıkmıştı. Binada akşamcı olduğunu bildiğim, hatta kimi davalarını üstlendiğim birkaç patavatsız komşum vardı, zili onlardan biri de çalmış olabilirdi. Bütün bunların müsebbibi o olabilir diye tekrar saatime baktım. Akreple yelkovan uyum içinde hareket etmeye, birbirlerini kovalamaya devam ediyordu. Kanepede doğrulup sıkıntıyla yüzümü avuçladım ve dışarıdaki sise bulanmış gecenin bana verecek önemli bir sırrı varmış gibi başımı pencereye doğru çevirdim.

Bir süre dışarı bakmaya çalıştım ama şehri çepeçevre saran bu bembeyaz karanlığın yerden kalkıp dağların doruklarına çekilmeye hâlâ niyeti yoktu. Adeta gökle yer arasında bir yarık oluşmuş, o yarıktan aşağıya sızan sis bulabildiği her şeyi bir anda içine çekmişti. Sokak boyunca her an devrilecekmiş gibi yan yana dizilen apartmanlar, bu apartmanların arasında kendine küçük bir aralık bulan çocuk parkı ve gece karanlığında arada tatlı tatlı gıcırdayan salıncakları, ileride kıvrılıp başka yollara, köprü ve altgeçitlere açılan çevre

yolu, yıkık haldeki Suriçi, önce yükselip sonra giderek duyulmaz hale gelen ambulans sesleri ve gece vakti yoldan geçen tek tük arabaların farları bile sis içindeydi. Oturduğum apartmanla yaşıt çınar ağacının dalları ikide bir yatak odamın camını tıklıyor, bir süreliğine geri çekilip gece gelen vakitsiz bir konuk gibi yeniden cama yükleniyordu. Bahçedeki arabam, çam, akasya ve çınardan oluşan küçük bahçe bile görünmüyordu. Üç parmağımın arasına sıkıştırdığım sigaramı balkondan aşağı fırlatıp hafif ürpermiş bir halde serin odama döndüm.

Tekrar uyuyabileceğimden, terimle ıslanmış yastığımın beni eskisi gibi sarmalayacağından, gözlerimi huzurla kapayacağımdan şüpheliydim. Sinirlerim altüst olmuştu. Merakımı yenmek için gidip kapıyı açmaya cesaret edemiyordum. Belki de boşuna kaygılanıyordum. Kapıda biri olsa, sahiden bana gelmiş olsa, muhakkak şansını bir daha denerdi. Yine de içimde dönüp duran meraka engel olamadım.

Işıkları açmadan çıplak ayaklarımla yavaşça kapıya doğru yürüyüp sanki başıma gelecek talihsiz bir şeyi bekliyormuş da neyi beklediğimi tam olarak bilmiyormuşum gibi gözümü kapı dürbününe dayadım.

Ara elektrik yanmıyordu. Kapıda birinin varlığını doğrulayacak herhangi bir ses yoktu. Kulağımı bir süre kapıya dayayıp merak ve hafif hafif bastıran bir ürpertiyle dışarıyı dinledim ama en ufak bir ses işitmedim. Bir ara kapıyı açmayı, dışarıya bakmayı düşündüm. Ama sanki ben başımı dışarı uzatır uzatmaz birileri boynuma bir şey indirecekmiş gibi korkup vazgeçtim.

Yüzüm asık bir şekilde mutfağa yönelip horultuyu andıran garip sesiyle tek başına olmadığım hissi veren buzdolabının kapısını açtım yavaşça. Mutfağın küçük bir bölümüne önce buzdolabının o huzur veren ışığı, sonra da içeride çoktandır bekleyip duran serinliği doldu. Buzdolabının kapısını

açık bırakıp bir süre mutfak penceresinden dışarı, birkaç yıl önce sabahlara kadar top seslerinin duyulduğu eski şehre ve surlara bakındım ama bir şey görmem imkânsızdı.

Üç gündür şehri saran bu beyaz karanlık, azalacak, artık yeter deyip dağılacak yerde yoğunluğunu bir kat daha artırmıştı sanki. Dışarıda arada bir dallarını birbirine sürtüp konuşmaya çalışır gibi sallanan çınar ağacı, bu gecenin uğursuzluğunu hatırlatan baykuş sesi ve ağacın birer ikişer dökmeye başladığı yaprakların hışırtısı hariç en ufak bir ses bile yoktu. Bir ara sitenin yanından yeşil tepe lambası yanan bir cenaze nakil aracı geçti sanki ama bu görüntüden bile yeterince emin olamadım.

Bir bardak su alıp yeniden kanepeme döndüğümde garip bir şekilde üşüdüğümü hissedip hastalandığımdan korkmaya başladım. Oysa ben öyle kolay üşümez, hatta soğuğu öteden beri severdim. Elimi alnıma götürüp ateşime bakmaya çalıştım ama bunu anlamamın imkânı yoktu. Bunca iş güç arasında bir de hastalıkla uğraşmayayım diye kalkıp açık bıraktığım pencereyi hafifçe örttüm ve kendimi bitkin bir halde kanepeye yuvarladım. Ama galiba pencere yerine tam oturmamıştı ki cızırdayarak bir daha açıldı. Dert etmeyip tekrar uykuya çekildim. Yastığımın kabarıklıklarını düzeltmek için önce birkaç kez yumrukladım, bir elimi alttan bir elimi üstten geçirip bir kadının yumuşacık tenine sokulur gibi sarıldım, kokusunu içime çektim. Elime gelen pamuk topaklarını şefkatle okşarken kendimi kandırmaya çalışarak bir süre uyuyor numarası yaptım hatta. Derin derin soluk alıp verdim. Horlar gibi sesler çıkardım. Gövdemi iyice gevşetip yumuşacık kanepenin içine gömdüm.

Kaç zamandır, nedenini bilmediğim, belki de hiç çalmayan kapı ziline bağlayamayacağım bir sıkıntı basıyordu beni. İçimde bir yerde, sanki senelerdir ipleri birbirine dolaşık halde bekleyen eski bir bayrak yarıya inmiş, ne kadar asılır-

sam asılayım onu yeniden göndere çekemiyordum. O bayrağın bir türlü çözemediğim iplerini düşünmeyi bırakıp kendimi birbiri ardına tekrarlayan esnemeler eşliğinde uykunun kollarına teslim ettim.

Çabucak uyuyacak, sabah kalkıp duşumu alacak, duruşmalarıma girecek, üç gün sonra gitmem gereken Erzurum Cezaevi dönüşü kendimi belki de küçük bir tatilin kollarına atacaktım. Dinlenmeye, her şeyden kaçıp sessizliğin içine dalmaya, ruhumu ele geçiren bu şehri ve hatıralarını geride bırakmaya her şeyden daha fazla ihtiyacım vardı.

Ama tam gözümü kapatır kapatmaz, kapı zilini yeniden hatırlatırcasına, sanki bir kuyunun içinden yankılanan derin ve içli bir öksürük duyduğumda yüreğim ağzıma geldi. Tekrar gözlerimi açıp sanki öksürüğün sahibi içeride-ymiş, elinde bir balta beni bekliyormuş gibi karanlıkta daha da uzayan ve ağzını bir dev gibi açan uzun koridora baktım. Bir an alnımdan kopan bir ter damlası yavaşça şakaklarımdan aşağı süzüldü.

Kuvvetli bir öksürük değildi aslında. Biraz yorulmuş, biraz hırıltılı, belki de az evvel içtiği bir sigaranın dumanını hâlâ ciğerlerinde dolaştırmaya devam eden, daha çok yaşlı birinin öksürüğünü andırıyordu. Asansöre binmek yerine onca basamağı yürüyerek çıkmış, çok yorulmuş, çok terlemiş birinin kesik kesik nefesiyle çıkardığı bir öksürük sesi de olabilirdi duyduğum, tam kestiremedim. Ama gecenin bu geç vakti kapımda birinin olduğuna artık emindim.

Yerimden doğrulup bacaklarım titreye titreye tekrar kapıya yönelirken içimdeki huzursuzluğun birkaç kat daha arttığını, hatta bu huzursuzlukla yalpaladığımı, içimin korkuyla karışık ürperdiğini, tüylerimin diken diken olduğunu hissettim.

Kapıdaki kimdi, gecenin bu vakti benden ne istiyordu, benimle ne derdi vardı, beni hangi belalar bekliyordu, bilmi-

yor, bilmediğim için yüzümdeki korkuyla içimdeki dehşet duygusu bir kat daha artıyordu.

Üstelik gözümü kapı dürbününe uzatır uzatmaz ara otomatiğin yanıp söndüğünü, dışarıdaki aydınlığın tam o anda bina karanlığına gömüldüğünü gördüm. Gözümü bir süre kapı dürbününün bir boşlukta derinleşen merceğine dayayıp, belki kapıdaki hareketlenir ve ara otomatik tekrar yanar diye bekledim korkuyla. Ama ışık yanmadı. Muhtemelen dışarıda beni bekleyen kişi bir ara hareketlenmiş ve sensör de o yüzden yanmıştı. Fakat asansör veya merdiven boşluğundan herhangi bir ses gelmiyordu. Bir an bütün bu seslerle görüntülerin aklımın kötü bir oyunu olabileceğini düşünmeye başladım.

Düşmanım yoktu. Her avukat gibi kaybettiğim, hem bana hem de müvekkillerime zarar veren kimi davalarım olmuştu ama hiç kimseyle başım belada değildi. İlk gençliğimde beni uluorta gözaltına alan polisler artık böyle bir şey yapmaya cesaret edemezdi. Korkmam gereken herhangi biri de yoktu. Yine de gerekirse kendimi savunabilmek için içeriden sertçe bir şey alıp kapıya çıkmaya karar verdim. Fakat tam elime ne alsam, kapıdaki bana bir şey yapmaya kalkışırsa onu neyle haklasam, bir anda üzerime çullanırsa kendimi nasıl kurtarsam diye düşünürken, merdiven boşluğundan yine o yorgun ve tükenmiş öksürük yükseldi.

Yeniden dizlerimin bağının çözüldüğünü, ellerimin belli belirsiz titrediğini, avuçlarımın terlediğini, kalbimin küt küt attığını, alnımdan çeneme doğru soğuk soğuk terlerin döküldüğünü hissettim. İçimden bir ses, son anlarımı yaşadığımı, birazdan evimin kan gölüne döneceğini söylerken bir kere daha ürperdim. Çok değil, birkaç saat sonra aslında ötekilerden bir farkı olmayan yepyeni bir gün başlayacaktı ama ben ömrümün sonuna geldiğimi, sabah akşam baktığım cinayet dosyalarına bir yenisinin ekleneceğini düşünü-

yor, telaşla birilerini arayıp başıma kötü bir şey gelmek üzere olduğunu haber vermek istiyordum son çare. İçimden yükselen metin bir ses kilitli kapıya yeniden bakmamı tembihlerken, fazlasıyla kuşkulu başka bir ses bu saatte kapıya dayanan birinin hayra alamet olmadığını, belanın beni beklediğini, sonumun yaklaştığını, düpedüz tehlikede olduğumu söylüyordu.

Telefonumu çıkarıp ortağım Serhat'ı aramayı planlarken, ortalığı yok yere velveleye vermemek için kan çanağı gözlerimden birini sıkıca kapatıp diğeriyle korka korka kapı dürbününe uzandım yine. Merceğin içindeki o tuhaf ve tekinsiz karanlığa bir süre daha merakla baktım. Tam gözümü mercekten alıyordum ki birden ara otomatik yeniden yandı. Diğer gözümü daha da kısıp merceğe uzanan gözümü bir kuyunun dibinde bir şey arar gibi dikkat ve merakla o derinliğe diktiğimde dizlerimin bağının hepten çözüldüğünü hissettim.

İlk anda tanıyamamıştım ama oydu.

Babam, tamı tamına yirmi beş yıl sonra, bir elinde yıllanmış üç telli bağlaması diğer elinde ahşap bavulu kapımın önünde diz çökmüş, gece vakti aniden ortaya çıkmış mahcup bir konuk veya geçip giden zamandan borcunu mahsup etmeye gelmiş eski bir alacaklı gibi öylece beni bekliyordu.

İKİNCİ BÖLÜM

KONUK KABUL EDİYOR MUSUN?

"Dudakların nasıl ürkek, ne kadar uzakta sesin
Sen gece gelen konuk, hiç kimsenin ve herkesin."
Yağmur Atsız, Gece Gelen Konuk

Elden ayaktan düşmüştü sanki. Çok zayıflamış, çökmüş, beli bir karıncanınki kadar incelmişti. Birine perde inmiş solgun mavi gözleri içeri doğru çekilmiş, kaşları gözlerini kapatacak kadar aşağı düşmüş, üç beş günlük sakalıyla gür bıyıkları hepten kırlaşmış, bir zamanlar bir şeyler yiyip içerken şişip duran yanakları sönüp dişlerine yapışmış, burnu uzayıp hafifçe öne eğilmiş, kulakları şaşırtıcı derecede büyümüştü. Burnunun sağ tarafında iri, yeşil bir mercimek tanesini andıran bir ben vardı. Çocukken arada bir dokunup oynadığımı belli belirsiz hatırladığım, tırnağımın ucuyla yerinden sökmek istediğim o ben sanki daha da irileşmişti. Bir elinde yol kenarında üzerine oturup kendisini uzaklara götürecek herhangi bir araç beklediği yıpranmış, kayışları sökülmüş ahşap bavulu, diğer elinde tıpkı onun gibi yıllanmış, teknesi renk değiştirmiş üç telli bağlaması, kapıda öylece diz çöküp kollarını kavuşturmuş bir halde bana bakıyordu. Sekiz köşeli şapkasının altında beliren iki bitkin ve çökmüş gözden ibaretti âdeta.

Bağlamasıyla bavulunu eline alıp yavaşça ayağa kalkarken ayakları çatır çutur etti. Sanki o an zorlukla hareket ettirdiği

eklemlerinden yere bir avuç kemik tozu, takati kalmamış içli bir nefes ve yıllar önce söylenmiş pişman harfler döküldü. Kendince ayağa kalkmıştı ama nezaketten mi yoksa mahcubiyetten mi bilmiyorum, iki büklümdü.

Kısık, titrek ve her an kırılacakmış gibi çıkan mahcup sesiyle "Konuk kabul ediyor musun?" diye sordu.

O kadar zayıflamıştı ki karnı neredeyse sırtına yapışmıştı. Hâlâ sağlıklıymış, oradan oraya konup göçmeye mecali varmış gibi karşımda dimdik durmaya çalışıyor ama yine de tir tir titreyen elleri ile bir türlü doğrultamadığı eğik beli onu ele veriyordu. Şaşkınlıktan iyice büyümüş gözlerim, nedense eskiden kalma bir alışkanlıkla göbeğine sardığı allı güllü kuşağa kaydı.

Unuttum sanıyordum ama birden, çoğunlukla yıllar önce babamın uzanıp kestirdiği öğle sonralarında, arada bir ellerimi gizlice sokup o rengârenk kuşağın içinde görür görmez hayretler içinde kalacağım bir şeyler aradığımı hatırladım. Orada galiba ben elimi koyar koymaz hemen bulayım diye saklanmış birkaç bozukluk, küçük şekerlemeler ya da uzak şehirlerden satın alınmış minik oyuncaklar, bağlama telleri, tespih ve kim bilir nereden alınmış türlü renklerde esanslar ve gür bıyıklarına sürdüğü bademyağı şişeleri bulduğumu da anımsadım bir anlığına. Fakat bu kez o tuhaf ve esrarlı kuşağının kenarından atkuyruğunu andıran düğümlü püsküller yerine bir sonda kablosu görünüyor, sondasını görmeyeyim diye kirden kararmış şapkasını karnına tutuyordu.

"Estağfurullah," dedim kekeleye kekeleye, "konuk ne demek, buyur geç içeri."

Telaş ve şaşkınlıktan elim ayağım birbirine dolaşıyor, ne yapacağıma, yirmi beş yıl sonra ona ne söyleyeceğime, nerdeyse sabaha karşı kapımda beliren bu davetsiz misafire nasıl davranacağıma, onu nasıl ağırlamam gerektiğine bir türlü karar veremiyordum. Tıpkı onun o matlaşmış yüzü gibi

yıllanmış, geçip giden senelerle birlikte orası burası sökülmüş bavuluyla üç telli bağlamasını elinden almak istedim ama kabul etmedi.

Kapı ağzında, âdeta son bir kez daha karar vermek istercesine bir an durup merakla içeriye, evimin upuzun koridoruna baktı. Yorgun ve tükenmiş nefesi ondan önce içeri girdi. Tam hareketlenip eşikten bir adım atmak üzereydi ki birden vazgeçti. Sanki o kapı ağzında çekilmiş bir fotoğraf karesinde donup kalmış gibi öylece kalakaldı yerinde.

Gecenin bir yarısı her şeyi göze alıp kapıma kadar gelmişti ama hâlâ kararsızdı. Nedenini ikimizin de gayet iyi bildiği eski bir tereddütle yıllarla geçmemiş, hatta daha da artmış derin pişmanlık akıyordu kırışmış yüzünden. Belki de içeride biri olup olmadığını, bu gece yarısı rahatsız edip etmediğini, evin müsait olup olmadığını anlamaya çalışıyordu.

Aslına bakılırsa babamın o sarsak, kararsız ve pişman halinden hiçbir farkım yoktu. Ona nasıl davranacağımı, hangi duyguyla karşısına dikileceğimi, yüzüme nasıl bir ifade iliştirmem gerektiğini bulamıyordum. Her şeyi, birbirimizden habersiz geçen yirmi beş yılı, hatta o yirmi beş yıldan önceki yalnız ve zorlu on beş yılı unutmuş gibi davranmaya çalışsam da nafile. Gözlerimde geçmişin şimşekleri, arada bir çakıp yeniden eski haline dönüyordu.

Bazen bir toprak yığınının altındaki geçmişimi aralayıp orada neler bulacağımı merak ediyor, kazdıkça kazıyor, kazdıkça kazıyor; çok geçmeden de bulduklarımdan hoşnut kalmamış gibi, elimde eski bir kürek, kazdığım çukura yeniden toprak dolduruyordum. Yine de her oğul gibi, ne kadar direnirsem direneyim daha en başından babama karşı yeniktim.

"Yalnızım," dedim, "ev müsait, geçebilirsin içeri."

Zorlukla yere eğilip ayakkabısının bağcıklarına yeltenirken eklemlerinden yine aynı çatırdama sesleri yükseldi. Ayakka-

bısını çıkarmaması için direttiysem de beni dinlemedi. Kapı önünde çıkardığı eskimiş, çamurlu, topukları aşınmış ayakkabılarını yan yana getirip âdeta utanır gibi içeri aldı.

Kapıyı kapadığımda, neden bilmiyorum, ikimiz de bir an durup kapının arkasında burunları ileriyi gösteren, her an hareketlenip dışarı çıkacakmış gibi duran o eskimiş ve çamurlu ayakkabılara baktık. Kirli ve ıslak çoraplarından biri yırtıktı. Çoktandır kestirmediği sararmış tırnağı yırtık çorabından dışarı uzanmaya çalışıyordu. Şalvarı toz toprak içindeydi. Kim bilir gece gece nerelerde gezmişti yine.

Nihayet yirmi beş yıl sonra bir anlığına da olsa birbirimize kaçamak bir iki bakış fırlattık ama konuşacak, ona bir şey söyleyecek gücü kendimde bulamadım. İçimden birkaç kararsız kelime kopmaya çalıştıkça boğazım o kelimeleri çıktıkları yere geri yolluyordu sanki. Bir gece yarısı yolları kesişmiş iki dilsiz gibi üstünkörü de olsa birbirimize baktık bir süre. Ne tokalaştık ne de birbirimize sarıldık. Gayet soğuk bir şekilde, koridorun ışığını açıp merakla ikimize bakan oturma odasını işaret ettim.

Yatıya değil kapı ağzında hal hatır sormaya gelmiş, çok kalmayacak, bir su içip gidecek, bir bahane bulup yeniden kaçacak kadar huzursuz, belki de kararsız bir misafir gibi içeriye geçip bavuluyla üç tellisini girişteki vestiyere özenle dayadığında hâlâ şaşkındım.

Evimi, izimi nasıl bulmuş, bana gelmek için neden gece yarısını beklemiş, sitenin güvenliğine neler söylemiş de içeri girebilmiş; onca yıldır neredeymiş, neden bir kere olsun merak edip aramamış, aklına neden şimdi gelmiştim; çocukken şöyle olmuş, boy atarken böyle olmuş, yıllar ikimize neler etmiş; bütün bunları düşünecek, gözlerime yerleşen hesap makinesini çıkarıp bütün bu sorulardan geriye kalacak o küsuratı hesap edecek, bakiyemi inceleyip kârda mı zararda mı olduğuma bakacak durumda değildim.

Yirmi beş yıl sonra gördüğüm yaşlı babamın beli âdeta bir soru işareti gibi hafifçe bükülmüş, artık zorlukla hareket ediyordu. Hırıltılı nefesine engel olmaya çalışıyor, yürürken duvarlara tutunuyor, yine de bütün bu haline rağmen arada bir başını hızla kaldırıp ısrarla dinç görünmek istiyordu. Fakat eskimiş, dirsekleri aşınmış, yakasının ucu yırtılmış kahverengi çizgili ceketini çıkarırken bile zorlanıyordu artık. Ceketinin bir kolunu çıkarırken diğerini de aynı hevesle çıkarmaya çalıştı ama başaramadı. Ter içinde kalmıştı.

"Yardım edeyim istersen," dedim.

Dinlemedi beni. Kolunun iç astarını da çıkarma pahasına ceketini zorlukla çıkarıp bana uzatırken içeriye bir anda o kesif ter kokusu doldu. Besbelli haftalardır yıkanmamıştı. Astarı tekrar yerine sokup yakası kirden kayış gibi kararmış, ter yüzünden hâlâ nemli olan ceketini vestiyere astım. Tam sırtımı dönecektim ki, babam arkamda dikilmiyormuş gibi yutkuna yutkuna tekrar ceketine baktım. Babamın ceketi; işten, kahveden, pazardan veya bütün gün gezip dolaştığı sokaklardan dönüp kapı girişindeki askıya rastgele asılan bütün baba ceketleri gibi kederle bana bakıyordu sanki.

Titreyen elimi ileri doğru uzatıp babama tekrar oturma odasını işaret ettim. Onun önüne geçerek bir yandan oturma odasının ışıklarını açtım, diğer yandan da gözlerimi gezdirip temizlikçi kadının gündüzden pırıl pırıl yaptığı odada ona hoş kaçmayacak bir şey var mı diye göz gezdirdim hızla. Önce kanepeden aşağı savurduğum nevresimi kaldırdım yerden, sonra da iki büklüm duran yastığımı alıp köşeye yerleştirdim. Üçlü kanepeyi hızla eski haline getirdikten sonra, babamın terli halini hatırlayıp üşümesin diye galiba bozulan açık camı örtmeye çalıştım ama konuğuna habersiz yakalanmış her ev sahibi gibi çok telaşlıydım.

Babam, ilk kez geldiği bir evde nasıl davranacağını kestiremeyen, biraz eğreti, her hareketi için ev sahibinden onay

bekleyen, bir anda çıkıp gitmeye hazır kararsız bir konuk gibi hemen arkamda dikiliyordu. Oturması için yandaki televizyon koltuğunu işaret ettiğimde, şalvarının altından beliren kanla dolu sondadan utanır gibi incecik hortumu tekrar belindeki kuşağın içine soktu.

"Yorgunsan, kanepeye geç istersen," dedim vazgeçerek, "koltukta rahat etmezsin, uzanıp dinlenirsin belki."

Kanepeye geçmedi, orada öylece bekleyip pencereden dışarı baktı bir zaman. Nefes alış verişi henüz düzene girmemişti. Sanki içeriye girmemiş de hâlâ evimin yanındaki o dik yokuşu tırmanıyormuş gibi soluk soluğaydı. Gözlerini kapayıp az önce içinden çıkıp geldiği o kalın sisin etrafa yaydığı nemli havayı ciğerlerine çekti çaresizce. Uzaklara uzun uzun bakmanın bir parçası da bu görüntüymüş gibi, bir an için kırış kırış ellerini arkasında bağlamaya çalıştı ama bunu bile başaramadı. Bir zamanlar istemsizce yapıp ettiği en sıradan hareketlerde bile zorlanıyordu artık.

En son on beş yaşındayken görmüştüm onu. Annem, bana iyi bakıldığını, ihtimamla büyütüldüğümü, bir dediğimin iki edilmediğini anlasın diye her yıl üstümü başımı güzelce giydirir, saçlarımı ıslatıp güzel güzel tarar, onca diretmeme rağmen beni köydeki zar zor ayakta durmaya çalışan eski evimize tek başıma yollar ve orada kim bilir ne zaman ortaya çıkacak olan babamı beklememi tembihlerdi. Sırtımı kapısı kapalı, duvarları yıkılmış, tavanı içe çökmüş kerpiç eve dayar, ayaklarımı toprağa uzatır, annemin güzelce taradığı saçlarımı bozar ve orada, tuhaf bir biçimde her yıl aynı gün, oflaya puflaya babamın gelmesini beklerdim.

Sonunda yorulup koltuğa oturduğunda eski bir alışkanlıkla ayaklarını üst üste atmaya çalıştı ama bunu yapmayı da başaramadı. Değil ayaklarını üst üste atmak, koltuğun kenarında öylece bekleyen parmaklarını oynatmak için bile takati yoktu sanki. Arada bir sıkıntıyla havaya kalkan işaretpar-

mağı yolu yarılar yarılamaz yeniden eski haline, diğer parmakların yanındaki yorgun sırasına dönüyordu. Bazen ağzını açmak, bir iki şey söylemek için niyetleniyor ama o boz bulanık harfler boğazında düğüm olup içli ve ince ince inleyen bir öksürük halinde odamın dört bir yanına dağılıyordu.

"Dur bir yastık vereyim," dedim, "böyle rahat değilsin."

Ses etmedi. Kalkıp uyumak için gece boyu birini alıp diğerini başka bir köşeye savurduğum kanepenin yastıklarından birini yerden alarak sırtına dayadım ama beni görmüyor gibiydi. Birine perde inmiş mavi gözleri koyu sisin içinde öylece dışarı bakıyordu. Arada bir kirpiklerini kırpıyor ama gözleri bunun bir refleks olduğunu unutup onu dertle sarmalanmış derin bir uykuya çağırıyordu. Bir süre sonra içinde debelendiği karaltıdan çıkıp kendine geliyor, oturduğu yerde belli belirsiz bir acıyla sağa sola kıvranıyor, sonra yeniden bana bakmaya utanır gibi ellerini koltuktan sarkıtıp gözlerini kendiliğinden açılan yarı aralık pencereye, üç gündür şehre musallat olan o kalın sise çeviriyordu.

Babam bir elinde üç telli bağlaması diğer elinde ahşap bavulu, bazen köy yolundan bazen köyün sırtını dayadığı bakır çalığı dağdan bazen uzakların uzağı bir bulut kümesinin içinden bazen de herkesin elini alnına siper ettiği bir yamaçtan ağır ağır iner ve ceket cebinde taşıdığı beyaz mendili çıkarıp alnını ve boynunu sildikten, mendilini gömleğiyle ensesinin arasına sıkıştırdıktan sonra yorgun argın gelip yanıma kurulurdu. Sarılmazdı bana. Bağlama tellerinin kıymık kıymık ettiği sağ elinin parmaklarıyla saçlarıma dokunurdu en fazla. Sadece bir kez ve çok kısa bir süreliğine, o da perçemlerimi düzeltmek için. Ne konuştuğumuzu (konuşur muyduk sahi?), neler yaptığımızı pek hatırlamıyorum. Kasten kirlettiğim elbiselerimdeki tozları temizler, ahşap bavulundan çıkardığı elbise, ayakkabı ve türlü renkteki defter ve kalemleri elime tutuştururdu. Biraz da cep harçlığı verir-

di. Almazdım. Başımı çevirip merakla tepedeki yeni evimize bakardım. Annemin o vakitler pencere kenarında iki yorgun göz olup bizi gözlediğini, bazen gözlerini alıp mutfağa kaçtığını, sonra başına bağladığı kara bir yazma ve elinde bir mendille tekrar pencere kenarına kurulduğunu, uğrun uğrun bizi izlediğini bilirdim.

Babam, ne konuşacağını bilmeyen, sadede gelmek için kıvranıp duran, lafa nereden gireceğini kestiremeyen herkes gibi, meseleye havadan sudan girdi:

"Böyle sis görmedim," dedi bir anda.

Sanki kendi kendine konuşmuştu.

"Yol boyu hep böyle sis vardı," dedi sonra.

Söylediklerine bir cevap veya onay mı istiyordu, konuşmak için havadan sudan bir bahane mi arıyordu, emin değildim. Üç gündür şehri saran o kalın sisi ilk kez görüyormuş gibi ben de başımı çevirip pencereden dışarı baktım ama telefonum bana gün yüzü göstermemekte kararlıydı.

Yıldız hâlâ uyumamıştı. Çoktandır sessize aldığım telefonda yirmi sekiz cevapsız arama, bir o kadar kısa mesaj görünüyor ve bunca ısrar onu rahatlatmamış gibi aramaya devam ediyordu. Yıldız'ın ne halde olduğumu bilmesine imkân yoktu. Cevap yazmayınca daha da delirirdi. Sabah cezaevindeki görüşmeye giderken "uyuyakalmışım" derdim ona ya da buna benzer bir şey söylerdim. Gerçi babam gelmişti. Bu saatten sonra görüşmeye gideceğimden de kuşkuluydum. Görüşmemi muhtemelen iptal ederdim. Fakat öğleye doğru gireceğim duruşma önemliydi. Olmadı Hülya'yı arar, dosyaları hazırlatır, yerime duruşmalara girsin diye Serhat'a rica ederdim. Yine de her ihtimale karşı sabahı beklemeliydim. Babam gün doğmadan da gidebilirdi. Tanıyordum onu. Daha doğrusu geçen yirmi beş yılda çok değişmediyse dönüş bileti ceketinin cebinde olmalıydı.

"Çay içer misin?" diye sordum.

Cevap vermedi.

"Soğuk bir şey ya da?"

"Efendim?" dedi eski bir dalgınlıktan çıktığında.

"Su ister misin?" diye sordum.

"Alırım bir tas," dedi.

Sonra ağzından yanlış bir kelime çıkmış gibi, biraz da mahcup bir şekilde, son sözcüğünü "bardak" diye düzeltti.

Sersemlemiş halde ayağa kalkıp yavaşça mutfağa doğru yürüdüm ama bir an durup zayıflamamış da elbiseleri ona büyük gelen bir çocuğa dönüşmüş, kapkara bir yelekle, yakası ter ve tozdan kirlenmiş bir gömleğin içinde el kadar kalmış, sırtı bana dönük oturan çökmüş babama baktım yeniden.

Kafasının arkasında ayna gibi bir boşluk vardı ama saçlarının ön tarafı dayanıklı çıkmıştı. Farkında olmadan elimi kendi saçlarıma götürüp kafamı yokladım. Yanları seyrekleşmiş olsa da tıpkı onun gibi hâlâ dökülmeyen saçlarım vardı.

Yokluğumu fırsat bilip zorlukla ayağa kalktı. Arka arkaya birkaç kez beline sardığı allı güllü kuşağını çözüp içine sakladığı sonda ve idrar torbasını kontrol etti. İşini rahatça görsün, belki soyunup dökünmek ister, benden utanmasın diye sessizce mutfağa geçtim.

Yılda bir köye geldiğinde, derslerime çalışıp çalışmadığımı anlamak için hepsini yanlış cevapladığım birkaç matematik sorusu sorar, bağ bahçe hesabı yaptırır ve sonra yeniden sararmış buğday başaklarından geriye kalan boş tarlalara, henüz biçilmemiş mısırların püsküllerine, kupkuru toprakta yeni yeni çiçeklenen karpuz ve kavun fidelerine bakardı. Çok geçmeden bağlamasını en sevdiği torununu kucaklayan bir dede gibi kucağına oturtup parmaklarını tellerde gezdirmeye başlardı. İşte o vakit ellerimle kulaklarımı kapamaya korktuğumdan etrafımızda tozup duran tüyden yu-

makların ağaç gövdelerinden sızan reçinelere bulanarak benim kulaklarımı sımsıkı tıkamasını, bu sayede babamın sesini hiç duymamayı isterdim. Ama ne yaparsam yapayım onu duyardım. Kendimi bildim bileli hep kısık sesle konuşan babam, sesini anneme de ulaştırmaya çalışır gibi yanık türküsünü avaz avaz havalandırırdı. Gözlerini kaparken iki yana salladığı boynundaki damarlar şişer, yüzü sanki türküden değil de çok geride kalmış bir suçtan dolayı kızardıkça kızarır, dudaklarından bağrıyanık kelimeler dökülür ve nefessiz kalıncaya kadar söyler de söylerdi.

Su bardağını ona uzatırken, belki çok kalmaz da yine çekip gider diye, dönüp sıkıntıyla saatime baktım. Günün ışımasına fazla bir zaman kalmamıştı. Asıl derdim günlerdir cebelleştiğim uyku değildi artık. Ne Yıldız aklımdaydı ne de aradan on beş yıl geçmesine rağmen bir türlü unutamadığım, son zamanlarda sık sık rüyalarıma girip çıkan Aylın'ı düşünüyordum o an. Hayatımın tepetaklak olacağından, babamın başıma kalacağından, çekip gittiğinde bile arkasında yepyeni sıkıntılar bırakacağından korkuyordum.

Bardaktaki suyun birazını ağzına diktikten sonra sigaradan sararmış bıyıklarındaki su damlacıklarını elinin tersiyle sildi. Aşağı sarkan gür bıyıklarının ucunu yeniden yanlara doğru kaldırdığında bu hareketini bir yerlerden anımsadığımı fark ettim. Büyümüştüm ama ben hâlâ o içli kuyunun dibindeki Yusuf'tum belki de. Babamın su içerken yaptığı bu hareket, aklımın üzerini toprak ve çerçöple örttüğüm o kapkaranlık kuyusundan çıkıp yirmi beş yıl sonra yeniden gözlerimin önüne serildi.

"Ziyade olsun," deyip bardağı geri uzattı.

Kırışmış yüzüyle ellerinin her tarafında kahverengi lekeler vardı. Konuşurken arada bir takma dişleri öne fırlayacak gibi oluyor, o dişlerin ona ait olmadığını anladığında çenesini ileri uzatıp tekrar yerine yerleştiriyordu. Ceketini çıkar-

dıktan sonra ağır ağır sıyırdığı gömlek kolunu daha da yukarı çekerken, kollarındaki şişlikler çekti dikkatimi. Otururken kendine doğru çektiği şalvarının açıkta bıraktığı bacaklarında da aynı şişlikler vardı. Vücudunun kimi yerleri yavaş yavaş erirken, bazı yerleri garip bir biçimde şişmeyi tercih etmiş, yüzündeki ışık, gözlerindeki fer kaybolup gitmişti.

"Böyle, poşet ya da kullanmadığın bez gibi bir şey var mı?" diye sordu.

"Neden?" dedim.

"Sonda zaman zaman sızdırıyor. Koltuğunu batırmaktan korkuyorum," dedi utana utana yere bakarken.

"Dert değil," dedim, "kirlenirse kirlensin."

"Olsun," dedi tatsız bir şekilde, "sen bir şey getir de altıma sereyim, rahat değilim böyle."

Babamın çıkıp geldiği günler, üvey babam birden ortadan yok olurdu. Kimseye bir şey demeden çabucak hazırlanır ve evden âdeta bir barut fıçısı gibi çıkardı. Onu galiba bir tek o gün kızgın görürdüm. Üvey babam, diğer günlerde bir kez bile ağzını açıp anneme ya da bana kötü bir şey söylemedi. Bir gün bile ikimizden hiçbir şey istemedi. Bir tas su bile. Her ne işi varsa kendisi gördü. Sessiz bir adamdı. Ama babamın geleceği gün bambaşka biri olur, o gün mümkünse köyde olmamayı tercih ederdi. Bazen ertesi gece bazen de birkaç gün sonra zilzurna köye döner ve eve gelmek yerine tarlaların yolunu tutardı. Birkaç gündür kasabada bir eşek yükü içip duran, orada burada yatan, zamanın ve içindeki kıskançlığın geçmesini bekleyen kendisi değilmiş gibi günlerce bahçede yatıp kalkardı. Dereden tarlalara doğru akan su yolunu genişletir, boy atan sebzeleri eliyle tek tek kontrol eder, kayısı yapraklarına dadanan böcekleri kaçırmak için ateş yakıp tütsüleri dallara tutar, badem ve ceviz ağaçlarına çıkıp dalları kontrol eder ve nihayet üçüncü günün akşamında kendini her zamankinden daha fazla yormuş olarak eve dö-

nerdi. Böyle yaparak, babamın köşe bucağa, dağ bayıra, suya buluta, börtü böceğe ya da annemin çok bekleyen kederli kulaklarına sinmiş sesini unutmaya çalışırdı sanırım.

"Hasta mısın?" dedim kullanmadığım bir tişörtü ona uzatırken.

"Önemli bir şey yok," dedi, "basit bir idrar sorunu. Doktor, birkaç gün kalsın, rahatlayınca sondayı çıkarabilirsin dedi."

"İyiyim" diyordu ama bunu söylerken kullandığı kelimedeki sesler bile ağzından zorlukla, âdeta titreye titreye çıkıyordu. Tişörtü altına sererken, sanki hayatla ilgili önemli bir şey söylemeye hazırlanır gibi bir an ağzını açıp "Yaşlılık," dedi ama devamını getiremedi. Ne söylese, hayatla ilgili hangi sırrı fısıldasa artık hiçbir işe yaramayacağını fark edercesine, cümlenin devamını yutup ağzını sıkıca kapadı.

Bir süre sonra yerinde kımıldayıp bacaklarını altına almak istedi ama bunda da muvaffak olamadı. Rahat etmediği belliydi. Ona sormamın lüzumu yoktu, odadaki üçlü kanepeyi tekrar açarak üzerine nevresim serip başucuna bir de ince bir battaniye bıraktım. Kanepenin tam ortasına kullanmadığım, yakası ve kolları genişlemiş birkaç tişört daha koydum. Onu mu yoksa kanlanmış gözlerimi mi düşünüyordum, hâlâ emin değildim. Gitmeyeceği, en azından geceyi bende geçireceği, yatıya kalacağı kesinleşmişti.

"Yorgun görünüyorsun," dedim, "yat dinlen biraz, yarın konuşuruz."

Konuşmak, hesaplaşmak, içimizdekileri dökmek için bir günümüz daha var mıydı, doğrusunu söylemek gerekirse bundan ikimiz de emin olamazdık. Babam, bu gerçeğin farkındaymışçasına, belindeki kuşağı eliyle yoklayıp gümüş kaplamalı tütün tabakasıyla muhtar çakmağını çıkardı. Ne yapacağına bir türlü karar veremiyordu. Ayak parmakları acıdan mı yoksa kararsızlıktan mı bilmiyorum, önce topla-

nıp geriye çekiliyor, sonra bir şeye niyetlenmiş gibi yeniden eski haline dönüyordu. Yırtık çorabından fırlayan başparmağı arada bir başını dışarı uzatıp tekrar çorabın içine giriyordu. Babamın bir derdi, bir sıkıntısı vardı muhakkak. Yıllar sonra, üstelik bir gece vakti çıkıp gelmez, evimde böylesine kıvranmazdı yoksa.

Sehpadaki kül tablasını parmağımla ona doğru ittim. Elinden düşürmemek için dikkatle kavradığı kül tablasıyla tütün tabakasını alıp balkona çıkmak için hareketlenmeye çalıştı.

"Zararı yok," dedim, "burada içebilirsin."

"Kokutur ama içeriyi," dedi yerinden doğrulmaya çalışırken.

"Olsun, arada ben de odada içiyorum," dedim.

Zorlukla doğrulduğu koltuğa yeniden oturdu. Sigara içtiğimi öğrendiği için yüzü düştü bir an. Elindeki muhtar çakmağı ile gümüş işlemeli tütün tabakasını birkaç kez sıkıntıyla birbirine vurdu. Yine de bana bu konuda bir şey söylemeye, nasihat etmeye hakkı olmadığını düşündü sanırım. Önceden sarıp tabakaya koyduğu sigaralardan birini yavaşça parmaklarının arasına yerleştirdi. Sigarayı parmaklarının arasında yumuşatırken şalvarına dökülen tütün parçalarını avcuna doldurup kül tablasına boşalttı sonra. Hareketleri ağırlaşmıştı. Odaya, yıllar sonra yeniden anımsadığım bir gaz kokusu salan işlemeli muhtar çakmağını çaktı. Ama sarma sigaradan birkaç nefes aldıktan sonra başlayan öksürük yüzünden sigarasını üstünkörü söndürmek zorunda kaldı. Tabladaki yarı sönmüş sigara ince ince tütmeye devam ederken hâlâ kötü kötü öksürüyordu.

"Su ister misin?" diye sordum tabladaki sigarayı söndürürken.

Başını çaresizce iki yana salladı. Nefesi bir garipti. Kurumuş ciğerlerinden tiz bir ses geliyordu, uzun bir ıslık gibi,

kesilip yeniden başlayan. Daha iyi nefes almak için tüm sırtını gerip tekrar serbest bırakıyor ama ciğerleri bu isteğine cevap vermiyordu. Bu yüzden konuşurken dili dolaşıyor, söylediklerini anlamakta zorlanıyordum.

Ne kadar ısrar edersem edeyim ona uzattığım sudan içmedi. Gözleri yuvasından çıkacakmış gibi bir süre daha öksürdükten sonra kendine geldi ama yüzü gözü kıpkırmızıydı.

Rahat olmamı, bana yük olmayacağını, yok yere kaygılanmamamı ima eder gibi "Yarın Kars'a gideceğim," dedi sırtını zorlukla koltuğa dayarken. "Annenin mezarını ziyaret ettikten sonra gitmeden seni de görmek istedim, hepsi bu."

Yirmi beş yıl sonra geçerken uğranılmış, kapı ağzında görülmüş bir oğuldum yani onun için. Babamı, annemin mezarı başında düşünmek bile içimdeki öfkeyi dindirmeye yetmedi. Yine de karşımda iki büklüm duran yaşlı ve hasta haline bakıp ses etmedim. Yerli yersiz kavga etmenin, bulanık bir geçmişin hesabını görmeye çabalamanın, ağzı kapalı bir kuyuya sakladığımız geçmişimize seslenmenin, uçurumdan aşağı yuvarlanmış kocaman bir kayayı sırtlayıp geri dönmenin ne yeri ne de zamanıydı. Zaten kalmayacağını, sabaha gideceğini söylemişti.

Bu ilk gidişi değildi. Babam hep bir yerlere gider ve hiçbir zaman dönmezdi. Onu son defa, on beş yaşında kasabadaki yatılı okula verilmeden önceki yaz ortası gördüm. Yirmi beş yıl boyunca yollarımız bir kez bile kesişmedi. Üvey babam okulun kapısında habire sigara içip sabırsızca beklerken, annem okulun bahçesindeki kavak ağaçları gibi hep iki yana sallandı o sene. Ben yokken, babamın her yıl olduğu gibi o yıl da köye gelip gelmediğini, beni merak edip etmediğini ona sormadım hiç. Hem bir yıl sonra bu soruyu soracak imkânım da kalmadı. Annemi kaybettikten sonra o köye bir daha dönmedim. Sonrasında tek bağımız annem olan üvey babamı da görmedim. Yatılı okuldaki müzik öğ-

retmenim Bedih Hoca'nın yardımıyla ayakta kalmaya çalışırken babamı bir daha aklıma bile getirmedim. Onun hatırasıyla ne doyunca kavga edebildim ne de ferah ferah barışabildim. Önümde uzun yıllar, çekip gideceğim yeni şehirler, beni bekleyen iyi kötü günler, liseyi bitirince kapağı attığım İstanbul, orada beni sarmalayıp duran Aylın; bayrağım hep gönderde yarı çekili de olsa, yaşayıp durdum yıllarca. Ama galiba şimdi önümde yeni bir savaş meydanı açılıyordu.

Ona ilk günkü gibi öfkeli miydim, yoksa bu kızgınlığım yıllarla azalmış mıydı, doğrusunu söylemek gerekirse hâlâ emin değildim. Serhat'ı aramaktan vazgeçtiğime göre, içim fokur fokurdu demek. Fikrimi değiştirmiştim. Sabah onunla tekrar karşılaşmak istemiyordum. Her ne olursa olsun işe gidecektim.

"Sabah önce cezaevine, sonra da adliyeye gitmek zorundayım," dedim.

Üzerini ağır ağır, hepi topu bir yelekle yakası aşınmış bir gömleği çıkarır gibi değil de, sanki elli kat soyunur gibi kan ter içinde değişirken, bana bir cevap vermedi. Yeleğini, belini saran allı güllü kuşağı çıkarıp koltuğun sırtına dayadı. Gömleğinin düğmelerini ağır ağır çözüp en son şalvarını da çıkardı. Arada bir sızdıran sonda yüzünden ön tarafı kanla lekelenmiş, beyazlığından eser kalmamış, neredeyse griye çalan solgun içliğiyle kaldı. Kanepenin üzerine koyduğum tişörtleri yatağın tam ortasına denk gelecek şekilde üst üste dizip yorgun gövdesini eklem sesleri eşliğinde zorlukla yatağa bıraktı. Ardından küçük bir eczane poşetine koyduğu sondasını kanepeden aşağı sarkıttı. Sonda borusu renk değiştirmişti.

"Kanaman mı var?" diye sordum.

"Yok," dedi yine dili dolaşarak, "çok fazla hareket edince hafif kanıyor böyle."

"Olur mu canım," dedim, "bak kanıyor besbelli."

"Dert etme," dedi, "bir iki güne geçer."

"Dediğin gibi olsun," dedim.

Başını hafifçe öne arkaya sallayıp gözlerini kapamaya çalıştı.

"Sabah uyandırmayacağım seni. Dinlen güzelce. Çıkmadan kahvaltı hazırlayacağım, ye muhakkak," dedim.

Başını "tamam" der gibi sallayıp tepemizde merakla salınan kasvetli avizeyi işaret etti sonra. Yorulmuştu. Daha fazla hareket edecek, cümle kuracak, bir şeyleri izah edecek hali kalmamıştı.

Bir an bunca yolu tek başına, üstelik bu haliyle nasıl geldiğini düşündüm. Çok geçmeden başka sorular da gelip aklımın bir ucuna asıldı ama umursamadım. Yirmi beş yıl sonra neden ortaya çıktığının, bu saatte nereden gelip nereye gittiğinin, bütün o eski defterleri tekrar açmanın, oradaki okunaksız ve pişman harflere dikkatle eğilmenin bir anlamı yoktu.

"Üşüyorsan doğalgazı açayım," dedim, "hava soğuk."

"Gerek yok," dedi, "böyle daha iyi."

Üzerine incecik battaniyesini serip ışığı kapadığımda sanki içimde bir yerde başka bir düğme daha kapandı. Yutkuna yutkuna yatak odama geçip yatağa uzanır uzanmaz tekrar doğruldum. Gece uyanır da yerini bulamaz diye mutfaktan bir sürahi su ile üzerini peçeteyle kapadığım bir bardak alıp yavaşça başucuna koydum. Takma dişlerini çıkarıp su bardağına koyduğunda bir bardağa daha ihtiyacı oldu. Yeniden mutfağa gidip geldiğimde, ya yorgunluktan ya da hastalıktan, çoktan sızmıştı.

Nefes alıp almadığını, durumunun nasıl olduğunu anlamak için yorgun yüzüne eğildim, göğsü inip kalkıyordu. Takma dişlerinin yokluğunda yanağıyla dudakları suyu çekilmiş bir kuyu gibi içe doğru bükülmüştü. Arada bir açılıp kapanan kupkuru dudakları odadaki havayı ciğerlerine çekmeye ça-

lışıyor, göğsü körük gibi inip kalkıyor ama nefes almak için sarf ettiği bunca çabaya rağmen yine de muvaffak olamıyordu.

Odadan çıkarken koltuğun arkasına serdiği eski püskü elbiselerine, bu elbiselerin tam üzerine koyduğu sekiz köşeli şapkasına bakıp çocukluktan kalma bir hevesle gözlerim sulana sulana renkli ipliklerle örülmüş yün kuşağına dokundum. Kuşağına değil de geride kalmış o eksik yıllara dokunduğumu, elimde iğne iplik o yılların söküklerini onarmaya çalıştığımı hissettim bir anlığına ama hepsi boşunaydı. Aramızdan sadece kırık dökük bir zaman değil, telafisi imkânsız koca bir heves de eksilmişti sanki.

Gidip yatağıma yatacak, her şeyi unutacak yerde, koridora kadar yürüyüp babamın vestiyere astığım nemli ceketinin ceplerini karıştırmaya başladım. Cebinde buruşuk bir otobüs bileti, ezilmiş birkaç ilaç kutusu, bazı yerleri koyu yazılmış, altı çizilmiş, daire içine alınmış birkaç kan tahlili sonucu, altta da okunaksız bir doktor yazısı vardı. Üstelemedim. Biletindeki saate baktım yeniden. Kars'a öğleden sonra gidecekti. Cüzdanını çıkarıp belki onunla ilgili başka şeyler öğrenirim diye korkuyla ama daha çok utanarak içini yokladım. Cüzdanında onu bir iki hafta idare edecek kadar bir parası, galiba bereket niyetine sakladığı bir hurma çekirdeği ve ücretsiz sağlık hizmeti aldığı yeşil kartı vardı sadece. Yatak odama geçip masanın üzerindeki cüzdanımdan bir miktar para aldım ve bir daha görüşemeyebiliriz diye onun eskimiş cüzdanına sıkıştırdım.

Adliyeden döndüğümde onu muhtemelen göremeyecek, nereye gittiğini asla bilemeyecektim. Her zaman olduğu gibi çoktan kayıplara karışmış olacaktı. Yerine iyi oturmamış birkaç parke cızırdayıp her seferinde beni ele verse de parmak uçlarıma basa basa odaya dönüp babamı son kez kontrol ettim. Tıpkı bir bebek gibi hızlı hızlı nefes almaya çalışıyor ama aldığı nefesi ciğerlerine başarıyla indiremediği

için odadaki havayı bir bütün halinde içine çekmek istercesine ağzı açık uyuyordu. Odama dönüp kendimi çoktandır kullanmadığım yatağıma bıraktığımda bütün vücudumun uyuştuğunu hissediyordum.

Yatağımda bir o yana bir bu yana huzursuzca dönüp durdum gece boyu. Uyku tutmayınca bir ara kulaklığımı takıp hiç olmazsa radyo dinleyeyim, belki radyonun sesiyle sızıp kalırım diye telefonumu açıp bir süre radyo kanalları arasında dolaştım. Bütün radyolarda geceyle koşut kederli şarkılar çalınıyor, bazılarında da içli sunucular berbat şiirler okuyordu. Son çare TRT'yi açtım. "Gecenin İçinden" programı sona ermiş, bu kez "Bir Yazardan Bir Kitaptan" programı başlamıştı. Çaresiz, gözlerimi kapayıp, kimin olduğunu bilmediğim bir kitaptan kısa bir bölüm dinledim:

"Konuşmayı unuttum. Belki zaten büyük bir hatip olmayacaktım ama insanların sıradan, akıcı konuşmasına hâkim olabilirdim. Ama sen daha çok küçükken sözü bana yasakladın."Tek bir itiraz yok!" tehdidi ve yanı sıra kalkan bir el o zamandan beri bırakmıyor peşimi."

Sunucu kendisini bu hayli içli cümlelere kaptırmış, sanki birinden hesap sorar gibi kitaptan bölümler okurken, birden telefonumun alarmı çaldı. Mecburen kulaklıklarımı çıkarıp radyoyu kapadım. Bir an kendime gelmek için duş almayı düşündüm ama suyun sesi babamı uyandırabilirdi. Bitkin, uykusuz ve hayli keyifsiz bir halde yataktan kalkıp hızla üstümü giyindim. Parmaklarımın ucuna basa basa mutfak masasına birkaç parça kahvaltılıkla kurumuş bir parça ekmek koydum. Hiçbir şey yiyecek durumda değildim. Bir an, onu kaldırıp vedalaşmayı, bir ihtiyacı veya son bir diyeceği olup olmadığını sormayı düşündüm ama sonra vazgeçtim. En iyisi birbirimizi bir daha görmeden ayrılmaktı.

Sessizce ayakkabılarımı giydikten sonra, içimdeki merakı yenmek için, başımı kapı kenarından oturma odasına uzat-

tım. Bir türlü tamir etmeye fırsat bulamadığım bozuk pencere yeniden açıldığı için, odadaki tül perde aralıklarla odanın ortasına kadar gelip geri dönüyordu. Açık kalmış pencereye hayıflanıp babamın gece boyu üşümüş olabileceğinden kaygılandım. Gerçi kasım sonlarındaydık ama o eski soğuklar henüz başlamamıştı. Parmaklarımın ucuna basa basa pencereyi kapayıp geri döndüm.

O serin havada, kanepede sırtüstü uzanmış, ağzı açık bir vaziyette uyuyordu. Nefes alıp vermek için dayanıksız göğsünden yardım almaya çalışıyor ama gücü yetmediği için omuzlarını da kullanması gerekiyordu sanki. Nihayet onca çabadan sonra tiz bir ıslığı andıran o nefes çıkıyordu kurumuş ağzından. Her nefes alıp verdiğinde yüzünde tüm kaslarını hedef alan şiddetli bir ağrı seçiliyordu. Üstelik üzerinden kayan battaniyenin altından sarkan sonda kablosu hâlâ kıpkırmızıydı.

Kararsızdım. Evden ayrılıp ayrılmamak, onu evde tek başına bırakıp bırakmamak arasında gidip geliyordum. Galiba, yıllar sonra bir araya gelip hiçbir şey konuşmadan yoluna devam eden herkes gibi, ikimiz de içimizde o garip karmaşayla yeniden farklı yollara sapmalıydık. Üstelik bir an önce cezaevinde olmalıydım. Davasını yeni aldığım müvekkilim beni bekliyordu. Yine de garip bir huzursuzluk vardı üzerimde.

Gece, ceket cebinde bulduğum kan tahlillerini tekrar çıkarıp aceleyle birer fotoğrafını çektim. Salim uyuyordu muhtemelen. Cep telefonumdaki fotoğrafları ona yollarken "Uyanınca, bu tahlillere bir bakar mısın?" diye yazdım.

Kapıyı yavaşça açıp tam dışarı çıkacakken, geçtiği yolların kir pasını almış, terle karışmış, dayanılmaz, ekşi ekşi bir koku geldi burnuma. Bir an başımı çevirip bu kokunun nereden geldiğini anlamaya çalıştım ama bulamadım. Merdivenlerden yalpalaya yalpalaya inerken hatırladım: Baba kokusuydu. Aradan yirmi beş yıl geçse de hâlâ aynıydı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BABAMIN KALAN ZAMANI

"Zamanı tanrı yaşar.
İnsanoğlu hep ölmek için."
Kültigin Abidesi, kuzey yüzü 10. satır

Cezaevinden yorgun argın çıkarken gözlerimden sicim gibi yaşlar boşanıyor, her tarafımdan uyku akıyor, sanki uyku kelimesinden kopan birkaç harf kirpiklerime çökmüş gibi habire esniyordum. Üstelik bana musallat olan bu habis günün biteceği de yoktu. 3. Ağır Ceza'daki duruşmaya kırk beş dakika kalmıştı. Yüzümü uzun uzun ovuşturup kontağı çalıştırdım.

Gerçi bir süreliğine de olsa babamı unutmamı sağlamıştı ama müvekkilim olan edebiyat öğretmeni, başından geçenleri uzun uzadıya anlattıkça içime yine o bildik sıkıntı çökmüştü. Sorun bu adamın üç kişinin hayatına mal olan bir suç işlemiş olması değildi. Herkes günün birinde, üstelik hiç ummadığı bir anda pekâlâ katil olabilirdi. Adam üç cümlede özetlenebileceği bir olayı bir roman gibi uzun uzadıya anlatmıştı bana. Oysa benim bir katilden beklediğim yegâne şey tıpkı işlediği cinayet anı kadar kısa cümleler kurmasıydı.

Müvekkilim bir katil miydi yoksa naif bir âşık mıydı, doğrusu hâlâ emin değildim. Adamın dokunaklı aşk hikâyesi

muhtemelen hâkimin umurunda bile olmayacaktı. Ağırlaştırılmış müebbet yerine yirmi dört yıl almasına yardım edecek bir şeyler bulmalı, adamın o gece sarhoş olduğuna şahitlik edecek bakkalla eczacıya ulaşmalıydım. Meyhane arkadaşları da yardımcı olurdu belki. Ama bu dava her koşulda uğraştıracaktı beni. Eğer başından geçenleri bana yaptığı gibi mahkemede de böyle uzun uzun anlatırsa adamın ağırlaştırılmış müebbet yemesi işten bile değildi.

Müvekkilime boşuna kızıyordum aslında. Çünkü bunu ben talep etmiştim. Esaslı bir savunma yapmak için, hem cinayet gününe ve hem de öncesine ait her ayrıntıyı özellikle dinlemek istiyordum. Birçok avukat gibi olayı dosya üzerinden çözmeye çalışan, polis ve adli tıp tutanaklarıyla yetinen biri değildim. Her ayrıntıyı didik didik eder, avukat değil de âdeta bir dedektif gibi kimi kanıtların izini sürer ve müvekkillerimi o daracık hücrelerden kurtarmak için didinir, o olmazsa daha az ceza almaları için uğraşırdım. Ama neredeyse bütün sabahımı alan, kuyruğu bin kişiye değen upuzun bir hikâye bana bile fazla geliyordu.

Yollarda her zamanki tatsız yoğunluk vardı. Arada bir ışıklarda veya biri başlayıp diğeri beliren beton bloklarla çevrilmiş polis kontrol noktalarında küçük birikmeler oluyor, sonra bir dört yol ağzında herkes farklı yönlere dağılıyordu. Önce büroya uğrayıp birkaç dosya almam, peşinden de hemen adliyeye geçmem gerekiyordu. 3. Ağır Ceza'daki duruşmam da bitince babamı hiç hesaba katmadan bütün günün benim olacağını düşündüm safça.

Işıklarda durunca vites kolunun yanındaki cep telefonumu alıp gece boyu durmadan mesaj atan, gözümü korkuturcasına tam elli yedi kez arayıp benden cevap alamayan Yıldız'a kısacık bir şeyler yazdım:

"Gece babam geldi. Yazamadım. Duruşmadan sonra haberleşiriz."

Yıldız'a başka ne desem kâr etmeyecek, o yine aynı fırtınanın içinde kızgınlık ve kıskançlık nöbetleriyle kıvranıp duracaktı. Bu kadarını demenin yeterli olduğunu düşünüp telefonu yerine koydum. Başımda babam ve Yıldız diye iki ayrı bela yokmuş, Aylın sık sık rüyalarıma girip içimdeki pişmanlığın perdesini aralamıyormuş gibi, parmaklarımla direksiyon simidinde tempo tutarken birden bir türkü başladı radyoda.

Bir süre camı indirip yol kenarındaki çelimsiz ağaçlara, ötedeki askerî lojmanlara, nizamiye kapısında tıpkı benim gibi derin derin esneyen askere baktım. Radyodaki yorgun sesli türkücü "Bülbül Ne Yatarsın Bahar Erişti" türküsünü söylüyordu. Arada bir bağlamalar susup bizim oraya özgü acı gırnatalar devreye giriyordu. Çok istedim ama kapatamadım radyoyu. İçime yeniden bir sıkıntı oturdu.

Eve dönünce muhtemelen babamı göremeyecektim. Yirmi beş yıl sonra ortaya çıkan babam, her zaman olduğu gibi yine kayıplara karışacaktı. Gelişiyle gidişi arasında göz açıp kapayıncaya kadar geçen kısacık bir süre...

Neden geldiğinin bir anlamı yoktu, ben çocukken de aynıydı, sonrasında da. Yaptığı şeyler için hiçbir zaman esaslı bir gerekçesi olmadı zaten. Hayat sanki onun için, istediğinde esen istediğinde duran, yerle gök arasında bir yerde salınan tuhaf bir rüzgârdan ibaretti. Kendini o rüzgâra kaptırıp dağ bayır dolaşır, sırtını o ağaçtan bu ağaca dayar, çeşme başında durup arkasına bakar ve geride bıraktığı hiçbir şey için pişmanlık duymazdı, ne bir açıklama ne özür. Bütün gece ne ben sormuştum ne de o söylemişti zaten. Ömrünün son demlerine yaklaşırken eski bir tanışı görmek ister gibi öylesine uğramıştı ve ben eve döndüğümde çoktan gitmiş olacaktı belki de.

Hülya, gireceğim duruşmalarla ilgili dosyaları çoktan hazırlayıp özenle masamın üzerine koymuş, onca işin arasın-

da filtre kahvemi ihmal etmemişti. Hülya'ya teşekkür ederken Serhat'ı sordum, henüz gelmemişti. "Gelince beni arasın lütfen," dedim ve bürodan çıkıp yürüme mesafesindeki adliyeye koşturdum.

Baro odasındaki meslektaşlarım bir yandan cüppelerini giyip ellerindeki dosyaları yoklarken bir yandan da baro seçimlerini konuşuyorlardı. Bir iki selam alıp verdim ama uykusuzluktan, babamın onca yıldan sonra içime saldığı keyifsizlikten ötürü uzatmak istemedim. Gece boyu bana rahat vermeyen saatime baktım, on dakikaya 3. Ağır Ceza'da olmalıydım.

Duruşma salonunun kapısında beklerken titreşen cep telefonumun uyarısıyla kendime geldim. Yıldız'ın duracağı yoktu, ısrarla konuşmak istiyordu. Oldum olası telefon konuşmalarını sevmezdim. Muhtemelen birbirimizi görmediğimiz, hangi sözü niye kullandığımızı anlamadığımız, gözlerimizdeki kederi fark edemediğimiz için telefonda yine kavga edecektik. Onunla artık tartışmak, konuşmak, didişmek istemiyordum. Kaç gündür etrafımda dolanan, bana hiçbir zaman yetmeyen uykularıma sızan, rüyalarda el eden, zihnimi yıllar sonra yeniden ele geçiren Aylın'ın hatırası yüzünden Yıldız'la konuşur konuşmaz bir kalemde ayrılacağımıza emindim çünkü.

Telefonu hepten kapatmaya hazırlanıyordum ki Salim'in mesajını gördüm. Tahlillere bakmış, sonuçları pek iç açıcı bulmamıştı. Hasta her kimse bir ürolog ya da en iyisi bir onkoloğa gösterilmeliydi.

Garip bir şüpheyle Salim'e gönderdiğim tahlillere baktım. Tahlillerin altında okunması zor ve eğri büğrü bir yazıyla "PET CT önerilir" yazıyordu. Bu terimin ne anlama geldiğini internete bakınca anladım. İçimi bir sıkıntı bastı aniden. Babamın geçiştirmeye çalıştığı, sıradan bir şeymiş gibi önemsizleştirmeye gayret ettiği hastalığı onun sandığı kadar hafif değildi.

Salim'e bu kez, "Sizin buradaki hastanede yaptırmış tahlilleri," diye yazdım; "Van'dan, Diyarbakır'daki sisteme girebiliyorsan bir baksana, neyi varmış tam olarak? Vakit bulursan doktorlarıyla da görüş."

Muhtemelen yoğundu Salim, mesajımı görmedi. Duruşma başlamak üzereydi. İçimden bir ses ısrarla, henüz şehirden ayrılmadan babamı son bir kez görmemi, her ne yaşamışsak yaşamış olalım, onunla son kez vedalaşmazsam acısının bir ömür boyu başımda bir sarkaç gibi sallanacağını söylüyordu. Oysa çoktan çekip gitmiş olmalıydı. Uyanmış, bir iki lokma yemiş ve muhtemelen çoktan otogarın yolunu tutmuştu. Mübaşirin gür sesiyle cüppemin yakasını sıkıntıyla düzeltip duruşma salonuna girdiğimde bile aklım hâlâ ondaydı.

Basit bir alacak verecek meselesi yüzünden meyhaneci kardeşini öldüren müvekkilimin Yargıtay'dan geri gelen davasının duruşması, çağrılmalarına rağmen gelmeyen tanıklar yüzünden fazla uzamadı. Tanıkların zorla getirilmesi, bir türlü cevap yazmayan devlet kurumlarına tekrar müzekkere yazılması derken, duruşma ileri bir tarihe ertelendi. İşimin bu kadar çabuk bitmesine sevinip cüppemi çantama koydum ve tekrar kapıya yöneldim. Merdivenlerden inerken merakla telefonumu çıkardım. Yıldız'ın aramaları kesilmişti. Muhtemelen bu kez kesinkes kırılmıştı bana. Nedense bu ihtimal bana gizli bir sevinç verdi o an. Tek istediğim bir süre yalnız kalmak, kafamı dinlemek ve içimden uzun uzun Aylın'la konuşmaktı ve belki de Yıldız farkında olmadan bana bu imkânı sağlıyordu.

Son günlerde Yıldız'ı hepten unutmuş, Aylın'ın hatırası ve içimde yıllar sonra yeniden beliren, bir nabız gibi atıp duran onunla konuşma isteğiyle baş etmeye çalışıyordum. Ne zaman biriyle işler yolunda gitmese, artık eskisi gibi heyecanlanmadığımı, içimdeki boşluğun kapanmadığını fark etsem,

birkaç gün yalnız kalsam, içimden yıllar, pişmanlıklar akmaya başlasa Aylın'ın hatırası tozlu perdelerin arkasından çıkıp bana el sallıyor; Yıldız'ın bana merakla bakan, içimden neler geçtiğini anlamaya çalışan tuhaf, meraklı ve kederli gözlerini Aylın'ın gözleriyle değişiyordum.

Yıldız'ı son dört gündür, Aylın'ı uzun yıllardır görmemiştim ama bu iki kadın arasında kurduğum o adaletsiz zaman hesabı çoğu kez tersine işliyordu. Bazen, hayatımın farklı zamanlarında karşıma çıkan bu iki kadın eteklerini ağır ağır toplayarak ayağa kalkıyor, rakipmişçesine bir süre etrafımda dönüp dikkatle birbirlerinin gözlerine bakıyor, sonra yer değiştirip farklı koltuklara kuruluyorlardı. İşte o vakit, on beş yıldır görmediğim Aylın'ı daha dün görmüş gibi yanımda hissediyor, Yıldız'ı ise daha o anda, yanımda kıvrılır kıvrılmaz unutmaya başlıyordum.

On beş yılın ardından Aylın'ı yeniden bulup hayatına dahil olmak, karşısına dikilip geçen zamandan ve bağışlanmaktan söz etmek bana ağır geliyordu. Suçluydum. Bana o kötü öğrencilik günlerimde korunaklı evini, sınırsız sevgisini ve sonradan hepsi bir hatıraya dönüşecek o büyülü zamanlarını vermiş bir kadını nedensiz yere terk etmiştim. Daha doğrusu ortada somut hiçbir gerekçe yokken, o günlerde üzerime biraz daha fazla gelen dünyanın ağırlığını bahane ederek arkama bile bakmadan ayrılmıştım ondan. İstanbul'da, okulumun son yılında sürekli gözaltına alınmaktan, takip edilmekten, devamlı tehdit edilmekten bıkıp usandığım, belki de giderek korkmaya başladığım için gitgide kötüleşmiş, böyle böyle Aylın'dan da uzaklaşıp içime kapanmış, okulun bitmesiyle birlikte valizimi alıp Diyarbakır'a dönmüştüm. Ona tek bir açıklama yapmadan hem de.

Yıllar sonra hayatımı düzene sokup, elim para görür görmez bir zamanlar birlikte oturduğumuz o sevimli apartman dairesine, oradan da Aylın'ın çalıştığı gümrük şirketine git-

miş ama hiçbir yerde izine rastlayamamıştım. Bir elin parmakları kadar olan ortak arkadaşlarımız da onun nerede ne halde olduğunu bilmiyordu.

Nereye gittiği, ne iş yaptığı, yaşayıp yaşamadığı hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Sonsuza kadar kaybetmiştim onu. Telefon numarası değişmişti. Bir tek, ona ait bir mail adresi vardı elimde ama bu adresi hâlâ kullandığından bile şüpheliydim. Dünya, yıllar önce alınmış, bir süre kullanılıp sonra şifresi unutulmuş, belki de kapasitesi az bulunmuş, muhtemelen bir başkası açılmış posta hesaplarıyla doluydu. Birkaç kez ona boş ya da birkaç harften oluşan bir mail atıp gönderinin geri gelip gelmeyeceğini kontrol etmeyi düşünmüş ama bu kadarına bile cesaret edememiştim. İstanbul'u ve onu neden geride bırakıp kaçtığımı söylemeye, o zaman söylemekten imtina ettiğim cümleyi on beş yıl sonra kurmaya yüzüm yoktu sanırım. Onu yıllar sonra ilk kez rüyalarımda görmeye başladıktan sonra, oturup içimden geldiği gibi, belki de hiçbir şey açıklamaya çalışmadan, anımsama ile affedilmek arasında gidip gelen uzun mektup bir yazmış ama sonra o mektubu Aylın'a gönderecek kudreti kendimde bir türlü bulamamıştım.

Galiba benim için asıl sorun Aylın'la yeniden görüşmek, iyi ya da kötü o günlere geri dönmek, küllenmiş bir ateşi yeniden harlamak değildi. Onun izini bulmaktan çok, on beş yıl öncesinde kalan günlerimizi, üzerime şefkatle titreyişini, yavaş yavaş bana el sallayan gençliğimin o tutkulu, kayıtsız ve gamsız günlerini özlüyordum.

Bir kadını yıllar sonra yeniden bulabilir, bir anda karşısına çıkıp yalvarırcasına gözlerinin içine bakabilir, af dileyebilir, hatta onu ikna edip bir şekilde hayatına tekrar sızabilirdiniz. Ama zamanın herkesten eksilttiklerini, bir şeylerin hep yarım kalacağını; yıllar önce şefkatle tutulan bir elin, sevgiyle, âdeta tutkuyla bakan o gözlerdeki ışıltının eskisi gibi olma-

yacağını da peşinen kabul etmek gerekiyordu ve galiba hepsinden öte en çok bu ihtimalden korkuyordum.

Yıldız, zaman zaman kafamın içindekileri okuyormuş, bütün bu halimin farkındaymış gibi bakardı bana. Bir şeyler düşündüğümü, aklımın başka bir yere gittiğini, o an onun yüzüne bakarken bile sanki onun yüzüne değil de o yüzün içine saklanmış başka birine baktığımı hisseder ve başını öfkeyle yana çevirirdi. Yine de Yıldız, hayatımın içindeki koca boşluğu bir tek kendisi dolduruyormuş gibi hisseder ama ne zaman bir parça içime kapansam, kimseyle bir şey konuşamaz hale gelsem, pek bir şey anlatmadığım geçmişime dair kimi işaretlerden şüphelenip durduk yere huysuzlanmaya başlardı. Oysa gerçekte her şey zihnimin içinde başlayıp birkaç gün içinde de kendiliğinden biterdi.

Yine aynı durumdaydım. Aylın'ı düşünür düşünmez burnumun direği sızlıyor, sanki okulumun son yılında Aylın'ın o küçücük evindeymişiz gibi, onu, İstanbul'un artık bir hatıraya dönüşüp arkamda kalan karlı ve dik yokuşlarını, bir ceset gibi sere serpe uzanan Boğaz'ı, Haliç sırtlarındaki o küçük apartman dairesini, o evde kalan zar kadar ince, dayanıksız ama bir o kadar büyülü günlerimizi özlüyor, arada bir zihnimi yoklayıp o tutkulu ve sonrasında hazinleşen zamanlara geri gidiyor ama bunu kendimden başka kimseye söyleyemiyordum. Hadisenin detaylarını bilmese de Yıldız son zamanlarda huzursuzdu. Ondan yavaş yavaş koptuğumu anlamış gibi durmadan beni görmeye çalışıyordu. Galiba onunla artık telefonda bile konuşmak istemiyordum.

Bir an adliyenin önünde amaçsızca durup etrafıma baktım. Diyarbakır'da havalar giderek soğuyordu. Üç gündür şehri saran sisten sonra bu kez keskin esen bir rüzgâr başlamıştı. Bu rüzgârın ardından da muhtemelen yağmur yağacaktı. Rüzgârın henüz izin vermediği kara bulutlar yağmak üzere şehrin uzağındaki ovada toplaşıp âdeta dans ediyor,

yüklerini aldıktan sonra şehrin üzerine düşmek için uçsuz bucaksız gökyüzünde oynaşıp duruyorlardı.

Serhat'la ortak kullandığımız büro adliyenin önündeki yolun bir sokak arkasındaydı ama o gün için yapacak bir işim kalmamış, mesaim görünürde sona ermişti ama sanki çok önemli bir işim daha vardı ve ben onun ne olduğunu bir türlü hatırlamıyor, ya da her an biri beni çağıracak da düzenim altüst olacakmış gibi ruhumu hafakanlar basıyordu.

Hülya'yı arayıp büroya uğramayacağımı söyledim. Haftaya girilecek duruşmaların dosyalarını hazırlayıp çıkabilirdi. Erken çıkacağı için sevindi Hülya. Hatta bir kahkaha atmadığı kaldı sevinçten.

"Teşekkür ederim Yusuf Bey," deyip kapadı telefonu.

Otoparktaki arabama binip babamın dediği gibi Kars'a gidip gitmediğinden emin olmak için dosdoğru eve gitmeye karar verdim. Işıklarda yanımda duran beyaz bir arabadaki kadınla göz göze geldik. Kadın dikkatle baktığımı fark edince bir an yan aynaya bakıyormuş gibi yaptım. Sonrasında birkaç kaçamak bakış daha attık birbirimize. Yeni çağın küçük temas anları. Kadının dikkatini çekmek için hafifçe radyonun sesini yükseltmiştim ki duruşmadan çıkarken sesini açmayı unuttuğum telefonumun titrediğini fark ettim, Salim arıyordu. Van'da onca koşturmanın içinde dahi beni ihmal etmemişti.

Salim'in anlattığına göre, hasta bir hafta kadar Diyarbakır'daki araştırma hastanesinde yatmıştı. E-Nabız'daki sonuçlar iyi görünmüyordu. Hatta merak edip E-Devlet'ten de bakmıştı. PET CT'e göre hastalığı her tarafa, özellikle akciğerler ve kemiklere sıçramıştı. Birkaç doz ilaç tedavisi almış ama büyük ihtimalle bütün bunlar işe yaramayacaktı. Salim, yetinmeyip Diyarbakır'daki arkadaşı Bahri Bey'i aramış, Bahri Bey de sağ olsun, diğer doktorlarla görüşmüş, yaşı geçkin olduğu için babama kemoterapi yapılamadığını, ışın tedavi-

sinin de yan etkilere dayanamaması yüzünden yarıda kaldığını öğrenmişti.

"Tamam Salimciğim," dedim.

"Kendi isteğiyle çıkmış hastaneden, tedaviyi yarım bırakmış. Bahri Bey iyi bir doktordur, muhabbeti de güzeldir, istersen bir de ona göster amcayı," dedi.

Bunu tahmin etmek zor değildi. Babam ömrü boyunca hep burnunun dikine gitmişti. Bir sözü ancak sazıyla söylemişse anlam kazanırdı. Başkalarının ne söylediği onun umurunda bile değildi. Yine bildiğini okuyordu.

"Amca için yapabileceğimiz bir şey var mı?" diye sordu.

"Yok Salimciğim," dedim yeşil yanarken, "babamı yeniden hastaneye yatırmaya çalışacağım."

"Baban mı," dedi Salim, "ama soyadınız farklı?"

Şaşırmıştı. O zamana kadar Aylın ve Yıldız dahil, kimseye babamdan söz etmemiştim. Hem gereği de yoktu bunun. Kendime bile anlatamadığım, kim olduğunu bir türlü kavrayamadığım, ruhunda hangi fırtınaların koptuğunu bilemediğim, hiçbir paye biçemediğim, en ufak bir mertebe yakıştıramadığım, ömrünü bir bağlamanın peşinden oradan oraya sürüp duran bir babayı başkalarına serinkanlılıkla nasıl anlatacaktım ki!

"Seni sonra ararım Salim," deyip kapadım telefonu.

Yeniden gaza basarak arabayı eve doğru sürerken ışıklarda göz göze geldiğimiz o güzel kadın çok geride kalmıştı. Siteye vardığımda girişteki güvenlik görevlisi bir şey soracakmış gibi elini kaldırdı ama ne onu dinleyecek vaktim ne de takatim vardı. Muhtemelen, yine bilmem hangi akrabasının bir işini ya da bir tanıdığının davasını soracak, ona yardım etmemi isteyecekti. Bariyer kalkar kalkmaz arabayı otoparka alıp telaşla apartmana girdim.

Asansörü bekleyecek sabrım yoktu. Babamın sahiden gidip gitmediğini merak ediyordum. Merdivenleri hızla çıkıp

dördüncü kattaki evime vardığımda kapıda bir an için ne yapacağımı bilemez bir halde öylece kalakaldım. Kendi evime girip girmemekte tereddüt ediyordum. Lakin üzerimdeki hal tereddüt değil bir çeşit korkuyu andırıyor, arada bir elimi cebime atıp anahtarımı çıkarmaya çalışıyor ama cebimdeki o metal parçalar birbirine değdikçe içimdeki sıkıntı bir kat daha artıyordu. Çaresiz, sonunda her şeyi benden daha çok merak eden kulağımı yavaşça kapıya yaklaştırdım.

Bir süre kapıda durup içeriyi dinledim ama evden herhangi bir ses gelmiyordu. Anahtarımı cebimden çıkarıp sessizce yuvasına yerleştirdim. Başkasının evine giriyormuşçasına korka korka bir kere sessizce çevirip kapıyı açtığımda babamı elinde bavulu ve bağlamasıyla koridorda, tam karşımda buldum.

Üstünü başını giyinmiş, sekiz köşeli şapkasını kafasına geçirmiş, öylece çekip gitmeye hazırlanıyordu. Beni görünce bavulunu yavaşça yere bıraktı. Suçüstü yakalanmış gibi mahzun mahzun gözlerime baktı sonra.

Neden bilmiyorum, içimden bir öfkenin havalandığını hissettim o an. Ağzımı açıp ona bir şeyler söylemek istedim ama yapamadım.

Babam uzaklardayken, yıllar yılı kayıpken, nerede sefa sürdüğünü, yaşayıp yaşamadığını bile bilmezken, varı yoğu belirsiz bir türküden ibaretken daha güzel kavga ediyordum onunla. Çünkü bir babanın kendisiyle değil, hatırasıyla kavga etmek her zaman daha kolaydı, belki de daha zor, kim bilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KONUŞAMIYORUM

"Uyumayı başaramıyorum. Gözkapaklarımın arasında uykumu kaçıran bir kadın var. Eğer yapabilseydim ona gitmesini söylerdim; ama boğazımda konuşmamı engelleyen bir kadın var."
Eduardo Galeano-Kadınlar

Bir iki gün daha bende kalabileceğini, zaten cumartesi günü Erzurum'da olmam gerektiğini, gitmişken onu da Kars'a kadar bırakabileceğimi, bütün bunların bana bir külfet yüklemeyeceğini, bilakis memnun olacağımı söyledim ama ne yaptım ne ettim, ne kadar dil döktüysem onu ikna edemedim, gitmek istiyordu.

Belki de nazlanıyor, benden ısrar etmemi bekliyor diye gönülsüzce birkaç kez daha dil döktüm ona. Dinlemedi. Nihayet, bavuluyla bağlamasını almak için yeltendiğinde gitmekte kararlı olduğunu anladım.

"O zaman beş dakika bekle, üzerime bir şeyler alıp seni otogara bırakayım bari," dedim.

Ses çıkarmadı. Bavuluyla bağlamasını yere bırakıp ağır adımlarla yeniden odaya geçti. Yorgunluk veya uykusuzluktan mı, yoksa onunla konuşurken hangi kelimeleri kullanacağımı bilemez halde kararsızlıkla kıvranıp durmaktan mı bilmiyorum ama boğazım kurumuştu. Mutfağa geçip su bardağını musluğa tuttum. Suyu ağzıma dikerken gözüm kahvaltı masasına takıldı. Pek bir şey yememişti. Masada çekir-

dekleri öylece kenara konmuş iki zeytin tanesi ve bir köşesi ısırılmış bir parça ekmek duruyordu sadece. Muhtemelen ocağı açamadığı için çay da içememişti.

İçeri seslenip "Kahvaltı yapmamışsın," dedim.

Cevap vermedi önce.

Yeniden seslenince "Yedim bir şeyler," dedi.

Sonra aniden lavabonun hemen yanında, haftada bir eve gelen temizlikçi kadının yıkayıp kenara koyduğu sarı bezin biraz ötesinde, akşamdan babamın cüzdanına sıkıştırdığım parayı gördüm. Parayı güzelce katlayıp tezgâhın üzerine koymuştu. Ağzımı açıp hiçbir şey diyemedim. Üzerime daha rahat bir şeyler giymek için yatak odasına geçtim ama lavabonun yanındaki o iade edilmiş para ağır bir yük olarak binmişti sırtıma. Sırt çantamı hazırlarken utançtan mı yoksa onu bir daha göremeyecek olmanın kederinden mi karar veremedim ama elimin ayağımın boşaldığını hissediyordum.

Babamın gece boyu nefessiz bir şekilde yattığı kanepeye, masanın üzerindeki pis pis kokan kül tablasına, biriyle su içtiği diğerine takma dişlerini koyduğu bardaklara, vestiyere astığı ıslak ceketinin kokusuna, bir gece vakti konuğum olduğu bu evle bana sıkıntı veren, hep onu hatırlatacak bu eşyalara dönmekte zorlanacaktım. O gittikten sonra bir süre evden uzaklaşmak, onun kokusunun evden silinmesini beklemek bana daha iyi gelecekti galiba. O anda birkaç günlüğüne Mardin'e gitme planları yaptım hemen. Bir iki gün Mardin'in eski sokaklarında dolanıp ferahlar, gözlerimi dağın eteğindeki uzun ve bulanık boşluğa diker, sonra da cumartesi sabah erkenden Mardin'den Erzurum'a geçer, kim bilir, belki de soluğu günübirlik Gürcistan'da alırdım. Belki bu sayede üzerimdeki bu kir, Aylın'ın bir türlü yakamı bırakmayan hatırası ve Yıldız'ın giderek beni nefessiz kılan ısrarı da büsbütün zihnimden silinmiş olurdu.

Sırt çantamı hazırlayıp içine birkaç parça giyecek, iç ça-

maşırı, tıraş takımı, parfüm ve pembe sakinleştirici haplarımı koydum. Peşinden de belki ferahladığımda okurum diye Erzurum'daki müvekkilime ait birkaç dosyayı da koydum çantama. Havalar soğuyordu. Muhtemelen Erzurum'da Diyarbakır'dakinden daha dondurucu bir soğuk olurdu. Montumu çantama sıkıştırıp bir şey unuttum mu diye son bir kez odama baktım.

Yıldız, böyle habersiz çekip gittiğim için muhtemelen bu kez affetmeyecekti beni. Aslında belki de bunun bir önemi yoktu artık, hatta onunla yeniden bir araya geleceğimizden bile şüpheliydim. Bir an ona her şeyi açıklayan uzun bir mesaj atmayı düşündüm ama sonra vazgeçtim. Belki de bazı sözler söylenmediğinde anlam kazanırdı. Yine de son zamanlarda birlikte geçen yıllarımızın hatırına, bari ona birkaç düzgün ayrılık cümlesi kursam diye düşünüyor, sonra yine imtina ediyordum. Bütün bunları düşünmekten iyice yorulan zihnimi toparlamak için sırt çantamı omzuma asıp yeniden içeri geçtim ama dertlerin büyüğü hâlâ içerideydi.

Babam, arada bir yerinde huzursuzca kıvranarak öylece oturma odasında bekliyordu. Sabırsızdı. Galiba benden, evimden ve aramızdaki sessizlikten sıkılmış, bir an evvel çıkıp gitmek istiyordu. Bazen takma dişlerini yerinden çıkarıp tekrar çenesine yerleştiriyor, sonra ona rahat vermeyen dizlerindeki acıyla meşgul oluyordu. Odaya geçip tam karşısındaki koltuğa oturdum. Tabakasını çıkarmış sigara sarmaya hazırlanıyordu. Perde inmiş solgun mavi gözlerini yerden alıp aniden bana baktı:

"Yol için," dedi, "burada içmeyeceğim."

"Rahat ol, içebilirsin," dedim.

Cevap vermedi. Tam o anda oturma odasının penceresi çok eski bir soruya cevap verir gibi sertçe çarptı. Ayağa kalkıp tıpkı babamın titreyen elleri gibi sallanıp duran, ileri geri hareket eden pencereyi sıkıca kapadım. Babam sigarayı ağ-

zına götürdü ama nedense yakmadı. Belki de pencereyi kapadığım için sigara içmekten vazgeçmişti. Kalkıp pencereyi yeniden araladım.

"İyi görünmüyorsun," dedim, "hastaneye gidelim istersen."

"Önemli bir şeyim yok," dedi, "birkaç güne geçer."

Para meselesi yüzünden ona karşı hâlâ mahcuptum. Bu yüzden ona söyleyip söylememekte tereddüt ettim. Sadece cüzdanını değil cebini de karıştırdığımı, raporlarını tetkik ettirdiğimi anlamasından korkuyordum. Kızabilir ya da giderayak bana alınabilir, bütün bunlar durduk yere bana dert olabilirdi. Açıkçası onca yıldan sonra karşımda oturan adamın kim olduğu konusunda en ufak bir fikrim dahi yoktu. Nasıl bir tepki vereceğini de bilmiyordum. Belki de yıllar sonra başıma baba diye bir bela almaya hazırlanıyordum.

"Hastalığın ciddiymiş," dedim yine de, öyle birdenbire.

Sesim titriyor, kelimeler boğazımda bir zımparaya acı acı sürtünür gibi çıkıyordu.

Cevap vermedi.

"İnat etme, gel yatıralım seni bir hastaneye. Doktor arkadaşlarım var, elim kolum uzundur, sana göz kulak olurlar," dedim.

Yüzü düştü. Elini cebine atıp eski muhtar çakmağını çıkardı. Özene bezene sarıp tabakaya koyduğu sigaralardan birini alıp gür bıyıklarının arasında kaybolan dudaklarının arasına yerleştirdi ve yaktığı sigaranın dumanını kederle ileri doğru savurdu.

Sigarayı emercesine içmeye çalışırken ikide bir yerinden oynattığı takma dişlerine yapışan yanaklarına baktım. Yüzünde bir tek o gür bıyıklarının ihtişamı duruyordu. Renk değiştirmiş bıyıkları hariç her yeri çökmüştü. Bana fark ettirmemeye çalışarak eliyle şişmiş dizlerini ovuyor, ne kadar saklamaya çalışırsa çalışsın ağrılarına engel olamıyordu.

"Geç bile kaldı hastalığım," dedi dili dolaşırken.

Arkasından birkaç şey daha söyledi ama ne dediğini anlayamadım. O konuştuğunu, söylediklerini anladığımı sanıyordu oysa. Fakat dili ağzının içinde sağa sola dönse de ağzından anlamlı bir şeyler çıkmıyordu. Sonunda o da dilinin dolaştığını anlamış olmalı ki önündeki bardaktan bir yudum alıp su bardağını geri koydu. İçinden gelen kelimeler ağzına kadar ulaşıyor ama yorgun, hastalıklı ve kederli dili o kelimelerin derli toplu bir cümleye varmasına engel oluyordu. Konuşmaktan vazgeçip pencereden uzağa, kim bilir nereye daldı yine.

"Hiç olur mu öyle şey!" dedim ama sesimdeki dalgalanmaya engel olamadım.

Yalıtımı düzgün yapılmayan apartmanın borularından geçen suların sesi geldi kulağımıza. Sanki bütün bina bu su sesiyle zangır zangır titriyordu. Sonra suyun sesi aniden kesildi ve bir yerlerde bir kapı açılıp kapandı. Üst kattaki komşumun karısı terlikleriyle bir odadan diğerine geçti. Çocuğun biri avaz avaz annesine seslendi dışarıdan.

"Tedavinin bir işe yaramayacağını biliyorum," dedi gücünü toplayarak. "Değmez onca koşturmaya. Beni otogara bırakman kâfi!"

Hayatının geri kalanını hepi topu üç cümleyle özetlemişti. Ne yaparsam yapayım, her ne söylersem söyleyeyim, karşımda babam değil, bir zamanların söz üstadı duruyordu ve ben bunu sıklıkla unutuyordum. Belki de unutmuyor, türküleriyle cümle memleketi titretip duran bu adamın söyledikleri bir tek bana tesir etmiyordu. Ben dinleyicisi değil yarım yamalak da olsa oğluydum. İlk kez gücümü toplayıp ona bir şey sormaya cesaret ettim. Yıllarca ağzımın içinde dönüp duran kelimeler dudaklarıma nasıl hücum etti, ben de şaşırdım.

"Ne işin var Kars'ta?" diye sordum, biraz da çıkışır gibi.

Yüzündeki kederi görünce daha fazla incinmesin, dudak-

larını bir çocuk gibi büzmesin, son görüşmemiz bu sözlerle gölgelenmesin diye ses tonumu biraz daha yumuşattım:

"Buradan daha soğuktur şimdi oralar. Ayakta duracak halin yok. Nasıl gideceksin onca yolu?"

Cevap vermedi. Elindeki yarım sigarayı sanki kafasındaki ya da yüreğine yapışıp kalmış bir şeyi söndürür gibi kül tablasına ağır ağır bastırarak zorlukla ayağa kalktı. Belindeki kuşağa sardığı idrar torbasını yokladı yeniden. Muhtemelen sabah boşaltmıştı torbayı. Ama sondasına takılı torbanın borusu hâlâ torbaya ulaşmamış kanlı idrarla doluydu. Torbadan utandığı için bir eli sürekli kuşağında, dışarıdan görünüp görünmediğini kontrol ediyordu. Hareket ettikçe kuşağından fırlayan boruları eski yerine yerleştirdikten sonra hafiften yana kaymış şapkasını düzeltip güçbela ayağa kalktı.

"Sana da rahatsızlık verdim," dedi kapıya yönelirken.

Zorlanıyordu. Yeni yürümeye başlayan bir çocuk gibiydi. Çocukta hiç olmazsa saf bir heyecan olurdu ama onda en ufak bir takat kalmamıştı. Bir an ona destek olmaya, bari asansöre kadar geçirmek için koluna girmeye niyetlendim ama kabul etmeyeceğini düşünerek vazgeçtim. Bir kuş kadar hafif bavulunu elinden kapıp "Ben taşırım," dedim.

Onu otogara bırakmamı istemeyecek, yine inat edecek, hatta yetişip elimden bavulunu alacak diye beklerken garip bir şekilde sesini çıkarmadı. Vestiyere bıraktığı üç telli bağlamasını alıp başı önde, sessizce dışarı çıktı. Diğer eliyle eskimiş ayakkabılarını yavaşça kapı önüne bıraktı ama onları giymekte zorlanıyordu. Eğilemiyor, şişmiş ayaklarını bir türlü ayakkabılarının içine sokamıyordu. Beceremeyince ayakkabılarının arkasına basarak ikisini de ağır ağır ayaklarına geçirdi, artık hazırdı. Sırt çantamı alıp kapıyı kilitledim ve asansörün çağrı düğmesine bastım.

Otobüsünün kalkmasına daha iki saat vardı ama babam erkenden otogara gitmek istiyordu. Onu ikna etmeye çalış-

mak boşunaydı. Üstelik onca yıldan sonra aramızda kendiliğinden bir hudut çizilmiş, bir bakıma ikimiz de o hududu ihlal etmemeye çalışıyorduk. Arada bir ona değil de asansörün kırık aynasında beliren soluk görüntüsüne kaçamak bakışlarla bakmaya çalışıyor, olup biten her şeyi zihnimin o karman çorman kuyusunda saklamak istiyordum belki de.

"Boşuna zahmet ediyorsun, valizimi ben taşırım," dedi aynadaki onlarca parçaya bölünmüş aksime.

Bir cevap vermedim. Basamaklara dikkat etmesini söyleyerek dışarı çıktığımda bahçedeki beş yaşlarındaki çocuk annesine seslenmeye devam ediyordu. Bir an ben de tıpkı o çocuk gibi başımı yukarı kaldırıp kadının pencereye çıkıp çıkmayacağına baktım. Bağırıp çağırmaktan sesi kısılan çocuk, bu kez merdivenlere doğru koştururken babamın ahşap bavuluyla sırt çantamı arabanın bagajına koydum. Elindeki üç telliyi de almaya niyetlendim ama kabul etmedi.

Arabaya binip kontağı çalıştırdığımda babam hâlâ içeri geçmemişti. Nasıl bir yerde yaşadığımı görmek ister gibi dikkatle etrafı süzüyordu. Her tarafta boy atan lüks sitelere, bu sitelerin bahçelerine sonradan ekildiği için hep eğreti duran yetişkin ağaçlara, bahçede sıra sıra park etmiş araçlara, uzaktaki yakılıp yıkılmış eski şehre ve surlara baktı bir süre. Kafasının içinden neler geçtiğini bilmeme imkân yoktu. Camı indirip ona seslendim ama derdi başkaymış meğer.

Başını açık pencereden içeri sokmaya çalışarak "Yol üzerinde bir eczane ya da bakkal gibi bir yer bulur muyuz?" diye sordu.

"Hayırdır?" dedim.

"Böyle, hasta bezi gibi bir şey bulamaz mıyız acaba? Kirletmeyeyim kimsenin koltuğunu."

Besbelli bu sondalı halinden utanıyor, kendince bir çıkar yol arıyordu. Dışarı çıkıp yavaşça kolundan tuttum, kapı-

yı açıp koltuğu hafifçe geri çektim ve yerine oturmasını rica ettim.

"Başına dikkat et," dedim, "dert etme, yolda buluruz bir şeyler."

Kucağında bağlaması, arada bir belindeki kuşaktan beliren idrar torbasına baka baka, başını içinden bir türlü çıkamadığı dalgınlıkla camdan dışarı çevirdi sonra. Gözlerim bir an siyah şalvarındaki kurumuş yemek artıklarına takıldı. Bir zaman önce üzerine yemek dökmüştü sanırım. Şalvarına baktığımı anlayınca o da eğilip önüne dikkat kesildi. Sonra tırnağıyla dizini temizleyip yemek artıklarını aralık pencereden hafifçe dışarı savurdu.

Yolda müsait bir yerde durup bir eczaneden bir paket bebek alt değiştirme örtüsü aldığımda yüzünde bir rahatlama belirtisi dolaştı birden. Üzerinde türlü çizgi film kahramanları olan mavi örtülerden birini rahat etsin diye güzelce altına serdim. Belki de arabamın kirleneceği düşüncesi beni de rahatsız etmiş, örtüyü koltuğa bu yüzden sıkıca geçirmiştim. İstediği yerine geldi, onu meşgul eden bir sıkıntısından daha kurtuldu diye yüzünde garip bir dinginlik vardı. Geriye başka bir derdimiz kalıyordu şimdi.

Ona sormanın, yeniden çabalamanın, ısrar etmenin bir âlemi yoktu. Söylesem yine bir bahane bulacak ve kabul etmeyecekti. Bir süre şehrin içinde yol aldıktan sonra, otogar yerine, gece gündüz açık olan meşhur bir çorbacının önüne çektim arabayı.

Çorbacının sabahları dolup taşan o kalabalığından eser yoktu. Babam, sanırım neden durduğumuzu anlamıştı ama ya utancından ya da düpedüz acıktığından ses etmedi. Elinde bağlaması, peşim sıra yalpalaya yalpalaya çorbacıya doğru yürümeye başladı. Yürürken arada bir durup dar sokağa park etmiş arabalara, yandaki lisenin duvarına, köşedeki yapraklarını dökmüş dut ağacına tutunuyordu. İçimden

kaç kez ona elimi uzatmak, yürümesine yardım etmek, destek olmak geçti ama yapamadım.

Çorbadaki hindi ve et suyu ağır gelmişti galiba. Teşekkür etmek istercesine kendini olabildiğince zorladı ama birkaç kaşık alıp birazını da siyah yeleğine döktüğü çorba tasını bir süre sonra kenara itti.

"Beğenmediysen başka bir şey söyleyeyim," dedim ama aç olmadığını söyledi.

Ceketinin cebinden çıkardığı ilaçlarını sırayla ağzına atıp suyla birlikte yuttu ama boğazındaki âdemelması sadece bir kez ileri geri oynadı. Sanki gövdesindeki her yerin sadece bir defa hareket edecek kadar takati vardı. Masadaki ilaçları yeniden ceketinin cebine yerleştirirken dalgındı.

"İlaçlar ne için?" diye sordum.

Duymadı beni. Yine ötelere, yıllar yılı gezip durduğu dağ başlarına, herkesin eli çenesinde ona baktığı, imrendiği, iç çektiği ıssız yaylalara, sırtüstü uzandığı dere kenarlarına gitmişti galiba.

Daha yüksek bir sesle "İlaçlar ne için?" diye sordum.

"Biri ağrı kesici, diğerleri tansiyon ve idrar yolları için," dedi kendine geldiğinde.

Koca hastalığı, muhtemelen artık ona tesir etmeyen bu basit ilaçlarla yenebileceğini düşünüyordu. Cebindeki tahlillerde seksen üç yaşında olduğu yazıyordu ama devletin eski kayıtlarına güvenmek imkânsızdı. Muhtemelen daha da yaşlıydı. Hatta ne zaman yakalandığını bilmediğim bu hastalıkla yaşlılığı sanki bir kat daha artmıştı. Çorbamı yudumlarken gözüm büyümüş, memesi uzamış kulaklarına kayıyordu.

Benimle göz göze gelmemeye çalışıyordu. Gözlerini içeride koşturan garsonların üzerinde gezdiriyor, çaprazımızdaki başka bir müşteriyi takip ediyor, ardından türlü kliplerin gösterildiği televizyona çeviriyor, tıpkı çorbacının ya-

nından geçen raylardaki o yorgun ve hüzünlü tren gibi hızlı hızlı nefes alıyordu.

Kemoterapi veya ışın tedavisini bir ihtimal olarak aklımdan bir kere daha geçirdim ama hepsine geç kaldığı aşikârdı. Yeniden tedaviye başlasa bile hayatta kalacağı, bütün bu çabanın ona bir fayda getireceği de şüpheliydi. Masadaki cam bardaklara konan pembe kâğıtlardan birini uzatıp bıyıklarını temizlemesini işaret ettim. Gülümseyip kâğıtla ağzını, parmaklarıyla da uçları sigara dumanından sararmış bıyıklarını sildi. Ne kadar direttiysem de çay içmedi.

"Kalkalım artık," dedi.

O çorbacıdan suskunlukla çıkıp her tarafından toz toprakla motor yağı kokusunun yükseldiği yeni otogara vardığımızda, babam elimdeki bavulu alıp peronlara yalnız başına gitmeye niyetlendi ama ona izin vermedim. Galiba kesinkes Kars'a gittiğinden emin olmak istiyordum. Belki de gittiğini gözlerimle görmek, o gönül rahatlığıyla işime gücüme, eski düzenime dönmeyi düşlüyordum.

Ahşap bavulunu verdiğim muavin babamın oturduğu koltuğun numarasını üzerine yazıp ona küçük bir bagaj kartı uzattı. Babam kartı alıp yine terden sırılsıklam olmuş eskimiş ceketinin cebine yerleştirdi. Sabahtan beri kucağında gezdirdiği bağlamasını bagaja koymayı kabul etmedi. Otobüsün hareket etmesine daha yirmi dakika vardı. Ama o yorgun görünüyor, alnında biriken ter daima ilikli olan gömlek yakasından aşağı süzülüyordu. Bir an önce otobüse geçmek, koltuğuna kurulup dinlenmek, belki de artık uyumak istiyordu.

Otobüsün kapısına tutuna tutuna içeri girip bir süre meraklı gözlerle, oturacağı koltuğu aradı. Ona cam kenarındaki yerini gösterince, arkasını dönüp "Hadi, sen bekleme," dedi bana.

Henüz birkaç yolcunun bindiği nispeten boş otobüsün o yarı aydınlık koridorunda öylece durduk. Tıpkı çocuklu-

ğumdaki gibi yeniden ayrılmak üzereydik. Ancak bu sefer önemli bir derdimiz vardı: Birbirimize sarılmamız mı gerekiyordu, uzanıp elini öpmem mi, varınca aramasını söylemem mi lazımdı; bilemedim. Birbirimize birkaç kaçamak ve hüzünlü bakış attık sadece. Sanırım vedalaşmak ve herkesin kendi yoluna gitmesi için bu kadarı kâfiydi.

Cebimden kartvizitimi çıkarıp bir sıkıntı olursa arasın diye ona uzattım. Kapkaranlık bir denizde zorlukla ilerleyen bir sandalın iki biçare küreği gibi sallanan bıyıkları bir an titrer gibi oldu ama bir şey diyemedi. Kartı alıp yavaşça ceketinin iç cebine koydu. Ardından da hangi ara ceket cebine sıkıştırdığı bebek örtülerinden birini altına serip sırtını koltuğa dayadı.

"Git artık sen!" dedi.

Son anda yeni bir şey duyacak olmanın ümidiyle beklemenin, kararsızlıkla kıvranıp durmanın bir anlamı yoktu. Yapacağımı ziyadesiyle yapmış, olabildiğince ısrar etmiş ama babamı evimde bir gece daha tutamamıştım. Bu kısa ziyaret, geçici konukluk ikimiz için daha iyiydi belki de.

"Hoşça kal," deyip otobüsten aşağı indim.

Otogar kalabalıktı. İnzibatların yerini alan polisler şüpheli gördüklerini çevirip kimliklerine bakıyor, hakkında yakalama kararı olanları veya askerî konvoylara katılmayıp tek başına askere gidenleri tespit etmeye çalışıyorlardı. Ötede meraklı bir köpek sağa sola bakıyordu. Susamıştı sanırım. Arada bir burnunu yerlerde gezdirip bir şeyler arıyordu. Her tarafta bir belirip bir kaybolan seyyar satıcılar, otobüslere girip bir şeyler satmaya çalışıyordu. Uzakta, eski püskü elbiseler giymiş yaşlı bir kadın otobüse binmeye hazırlanıyor, on beş yaşlarında bir çocuk hareket eden bir otobüse ağlayarak el sallıyordu. Simsarlar, kalkacak otobüsleri haber veriyor, son anda birkaç müşteri daha bulmak için can havliyle şehir adları sayıyordu. Otogarın bahçesinde bir cezaevi ring ara-

cı duruyor, galiba bozuk olan araçtan indirilen eli kelepçeli iki hasta mahkûm başka bir araca naklediliyordu. Birden yazıhane güneşliğinin üzerindeki kumru çekti dikkatimi. Muhtemelen kuluçkaya yatmıştı. Dişi kumru meraklı gözlerle aşağıdaki kalabalığa bakıyor ya da ona çalı çırpı getirecek eşini bekliyordu.

Böylece etrafıma baka baka bir türlü otogardan ayrılamadığımı, gitmek istemediğimi, hem buna gücümün de olmadığını fark ettim. Bir an bütün bu görüntülerden kurtulup birkaç adım attım ve babamın oturduğu camın kenarına doğru ilerledim. Siyah film takılmış camlar yüzünden onu seçmek zordu ama bir süre gözlerimi kısıp dikkatle yukarı bakınca sonunda gördüm onu.

Öylece dalmış, gözleri kederle asılı kalmış gibi belli belirsiz bir yere bakıyordu. Arada bir mendiliyle alnındaki boncuk boncuk teri siliyor, elini çenesine koyarak kendisiyle o uzaklık arasındaki mesafeyi hesaplamaya çalışır gibi, kısık gözleriyle az önce baktığı yere geri dönüyordu.

Birden başını aşağıya çevirince şaşkınlıkla beni gördü. Elinin tersiyle "Git!" işareti yaptı bana. Saatimi gösterip otobüsün kalkmasına henüz vakit olduğunu, hareket vaktine kadar bekleyeceğimi anlatmaya çalıştım ama galiba bu çabamda başarısız oldum. Babam, daha fazla beklemeyeyim diye, ellerini birleştirip yanağına dayadı. Uykusunun geldiğini anlatmaya çalışıyordu sanırım. Elimi havaya son kez, titreye titreye kaldırıp veda ettim ona.

Tıpkı bir zamanlar Aylın'a içimden veda ettiğim o boz bulanık anda olduğu gibi, beni nefessiz bırakan bir sıkıntı gelip yeniden zihnime yapıştı. Bir insanı son kez gördüğünü peşinen bilmenin acısı hiçbir acıya benzemiyordu. Babamı muhtemelen bir daha göremeyecektim. Ağzımın içinde zımparadan çıkmış bir sürü hışırtılı kelime, yutkunarak sırtımı dönüp otoparka yürüdüm.

Otoparktaki arabama doğru ilerlediğimde cebimdeki telefonun kim bilir kaçıncı kez titrediğini hissettim. Yine Yıldız arıyordu. Elimde telefon ne yapacağımı bilemedim. Ekran ışığı "Lütfen beni aç!" diye yanıp sönmeye devam ediyordu. O an telefonu açsam muhtemelen kalbini kıracak bir şeyler de söyleyecektim. Belki de sadece Yıldız'ı değil her şeyi unutabileceğim, babamın geride bıraktığı kokusunu artık duymayacağım, rüzgârın yüzümü sertçe yalayacağı bir yolculuk paklardı beni. Uzun zamandır gitmediğim Mardin; eski sokakları, insana kederini unutturan dik yokuşları ve uçsuz bucaksız ovasıyla burnumda tütüyordu.

Israrla çalmaya devam eden telefonu biraz önce babamın oturduğu koltuktaki örtünün üzerine fırlatıp kontağı çalıştırdım ama bir türlü hareket edemedim. Daha doğrusu ayağımı frenden çekmeme rağmen araba bir türlü ilerlemiyordu.

Babamdan geriye kalan örtü bir parça ıslanmış, açık radyoda gamlı türküler başlamıştı. Kravatlarını boyunlarına takan otobüs şoförleri, otogarın çıkış kapısında ücret ödeyip çevre yoluna girmeye hazırlanıyor, şehrin uzağındaki ovada kararsızca gezip duran kara bulutlar yavaş yavaş otogara doğru yaklaşıyordu. Arabamın güneşliğini açıp başımı yukarı kaldırdım ve derin bir nefes aldım. Ama o an içime uzaklardan belli belirsiz gelen o ıslak toprak kokusu değil de telafi edemediğim bir tür pişmanlığın boşluğu doldu sanki.

Babamın dokuz on saatten fazla sürecek bu kadar uzun bir yolculuğu, üstelik o hasta haliyle kaldırabilmesinin, sağ salim Kars'a varabilmesinin imkânı yoktu. Dayanamayıp arabamdan aşağı indim ve yeniden insan kaynayan peronlara doğru yürümeye başladım.

Muavin bagaj kapaklarını kapatmak üzereyken yetişip babamın bavulunu işaret ettim ve onun ahşap bavulunu alıp tekrar otobüse bindim.

Henüz uyumamıştı. Başını camdan dışarı çevirmiş, birini,

bir yeri ya da bir şeyi düşünür gibi dalgın dalgın aşağıdaki kalabalığa bakıyordu hâlâ.

"Hadi," dedim hafifçe omzuna dokunup, "al bağlamanı inelim."

Şaşırdığı belliydi. Yüzüme tuhaf tuhaf bakıp dediklerimi anlamaya çalıştı. Belki geri geldiğim belki de ilk kez ona dokunduğum için gözleri doldu birden. Ne diyeceğini bilemedi. Islanan gözlerini saklamak istercesine, bir an dönüp ne olduğunu anlamaya çalışan, başlarını koridora doğru uzatan meraklı ve bir aksilik çıkacağını sanan sabırsız yolcuları süzdü.

"Ben seni Kars'a götürürüm," deyip elimdeki eskimiş ahşap bavulunu gösterdim.

İtiraz etmedi. Belki omzuna dokunduğum için belki de benimle herkesin içinde boş yere tartışmak istemediği için yavaşça kalkıp diğer koltuklara tutuna tutuna ön tarafa ilerledi ve inmek zorunda kaldığı için şoförden özür diledi. Yola çıkmaya hazırlanan şoför onu son anda tanımıştı ama durup babama hürmet edecek, onun eski türkülerinden birini hatırlatacak, kendisiyle birlikte Kars'a gelmesi için ısrar edecek zamanı kalmamıştı.

Otobüsten indiğinde elindeki eskimiş üç telli bağlamayı yine sıkı sıkıya tutuyordu. Görüşemediğimiz on beş yirmi dakikada daha da kötüleşmişti sanki. Bir zamanlar keklik gibi sektiği yollar onun için artık bir ıstıraptı. Birkaç adım atıp sonra duruyor, yeterince soluklandığını düşününce yeniden küçük adımlarla ilerlemeye çalışıyor, takatsizlikten mi yoksa bana mecbur kaldığını fark ettiğinden içine dolan pişmanlıktan mı bilmiyorum, olduğu yerde öylece kalakalıyordu. Çaresiz, uygun bir yere geldiğimizde beklemesini tembihleyerek arabamı almaya gittim.

Döndüğümde bıraktığım yerdeydi. Yol kenarında, yıpranmış ahşap bavulunun üzerine oturup onu uzaklara götüre-

cek herhangi bir araç beklerkenki görüntüsü gelip gözlerimin önüne kuruldu birden. Neden böyle bir şeye kalkışıp onu otobüsten indirmiş, babamla uzun bir yolculuğa çıkmaya nasıl karar vermiştim, hâlâ inanamıyordum. Ama galiba fikrimi değiştirmemde zihnime çakılıp kalan bu görüntünün de payı vardı. Aşağı inip içinde ne olduğunu bilmediğim bavulunu yeniden sırt çantamın yanına koydum. Ayakta dikilen babamın takati kalmamıştı. Eliyle şalvarının arkasına birkaç kez vurup kendince şalvarını temizlemeye çalıştı ama başaramadı. Kolundan tutup onu ön koltuğa, hâlâ yerinde duran örtünün üzerine oturttum ve gaza bastım.

Alnında boncuk boncuk terler birikmişti yine. Kırışmış, damarları kabarmış, şişmiş elinin tersiyle terini sildi. Arabanın camını hafifçe indirip sabahtan beri şehri ince ince yoklayan rüzgârla uzaklardan gelen ıslak toprak kokusunun onu ferahlatmasını istedim. Bir an gözünü kapatıp derin bir oh çekti. O an yeniden nefes aldığına şükrediyor gibiydi. Yine de bana değil, otogardan ayrılan yorgun otobüslere bakıyordu hâlâ.

Çevre yoluna ilerlerken sesimi hafifçe yumuşatıp "Söyle bakalım," dedim, "bu kış başında Kars'a neden gidiyorsun?"

O an otobüsten inip benim arabama bindiğine pişman olmuş gibi, yüzünde kapkara bir bulut belirdi. Dolan gözlerine, titreyen dudaklarına hâkim olmaya çalıştı. Ağlamadı ama sanki onun yerine gökyüzü ağlamış gibi arabanın camına birkaç yağmur damlası yağdı. Yanımızdan yapraklarını dökmüş akasyalar geçiyordu. Yol tabelaları, patlamış lastikler, benzinlikler, reklam panoları, karpuz sergileri, fabrikalar... Silecekleri çalıştırıp bütün bu görüntüleri geride bırakmak için camı sildim.

"Üç gün sonra Kars'ta Âşıklar Bayramı var," dedi, "son kez arkadaşlarımı göreyim istedim."

"Son kez," sözü sanki ağzından son kez çıkıyormuş gibi sesi titredi birden.

"Âşıklar Bayramı?"

"Bizim arkadaşlar işte," dedi lafı fazla uzatmadan, "saz âşıkları, onlarla her yıl bir araya gelir, türkü söyleriz."

Galiba benim yardımıma muhtaç kaldığı için utanıyor, bu yüzden de yola çıktığına bir türlü sevinemiyordu. O yüzden kısa kısa konuşuyor, sanki fazladan bir kelime daha etse, o kelimenin altında kalacağını, daha da beter dağılacağını hissediyordu.

Âşıklar Bayramı'na birkaç yıl önce yine uykusuzluk nöbetiyle kıvranıp dururken bir gece yarısı televizyonda rast geldiğimi, gözlerimin Gürcistan, İran ve Ermenistan ile ülkenin türlü şehirlerinden gelen o âşıklar arasında tuhaf bir merakla onu aradığını, kameranın yerine geçip o büyükçe bahçedeki bayramı yüreğim ağzımda izlediğimi söyleyemedim tabii babama. Hatta aynı gece liseden müzik öğretmenim olmaktan öte yıllar yılı bana kol kanat geren, her sıkıntımda bir baba gibi yanımda bitiveren Bedih Hoca'yı da aradığımı, programdan haberdar ettiğimi de söyleyemedim. Yıllar önce İstanbul'da bir kadını bir başına bıraktığımı, o yıllarda sabah akşam gözaltına alındığımı, sürekli işkence gördüğümü, beni karakol kapılarında hep Bedih Hoca'nın karşıladığını, toparlanıp yeniden hayata karışmaya çalıştığım o günlerde yanımda babamın değil Bedih Hoca'nın olduğunu hiç söyleyemedim.

Ne kadar az konuşsak, birbirimize sonradan yük olacak ne kadar az anı bıraksak o kadar iyiydi. İnsan sonradan taşımakta zorlanacağı, bir anıya dönüşecek sözleri belki de hiçbir zaman sarf etmemeliydi. Ben de öyle yaptım. İçimden başka, ağzımdan başka kelimeler çıktı.

"Kaygılanma," dedim, "ben ulaştırırım seni bayrama."

Mardin planı yatmıştı. Onu Kars'a bıraktıktan sonra doğrudan Batum'a geçer, orada bir otelde kalır, ertesi gün de Trabzon'a, hiç görmediğim Uzungöl'e giderdim belki de. Cumartesi sabah da Erzurum'da olur, görüşmemi yapardım.

Diyarbakır-Bingöl yolu hem kötü hem de tehlikeliydi. Arada bir hafifleyen çatışmalar o yıl yeniden alevlenmişti. İşin içinde kaçırılma ya da bir mayına rast gelme tehlikesi de vardı. Bir zamanlar tarafı olmama ramak kalmış bu kırk yıllık çatışmaların sona ereceği yoktu. Arama noktalarında saatlerce beklemek yerine Elazığ üzerinden Kars'a gitmeye karar verdim.

"Elazığ yolundan gidiyoruz," dedim.

"Otobüsler de oradan geçiyor zaten," dedi zar zor çıkan mahcup sesiyle. "Dikkatli sür yeter, benim yüzümden kaza bela yaşama," dedikten sonra başını yana çevirip bir daha benimle konuşmadı.

Bağlamasını bir bebek gibi kucağına almış, düşürüp kıracakmış gibi sıkı sıkıya tutuyordu. Yıllar önce aralıklarla köye geldiğinde de, daha eski yıllardan kalma görüntülerde de hep bu bağlama vardı zihnimde. Bütün bir ömür derdini sadece ona anlatmıştı. Sırtını koltuğa, başını arkaya yasladı. Bir ara tavandaki güneşliği fark etti. Üzerimizden geçen bulutlara baktı merakla.

"Güneşliği açayım mı?" diye sordum ama cevap vermedi.

Rahat edip etmediğini anlamak için dönüp bir daha ona baktım.

"Ağrın sızın var mı?" diye sordum. "İyi misin?"

Başını, iyiyim dercesine, birkaç eğik harf gibi aşağı yukarı salladı ve sonra yeniden kapadı gözlerini.

Ona bakarken, babamın oturduğu koltuğun baş dayama kısmında uzun bir saç teli çarptı gözüme. Saç, bir görünüp bir kaybolan güneşte parıldıyor, sonra yeniden siyah koltuğun karaltısında yitiyordu. Sol elimle direksiyonu kavrarken sağ elimle muhtemelen Yıldız'dan kalma kızıl saç telini alıp bir süre parmaklarımın arasında tuttum. Yeniden gözlerini açan babam, saçla ne yapacağımı anlamak ister gibi göz ucuyla bana bakıyordu.

Aralık camımı daha da indirip saçı yanından geçtiğimiz tarlaların içindeki yeni yapılan cezaevine doğru savurdum. Sanki bütün bu olup bitenin farkındaymışçasına camdan dışarı baktı yine. Fakat parmakları bir an için farkında olmadan bağlamanın sapında gezinip bağlamanın o küçücük teknesinin yanındaki eski yerine döndü tekrar.

Arada bir uyku çeken gözlerimi iyice açıp bizi birbirinden zorlu virajların beklediği Elazığ yoluna saparken aklıma yeniden Aylın düştü. Yıldız'ı hayatımdan yavaş yavaş çıkarırken ondan kalan boşluğa telaşla birini doldurmak istiyor, etrafımda kimseyi bulamayınca da Aylın'ın artık çok gerilerde kalan, bir daha dönemeyeceğim o büyülü hatırasına sığınıyordum belki de.

Yıllardır hep içimden konuşmuştum Aylın'la. Aklıma bir şey geldiğinde, bir film izlediğimde, yolum denize kıyısı olan bir şehre düştüğünde, bir müvekkilimin anlattığı bir hikâyeye odaklandığımda ya da onun çok sevdiği bir nesneyle karşılaştığımda birden içimden Aylın'la konuşmaya başladığımı fark ediyordum. Yılların tıpkı eski filmlerdeki takvim sahneleri gibi arka arkaya devrildiğini hissedip henüz çok gençken yolları bir şekilde kesişen ve taraflardan birinin günün birinde bavulunu alıp hiçbir şey demeden yollara düştüğü iki eski âşık oluyorduk yeniden.

Anımsamanın gücüne sığınıp orada, İstanbul'un karlı sokaklarıyla daracık evlerinde kalmış çok eski bir aşk hikâyesinin ayrıntılarını hatırlıyor, bu oyunu gün içinde sık sık sürdürdükçe yorulduğumu, tatsızlaştığımı, günlerce ağzımı bıçak açmadığını, yavaş yavaş ölmekte olan bir sokak köpeği gibi sığınağıma çekildiğimi, kimsenin bana ulaşamayacağı otel odalarına ya da telefonları sessize alınmış evime ve başımda bir sarkaç gibi dönüp duran uykusuzluğuma döndüğümü fark ediyordum.

Ama bu kez farklıydı, hissediyordum. Aylın'la içimden

değil, on beş yıl sonra onun da duyabileceği şekilde konuşmak istiyordum artık. Bir an uyku akan gözlerimin önünden onun yıllar öncesinde kalan saçları, şefkatle çenemi avuçlayan elleri, bir nehrin vadide usul usul akmasını andıran sırtı, bana hep sonuna kadar açılan o yumuşacık kollarıyla gülüşü geçti. Daha fazla dayanacak, kendime hâkim olacak gücü bulamadım.

Cebimden telefonumu çıkarıp mail kutuma taslak olarak kaydettiğim iletiyi hiç düşünmeden, sonuçlarını hesaba katmadan, bana ne diyeceğini hiç umursamadan, yazdıklarımı alıp almayacağı endişesi taşımadan, hemen gönderdim ama içimde bir şeylerin eksildiğini hissettim o anda.

Babam, maili gönderirken telefonumdan çıkan sese uyanıp olan biteni fark etmiş gibi, kaygıyla bana baktı. Bir an için bağlamayı tutmayı bırakıp, dizlerime uzanır gibi oldu hatta. Ama sonra sanki çoktan hikâyesinin sonuna geldiğini hissetmiş de bu hikâyenin son cümlesine nokta mı, soru işareti mi, ünlem mi, yoksa devamında ne olacağını kimsenin kestiremediği üç kara nokta mı daha uygun kaçacak diye öylece çaresiz ve dalgın bir halde, gözlerini kapayıp kendini derin bir uykunun kollarına bıraktı.

AFFET!

Bu birbirimizden uzakta geçen on beşinci kışımız. Bir kapı çalınışıyla ellerindeki poşetleri alıp parmak uçlarına hohlamayışımın, ıslanmış ayakkabılarını girişte eski bir gazetenin üzerine koymayışımın, dudaklarımı kızarmış ve ıslak ıslak akan burnunun ucuna doğru uzatırken gülümseyip gözlerini kapayışını görmeyişimin, çayın demlenmesini beklerken uzandığın kanepenin altında ayaklarını birbirine sürttüğünü duymayışımın, bir türlü ısınamadığında beni yanına çağırıp küçük bir kız çocuğu gibi gövdemin içinde kaybolmayışının, parmaklarımı saçlarının arasında gezdirmeyişimin on beşinci kışı. Geçen yıllar, önünde beliren her kış için tekrar tekrar, beni affet!

Nerede olursam olayım, durmadan yürürken, bir yerden başka bir yere giderken, sabah akşam bodrum katlarında sorgulanırken, dövülürken, kimsesiz bir ağacın dibinde soluklanırken, yüzümü kesen rüzgârdan korunmaya çalışırken, yıllar sonra gündüzleri adliye koridorlarında çaresizce beklerken, geceleri başımı kaldırıp bazen dolu dolu gördüğüm bazen de hepten kaybettiğim aya bakarken, hep içimden geçtin. Kimi zaman avaz avaz kimi zaman sessiz bir harf gibi. Bazen üç beş keli-

me bazen sabaha kadar. Bazen adından düşen bir nokta, bazen upuzun bir paragraf kadar. Yutkuna yutkuna geçti harfler içimden, sesim ulaşmadıysa beni affet!

Affet, çünkü sandığın gibi hiç gitmedim belki de, hep yanı başındaydım. Kaç gece rüyalarımda sana geldim, izini sürdüm. Seninle yol teptim. Görmediysen, aynı rüyaya düşmediysek, affet!

Sabahları aynanın karşısına kurulup bitkin yüzünü seyrederken, dalgın dalgın saçlarını tararken, tarağının ucundaki dökülmüş saçlarına bakarken, serçeparmağını bir yere vurup hüngür hüngür ağlarken, montunu giyip botlarının bağcıklarını bağlarken, kapıyı kilitleyip kilitlemediğini hatırlamadığın için kendine kızarak yeniden üst kata doğru yürürken, soğuktan korunmak için atkını burnuna kadar çekerken, bir türlü gelmeyen otobüsün kızgınlığıyla ayaklarından birini olduğun yerde sabırsızca yere vururken, duraktaki yolcularla göz göze gelmemek için habire gözlerini kaçırırken, her sabah tiksindiğin o metalik sesi işitip otobüste boş bir yer ararken, kimseyi duymamak için kulaklıklarını takıp çoktan buğulanmış bir cam kenarında dışarıdaki hengâmeyi izlerken, camda şişmiş gözaltlarına kederle bakarken, bazen dalgınlıkla ucu kesik eldiveninin içindeki işaretparmağını uzatarak o buğuya adımı yazmaya niyetlenip sonra vazgeçerken, aşağı inmek için diğer yolculardan izin isterken, seni her sabah işe götürecek bir asansörün önünde derin derin nefes alırken belki de bir adım arkandaydım hep ama sana dokunamaz, bir rüyadan çıkıp sana dönemezdim, affet!

Sessizce yanından geçtiğin birtakım günaydınlardan, açılsın diye beklenen bir bilgisayar ekranından, belirli aralıklarla masana bırakılıp kaldırılan bitki çaylarından; biri indirilip biri tekrar rafa kaldırılan mavi kapaklı dosyalardan, masanın her yanını kaplayan küçük, renkli, yapışkan notlardan, sana hep keder veren delgeçlerden, balkondaki sigara molasından

döndüğünde yazıcıdan üşümüş parmaklarınla çekip aldığın sıcacık kâğıtlardan, çalan telefonlardan, nazikçe açılan kapılardan; öğle aralarından, yemek molalarından, birtakım dedikodulardan, rüya yorumlarından, kahve fallarından; uzatılıp alınan evraklardan, arada bir sırtını geriye yaslayıp belini dinlendirmeye çalıştığın küçük ve telaşlı boşluklardan, ikide bir baktığın saatlerden; tek başına eve dönmeni hep acıyarak izledikleri için iş çıkışı bir planın olup olmadığını soran, "Bize gelsene akşam, Metin de sevinir hem," diyen iş arkadaşlarından; türlü bahanelerle kaçtığın davetlerden, yeni yıl kutlamalarından, doğum günlerinden, iş yemeklerinden; çantana sıkı sıkı sarılıp tek başına yürüdüğün sokaklardan, sadece bir süreliğine ısınmak ya da şöyle bir bakınmak için girdiğin halde daha kasada okuttuğun an içine bir pişmanlıkla oturan krem, şampuan ve parfümlerden, birini çıkıp birini indiğin merdivenlerden ya da bacaklarına değen bir poşetin hışırtısından sızıp aklına gelirdim belki bazen. Aklına gelen, benden sana bir yutkunma olarak kalan, ağır bir yük gibi belki de başka kalplere taşıdığın her şey için affet beni!

İşte o zaman her gün çıktıktan sonra durup soluklandığın, ayaklarını yere sertçe vurarak botlarındaki karı silkelediğin, bazen bir sigara yaktığın o üstgeçidin üzerinde durup geri döndüğümü, seni izlediğimi, uzaktan uzağa kolladığımı anlamış gibi aniden arkana bakardın. Sırtını üstgeçidin soğuk demirlerine yaslayıp aşağıda geçen otobüslere, iş çıkışı sıkışan trafiğe; tıkış tıkış oturdukları koltuklarda türlü şaklabanlıklar yapan, yanlarından geçen arabalara dil çıkaran servisteki okul sonrası çocuklarına, duran trafikte hafif aralık camdan sigarasının dumanını dışarı savurup bir yandan da radyodaki şarkıya parmaklarıyla ritim tutan sürücülere, yol kenarında karanfil, çay, su ya da kandil simidi satan seyyar satıcılara, üstgeçitten inip çıkan iş yorgunu insanların arasında, İstanbul'da olup olmadığıma bakardın. Oradaydım şüphesiz. Birkaç adım ötende du-

rup seni izlerdim. Soğuk havaya doğru savurduğun sıcacık soluğuna, hâlâ inip kalkan göğsüne, terleyen alnına, ucu kesik eldivenlerinin içindeki üşümüş parmak uçlarınla tuttuğun, arada bir ağzına götürüp getirdiğin sigarana bakardım gizli gizli. Ama bir rüyadaydım, yanına gelemezdim, beni affet!

Senin apartmana yorgun argın girişini, orada, sokağın hemen köşesindeki bir elektrik direğine yaslanıp izlerdim rüyalarımda. Yanıp sönen ara lambalara, eve girer girmez yaktığın ışığa, bir süre pencereden dışarı baktıktan sonra perdeleri çekişine, sonra camlardan birini hafif aralayıp bütün gün kapalı kalmış evi birkaç dakikalığına havalandırışına, ardından da mutfak penceresinden dışarı uzanan kombi bacasından çıkan hararetli buhara bakardım. Bir süre uzun uzun çalışıp sonra aniden duran buhar bana duşa girdiğini söylerdi. Orada, o elektrik direğinin dibinde ayaklarımla önümdeki kar kürelerini karıştırırken senin duştan çıkmanı beklerdim heyecanla. Yeni aldığın şampuanın kapağını açıp önce kokusunu çekerdin burnuna muhtemelen. Sonra da üzerinden akıp giden yıllara bakarken kendini suyun akışına bırakırdın. On beş yıl boyunca, duştan her çıktığında koklayamadığım, kuruyunca tarayamadığım saçlarının her bir teli için beni affet!

Televizyonu açıp sesini kısarak, kendini kalorifer peteğine en yakın kanepeye yuvarlardın o rüyada. Bir türlü ısınamadığın için bornozuna daha sıkı sarılır, ayaklarını karnına çeker, ıslak ense kökünü yastığa gömerdin. Ayağa kalkmaya takatin kalmadığı için elinle halının üzerinde müzik setinin kumandasını arardın. Tek başına geçen uzun gecelerde el yordamıyla keşfettiğin Farsça ya da İspanyolca şarkılar dolardı evine. Gözlerini kapar ve başını kanepe ile yastığın arasına gömerdin. İşte o zaman tıpkı on beş yıl önceki o son gecemizde olduğu gibi, o çok sevdiğin çizgi film kahramanı Casper'a özenerek birtakım duvarlardan geçer ve gelip senin yanı başında dikilirdim. Hafiften ısındığın için bornozunun yakasını gevşetmiş olur-

dun çoktan. Eğilip omuzlarına dokunurdum. Parmak uçlarım omuzlarında gezerken önce uzanıp ense kökünde gürleşen saçlarından, sonra da ürperen ensenden öperdim. Kendini olduğun yerde geri çekip huylandığını söylerdin ama yine de devam etmemi ister gibi bornozunu biraz daha aralardın. Bu kez ağzımı hemen geri çekmez ve dilimi ense kökünden küçücük ve biçimli kulağına, duş sonrası nemli kalan boynuna doğru gezdirirdim. Sonra başındaki havluyu alıp bir kenara koyar ve ıslak saçlarını öpmeye başlardım. Ama birden kaskatı kesildiğini hissederdim. Başını çevirip bana bakamazdın. Kanepenin kenarına sıkışan başını hafifçe geri çekip ıslak saçlarının kapladığı ağzını bulmaya çalışırdım. Kısacık bir öpüş, birbirine değip hemen ayrılan iki ıslak dil, sonra yeniden başlayan gece. Gözlerini açtığında ben çoktan başka bir rüyaya gitmiş olurdum. Yarım kalan bütün öpüşlerim, eksik kalan tüm rüyalar için beni affet!

Elin alnında gecenin bir yarısı önce mutfağa gidip bir bardak su içer, sonra da tıpkı benim gibi uyumak için pek kullanmadığın yatak odana geçip pijamalarını giyerdin o rüyada. Mutfağa döner, nasıl yapılacağını onlarca kez arkadaşlarından dinlemene rağmen bir türlü istediğin gibi olmayan, tarifini tutturamadığın sıcak şarabını alıp oturma odana dönerdin sonra. Önünde değişik yerlerden topladığın taşlar, küçük heykeller, bir türlü düzenleyemediğin, iç içe geçmiş takı ve firketelerle dolu o sevimli kutunu kitaplığına bırakır ve orada bir anlığına şiir kitaplarına bakardın: Yeryüzü Halleri, Üç Nokta Beş Harf, Tören Provası, Yeryüzünü Gezen Atlı*; altını çizdiğim kimi dizelere dikkat kesilir, sonra daha da kötü olmamak için şiir kitaplarından vazgeçer, türlü renkteki minderlerden birini alıp müzik setinin önüne fırlatırdın. Dizlerini karnına çekip müzik setinin önüne kurulur ve dünyanın türlü yerlerinden seçtiğin şarkılar arasında gezinmeye başlardın sonra. Anlamadığın ama nedense her seferinde başını dizlerine yan yatırıp ıslak gözlerinle eşlik ettiğin o şarkılarla ne alıp veremediğin vardı, bilmezdim.*

Arada bir sıcak şaraptan bir yudum alıp gözlerini yeniden kapadığında, işte o zaman epeydir çalmayan bir telefon gibi tekrar yanı başında dikilmek, yerde iki büklüm yatan gövdeni kucaklayıp sarılmak isterdim. Ama gelemezdim. Gelemediğim tüm yıllar, bir rüyayı gerçek kılamadığım için beni affet!

Sonra sabah olur, günler geçer, kış biter, o hiç sevmediğin yaz seni çağırırdı; denizin tuzu, ufkun sonsuzluğu sana kollarını açardı. Ama gitmezdin. Canı çok sıkılmasına rağmen dışarı çıkmaya takati kalmayan yaşlı bir kadın gibi evinde hep tek başına oturmak isterdin koca yaz. Benim yüzümden yıllarca bir suyun serinliğine dokunamadığın için affet!

Arkanda bıraktığın o yaz dönüşü, aynı yerler olmasa da hep aynı saatlerde yürürdük belki de. Ben yorgun bir yolda ağır ağır ilerlerken sen ayaklarını güverteye uzatır denizin sonsuzluğunu düşünürdün muhtemelen. Benim bir daha denizi doyunca göremeyeceğimi düşünerek hayıflanır, gözlerini kapar ve güvertede burnunun ucuna kadar gelen yosun kokusunu almamaya çalışırdın. Sonra içeri geçer, camdan iskeleye yanaşan vapurun sana her seferinde tuhaf gelen manevralarını izlerdin. Adımını karaya atar atmaz bir yerlere dağılan insanlara bakardın sonra. Taksiler, otobüsler, tramvaylar seni çağırırdı. Hiçbirine binmezdin. Birbirini kesen anacaddelerdeki vitrinlere değil o vitrinlerin tam karşısında öfkeyle sıralanmış seyyar satıcılara, midyecilere, ikinci el cep telefonu satıcılarına, simitçilere, tablalarında tuhaf aletler sergileyen işportacılara bakardın. O kara kavruk yüzlerde benim yüzüme benzeyen bir yüz arardın. On beş yıl boyunca geçip gittiğin sokaklardaki hiçbir yüzde beni bulamadığın, sana bir kez bile gelemediğim, içindeki her şey bir rüyaya yapışıp kaldığı için affet!

Çok sustuğun, çok ağladığın, çok yutkunduğun bazı geceler, özellikle cuma ve pazarları, tuhaf bir sıkıntı çökerdi üzerine. Küçük bir kız çocuğu gibi, tırnaklarının kenarındaki etleri kemirir, dalgınlıkla saçlarınla oynar, ikide bir saate bakar ve iş-

ten çıkış vaktinin gelmesini beklerdin. Kendini bir an önce eve atmak, perdelerini çekip pencere kenarında dışarıya bakmayı isterdin. Ama arkadaşların sendeki bu geri çekilme halini görür ve belki de kötü bir şey yapacağından korktukları için seni yalnız bırakmaya dayanamazlardı. Akşamın bir vakti ellerinde mezeler, şaraplar, kapında beliriverirdi. Onları içeri buyur ederken telaşla ortalığı toplar, etrafa dağılmış albümleri ve çoğu yarım kalmış romanları yerine koyar, çoktandır yerden alınmamış benden sana yadigâr eski tokanı tekrar kitaplığın kenarında iliştirirdin. Bir zaman sonra evdeki bütün denetimi arkadaşlarına bırakırdın. Bir rüyada olduğumu bilircesine odanın bir köşesine çekilip sana bakardım o zaman. Gülüp eğlenirken bile, er geç onların çekip gideceğini bilir, bu yüzden de bir türlü ferah ferah gülemezdin. Şarkılar, danslar, kahkahalar, tabaklara değip ayrılan çatal kaşık sesleri, kabuğu açılmadığı için çerez tabağına geri yollanan fıstıklar, mutfağa gidip gelen terlik sesleri doldururdu evini. Sonra kimsenin sana dikkat kesilmeyeceği bir köşeye çekilirdin. Hep yaptığın gibi bacaklarını dizlerine çeker ve şaraptan hızlı yudumlar alırdın. Bir an önce sızmak ve bu gecenin bir an evvel bitmesi için. On beş yıl boyunca bütün gecelerini bitimsiz yaptığım, bütün rüyalarını bir kâbusa çevirdiğim için beni affet!

Affet, çünkü herkesin harflerin görünen yüzüne gizlenmiş bir sır gibi parça parça açıldığı, bütün esrarın orta yere döküldüğü, yıllar yılı zihninde tutulacak son bir gecesi olmalıdır bu dünyada. Çok istedim, çok diledim ama yapamadım. Bir sabah habersizce çekip gittim dünyandan, affet!

Caydırmaya çalışacak, ruhumda açılan yırtığı gördüğün an muhtemelen engel olacaktın bana. Engel olmasan bile, yüzünü gördüğümde çekip gitmekten vazgeçecektim.

Ay gece yarısı karlı dağları aşar aşmaz başımı otobüs camına dayayıp içimde bir avuç harfle uzun uzun veda ettim sana, affet!

Okulu bitirmiştim ama avukat olmak istemiyordum. Sürekli gözaltına alınmaktan, takip edilmekten, eve yara bere içinde dönmekten, gece yarıları uykudan sıçrayarak uyanmaktan, seni üzmekten bıkmıştım. Son gözaltına alınışımdan sonra ne sana dönecek yüzüm ne de bütün o haksızlıkları sana yeniden yaşatmaya hakkım olduğunu düşündüm. Başımı alıp gitmek istiyordum sadece. Kimseyi düşünmemek, bu sen bile olsa birine gereğinden fazla bağlanmamak, ruhumu kendi havanımda dövüp durmak sadece, affet.

Biliyorum. Ömrün beni beklemekle geçti. Artık bekleme. Heba ettiğim yıllar, ağzımdan kaçırmamak için direnirken hepten unuttuğum adındaki eksik nokta için affet beni sadece. Dünya üzerinde ilk defa senin adında bir serinlik buldum kendime ama mutluluk denen o eski kelimede bile çok fazla kalamadım, affet!

Ilık ılık sevdiğim, zamansız gittiğim, dünyaya sustuğum, içime attığım!

Burada çoktan durdu, oralarda dönüyor mu dünya?

Burnunun direği sızlıyor mu adım geçince?

Sızlamasın!

Dünya iyi bir yer değildi. İçimi yalnız sana açtım. Bir iplik gibi yalnız sana çözüldüm.

Adını sevdiğim!

Düğüm düğüm geçen yılların, dönüp dönüp durduğum bu bitmez tükenmez rüya için affet beni!

BEŞİNCİ BÖLÜM

BİR DERDİM VAR

"Benim yarelerim tuzum tuzum der
Bir derdim var bin dermana değişmem."
Şah İsmail Hatayi, Muhabbet Bağında

Aza, "Nereye gidiyorsun?" diye sormuşlar, "Çoğa gidiyorum," demiş. Babamın peşinde bir hevesle, en iyi ihtimalle gece yarısı Kars'ta olacaktık ama parmaklarımın ucundan bile uyku akıyordu. Direksiyonu sıkı kavrayamıyor, bazen yola çok fazla bakınca nerede olduğumu unutuyor, haliyle gözümdeki yollara başka yollar ekleniyor, arada bir çukurlara denk gelince hızımı düşürüp gittikçe titreyen yola odaklanmaya çalışıyordum.

Tek başıma olsam kolaydı. Arabamı bir benzin istasyonuna çekip bir süre kestirir veya bir kahve içip toparlanmayı beklerdim ama bu kez babam yanımdaydı ve yetişmemiz gereken, daha doğrusu onun son kez varmak istediği karlı, soğuk ve uzak bir şehir bizi bekliyordu.

Alnımdan yardım alıp kaşlarımı yukarı kaldırdım aralıklarla, gözlerimi arada bir sıkıca yumup yeniden açtım, habire gözkapaklarımı ovdum, böylece bir süre daha dayanmaya çalıştım ama imkânı yoktu. Bazen camı ya da tavandaki güneşliği açıp dışarıdaki serinliğin yüzüme çarpmasını sağlıyor, bu sayede biraz olsun kendime gelmeye çalışıyordum.

Ama babam üşütmesin diye çok fazla açık bırakamadığım camlardan içeriye sızan rüzgâr beni ürpertip kendime getireceğine bir süre sonra daha da uyuşturuyordu. Gözlerimi açık tutayım derken zorlanıyor, uyku diye inleyen gözyaşlarım yanaklarımdan aşağı süzülüyor, hal böyle olunca arabayı yolda tutmakta bile zorlandığımı fark ediyordum. Neyse ki imdadıma babam yetişti.

Bir ara gözlerini açıp "Geldik mi?" diye sordu.

Gülümseyip "Daha Arkanya'ya bile varmadık," dedim.

Zaman kavramını bu kadar sürede tersyüz etmiş olmasına şaşırmıştım. Kısacık bir uykuda memleketi boydan boya geçmiş, göz açıp kapayana kadar Kars'a gelmiştik sanki. Bir an evvel her yıl ülkenin dört bir yanından gelen saz âşıklarının buluştuğu, iki dudaklarının arasına kürdan veya topluiğne koyup atıştığı, herkesin boy gösterip yeni türküsünü ilk kez orada seslendirdiği, birbirlerinden yeni makam ve sözler aldıkları, yılda bir de olsa hasret giderdikleri Kars'taki Âşıklar Bayramı'nda olmak istiyordu. Oysa önümüzde, zorlu virajlar, heybetli dağlar, giderek bozmaya başlayan bir hava ve koca bir gece vardı daha.

Başını çevirip yokuşun başındaki rakı fabrikasına, fabrikanın tam karşısındaki Makam Dağı'na, dağın eteğine nazlı nazlı yayılan çocukluğumun bu eski kasabasına baktı. Liseyi bitirir bitirmez bir daha ne ben dönmüştüm oraya ne de babam. Arkanya ikimizde de bir yutkunma olarak kalmıştı.

"İleride bir yerde durursan biraz aşağı ineyim," dedi, "torbayı boşaltsam iyi olacak."

Sabahtan beri neredeyse hiçbir şey içmemişti oysa. Ya susamıyordu ya da çok su içip sondanın dolmasından korktuğu için sıvı namına her şeyden uzak duruyordu. Yine de kasaba çıkışındaki yokuşu tırmandıktan sonra sağda gördüğüm ilk benzin istasyonuna yanaştım. Babam arabadan ağır ağır inip tuvalete doğru yol alırken camı açıp kollarımı bi-

tiştirdim ve iki gündür üzerime çöreklenmesine rağmen bir türlü yastık yüzü görmeyen, tam da yola çıktığımda yakama yapışan uykusuzluğumla baş etmek, Aylın'ın durup durup beni yoklayan, hatta bazen asfaltta bir belirip bir kaybolan o kederli yüzünü unutmak için bir iki dakikalığına da olsa gözlerimi dinlendirmeye çalıştım.

Fakat yakınlardan bir yerden sesini duyduğum kederli bir türkü bana rahat vermiyordu. "Bu dağlar kömürdendir, geçen gün ömürdendir," diyen türkü âdeta tüm benzin istasyonuna yayılıyor, uyumama müsaade etmiyordu. Başımı koltuktan merakla kaldırıp etrafıma baktığımda benzinliği dolaşan o sesin hemen yanı başımdaki arabanın radyosundan geldiğini fark ettim. İhtiyaçlarını görüp yeniden yola çıkmaya hazırlanan uzun boylu, sakallı ve yeşil gözlü bir adam radyonun sesini kısıp yanında oturan yaşlı adama bir şeyler söylediğinde bir an için durup gözlerimi onlara diktim. Bu sakallı adamı bir yerden tanıdığım hissine kapıldım nedense. Fakat bunu anlayacak kadar zamanım olmadı. Türkü tam "Şurda bir garip ölmüş, kuşlar yasına gider," derken radyoyu susturan sakallı adamla yaşlı yol arkadaşı araçlarını çalıştırıp tekrar yola koyuldular. Tesis yeniden eski sessizliğine bürünürken başımı çevirip uzaktaki Makam Dağı'na baka baka gözlerimi tekrar kapadım ama içimden bir ses o adamı tanıdığımda ısrar ediyordu. Tekrar kollarımı bitiştirdim ve gözlerimi kapayıp babamı beklemeye başladım.

Bütün camlarını indirdiğim arabada, yüzümü yalayan serinliğin altında içimin nasıl geçtiğini, dinlensin diye kapattığım gözlerimin nasıl kaydığını, ne kadar zaman uyuduğumu hatırlamıyorum. Gözümü açtığımda arada bir kara bulutların arkasından yüzünü gösteren silik güneş, hafiften günbatımına doğru yaslanmıştı. Yanı başımızdaki yoldan o garip gaz ve fren sesleriyle tır ve otobüsler geçiyor, yol tenhalaşınca kasaba yeniden o eski sessizliğine gömülüyordu. Üzerim-

de tatlı bir mahmurluk vardı. Kollarımı iki yana açıp güzelce gerinirken birden başımı korkuyla çevirip etrafa baktım, babam dönmemişti.

Hızla arabadan inip kaygıyla etrafı kolaçan ettim ama görünürde yoktu. Telaşlanmıştım. Ya bir yerlerde başına bir şey gelmiş ya da muhtemelen bana rahatsızlık vermemek için bulabildiği ilk araçla çekip gitmişti. Aklıma bir an, katlayıp mutfak tezgâhının yanına bıraktığı para geldi. Doğrusunu söylemek gerekirse onun hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Ama tezgâhın kenarında öylece katlanmış halde duran paralar onun gururlu, belki de hiç bilmediğim kadar onurlu biri olduğunu söylüyordu. Hatta iki yüz liranın arkasındaki gencecik Yunus bile sanki o an kaşlarını çatıp bu yaptığım için beni azarlamıştı. Babam, bana yük olmamak, düzenimi bozmamak, onca yıldan sonra nihayet yerli yerine oturan, taşlarını ancak kırk yaşımda bir araya getirdiğim hayatımı allak bullak etmek istememişti belki de.

Ellerimi çaresizce belime koyup gözlerimi ne kadar etrafta gezdirirsem gezdireyim onu hiçbir yerde göremedim. Tuvalete, benzin istasyonuna park etmiş tırların sağına soluna, ötedeki kebapçıda ocak başına çökmüş yorgun şoförlere baktım ama yoktu. Kaybolmuştu. Gitmişti.

Belki ondan bir haber alırım diye, bu kez benzin istasyonu çalışanlarına doğru nefes nefese koştum ama onlar da babamın nereye gittiğini görmemişti. Tuvaletten çıktığında herkese teşekkür etmiş ve ağır ağır arabaya doğru yürümüştü, tek hatırladıkları buydu. Rica edip çarçabuk benzinliğin güvenlik kameralarına baktırdım. Bilgisayardaki görüntülerin bir süre çaresizce geriye alınmasını beklerken içimin içime sığmadığını, sahiden çekip gitmişse ondan bana katlanılması zor bir pişmanlık kalacağını düşünüyordum.

Nihayet, o garip görüntülerin birinde ağır ağır tuvalete giden babamı gördüğümde, sanki onu bulmuş gibi yeniden

derin bir nefes aldım. Sahiden de tuvaletten çıkıp arabaya doğru yürüyor, bir an arabanın yanında durup muhtemelen beni seyrediyor, sonra açık camdan bağlamasını alıp anayolun ilerisine doğru yürüyordu.

Benzinlikten çıkış saatini öğrendiğimiz için işimiz bu kez daha kolaydı. Üstelik benzinliğin arka tarafındaki görüntüler öncekine oranla daha netti. Babam, elinde bağlaması, bir süre zorlana zorlana anayolda yürüdükten sonra benzinliğin arka tarafındaki kasaba mezarlığına sapıyordu.

Beni neden uyandırmamıştı, o hasta ve takatsiz haliyle mezarlıkta ne işi vardı, neden sürekli böyle kafasına estiğini yapıyordu, ne derdi vardı da beni orada kaygıyla bırakıp mezarlığa sapmıştı, Allah bilirdi. Söylene söylene hemen arabama binip kasabadaki eski mezarlığa doğru hareket ettiğimde içimdeki telaş ve kızgınlık hâlâ geçmemişti.

Günlerden perşembeydi ve mezarlıkta ellerindeki su şişeleriyle dolaşan çocuklar, poşetlerden aldıkları bisküvi ve şekerlemeleri mezarların başucuna koyan yaşlılar, Yasin ve Fatiha okuyan beyaz tülbentli genç kızlar, bir köşede elleri ceplerinde sessizce ağlayan adamlar, bir ellerini dayadıkları mezar taşlarıyla konuşan kederli kadınlar vardı. Yürürken gözüm arada bir mezar taşlarına takılıyor, yıllar önce ayrıldığım bu kasabadan tanıdık birine rastlar mıyım diye üstünkörü isimlere bakıyor, doğum ve ölüm zamanlarına bakıp kaç yıl yaşadıklarını, ölenin genç mi yoksa yaşlı mı olduğunu bulmaya çalışıyor, bir yandan da etrafta telaşla babamı arıyordum.

Sonunda, mezarlığın arka taraflarına doğru, kara bulutlara gömülmüş Makam Dağı'na bakan bir duvarının dibinde buldum onu. Her tarafa dağılmış çerçöp, pet şişe ve bira kutularıyla, yolunmamış ayrıkotların bulunduğu bu dağınık mezarların arasında, kucağında üç telli bağlamasıyla öylece oturuyordu. Seslenmek, kızmak, beni bırakıp mezarlıkta ne

aradığını sormak istedim ama yapamadım. Gözümü mezar taşlarından alıp yeniden babama baktım. Mezarlığın içinden geçen yolda durup hem biraz kırgın hem de alınmış bir vaziyette onu beklediğimin farkında bile değildi.

Üzerinde herhangi bir isim olmayan, biraz toprak ve üç beş taştan ibaret eski bir mezarın başında yere bağdaş kurmuş kendi kendine konuşuyordu. Bir süre sonra konuşmasını kesip kimsenin duyamayacağı kadar sessizce bağlama çalmaya başladı. Eskisi gibi sertçe vuramıyordu tellere, arada bir parmaklarını bağlamasının önüne dokundurup geri çekiyordu. Bakımsız, zamanla toprakla birleşmiş, taşları etrafa dağılmış, otları yolunmadığı için kök salmış bu mezar sahibinin kim olduğu konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Tıpkı anneminki gibi, taşı dimdik duran mezara bakarak, toprak altındaki ölünün bir kadın olduğuna kanaat getirdim yalnızca.

Babam bir süre daha tellere nazlı nazlı dokunduktan sonra mezardaki kadına "Çıktım Yücesine Seyran Eyledim" türküsünü söylemeye başladı. Söylediği türkü sanki onun soluğunun bir parçasıymış gibi derin derin iç çekti bazen. Arada bir başını yana çevirip mavi gözleriyle kara bulutların çöktüğü Makam Dağı'na, mezarlığı çevreleyen dikenli tellere, diğer mezarların başında yükselen bakımsız çam ağaçlarına baktı. Bir süre sonra nefesi yetmediği için türküyü yarıda kesti. Mezarın belki de yıllardır yolunmayan ayrıkotlarını temizleyip etrafa dağılmış mezar taşlarını o hasta haliyle tekrar yerine koymaya çalıştı. Sonra da elini taşın üzerine koyup o taşta bir kadının yüzü saklıymış gibi uzun uzun, kendinden geçercesine mezara baktı.

Ben de onun gibi o mezara bakakalmışken, bir an içimden nedenini bilmediğim bir şüphe geçti. Mezardaki kadının kim olduğunu, annemden sonra yeniden evlenip evlenmediğini, başka bir çocuğu olup olmadığını sordum kendi-

me ama galiba hem ona sormaya utandığımdan hem de boş yere vesveseye kapıldığımı hissettiğimden bu düşünceyi çarçabuk savdım kafamdan.

Babam, yavaşça ayağa kalkıp üstünü başını düzeltirken arka arkaya birkaç kez, âdeta söylenir gibi, "Yine kırçalandı dağların başı, durmadan akıyor gözümün yaşı," dedi kendi kendine. Ardından da mezar taşına eğildi. Fısıltıyla dua mı okudu yoksa başka bir şey mi söyledi diye anlamaya çalışırken, babamın ağzından çıkan kelimeler Makam Dağı'ndan esen rüzgârla aşağıda kalan yemyeşil Hoşap Düzü'ne yayıldı.

Koluna girdiğimde beni gördüğüne şaşırmamış gibiydi. Ne ben bir şey sordum ne de o söyledi. Rastgele gömülmüş ölülerin arasından yavaşça ilerleyerek mezarlığın çıkışına vardığımızda takati tükenmişti ama dudağının bir kenarından az önce söylediği türküden kalma kelimeler dökülüyordu hâlâ. Onu orada, mezarlığın girişindeki taşlı çeşmenin kenarında indirip dağdan gelen buz gibi suyla elini yüzünü yıkadığımda dolaşık diliyle kendi kendine söyleniyor, dudaklarından bilmediğim, hayatım boyunca duymadığım, sanki çok ötelerden gelen eski mi eski kelimeler dökülüyordu.

Babamın bu haliyle Kars'a kadar dayanacağından, oraya sağ salim varacağından kuşkuluydum. Yine de yüzünü yıkar yıkamaz gözlerine bir ferahlık geldiğini gördüm. Sanki eteğindeki taşlardan birini attığı için bir parça rahatlamış, içindeki sıkıntıyı az da olsa yatıştırmıştı. Kime neyin iyi geleceğini kimse bilemezdi. Mezardaki kadın her kimse, onu ziyaret ettiği için galiba içindeki bulanık suyu yeniden arılaştırmıştı. Şalvarının arkasını eliyle üstünkörü silkeleyip yeniden arabaya bindiğinde bir süre inip kalkan göğsünün yatıştığını, düzensizleşen nefesinin hal yoluna girdiğini fark ettim.

Eskisi gibi kötü değildi, tekrar yola koyulmakta herhangi bir mâni yoktu. Ama daha arabaya kurulur kurulmaz hal-

letmem gereken önemli bir sorunun daha olduğunu düşündüm. Babam sanki haftalardır yıkanmamıştı. Yaydığı kesif koku sadece bana değil, sanırım kendisine de ağır geliyordu. Ona sorsam muhtemelen karşı çıkacak, her zamanki inadıyla "Ben böyle iyiyim," diyecekti. Bu yüzden rakı fabrikasının yanındaki kavşaktan dönüşümü alıp yavaşça Arkanya'ya saptım. Lifi Tepesi'nin eteğindeki akasya ağacının yanından geçerken geri döndüğümüzü sezer gibi bir iki kez garip garip etrafına baktı ama sonra yorgunlukla kendini koltuğa bıraktı.

Ona buna sorup çarşı içinde bir işyerinin bodrum katındaki hamamın önünde durduğumda gün henüz kararmamıştı. Lafa girmeden önce hamamcının cebine iki tane yüzlük sıkıştırdım ve parmağımla arabada dalgın dalgın oturan babamı işaret ettim. Birini bulup babamın saçını sakalını kestirmesini, sonra da onu fazla yormadan, mümkünse hiç hamam buharına sokmadan, derin derin keselemeden, âdeta bir bebeği yıkar gibi yıkamasını rica ettim. Ben gelene kadar ona bir şey giydirmemesini, çarşıdan giyecek yeni bir şeyler alıp geleceğimi de ekledim ama babamı bütün bunlara ikna etmek gibi devasa bir sorun kalıyordu.

Gariptir, itiraz etmedi. Hafiflemiş, hareketleri daha da seri bir hal almış, yüzüne geceden beri galiba ilk kez derin bir huzurun gölgesi düşmüştü. Onu hamamcının ıslak ellerine teslim ettikten sonra bir saate kalmadan geri döneceğimi söyleyip kasabanın eski çarşısına doğru içim bulanmış bir halde yürümeye başladım.

Arkanya'nın değişmiş caddelerinde gezerken kararmış ruhum bir mengene gibi beni sıkıca sarmış, nefes almama izin vermiyordu sanki. Küçük adımlarla çarşıya doğru yürüdüğümde arada bir yanımdan omuzlarında kalaşnikoflarla gezen köy korucularını görüyor, o zaman sinirim tepeme çıkıyordu. Bir yanım babam için çabalamaya çalışırken bir ya-

nım ruhumu daraltan bu görüntülerden kurtulmaya çalışıyordu. Kepenklerine plastik ayakkabılar, çocuk elbiseleri, birbirinden ilginç oyuncaklar, üç tekerlekli bisikletler, kına ve düğün elbiseleri asılan daracık çarşıya girdiğimde içimdeki sıkıntının daha da arttığını hissettim.

Bir iki yeri gezdikten sonra bembeyaz bir gömlekle onunla aynı renk çoraplar, babamı sıcak tutacak yeni bir içlik, pırıl pırıl parlayan yumurta topuklu bir kundura alıp çarşı içinde, camında Makam Giyim yazan bir mağazaya girdim. Adının Bedii Usta olduğunu öğrendiğim mağaza sahibi, başını kara bir kitaba gömmüş, harıl harıl bir şeyler okuyordu. Adam, beni fark eder etmez hemen ayağa kalkıp merakla etrafımda döndü. Bir yandan da mağazaya kendisinin değil, aslında evlatlarının baktığını söyledi. Kulağım ondaydı ama gözüm gereksiz bir biçimde bir sürü mankenin tıkıştırıldığı bu garip mağazayı dolaşıyordu. Bir süre daha etrafta göz gezdirip Bedii Usta'ya, tam babama uyacak bir ceketle neden bilmiyorum vitrindeki mankene giydirilen şalvarı işaret ettim. Ceketle yelek tam babama göreydi ama şalvar biraz uzundu. Şalvarının boyunu biraz kısalttırıp o daracık, her tarafı sıkış tıkış mankenlerle dolu mağazadan dışarı çıkarken bir an için babama esaslı bir şapka almayı düşündüm ama zamanım kalmamıştı, geç kalıyordum.

Mis gibi kokan elbiselerin asılı olduğu askıyı parmağımın ucuna takıp sırtıma vurduğumda, onun için bir şeyler aldım diye gururlanacağıma, içimde savuşturmaya gücümün yetmediği yeni bir sıkıntının dolaşmaya başladığını fark ettim. Ruhum ferahlayacak yerde, öncekinden daha büyük bir yük yavaş yavaş kalbimin üzerine yerleşmeye çalışıyor, nedensizce avuçlarımın terlediğini, ellerimin uyuştuğunu hissediyordum. Öyle ki bir süre sonra parmağımın ucundaki elbiselerin giderek ağırlaştığını, askıyı taşıyamadığımı anladım.

Başımı kaldırıp çarşının dar sokağına, bu sokağın kesme taşlarına, etrafta merakla dolaşan, onun bunun fiyatını soran, ellerini arkalarında bağlayan kasabalılara baktım. Ötede camiye giden yaşlılar el ele tutuşmuş sohbet ediyordu. Delinin biri kim bilir nerden bulduğu bir telefon kartını bankamatiğe sokup çıkarıyor ve herkese para dağıtan makinenin kendisine neden para vermediğini anlamaya çalışıyordu. Çok ötelerden bir çaycının sesi duyuluyordu.

Dünyadaki her şeyin bana fazlasıyla büyük, görkemli ve neşeli göründüğü çok eski zamanlarda, sanki birinin elinden tutup, top kumaş, kefen bezi, plastik ayakkabı ve çörekotu kokan bu çarşıdan daha önce de geçmişim gibi bir his doldu içime. Kendimi olabildiğince zorlayıp bu duygunun hangi zamandan fırlayarak zihnime yapıştığını bulmaya çalışsam da kâr etmedi. Sırtımdaki askıyı tutan elimi değiştirip boşta kalan elime baktım. Bu uyuşan, habire terleyen eller, bana bir şey söylemek ister gibi arada bir titriyor, sonra öylece kasılıp kalıyordu. Belki de yeniden bastıran uyku veya sabahtan beri oradan oraya koşturmak yüzünden kötüleşmeye başlamış, karman çorman zihnimin karanlık kıvrımları önüme yeni badireler çıkarmaya çabalıyordu. Daha fazla dağılmamak, vakit kaybetmemek için mecburen çarşının dışındaki eski hamama ve arabama doğru yürüdüm.

Elimdeki elbiseleri ona uzattığımda hamamcının bir yüzlüğü daha hak ettiği gün gibi ortadaydı. Babamın birbirine karışmış saçıyla sakalını kesmiş, bıyıklarını yukarı doğru taramış, kirden kararmış yüzünü pirüpak etmişti. Yine de babamın bu yeni halinde içimi acıtan bir şeyler vardı. Beline bağlanan peştamalla hamamdaki taşların üzerinde sanki ölmüş de teneşir taşına yatırmışlar gibi bir deri bir kemik, öylece yatıyordu. Bir an sahiden de öldüğünü düşünüp korktum onu öyle görünce. Karnına çektiği şişmiş bacakları ve yukarı inip kalkan göğsü olmasa düpedüz bir ölüye benzi-

yordu. Rahatlamış, dünyanın tüm dertlerinden kurtulmuş, artık zamanı saymayı bırakmış bir ölü...

İşinin ehli hamamcıya minnettardım. Elimi cebime atıp ona bir yüzlük daha vermeye kalktım ama adam beni çok şaşırtan bir hareketle ona verdiğim parayı elime tutuşturup babamı başta tanımadığı için defalarca özür diledi. Hamamcının hakkı olan para bir süre ikimizin arasında inatla gidip geldi ama adam parayı zinhar kabul etmiyordu. Babamın türkülerinin yıllar boyunca hamamında yankılandığını söyleyip onunla hep iftihar ettiklerini, fakat Arkanya'ya pek gelmediği ve diğer saz âşıkları gibi televizyona çıkmadığı, fotoğraf çektirmediği, hiçbir gazeteye konuşmadığı, ortalarda görünmekten pek hazzetmediği için ilk anda onu tanıyamadığını, bunun için kendisini mahcup hissettiğini ekleyerek parayı ellerime tutuşturdu.

Çaresiz, ikimizin arasında bir miktar daha kırışan parayı tekrar cebime koydum. Ardından bizi kasabada misafir etmek istediğini söyleyip duran bu hayli geniş omuzlu ve ak tenli hamamcıya teşekkür edip babamın koluna girdim. Adamla birlik olup yenilerini giydirdik ama babamın gözü bütün yaşlılar gibi hâlâ eski elbiselerindeydi. Daha da kötüleşmesin diye, bir köşedeki elbise yığınının içinden allı güllü kuşağını alıp beline sardığımda süngüsü düştü. Yanından sarkan boş sonda torbasını güzelce kuşağının arasına yerleştirip bademyağıyla esansını, çakısıyla tütün tabakasını kuşağına sıkıştırdım.

Hamamcı, "Vallahi damat gibi oldun Heves Amca!" dedi.

Ne hamamcıya ne ona biraz bol gelen cekete ne de yeni ayakkabılarına itiraz etti. Elini boynuna atıp gömleğinin üst düğmesini zorlukla iliklemeye çalıştı ama başaramadı. Babamın gömlek yakasındaki düğmesi, açık kalırsa içinden birkaç kelime kaçacakmış, ruhu biraz nefes alacakmış da buna razı değilmiş gibi hep ilikli olurdu. Yardım edip üst düğ-

mesini kapadım ve tam hamamdan çıkarken bu yeni halini görsün diye boy aynasında son bir kez kendisine bakmasını istedim.

Ama o, karşısındaki boy aynasında kendisini süzmek yerine dönüp usulca, göstermemeye gayret ederek bana bakmayı tercih etti. Yıllar sonra ilk kez göz göze geliyorduk. Hepi topu birkaç saniye süren, ancak bu kadarına cesaret edebildiğimiz birkaç kaçamak bakış fırlattık birbirimize. Sanki o an o bakışa iki ayrı kursaktan duyulan bir yutkunma sesi de eşlik etti bize. Dudağının kenarında hafif bir gülümseme belirirken, daha fazla vakit kaybetmemek için kapıda sabırsızca bekleyen arabama binip yeniden yola koyulduk.

Arada bir rahatlamak için yeni şalvarının içindeki sondayı sağa sola oynatsa da iyi görünüyordu. Yüzü gözü açılmış, sadece üzerindeki kir değil içindeki keder de kaybolmuş, sırtını dayadığı koltukta bir sıkıntısı yokmuş gibi oturuyordu. Bazen bana belli etmemeye çalışarak parmaklarının ucuyla şalvarın has kumaşını yokluyor, sonra da yeni ceketinin yakasını düzeltip ayna gibi parlayan ayakkabılarına küçük bir çocuk heyecanıyla bakıyordu.

Arkanya, Papaz Gölü ve gölün hemen arkasında yükselmeye devam eden Makam Dağı arkamızda kalırken, sanki nereden geldiğini bileyim, soyumu sopumu unutmayayım ya da günün birinde ailemizin izini süreyim, kim bilir belki de düpedüz bir yaşlılık sayıklaması şeklinde, "Biz bu dağların arasındaki eski yoldan gelmişiz buralara," dedi birden. "Açlık, kıtlık, yoksulluk yılları. Horasan'dan Erzurum'a. Oradan yürüye yürüye Tekman'a, Aligur köyüne. Aligur'dan Harput'a, sonra da işte Arkanya'ya, Hoşap Düzü'ne gelmişiz."

Babam, tam konuşmasını sürdürecekti ki birden vites kolunun yanına koyduğum telefon titremeye başladı. Yıldız arıyordu. Açıp açmamakta tereddüt ettim. Aslında arabayı

kenara çekip kızcağıza bir iki şey söylesem belki rahatlayacaktı ama içimden konuşmak gelmiyordu. Sonu belirsiz bir sarmalın içine girmiş, sağa sola çarparak ilerlemeye devam ediyordum. Telefonu elime alıp yeniden sessiz modunu seçtiğimde mail kutumu açıp Aylın'a gönderdiğim mailin geri gelip gelmediğine baktım. Gelmemişti. Lakin telefonumu tekrar eski yerine koyduğumda babam konuşmaktan vazgeçmiş, biraz önce söyledikleri yarım kalmamış da tüm söyleyecekleri bu kısacık şecereden ibaretmiş gibi yeniden sessizliğe gömülmüştü.

Benzinlikte beş on dakika da olsa kestirmek iyi gelmişti ama bulutlarla eş yükseklikteki dağların arasından kıvrıla kıvrıla ilerlerken uyku beni kollarına çağırıyordu. Yolun yanı başındaki yarıklardan boz bulanık bir şekilde akan dere arada bir gürleşiyor, sonra kızgınlığı geçmiş gibi yeniden eski haline dönüyordu. Rampaları çıkmakta zorlanan kamyonlar, nefes nefese kalan tırlar yüzünden zaman zaman hızımı düşürüyor, işte o vakit başımı çevirip birdenbire renk değiştiren, kahverenginden bakır çalığına, toprak kırmızısından vişneçürüğüne dönen bu tuhaf dağlara, Almanlardan kaldığı söylenen köprü ve tünellere, yol boyunca bizi takip eden tren raylarına bakıyordum.

Çok geçmeden hemen ilerimizde etrafı beton bloklarla çevrilmiş, tepesinde keskin nişancıların seçildiği bir kontrol noktası belirdi. Yüzlerini üzerinde Göktürkçe yazıların olduğu bir maskeyle kapatmış özel harekât polisleri gelen geçen arabaları durdurup kimlik kontrolü yapıyordu. Arka arkaya dizilmiş otobüslerin bagajları aranıyor, yolcuların kimlikleri barakadan bozma bir yapıya götürülüyordu. İyice yavaşlayıp bana dur işareti yapan polise avukat kimliğimi gösterdim. Maskenin içindeki sarkık bıyığı bu durumdan hoşnut kalmamış gibi istemsizce yana kaydı. Uçları kesik eldivenin içindeki parmağını yana doğru uzattı:

"O?"

"Peder," dedim, "Kars'a gidiyoruz."

Az önce sıraladığı şecereye dair tek kelime etmemiştim ama onu polise "peder" diye tanıtmam hoşuna gitmişti sanırım. Maden'e girene kadar dudağının kıyısında o gülüş, durmadan renk değiştiren, zaman zaman vişneçürüğünü de terk edip kızıla çalan dağlara baktı yol boyu. Bazen yerinde bir o yana bir bu yana kıvrılarak rahatlamaya çalıştı, bazen de elini şalvarının içine sokup sondanın akıtıp akıtmadığını kontrol etti ama sanırım aklı fikri hâlâ polise verdiğim cevaptaydı. İçimden birkaç kez, keşke onu tanıtırken "peder" yerine "babam" deseydim diye geçirdim. Belki o zaman daha da sevinir, içi içine sığmaz olur, kim bilir belki hepi topu beş harften oluşan bir kelime ona şifa olurdu diye düşündüm ama yapamamıştım. O sesler içimde dönüp dururken ağzıma ulaşmıyordu.

Bana göstermemeye çalışıyordu ama acı çektiği belliydi. Belki de Kars'a gitmekten vazgeçerim de onu geri götürüp bir hastane köşesine atarım diye bu acıyı mümkün olduğunca benden gizlemeye gayret ediyordu. Arada bir uyuşan ve galiba her geçen dakika biraz daha şişen ayaklarını ovuyor, ağrıyan belini tutuyor, eksilen nefesini tamamlamak için hızlı hızlı soluk alıp veriyor, sonra yeniden başını yana yatırıp içinden yavaşça geçtiğimiz Maden kasabasına bakıyordu.

İki dağ sırasının tam ortasında bir merdivenin basamakları gibi üst üste dizilen, Arkanya'nın toprak damlarının aksine hep çatılı olan evlere, bu evlerin birer ikişer yanmaya başlayan ışıklarına, bahçelerindeki ağaçlara, kasabanın tam ortasından akan bulanık dereye, nispeten düzlük olan yerlerde beliren devlet dairelerine, ön kolonlarını dereye arkasını dağlara yaslamış camilere, tepedeki bakır fabrikasına bakıp iç çekiyordu.

"Ağrın sızın varsa bir hastaneye falan gidelim istersen," dedim, "bir iğne ya da serum iyi gelir belki."

"Dayanırım," dedi, "olmazsa Harput'a girdiğimizde bir iğne yaptırırız."

Elazığ'a ya da onun deyişiyle Harput'a girmeden Kovancılar yolu üzerinden Bingöl'e devam edeceğimizi söyleyemedim. Besbelli o yıllar yılı hep otobüsle geçmişti buraları. Onu kırmamak için yolu biraz daha uzatma pahasına mecburen Elazığ'a uğrayacaktık.

"Klimayı açayım mı, üşüyor musun?" diye sordum.

"Yok," dedi, "böyle iyi."

"Isınırsın biraz," dedim ısrar ederek.

Cevap vermedi. Galiba beni artık duymuyordu. Gözü uzakta bir noktaya takılmış gibi öylece kendi zihninin içine gömüldü.

Keskin dönemeçleri geride bıraktıktan sonra yol biraz daha rahatladı. Hava kararmış, yol boyu yağmasını beklediğimiz yağmur yağmamış da havada asılı kalmıştı sanki. Yağmur yüklü bulutların arasında gezinen ay, arada bir ışığını etrafı çıplak dağlarla çevrili Hazar Gölü'ne düşürüp yeniden kayboluyordu. Gördükleri biraz suya hücum eden çevre il sakinlerinin çoktan boşalttığı yazlıklar, her tarafta seçilen balık restoranlarına ait tabelalar, kaçak mazot veya benzin levhaları, kıyı boyunca dizilen devlet kurumlarına ait boş dinlenme kampları, kıraç tepelerdeki seyrek ağaçlar, kıyıya çekilmiş mahzun sandallar geçiyordu yanımızdan.

Bir süre sonra Serhat aradı. Birkaç kez ısrarla aramış ama telefonum kapalı olduğu için ulaşamamıştı.

"Yoldayım, telefon çekmemiştir Serhat," dedim, "Sivrice'yi yeni geçtim."

"Hayırdır?" dedi.

Dönüp babama baktım. Uyukluyordu sanırım. Ya da tele-

fonda rahat konuşayım diye her zamanki gibi uyuyor numarası yapıyordu.

"Uzun hikâye Serhat," dedim. "Kars'a gidiyorum."

"Bir sorun mu var?" dedi.

"Sonra anlatırım," dedim. "Erzurum Cezaevi'ne uğrarım dönüşte. Konuştuğumuz gibi, Erzurum'daki müvekkilin dosyası bende artık. Sen de dinlenirsin biraz."

"Abi istersen dosyayı bana bırak," dedi, "sen cezaevine girince kötü oluyorsun."

"Yok yok," dedim, "kaç yıl oldu, artık alışmam lazım. Zaten oradan çıkar çıkmaz hafızayı hemen sıfırlıyorum."

"Sen bilirsin, yine de aklında olsun teklifim."

"Yolumun üstü zaten," dedim, "dönünce uğrarım muhakkak."

"Bakalım derdi neymiş adamın?" dedi Serhat.

"Pazartesiye kadar çoktan dönmüş olurum ama bir sıkıntı olursa, Hülya dosyaları hazırladı. Duruşmaları sen halledersin," dedim.

"Tamamdır ortak," dedi Serhat.

"Babam biraz rahatsız, sen idare edersin artık," dedim.

"Baban mı?" dedi.

"Evet," dedim. "Ararım ben seni sonra. Dosyalar sende."

"Yıldız'ı gördüm bugün. Kötü görünüyordu. Kızcağızı bir arasan iyi olur bence," dedi.

"Sonra konuşuruz Serhat," dedim, "müsait değilim. Erken dönmeye çalışacağım ama bir sıkıntı olursa sen halledersin."

"Bir şeye ihtiyacın var mı?" diyen Serhat'ın sorusu cevapsız kalmıştı.

İhtiyacım olan yegâne şey birazcık uyku ve dünya üzerinde kimsenin beni bulamayacağı ıssız bir yer bulup bir süre yalnız kalmaktı. Ama buna izin vermiyorlardı. Yetmiyormuş gibi telefonumu kapadığımda ekranda beliren bir sürü kısa mesaj gördüm. Tek elimle direksiyonu kavrayıp bakmak is-

tedim ama sonra vazgeçtim. Telefonu yavaşça bacaklarımın arasına yerleştirip babama baktım.

Acı çekiyordu. Ağrıları artmaya başlamıştı. Arada bir yüzünü ekşitiyor, inlemeyle karışık nefesine hâkim olmaya gayret ediyor; acısına bir tek o iyi gelecekmiş gibi kucağında bir baston gibi tuttuğu üç telli bağlamasının sapına sıkıca sarılıp bütün vücuduna yayılan acısını azaltmaya çalışıyordu. Ne yapacağıma bir türlü karar veremiyordum.

Onunla her baba oğul gibi makul bir süre de olsa yan yana gün saydığımız bir geçmişimiz yoktu. Neye sevinir, neye kızar, konuştuğunda neyi ima eder, sustuğunda içinden neler geçer, inadı ne zaman kırılır, içindekileri hangi yollarla gösterir, hiçbir fikrim yoktu. O, benim on beş yaşıma kadar yılda bir kez görüp sonra hep kaybolan, hep uzaklara giden, hep dönmeyen babamdı.

Elazığ'a yaklaştığımızı gösteren yol tabelasını görür görmez telefonumu çıkarıp navigasyondan devlet hastanesinin konumunu seçtim. Babam iyiden iyiye kötüleşiyordu. Birkaç kez bir şey söyleyecek oldu ama dili dolaşıyor, ne söylediği anlaşılmıyordu. Sonunda zar zor kaldırabildiği parmağının ucuyla kurumuş dudaklarını gösterdi.

Arka koltuğa uzanıp yol için yanıma aldığım su şişelerinden birini ona uzattım. Bir kısmını üzerine döke döke sudan içti ama susuzluğu tam olarak geçmemişti, dilinin ucuyla kurumuş dudaklarını yalıyordu hâlâ. Tekrar uzattığım suyu başını iki yana sallayarak geri çevirdi. İçemiyordu. Ciğerleri içtiği suyu kabul etmiyordu artık. Yüzünde çektiği acıdan kalma derin bir sızı vardı. Arkanya'dan tam boyuna göre aldığım yepyeni elbisenin içinde sanki biraz daha küçülmüş, el kadar kalmıştı.

Arabayı hızla sağa çektim. Elimi yavaşça düğmesine atıp rahat nefes alsın diye hep ilikli olan yakasını gevşettim. Ama ne yaparsam yapayım nefes alış verişi bir türlü düzelmiyor-

du. Elim ayağım birbirine dolaşmıştı. Son çare, dörtlüleri yakıp gaza bastım.

"Biraz daha dayan," dedim, "üç beş dakikaya acildeyiz."

Cevap vermedi. Gayri ihtiyari bir "Ah!" çıktı dudaklarından.

Onunla ağız tadıyla konuşmadan, hesaplaşmadan, içimde hiçbir ukde bırakmadan ölmesin istiyordum ama babam ellerimin arasından göz göre göre kayıp gidiyordu.

ALTINCI BÖLÜM

YARIM KALAN

"Aşkımız sonsuza kadar yaşayacak.
Çünkü yarım kalacak."
Woody Allen-Barcelona Barcelona

Acil servislerin belki de tek iyi yanı, ne yapacaklarını bilemez halde bekleyen kaygılı, telaşlı ve çaresiz hasta yakınlarını bir süreliğine de olsa rahatlatıp bütün kontrolü kendi ellerine almalarıydı. Bir köşeye çekilip acildeki görevlilerin babamı sedyeye yatırmasını, koluna damar yolu açmalarını, tansiyonunu ölçüp yüzüne oksijen maskesi geçirmelerini izlerken, ürkek bakışlarla etrafıma bakıyor, ne yapmam gerektiğini bilemiyor, hal böyle olunca tedirginliğim bir kat daha artıyordu. Belki de beni asıl huzursuz eden şey diğer hasta yakınlarıyla aramdaki o kapanmayacak farktı. Ben, diğerlerinin aksine kendi hastamla ilgili tek kelime bilgi verecek durumda değildim. Çünkü onu gerçek anlamıyla tanıyalı yirmi dört saat bile olmamıştı. Bu yüzden, telefonumu çıkarıp acildeki genç doktora Salim'e gönderdiğim, onun da bana yenilerini yolladığı tahlil sonuçlarıyla hastanede yapılan son tetkiklerin birer fotoğrafını gösterdim.

Elindeki kalemle, müşahede kâğıdındaki tanı ve hikâye kısmına, "Prostat CA" yazdı doktor. Birkaç kan tahlili yapılıp akciğer röntgeni çekildi. Babama serum takviyesi yapı-

lırken kendimi bir saat sonra elimdeki sonuçlarla yeniden genç doktorun karşısında sıra beklerken buldum. Babamın ağrıları dayanılmaz boyutta değildi ama hastalık muhtemelen ciğerlerine de sıçradığı için solunum sıkıntısı vardı. Biraz oksijen takviyesi, serum ve ağrılarını az da olsa dindirecek hafif dozda bir morfinle kendine gelecekti ama sabaha muhakkak servise geçmeliydi.

"Elazığ merkezde mi yaşıyorsunuz?" diye sordu gözlerini raporlardan kaldıran doktor.

"Diyarbakır'da oturuyorum," dedim, "ama Kars'a gidiyoruz."

"Bu halinizle yolculuk mu yapıyorsunuz bir de!" dedi yüzünü ekşiterek.

Uzun uzun açıklama yapmanın, acil servisin o dezenfektan kokan, inleme sesleriyle yankılanan, birbirinden perdelerle ayrılmış geniş salonunda hikâyemi en baştan, üstelik hiç tanımadığım birine anlatmanın bir lüzumu yoktu. Zaten doktorun hikâyemi dinleyecek kadar zamanı olduğunu da sanmıyordum. Babamın adım adım ölüme yaklaştığını ve son anlarını evde geçirmek istediğini düşünüp bana daha fazla yüklenmedi.

Doktor, daha da ağırlaşırsa onu acilen bir yoğun bakım servisine yatırmam gerektiğini söyledikten sonra, seyyar bir solunum cihazı ile kırmızı bir reçeteye birkaç ilaç yazıp reçetedekileri tez elden almamı tavsiye ettiğinde başımı sessizce öne eğdim.

Önce uzaktan sonra giderek daha yakından yankılanan siren sesleriyle acil servisin kapısına dayanan ambulanslara çok geçmeden yenileri ekleniyor, acil servisin önü hastalardan daha kaygılı ve ağlamaklı hasta yakınlarıyla doluyordu. Bir sürü gereksiz imza ve kaşeden sonra bana uzatılan kırmızı reçeteyi alıp upuzun koridordaki müşahede odalarının birinde, diğer hastalarla birlikte boylu boyunca yatan babamın yanına döndüm.

Oksijen maskesi onu rahatsız ediyordu. Arada bir maskeyi çıkarıp bir şeyler söylemeye yelteniyor, başaramayınca başını yeniden yastığa dayayıp yan tarafındaki askıdan damarlarına hücum eden seruma bakıyordu. Serumun bitmesine çok vardı. Sıkılmıştı besbelli. Bir an konuşmasına imkân vermek için maskesini aralayıp yüzüne baktım. Onca istekli olmasına rağmen konuşamadı. Derdini anlatamayınca elini yavaşça havaya kaldırıp parmaklarını sağa sola, bağlama çalar gibi salladı.

"Kaygılanma," dedim, "bak bağlaman köşede duruyor."

"Sağ ol," dercesine yorgun ama birden ışıldayan gözlerini birkaç kez minnettarlıkla açıp kapadı ve ardından yeniden tıpkı akşamki gibi derin bir uykuya daldı. Morfin hem ağrılarını azaltmış hem de uyumasına yardım etmişti.

O, eksik gedik de olsa yeniden nefes almaya başlamıştı ama bu kez ben nefessiz kalmıştım. Bir süre başında durup bir şikâyeti var mı diye izleyerek güzel güzel uyuduğuna, uzunca bir süre kendine gelemeyeceğinden emin olunca, serumunun da bir saatten önce bitmeyecek olmasından güç alıp kendimi bunalmış bir halde dışarı attım.

Elazığ'da hava iyiden iyiye serinlemeye başlamıştı. Şehir ışıkları arada bir bana göz kırpar gibi uzaklarda öylece yanıp sönüyordu. İçimdeki sıkıntı azalacağına geçen her dakika artıyordu. Galiba hastane çevresindeki çöplükten beslenen veya burayı kendilerine mesken tutan birkaç köpek kapının önünde mışıl mışıl uyuyordu. Arada bir acil kapısına dayanan ziyaretçiler, ellerinde değişmez hasta içeceği olan meyve suları, acilden üst kattaki odalara çıkmanın yolunu arıyorlardı. Bahçedeki kırık dökük banklarda oturan hasta yakınları soğuktan büzüşmüş habire sigara içiyorlardı.

Orada, biri gelip biri giden ambulanslarla inleyen acilin önünde bir süre ne yapacağımı bilemez halde dolaşırken bir an için gözüme bir yerlerden tanıdığım ama kim olduğunu

bir türlü çıkaramadığım biri ilişti. Elinde tahlil sonuçlarıyla röntgen zarfı bulunan, habire sigara içen bu adamı bir yerlerden gözüm ısırıyor ama zihnimi ne kadar zorlarsam zorlayayım bir türlü çıkaramıyordum. Kederliydi. Çökmüştü. Göz torbalarında halka halka morluklar vardı. Elinde sigara tıpkı benim gibi uzaktaki silik şehir ışıklarına bakıyor, derin derin iç çekiyor, ikide bir yüzünü avuçluyor, gözlerinden akmaya hazırlanan gözyaşlarına mâni olmaya çalışıyordu sanki.

Ben bu adamı nereden hatırlıyorum, muhakkak bir yerlerde gördüm diye düşünürken bir an bir şeyler anımsar gibi oldum. Eğer onu birine benzetmemişsem, birkaç kez bir yerlerde gördüğüm "Küfran" şiirini yazan şairdi bu. Tuhaf, bu adamın daha yirmi üç yaşında gencecik bir şairken yazdığı o ünlü şiirin adını hatırlıyor, bazı dizeleri belli belirsiz aklıma geliyor, hatta adamın sonraları şiiri bıraktığını bile anımsıyor ama adını bir türlü çıkaramıyordum. Yalnızdı. Besbelli tıpkı benim gibi o da hastane köşelerinde bunalmıştı. Arada bir telefonunu çıkarıp ekrana bakıyor, sonra yeniden cebine koyuyordu. Tam yanına gidip "Geçmiş olsun, yapabileceğim bir şey var mı?" diyecekken, adam aniden sigarasını yere attı ve bir süredir ona baktığımı anlamış gibi, başıyla bana selam verip tekrar acil servise döndü.

Şairin adı neydi diye diye merakla arabama yöneldiğimde hava daha da soğumuştu sanki. Torpido gözündeki paketimi alıp zar zor yakabildiğim sigarayı hızla içerken bir gün içinde tepetaklak olan, oradan oraya savrulan hayatımı düşündüm. Düne kadar o davadan bu davaya koşturup akşamları sevgilisiyle vakit geçiren, bar ve meyhanelerde arkadaşlarıyla eğlenen, uzak şehirlerdeki davalara giderken küçük kaçamaklar yapan, çok bunaldığında Aylın'ın hayaline gömülen hali vakti yerinde bir avukatken, bu akşam vakti, yirmi beş yıl sonra ortaya çıkan bir babanın peşi sıra, pek bil-

mediğim bir şehrin acil servisinde sersefil haldeydim. Montumu sırtıma geçirdiğimde sanırım bu kez içimden üşümeye başladığımı, uykusuzlukla birlikte içimdeki kederin de beni zorladığını, böylece hiçbir şeye odaklanamadığımı, giderek parçalara ayrıldığımı hissettim.

Orada, o hastanenin acil servisinin önünde ne kadar zaman geçirdiğimi hatırlamıyorum. Uykusuzluk, bütün gün koşturduğum işler, zihnimin bir köşesinden bana usul usul bakan Aylın'ın hatırası, ardından çıkıp gelen babam, başka bir işi yokmuş gibi telefonunu elinden düşürmeyen Yıldız, ben onu değil de o beni sürüyormuş gibi yoran araba; bir an ayakta durmakta bile zorlandığımı fark ettim. Bir süre bacaklarımı dinlendirmek için oturduğum arabada nasılsa bir daha uyumayacağımı bilmenin rahatlığıyla sırtımı koltuğa dayadığımda, tuhaf bir biçimde sızıp kalacağımı tahmin edemezdim. Gözlerimi biraz kapayayım derken iki günlük uykusuzluk yüzünden yine uyuyup kalacağımı, babamı o odada tek başına koyacağımı da bilemezdim.

Kendime gelir gelmez telaş ve pişmanlıkla içeri koştum. Ona kötü bir şeyler olmuş gibi, bir yandan kendimi suçluyor diğer yandan da böyle bir durumda kendimi asla affedemeyeceğimden korkuyordum.

Fakat müşahede odasına geri döndüğümde babamı onunla neredeyse aynı giyinmiş, beyaz gömlekli, siyah şalvar ve yelekli bir adamla beraber gayet mesut bir şekilde, üstelik el ele otururken gördüm. Adam yandaki boş yatağa oturmuş babamın ellerini dostça tutarak arada bir saçlarını okşuyor, sonra da avuçlarının içindeki ellerine pat pat vuruyordu. Babam bir an başını yana çevirdiğinde parmağını uzatıp yanındaki adama beni işaret etti.

Altmışlı yaşların sonundaki ihtiyar adam tereddütsüz, hemen kalkıp bana sarıldı. Hatta sarılmakla kalmadı, beni sıkıca göğsüne bastırdı. Gece vakti tansiyonu fırlayınca telaş-

lanıp soluğu acilde alan bu güleç yüzlü, kır saçlı adam müşahede odasında yarım saat kadar dinledikten sonra tam da eve gitmeye çalışırken ilkin başucundaki bağlamaya, sonra da babama tesadüf etmişti. İlk anda tanıyamamıştı ama bağlamasını görür görmez kendi hastalığını unutup babamın yanına koşmuştu.

Ona "Geçmiş olsun," dedikten sonra tekrar babamın durumuna baktım.

"Daha iyi baban, şükür daha iyi," dedi şapkasını çıkarıp alnındaki teri silerken.

Sahiden de kendinde görünüyordu. Oksijen iyi gelmiş, iğneler biraz da olsa ağrılarını dindirmişti. Yatakta doğrulup merakla etrafına bakmaya çalışıyordu. Sesi hâlâ kesik kesik çıkıyordu ama kendine geldiği, toparlandığı besbelliydi. Yüzü gözü gülüyor, ikide bir hastane odasında tesadüf ettiği bu eski tanıdığına "bu hayatta mı, şu neredедir, öldü demek o," gibi sorular soruyor, o harap halinde bile eskilerden haber almaya çalışıyordu.

Epey sonra serumu bitip arkamızdan bizi üzgün üzgün izleyen doktora son bir kez göründükten sonra "Çıkalım," dedi babam, "daha iyiyim."

"Daha iyisin tabii," dedi bu güleç adam, "beni görünce iyileştin sen!"

"Kars bizi bekler. Geçerken seni de bırakalım Bekir Çavuş," dedi babam.

"Beni bırakın da ben sizi bırakmam," dedi Bekir Çavuş, "Kürsübaşı'na gidiyoruz. Bu gece meşk var. Misafirimizsiniz. Güzelce dinlenip sabaha yola çıkarsınız."

Yolumuzun uzun olduğunu, zaten çok oyalandığımızı, üstelik cumartesi sabahı Erzurum'da bir görüşmeye gideceğimi, ben yokken babama göz kulak olduğu için ona minnettar kaldığımı fakat artık yola çıkmamız gerektiğini söyledim ama bu keçi inatlı adama söz dinletmenin imkânı yoktu.

"El insaf," dedi Bekir Çavuş, "bugün perşembe, cumartesiye daha çok var, aceleniz ne?"

Cevap veremedim. Üstelik bir süre sonra mahzun bakışları ve suskunluğuyla babam da Bekir Çavuş'tan yana gözüktü. Günlerdir benden kaçan uyku en olmadık zamanda yakama yapışmıştı. İki arada bir derede kalmıştım. Birkaç saat dinlenip yola çıkmak ikimiz için de daha iyi olacaktı belki. Çaresiz, babamla bu inatçı, yürürken göbeği sağa sola sallanan tuhaf adamın peşi sıra yürümeye başladım.

Hastaneden çıktığımızda, sanki biri beni çağırıyormuş gibi bir an dönüp arkama baktım. Elazığ'da ne aradığını bilmediğim, adını hâlâ hatırlamadığım o kederli şairin, zorlukla yürüyen yaşlı babasının elinden tutmuş, bizim boşalttığımız müşahede odasına geçtiğini gördüm. Bir an ona yetişip "Allah şifa versin," demek istedim ama bizimkiler telaşlıydı.

Bekir Çavuş, babamla arka koltuğa geçip gideceğimiz yeri tarif ederken akşamın çoktan çöktüğü bu şehirde, biri babam dahi olsa aslında ikisini de tanımadığım bu adamlarla ne işim olduğunu, hayatımın nereye doğru savrulduğunu, başıma hangi belaları almaya hazırlandığımı düşündüm yeniden. Evimde yorganıma sarınıp uyumaktan, en fazla Aylın'ı düşünmekten başka hiçbir şey istemiyordum. Ama hayat, yakın ya da uzak akrabalar, anne babalar ve hayırsız kardeşlerle örülüydü ve hepsi zaman zaman kimi köşelere kurulup hayatımızı mahvetmek için bekliyorlardı belki de.

Babamla bu güler yüzlü adam arkada tatlı tatlı laflarken, bir ara mail kutumu tekrar açıp gönderdiğim mektubun geri gelip gelmediğine baktım. Barodan gelen birkaç mail haricinde kutuda yeni bir şey yoktu. Mektubumun Aylın'ın eline geçip geçmediğini bilmediğim için içimi derin bir merak duygusu kaplıyor, mektubu alıp okumuşsa bu kez ne düşündüğünü kendime soruyor, çok geçmeden bu merakın yerini babamın içli hali alıyordu.

Hayat Harput'ta çoktan yorulmuştu. Sokaklarda gezip tozanların çoğu erkeklerdi ve kadınlar güneşin batmasıyla evlerine çekilmişti sanki. Yine de arada bir AVM'lerden çıkıp arabalarına yönelen, yanından geçtiğimiz kahvehanelerde okey oynayan, televizyon izleyen, bir dükkânın önünde yanık salçalı köfte yiyen insanların varlığı beni rahatlatıyor; her şeyin düzeleceğine, babamın tez elden kendine geleceğine, bütün bu koşturmanın, oradan oraya savrulmanın bir iki gün içinde sona erip beni iyi kötü saran, ayakta tutan eski hayatıma döneceğime inanıyordum.

Bekir Çavuş, arka koltukta elini babamın omzuna atmış bir yandan fısır fısır konuşuyor, diğer yandan da bana "Sağdan döneceksin, köprüyü geçince ilk soldan," gibi uyarılarda bulunuyordu. Gözüm dikiz aynasında, yıllar sonra birbirine kavuşmuş, koyu bir muhabbete dalmış bu iki eski arkadaşa bakıyordum.

Babam, bir ara eğilip Bekir Çavuş'un kulağına bir şeyler fısıldadı.

Bizimki her kimi sorduysa, Bekir Çavuş, "Yaşıyor ya, yaşıyor," diye karşılık verdi ona.

İşte o an aniden yüzü düştü babamın. Gözleri bulutlandı. Hatta o bulutların içinden yağmur yüklenmiş kapkara bir bulut daha geçti sanki. Başını çevirip yanımızdan akan Harput'un tenha sokaklarına keder ve suskunlukla baktı sonra.

"Ama tabii buna yaşamak denebilirse," diye devam etti Bekir Çavuş. "Hâşa huzurdan, bir köpek gibi yatıp kalkıyor sokaklarda. Ne zaman Kürsübaşı'nda toplaşsak o da gelir, öyle uzaktan uzağa dinler bizi."

Bütün babalar gibi uzaklara belli belirsiz bakarak, zihnindekilerin dışarı taşmamasına gayret ederek, derin derin nefes alarak sustu babam.

Kim yaşıyordu? Kürsübaşı neredeydi? Babamın zaten solgun olan yüzü neden bir parça daha solmuştu? Nereye gidi-

yorduk? Bu sorulara verilecek bir cevabım yoktu. Bekir Çavuş'un yönlendirmesiyle eski Harput'a doğru tırmandığımızda, babamın etrafında yavaş yavaş büyüyen bir girdabın içine sürüklenmeye başladığımı hissediyordum.

Arabanın camından çatılı ve avlulu taş evler, arada bir beliren lüks apartmanlar, nedense inşaatı yarıda kalmış ve üzerinde "komple satılık" yazan lüks siteler, balkon tellerinde döşek kılıfları asılı olan rezidanslar geçti. Avlulardaki çıplak dut ağaçları gece serinliğinde sağa sola sallanıyordu.

Bekir Çavuş, sonunda giderek ıssızlaşan sokakların bitimindeki iki katlı eski bir evin önüne geldiğimizde durmamı istedi. Bizden önce inip babamın ellerinden tuttu ve onu ihtimamla aşağı indirdi. Önünde merakla dikildiğim konağın üst katındaki aralık pencerelerinden keman, kanun, gırnata, tef ve bağlama sesleri geliyordu. Babamın söylemesine gerek kalmadan, ön koltuktaki bağlamasını alıp onların peşi sıra yürümeye başladım.

Harput'a girerkenki halinden eser yoktu. Daha önce üç adım atar atmaz yorulan babam, adamın kolunda basamakları âdeta uçarcasına çıkıyordu. Herkesin kendince bir şeye ihtiyacı vardı bu hayatta. Kimi yarasına derman arardı kimi de onun gibi yarasını yeniden kanatmak için çabalardı. Babam da galiba yarasına pansuman yapan bu meşkleri özlüyordu.

Onların gerisinde durup avludaki boş masaya, açık pencereden dışarıya sızan seslere kulak kesildim. İçeri girmek istemiyor, bahçedeki kamelyada bir süre uzanmak, bütün bu görüntü ve seslerden kurtulmak istiyordum. Ama Bekir Çavuş kapı ağzında belirip adımı çağırdı. İçine girmemek için direttiğim ama meraklı bir fotoğrafçının beni de kadraja sokmaya çalıştığı solgun bir görüntünün parçası olmuştum artık. Çaresiz, babamla adamın peşi sıra ben de içeri geçtim.

Bekir Çavuş'la babam kapıda dikildiklerinde, kocaman bir odanın içindeki sedirde yan yana sıralanan çoğu yaşlı on beş

yirmi kadar adam, ikisini görmelerine rağmen meşklerine ara vermeden devam ettiler. Alkışlarla çalgılara eşlik ediyor, çalgıların sustuğu yerlerde "Evleri Uçta Yârim" diye o zamana kadar hiç duymadığım bir türkü söylüyorlardı.

Hem yerlerde hem de duvarlarda Harput işi kilimler asılıydı ve büyükçe odanın tam ortasındaki sehpada bakır bir sini vardı. Bakır sininin üzerindeki mangalda ağır ağır demlenen çayın buharı odaya sızıyor, arada bir durup nefes almaya çalışan sanatkârlar buharı genizlerine çekip bu hem neşeli hem de kederli Harput türküsüne elbirliğiyle geri dönüyorlardı. Huşu içindeydiler. Bellerine tıpkı babamınki gibi allı güllü bir kuşak sarmış, siyah yelek ve şalvar ile sakız gibi gömlekler giymiş bu sekiz köşe şapkalı sanatkâr adamlar gecenin bu vaktinde hallerinden hayli memnun görünüyordu.

Duvar ve yer kilimlerinden minderlerine, sedirlerin arkasına dayanan sert yastıklardan odadaki siniye, taburelere; hepsi bakırdan yapılma sürahi, çaydanlık, tas ve vazolara kadar bu odada anlamını çözemediğim bir fazlalık, eğretilik vardı. Sanki bu adamlar bir an için şarkta yaşadıklarını unutmuş da, gelen gidene, en çok da kendilerine bunu hatırlatmak için bu odayı şark köşesi şeklinde döşemişlerdi. İçeri geçmek, bu fazlalığın bir parçası olmak istemiyordum. Fakat benim bu aksi ve isteksiz halime rağmen babam hayli memnun görünüyordu. Arada bir salladığı titrek başına, kıpırdayan dudaklarına, hareketlenen parmaklarına bakılırsa burada olduğu için keyifliydi basbayağı.

Türküye hafif bir es verilir verilmez, yaşı diğerlerine göre daha genç olan bir adam birden ayağa kalkıp bize doğru ilerlerken bir yandan da gövdesini iki yana sallayıp kollarını açtı. Genç adam, "Di gel di gel yanıma / seni saram canıma / malım mülküm şanına / kanım kaynar kanına!" diye bir yandan türkünün nakaratını tekrarladı, diğer yandan da ka-

pıya yönelip babamın elinden tuttu ve türkü devam ederken onu odanın hatırlı misafirler için ayrılmış başköşesine oturttu. Odadakiler hafifçe yerlerinden doğrulup neşeyle babama selam verirken, babam neden yollarda olduğunu, ölümle arasında bir karışlık mesafe kaldığını, Azrail'in kulağının arkasına üflemek için fırsat kolladığını unutmuş gibi kafasını keyifle sağa sola sallayarak onlara eşlik ediyordu. Bir ortaya çıkıp oynamadığı kalmıştı.

Neden sonra kanun çalan adamlardan biri kaşıyla bana yerdeki boş minderlerden birini gösterdi ama ne yapacağıma, içeri girip girmeyeceğime bir türlü karar veremiyordum. Uzun bir klarnet taksimi başladığında başımı kapının kenarına yaslayıp sonradan gündüzleri kuyumcu, müezzin, berber ve bakır ustası; geceleriyse hepsi birer müzik üstadı olduklarını öğrendiğim bu adamların yüzündeki sevince imrendiğimi fark ettim. Kalabalık ve mutluydular. Birbirleriyle bütünleşiyor, arada bir göz göze gelip arkadaşlarına neşeyle kafa sallıyor, herkes elinde bir alet diğerinin eksik bıraktığı bir nağmeyi tamamlamaya çalışıyordu.

Başımı kapıdaki taşlara dayamış, öylece içeri bakarken kubbeli duvardaki kesme taşlar çekti dikkatimi. Sanki bu yapı için özel olarak yontulmamış da yığma taşların bir araya getirilmesiyle örülmüş duvarda belli belirsiz yazılar seçiliyordu. O ara babamla göz göze geldik, sanki benimle beraber o da dönüp o tuhaf yazılara baktı. İçeri geçip oturmaya niyetim yoktu. Başımı yeniden duvara çevirdim. Daha yakından bakınca taşlardaki bu yazıların Ermenice olduğunu fark ettim. Şimdi şen şakrak türkülerin çaldığı bu eski konak muhtemelen Ermenilerden kalmaydı.

Bir an dışarı çıkıp yeniden o yarı aydınlık avluya inmeyi düşündüm ama konaktaki o güzel türkü bitmiş ve çalgılarını birer ikişer yere bırakan üstatlar ayağa kalkıp alayıvalayla babama sarılmaya başlamıştı. Hatta sarılmıyor da onu san-

ki hasretle içlerine çekiyor, yaşı küçük üstatlar eğilip ısrarla babamın ellerini öpmeye çalışıyor, elini öpmeyi başaranlar keyifle onun dizinin dibine kuruluyor, hayranlıkla gözlerinin içine bakıyordu.

Fazla uzatmanın bir anlamı yoktu. Bir an boş bulunmuş, yirmi beş yıl sonra ortaya çıkan hasta babamı onun isteği üzerine Kars'a götürüyordum, hepsi bu. Onun geçmişini kurcalamanın, orada özellikle benim için birkaç bilgi kırıntısı bulmanın hiçbir önemi yoktu artık. Onu o çok gitmek istediği Kars'a bıraktıktan sonra her zamanki hayatıma, duruşmalarıma, akşamları gittiğim spor salonuna, arada bir uğradığım barlara, beni bekleyen arkadaşlarıma, Yıldız veya başka bir kadının tenindeki yerime, belki de günün birinde izini bulacağım Aylın'a geri dönecektim; hiçbir şey olmamış, bütün bu yolları yürümemiş, hiçbir şey görmemiş, babama yirmi beş yıl sonra rastlamamışım gibi.

Bekir Çavuş'a el edip kapıya çağırdığımda niyetim belliydi. Misafirperverlikleri için minnettar olduğumuzu, ancak çok fazla kalamayacağımızı, bir saat kadar oturduktan sonra tekrar yola koyulmamız gerektiğini hatırlattım ona. Üstelik hastaydı babam. Bütün bunlar ona iyi gelmeyebilir, elimizde kalabilirdi.

Bekir Çavuş, beni şikâyet edercesine, ona söylediklerimi yüksek sesle içeriye tekrar ettiğinde, odadaki üstatların tümü bir anda aynı tepkiyi verdi: Zinhar bırakmazlardı. Gece boyu meşk ettikten sonra babamı konakta güzelce ağırlayacak ve sabahla yolcu edeceklerdi. Dilersem ben de onunla birlikte konakta kalabilirdim.

O da bir şey söylesin, karşı çıksın, tekliflerini reddetsin, yola çıkmamız gerektiğini hatırlatsın diye dönüp yalvarırcasına babama baktım, fakat hiçbir tepki vermiyordu. Kararı bana bırakmış gibiydi. Ne diyeceğimi bilemedim. Son günlerini yaşıyordu. Elazığ veya Kars'ta olması aslında çok da

fark etmiyordu. Bağlamasını Bekir Çavuş'a emanet edip başımı sessizce yana eğerek aşağı indim.

Bir süre avluda amaçsızca dolaşıp kamelyanın tavanını saran ve çoğu kurumaya başlamış asma dallarına, bahçedeki dökülmüş kızıl yapraklara, duvara tırmanan kuru sarmaşıklara, dallarında tek bir incir kalmayan yaşlı ağaca baktım. Sonra da ahşap sedirlerden birine sırtüstü uzanıp sigaramı yaktım.

Dünya tersine dönmüştü. Yağar diye beklediğim yağmurun yerini yeniden serin bir kış gecesi almıştı. Üzerimden kara kara bulutlar geçiyordu ama yağmur bir türlü yağmıyordu. Başımdaki uykusuzluğu unutmuş, babamla ne yapacağımı düşünüyordum. Daha da ağırlaşırsa ona nasıl bakacağımı hesaplıyor, bu hasta ve yaşlı adamın büsbütün başıma kalacağından korkuyordum. Fakat benim korkularımın aksine onun keyfi yerindeydi. Bir süre sonra babamın bağlamasını duyunca yerimden doğrulup avludan dışarı çıktım.

Uzakta duvarları ışıklandırılmış eski bir kale ve kalenin tam tepesine dikilmiş devasa boyutlarda bir bayrak direği seçiliyordu. Daha ötede, kalenin bulunduğu dağın etrafında kümelenmiş eski evler çarpıyordu gözüme. Yorgundum. Bir otele gidip sabaha kadar deliksiz uyumayı geçirdim içimden. Ama babamın hali bana güven vermiyordu. "İyileşti, artık ona bir şey olmaz," sanırken bir anda kötüleşebilir ve gözümüzü yine hastane köşesinde açabilirdik. Muhtemelen bu Kürsübaşı meşkinden sonra ayakta duracak hali bile kalmayacaktı. Bu yüzden konağın önüne park ettiğim arabama dönüp koltuğunu yatırdım ve tavandaki güneşliği hafifçe açıverdim. Kimse rahatsız etmesin diye telefonumu da kapattım ve yana dönüp o serin gecede uyumaya çalıştım.

Gecenin bir vakti kendime geldiğimde bir zaman önce konağın açık pencerelerinden dışarıya taşan hem neşeli hem gamlı türkülerle o alkış sesleri çoktan kesilmişti. Ko-

nak karanlık içindeydi. Bir tek avludaki güçsüz ampul ile üst kattaki odalardan birinin solgun ışığı yanıyordu. Arada bir üst katın camında beliren Bekir Çavuş, bir süre avluya bakıp başını tekrar içeri sokuyordu. Telaşlanmıştım. Bir tersliğin çıkmış, babama kötü bir şey olmuş olmasından korkuyordum.

Alacakaranlıktaki avluya girdiğimde sırtı bana dönük olan babamla üstü başı yırtık, ağzından salyalar akan yaşı geçkin bir kadını iki eski dost gibi karşı karşıya otururken gördüm. Babam bu yırtık pırtık elbiseli kadının ellerini avuçlarının arasına almış, ona sessizce bir şeyler anlatıyordu. Kadın bazen iki yana sallanıp sonra yeniden yere bakarken babam da kadının üstüne başına çekidüzen veriyor, kararmış dudaklarının kenarından akan salyalarını siliyor, yırtık elbisesinin altından görünen göğüslerini kapamaya çalışıyor, belinden kınnapla bağlanmış elbisesini düzeltiyor, kırçıl saçlarındaki çerçöpü temizliyordu.

Darmadağındım. Gecenin bir vakti ayaklanan babama mı şaşırmalıydım yoksa durduk yere ortaya çıkan bu kadına mı hayret etmeliydim, bilemiyordum. Kapı ağzında kalakalmıştım. Ne avluya geçebiliyor ne de dışarı çıkabiliyordum. Orada, o kapı ağzında nefesimi tutup babamla kadına dikkatle bakmaya devam ettim.

Fazla ötede sayılmazlardı ama yine de kamelyanın etrafını saran sararmış fakat hâlâ bazıları dökülmemekte ısrar eden üzüm yaprakları yüzünden, yüzü bana dönük olan kadının aksine babamı yeterince seçemiyordum. Üstelik burnuma onlara yaklaşmamı engelleyen keskin bir idrar kokusu geliyordu. Bu dayanılmaz koku biraz önce yapılmış gibi değil de yıllar yılı altına kaçırarak yaşamış birinin kokusuna benziyordu. Babamla onca zaman yol gitmemize rağmen buna benzer bir kokuyu almamıştım. İdrar kokusu muhtemelen kadından geliyordu. Ama bu kesif koku onun umurunda bi-

le değildi sanırım. Güçsüz parmaklarından yardım alıp eliyle kadının kirden ve tozdan birbirine yapışmış saçlarını tarıyor, bazen eğilip kısık sesiyle ona bir şeyler söylüyor, sonra da merhametle hem kendisinin hem de bu kir pas içindeki kadının gözyaşlarını siliyordu.

İşte o vakit, kadın bazen gözlerini yerden kaldırıp babama bakmaya çalışıyor, titreye titreye çökmüş yanaklarını eliyor, gözünü kapatan kaşlarını düzeltiyor, çukura kaçmış gözlerini örten kirpiklerine dokunuyor, ardından da elini yeniden hasretle babamın kahverengi lekelerle bezeli avcunun içine koyuyordu.

Babam bir süre sonra boğazını temizlese de çatallaşmaya devam eden çıplak sesiyle "Gele gele geldim bu kara taşa / yazılan geliyor başa," deyip kulağımın aşina olduğu o çok eski türküye başladı. Bağlaması galiba konakta kalmıştı. O yüzden bağlamanın girmesi gereken yerlerde durup sanki bir şeyler çalıyormuş gibi bir süre bekliyor, sonra içindeki ıpıslak kelimeleri kurumuş dudağına doğru sürüklüyordu. Boynunu ileri uzatıp gecenin karanlığından yardım almaya çalışır gibi birkaç kez kendini olabildiğince zorlayıp türküyü sürdürmeye çalıştı ama nafile, daha fazlasına nefesi yetmedi.

Gayet kararlı başladığı türkünün daha yarısına bile varmamışken, onun yarıda bıraktığı o kederli sözlerin boşluğunu gece karanlığını saran böcekler, kamelyanın ahşap banklarının cızırtışı, yerde sıkıntıyla sürtünen ayakkabılar, derin derin alınan nefesler, asma yapraklarının hışırtısı doldurdu. Nefesi mi yetmedi, türkünün sözlerini mi unuttu, daha devam edecek miydi, yoksa bu eski türkü hep böyle dura dura mı söylenirdi, bilmiyorum. Kendisini bir anda çok eskilerden kalma bu türkünün içinde bulan kapkara elli kadın, neler anımsadı bilmiyorum ama yıllardır sokaklarda yatıp kalkan yorgun ve kararmış başını bir süre sonra küçük bir kız çocuğu gibi babamın omzuna dayadı.

Babam sustu ama göğsündeki hırıltı susmak bilmedi. Gecenin ayazında tiz bir ıslık çalar gibi, oturduğu yerde zorlukla nefes alıp veriyordu. Çok geçmeden ikisi de uzun uzun öylece bir noktaya baktılar.

Ne kadar zaman öyle kaldılar, öylece beklerken akıllarından neler geçti, hangi hatıraya gidip geldiler, orada hangi imkânsızlığın kapısını çalıp kendi hallerine baktılar, bilmiyorum. Zaten çok geçmeden aniden bir şeyler hatırlamışçasına, başını babamın omzundan hırsla çekip ayağa kalktı kadın. Babam, gitmesine izin vermek istemiyor gibi kadının ellerini sıkı sıkıya tutmaya çalıştı ama ona mâni olacak kadar takati yoktu.

Tuttuğu el yavaşça ellerinin arasından kayarken, uzaklaşan kadına "Hakkını helal et!" diye seslendi. Ama besbelli bu kadının artık kelimelerle bir bağı kalmamıştı. Sonra o karanlık avluyu babamın bir ıslığa benzeyen, her ağzını açtığında ciğerlerine bir diken gibi batan yorgun, umutsuz ve pişmanlıklarla dolmuş nefesi sardı yeniden.

Sessizce kenara çekilip yırtık elbiseler içinde yanımdan geçen, geçerken o dayanılmaz kokusunu da geride bırakan salya sümük içindeki kadına yol verdim.

Babam kaskatı kesilmiş bir halde, gökyüzüne değil de yeryüzüne dua eder gibi iki avcunu açmış hâlâ yere bakıyordu. Bekir Çavuş, hızla aşağı inip onu teskin etmek istercesine koluna girdiğinde bile sesi çıkmıyordu.

Taş avluda bu sefer sanki hastalıktan değil de çok daha başka bir şey yüzünden takatsiz kalan ayaklarını sürüye sürüye yürümeye başladı. Yol boyu özenle taşıdığı kanlı idrar torbası kuşağından çıkmış, onun peşi sıra basamakları tırmanıyordu. Bekir Çavuş'la ikisi birlikte içeri girdikten bir süre sonra üst kattaki o solgun ışık aniden söndü ve konak; bütün gece cümbüş ve kanun sesleriyle yankılanmamış, gırnatalar acı acı inlememiş, o gazelhanların ağzından dökülen

türküler aralık pencereden dışarı çıkıp tüm Harput'u sarmamış gibi bir anda derin bir sessizliğe gömüldü.

Hepi topu beş on dakika içinde olup biten bütün bu görüntülere hiçbir anlam veremedim. Kesme taşlarla döşenmiş, bütün gün bilumum araç ve insanın yükünü taşıyan, şimdi herkes gibi istirahate çekilen ıssız sokağa yöneldim. Etrafta kararsızca dönüp duran, ne yana gideceğini kestiremeyen, merakla sağa sola bakan ayakkabılarımdan çıkan seslerden başka en ufak bir seda yoktu.

Babamın bambaşka bir niyetle bu yola çıktığından ilk kez şüphelenmeye başladım ama karşısına dikilip bu mezarlık ziyaretlerini, söylediği bu içli türküleri, gecenin bir vakti ortaya çıkan kir pas içindeki kadının sebebini soracak, işin esasını öğrenecek gücüm kalmamıştı. Galiba şimdiden sonra bütün bunları öğrenmenin bir gereği de yoktu. Tıpkı bazı hikâyeler gibi, hayat da boşluklarla doluydu ve her ne olursa olsun tamamlanmıyordu.

Gecenin geç bir vakti arabamda dönüp dururken birden babamın içeriden yükselen içli ve yorgun sesini duydum. Gündüz bir türlü açılmayan, bana pek bir şey anlatmayan kurumuş ağzından bu kez upuzun ve hazin cümleler dökülüyordu. Anlaşılan bu gece vakti tıpkı benim gibi onu da uyku tutmamıştı.

Önce üç telli bağlamasından birkaç kederli nağme doldu avluya, ardından konağın açık pencerelerinden çıkan kelimeler Harput'un üzerinde dolaşmaya başladı.

HELALLİK İSTEYENİN TÜRKÜSÜ

"Ruhum arşıâlâya yükselip dünyayı bir yutkunma gibi arkamda bıraktığımda, anımsamanın o soğuk teneşir taşına yatırıldığımda, çenem bağlanıp sonsuza kadar suskunluğa emanet edildiğimde, önümde el pençe divan durulup helallik istendiğinde, kazma kürek sesleri hızla o kara toprağa değdiğinde, taşlarım oradan oraya yuvarlandığında, eski bir akşamın gölgesi son kez üzerime düştüğünde...

Beni hatırlayıp iç çekenler, adım geçince yere tükürenler, hakkım kalanlar, alacaklılarım, kırıp incittiklerim, susup dinlediklerim, adı dilimin ucuna gelenler, aklımdan hiç çıkmayanlar, içimden konuştuklarım, ihanet ettiklerim, sadık kaldıklarım, bende ağız tadı bırakmayanlar, ruhumdaki yırtığa iğne ipliklе koşanlar başıma toplandığında...

Bir zamanlar sırtımı dayadığım kavaklar, meşeler, ahlatlar; aksimi gördüğüm göller, benden akıp giden nehirler, dön dolaş yine bana kavuşan dereler; dağ yolları, patikalar, toprak ve asfalt yollar; elimi alnıma siper edip baktığım kuru güneş, uyku tutmadığında sımsıkı sarıldığım bazen bedir bazen kamer ay, içimdeki o zifiri karanlık son kez üzerime çöktüğünde...

Bende hakkı olan yağmur damlası, döne döne üzerime yağan kar tanesi, tenimi yalayan rüzgâr, yolumda doğup batan güneş, yokluğumda hep beni soracak olan gölgem; buğday başakları, mısır püsküllleri, her bahar çiçeklenen nar ağacım, hiç yemiş vermeyen dut ağacım, incirin sütü, narın hevesi, boynunu büküp son kez bana baktığında...

Ağzımda sağa sola dönen, kimi söylenir söylenmez sönen kimi yıllar yılı gönül gezen, kimini ziyadesiyle fazla kimini yoksul aşı gibi azar azar söylediğim, kimini eksik kimini döne dolaşa tellendirdiğim; kimini yutup kimini dilime sürdüğüm, gizli dertlerim saklayan, beni rezil rüsva etmeyen; sır tutan, kin tutan, kan tutan tüm kelimeler günün birinde kapkara bir bulut gibi toprağımın başında dikildiğinde...

Kâni Karaca gelsin, Çekiç Ali gelsin, Tenekeci Mahmut ve Ruhsatî gelsin; Fekiyê Teyran, Evdalê Zeynikê, Egidê Cimo ve Şakiro gelsin; Muharrem Ertaş, Hacı Taşan, Hafız Kemâl, Neşet, Mahsuni ve Sümmânî gelsin; Pir Sultan, Karac'oğlan, Kul Nesimî ve Yunus gelsin; yörükler, göçerler, koçerler gelsin; gevendeler, abdallar, mırtıplar, domlar, dengbêjler gelsin; hafızlar, gazelhanlar, mevlithanlar gelsin, başımda durup bana veda, bana sena, bana helal etsinler!"

YEDİNCİ BÖLÜM

BAŞKA BİR YERDE

"Aşkı kitaplara soktukları iyi oldu.
Yoksa belki de başka bir yerde yaşamayacaktı."
William Faulkner, Ağustos Işığı

Cuma sabahının ilk ışıklarıyla Harput'tan ayrıldığımızda arkamızda ikimiz için de zor geçen, içinde durmadan kıvranıp durduğumuz upuzun bir gecenin ağırlığını bırakmıştık. Güya uyanmıştım ama gözlerim hâlâ uykudaydı. Arabanın bir türlü rahat edemediğim koltuğu yüzünden her tarafım tutulmuş, belimi doğrultayım derken sırtımdan başlayan derin bir sancı âdeta bütün vücuduma yayılıyordu. Babamsa, gece hiç uyumamış gibi oturduğu yerde habire sağa sola dönmeye, şişen bacaklarını arada bir ileri doğru uzatıp rahatlamaya çalışıyor, başarılı olamayınca solgun ve matlaşmış yüzüyle iki büklüm olup öne doğru eğiliyordu. Böyle yapınca her zaman olduğu gibi arabaya yine o tiz nefesi doluyordu. Bitap düşen ellerini yeniden dizlerine koyduğunda kucağındaki üç tellisini sevecek kadar bile takatinin kalmadığını fark ediyordum.

Kovancılar'a girdiğimizde ilk işim bir eczaneden acil servisteki doktorun yazdığı kırmızı reçeteli ilaçlarla seyyar solunum cihazını almak oldu. Babam yeşil kartını çıkarıp eczacının önüne koyduğunda hâlâ acı çekiyordu. Hafiften

başlayan ağrılarını dindirmenin tek yolu kırmızı reçetedeki iğnelerdi. Önümdeki beş altı saatlik yola çıkmadan önce onun iğnesini yaptırmak yolun daha çabuk ve sorunsuz bitmesini sağlayacaktı. Doğabilecek yan etkileri baştan kabul etmemize rağmen, eczacı ne kadar ısrar edersek edelim babamın iğnesini yapmaya yanaşmadı. Çaresiz, hastaneye gidecektik.

Arabamın yönünü Kovancılar çıkışındaki devlet hastanesine doğru çevirmeden önce, içine küçük bir hazne yerleştireceğim aleti arabanın çakmaklığında çalıştırmak için çarşıdan küçük bir aparat aldım. Böylece hiç durmadan yol alacak, babamın nefes alıp verişi güçleştiğinde yeniden bir hastaneye gitmek zorunda kalmayacaktık. İşim bitince iğneler için devlet hastanesinin yolunu tuttum.

Sanki tanımadığı bir şehre gelenler yabancılık çekmesin diye bütün devlet dairelerinin planları son yıllarda tek bir elden çıkmışçasına aynıydı. Bütün hastaneler, adliye binaları, köprüler, okul ve kaldırımlar birbirinin kötü bir taklidiydi. Yalnız birbirine tıpatıp benzeyen bu binaların, özellikle de hastanelerin önemli bir sorunu vardı. Birkaç yıla kalmadan hepsi sapır sapır dökülmeye, ilk rüzgârda çatıları uçmaya başlıyor, hal böyle olunca birkaç yıl geçtikten sonra tadilat için yeniden ihaleye çıkılıyordu. Hiç şüphesiz bu yarışta ipi önce hastaneler göğüslüyordu. Önce dış cephelerindeki pembe boya hafiften aşınıyor, duvarlarda çatlaklar oluşuyor, peşinden hiç sektirmeden önce binanın asansörleri arızalanıyor, ardından da yerdeki mermerler birer ikişer yerinden oynamaya başlıyordu. Duvarlarında şimdiden çatlaklar oluşmuş hastaneyi görür görmez rahat bir nefes alıp yeniden acil servisin yolunu tuttum.

Zorlukla arabadan indiğinde, üç telli bağlamasını içeride bırakabileceğini, yanımıza almaya gerek olmadığını söylediysem de ona bir türlü söz dinletemedim. Oyuncağından

ayrılmak istemeyen bir çocuk gibi bağlamasını hep yanında istiyordu.

"Bekle, bir tekerlekli sandalye alıp geleyim," dedim.

Sanki o sandalyeye oturduğunda hepten elden ayaktan düştüğünü kabullenecekmiş gibi yüzünü keder ve derin bir sıkıntı bastı. Birkaç kez oflayıp puflayınca sandalyeden vazgeçtim. Çaresiz, koluna girip boyaları aşınmaya, karo taşları yerinden oynamaya başlamış hastanenin acilinde kayıt yaptırarak erkek hastalar için ayrılmış bir müşahede odasına geçtik. Odada, arada bir gözlerini açıp kollarındaki serumun bitip bitmediğine bakan iki yaşlı adam hariç kimse yoktu. Benim aklıma gelmedi ama babam iki hastaya da geçmiş olsun dedikten sonra büyük bir yorgunlukla yatağın kenarına oturdu. Gençten bir çocuk, giriş kapısının yanındaki bilgisayarın başında oturmuş bir şeylere bakıyor, koridordan, arada bir ellerindeki idrar ve kan numunelerini dipteki laboratuvara götüren hasta yakınları geçiyordu.

Babamın bağlamasını yanındaki masanın üzerine, eskimiş, terden kararmış şapkası ile kolunda taşıdığı yeni ceketini özenle başucuna koydum. Ardından da arkasına bastığı ayakkabılarını ayağından çıkarıp elimi sırtına dayayarak onu yavaşça yatağına yatırdım. Gömlek ve yeleği her zaman olduğu gibi ter içindeydi. Arabadan acile kadar attığı birkaç adım onu yormuş, Süphan Dağı'ndan Tendürek'e yürümüş gibi takatsiz ve nefes nefeseydi. Üstelik yüzü kireç beyazıyla süt beyazı arasında gidip geliyor, yerini sonra o kaygılı matlığa teslim ediyordu.

Kaç gündür dişe dokunur bir şey yememişti. Kürsübaşı'ndan ayrılırken bana kahvaltı yaptığını söylemişti ama inanmamıştım. Besbelli artık yiyemiyordu. Bir yerlerden yiyecek bir şeyler alıp getirmeyi teklif ettim ama başını her zaman olduğu gibi isteksizce yana salladı. İğneyi yapacak hemşireyi beklerken babam rahatsız olmasın diye, yatağı-

nı çepeçevre saran perdeyi çekmeye çalıştım ama perdelerin kornişleri yerinden çıkmıştı. Sadece bir tarafını çekmeyi başarabildiğim yeşil perdeyi aralayıp tekrar acil doktorunun yanına gittim.

Hastanede mesai yeni başladığı için acil servis sakindi. Sanırım pratisyen olan doktora, babamın takatsiz halini hatırlatıp birkaç vitamin takviyesinde bulunmasını rica ettim. Yaşlıların içinde ne olduğunu bilmedikleri o renkli serumları öteden beri sevdiklerini de ekledim gülümseyerek. Nöbeti yeni devralmış olan genç doktor, garip bir şekilde hiçbir itirazda bulunmadı. Bir kâğıda birkaç iğneyle solunum desteği gerektiğini yazıp beni tekrar müşahede odasına yönlendirdi.

Bir süre sonra komik beyaz terlikleri ve lacivert formasıyla müşahede odasına giren bakır turuncu saçlı genç hemşire hem güzel hem de güler yüzlüydü. Sanırım haftanın son mesai günü olduğu için üzerinde bir hafiflik vardı. Babama "Geçmiş olsun amca!" deyip elimdeki istem kâğıdını aldı ama yine dili dolaşan babam ağzını açıp birkaç şey söylemeye niyetlendiyse de başaramadı. Şişmiş kollarından birini havaya kaldırıp kendince hemşireye teşekkür etti.

Eczaneden aldığım iğne ile akşamki doktorun reçetesini uzatınca hemşirenin yüzü birden asılmakla kalmadı, bembeyaz tenine solgun bir kederin gölgesi de düştü o an. Bir an gözlerini benden kaçırıp yatakta öylece uzanan yorgun babama baktı. Üçümüzün üzerinde dolaşan kara bulutları dağıtmak için, gülümseyerek "Bağlama senin mi amca?" diye sordu.

Hemşirenin yaptığı morfinin kanına yayılmasını beklerken babam boynunu zorlukla çevirerek çoktan unuttuğu başucundaki bağlamaya baktı. Hafifçe canlanan solgun mavi gözlerini bir kez açıp kapayarak hemşireye kendince bir cevap verdi ama ağrıları henüz kesilmemişti.

Bakır turuncu saçlı hemşire, içine karıştırdığı iğnelerle rengi sarıya dönen serumu getirip babamın yatağının başucundaki askıya astıktan sonra, damar yolunu bulmak için kolunu yokladı. Babamın muhtemelen artık çalışmayan böbrekleri yüzünden kolları ve bacakları şişmiş, bu nedenle damarlarını bulmak neredeyse imkânsız hale gelmişti. Hemşire, birkaç kez ona yumruğunu daha kuvvetli sıkmasını söylediyse de çaresiz, damarı bir türlü bulamadı.

Benden yardım isteyip babamın kolunu tutmamı istediğinde gözüm ister istemez genç hemşirenin narin tırnaklarındaki koyu yeşil ojelerine takıldı. Babamın damarını bulmak için debelenirken iyice eğildiğinde de turuncu saçlarının kapadığı ensesinde, bir türlü ne olduğunu kestiremediğim dövmeyi gördüm.

Hemşire, damarı bulamayınca incecik saçlarını geriye atıp yeniden çabalıyor, dişlerinin arasındaki kalemi sıkıp parmaklarının ucuyla babamın kollarına baskı uyguluyordu. Çok sonra damarı bulup iğneyi yavaş yavaş tenine geçirdiğinde rahatladı. Nazikçe teşekkür ettim. Turuncu saçlarıyla aynı renkteki kaşlarının altındaki buğulu gözlerini bana dikip "Görevimiz," diyerek diğer hastaya bakmak için karşı yatağa geçti.

Bir gözüm çoktan kendinden geçip mışıl mışıl uyuyan babamda, diğer gözüm bir süt tülbendi gibi bembeyaz tenli, küçük burunlu, uzun saçlı hemşiredeydi. Hastalara karşı güler yüzlü ve merhametliydi. İğnelerini yapıp tansiyonlarını ölçerken onlarla sohbet ediyor, dünyanın uzağındaki, kim bilir kaç yıl daha kalacağı bu kasaba hastanesindeki işinden keyif almaya çalışıyordu sanki.

Telefonumu çıkarıp Hülya'yı aradım. Dava dosyalarından, ben yokken gelip giden müvekkillerimden, noterde yapması gereken işlemlerden söz ettim ona. Telefonun öbür ucundaki Hülya şaşkındı.

"Her şeyi hallettim Yusuf Bey," dedi, "hiçbir sorun yok."

"Peki Hülyacığım," dedim sesimi biraz daha yükselterek, "babamı Kars'a bıraktıktan sonra Erzurum'a geçeceğim. Serhat'a söyle, pazartesi ben gireceğim duruşmalara, onun yorulmasına gerek yok."

"Tamam Yusuf Bey," dedi Hülya yine şaşkın bir şekilde, "konuşmuşsunuz, haberi var."

Telefonu kapadığımda hemen arkamda dikilen genç hemşireyle göz göze geldik. Dümdüz saçlarının altından bana bakıyordu. Babamın serumunun iyi akıp akmadığını anlamak için uzanıp son kez serum düğmesini kontrol etti. Ardından da ellerini önlüğünün ceplerine koyup geride turuncu saçlarından kalma hoş bir koku bırakarak sevimli terliklerini sürüye sürüye dışarı çıktı.

Arada bir odaya girip babamın serumunun bitip bitmediğini kontrol ederek tekrar koridora çıkıyor, sedye ve tekerlekli sandalyelerle oradan oraya taşınan hastalara bakıyor, başımı diğer müşahede odalarına uzatıp o hemşireyi tekrar görmeyi umuyordum. Ama ne kadar bakarsam bakayım onu bir daha göremedim. Sanki yer yarılmış içine girmişti.

Koridorda bir adam, elinde cep telefonu küfür ede ede biriyle konuşuyordu. Derdi neydi, kavga edecek başka bir yer bulamamış mıydı, hiç mi yatan hastaları düşünmüyordu, bilmiyorum. Adam, arada bir karşısındakine "Benim adım Cahit'se ben ona gösteririm!" diye bağırıyor, artık telefonun öbür ucundaki ona her ne söylüyorsa, "Babam adamsa ben değilim!" diye isyan ediyordu. Adının Cahit olduğunu hep beraber öğrendiğimiz bu aksi ve aylak adamı bir süre daha izleyip onu susturmak için birileri müdahale eder diye beklerken gözüm hâlâ hemşireyi arıyordu. Yoktu. Kaybolup gitmişti. Çaresiz yeniden babamın yanına döndüm.

Bir saat sonra gözlerini zorlukla da olsa açıp yavaş yavaş kendine gelen babama, odaya giren başka bir görevlinin yar-

dımıyla yol boyu biraz daha dayansın diye bir süre oksijen verip bağlamasını alarak yeniden hastane kapısına yöneldik. Serumla iğneler ona iyi gelmişti. Zaten birkaç kez koluna girmeyi teklif ettiysem de kabul etmedi. Bir anda iyileşmiş gibi üstünkörü attığı birkaç zayıf adımla hemen kapıya vardı. Başımı çevirip girişteki panoda yazılan nöbetçi doktor ve hemşire bilgilerine bakarken babamın çoktan arabamın yanına vardığını, beni beklediğini gördüm.

Arabayı çalıştırmadan önce cep telefonumu çıkarıp panoda gördüğüm ismi sosyal medya hesabımdan taratmaya başladım. Nihayet ekranda akıp giden onlarca isim arasında gezindikten sonra buldum onu. Hesabı kilitliydi. Yine de turuncu saçları, buğulu gözleri, küçük dudakları ve sevimli burnuyla tam karşımda duruyordu. Ona takip isteği gönderip telefonu tekrar eski yerine koyduğumda babam gözlerini uzaktaki dumanlı dağlara dikmiş, o dağların arkasındaki Kars'a bir an önce gitme hevesiyle bacaklarını sabırsızca sallıyordu.

"İyi misin?" diye sordum.

"İyiyim," dedi mahcup bir şekilde, "sana da zahmet veriyorum böyle."

"Dert etme," dedim telefonumu tekrar elime alıp kontrol ederken.

Genç hemşire takip isteğimi henüz kabul etmemişti.

"Benim için de keyifli oluyor yolculuk," dedim.

"Yok yok, zahmet veriyorum," dedi âdeta kendi kendine konuşur gibi.

Telefonumu tekrar çıkarıp ekranına baktım. Yıldız geceden beri hiç aramamıştı. Galiba artık sakinleşmişti. Aylın'dan da bir cevap yoktu. Belki mailim hiç ulaşmamış ya da onca yıldan sonra cevap yazmak istemiyor, ne yapması gerektiğini tartıyordu.

Ben arada telefonumla meşgul olurken bir an babamın bana baktığını fark ettim. Toparlanmıştı. Ağrıları azalmış, yü-

zü gözü gülüyordu. İçimden bir ses, ona zaman zaman büsbütün bir yabancı gibi davrandığımı, hatta kaderimin bana bahşettiği "baba" kelimesini kullanmaktan bile özellikle imtina ettiğimi söylüyordu. Üç günlük dünyaydı. Çekip gittiğinde ondan geriye dilden dile dolaşan üç beş türkü hariç hiçbir şey kalmayacaktı. Telefonumu havaya kaldırıp kamerasını açtım.

"Bir fotoğrafımız olsun," dedim birden, "başını kaldırıp telefona bakar mısın?"

Bıyıklarını düzeltip gömleğinin düğmesinin ilikli olup olmadığını kontrol ettikten sonra yüzünü kapatan şapkasını hafifçe yukarı kaldırdı. Son anda bir şey hatırlamış gibi, fotoğraf karesine onun da girmesini istercesine üç telli bağlamasını alıp yanağına doğru yaklaştırdı. Telefonun neresine bakacağını bilemez bir halde başını kaldırıp boşlukta bir yerlere baksa da benim gülümseyen yüzümün aksine fotoğrafta onun gözleri dolu dolu çıkmıştı.

Telefondaki ilk ve tek fotoğrafımızı sosyal medya hesabıma yükleyip "Pederle Kars'a doğru..." diye yazdıktan sonra yavaşça gaza bastım.

Babamın gözlerindeki kedere karşılık, yarım bir gülüş gelip dudaklarının kıyısına kurulmuş ve o hafif yana kıvrık dudakları, onca yılın kahrından sonra bir keyif sigarası yakmış gibi, kendine bir türlü hâkim olamıyordu.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

BIRAKIP GİDEN

"Annen beni bırakıp gittiğinde yavrum
Annenin beni bırakıp gidişi
Annemin beni bırakıp gidişi gibiydi sanki."
M. Bülent Kılıç-Rüzgâr Kütüphanesi

Cuma öğleye doğru Kovancılar'ı arkamızda bırakıp Karakoçan yoluna saptığımızda, karşımıza aniden biri bitip diğeri başlayan yüksek rakımlı dağlar, başı dumanlı tepeler, insanı içine çeken derin ve ıssız vadiler çıktı. Sonbaharın bütünüyle geride kalmasına, sert bir kışın doğayı kucaklamasına günler kalmıştı. Yanından geçtiğimiz çıplak meşe ağaçları yapraklarını çoktan dökmüş, şimdiden çetin geçeceği anlaşılan bir kışa hazırlanıyordu. Yol boyu, yazdan kalma kurumuş otlarla kaplı tepelerde, birkaç yıl önce silinip şimdi yenisi yazılan "Önce Vatan" yazısı görünüyor, kasaba girişiyle çıkışlarında devasa bayrak direkleri seçiliyordu.

Yol pek işlek değildi ama arada bir orta şeridi kapatarak başka araçların yanlarından geçmelerine izin vermeden ilerleyen askerî konvoy yüzünden mecburen hızımı düşürüp konvoyun uygun bir anda bana yol vermesini beklemeye başladım. Can sıkıntısını gidermek, belki babamla üç beş keyifli türkü dinler, hatta kim bilir şansımız varsa belki onun eski bir türküsünü okuyan bir sanatçıya denk geliriz

diye elimi radyoya uzattım ama radyo konvoydaki sinyal kırıcı araç yüzünden çekmiyordu.

"Konvoya fazla yaklaşma istersen," dedi babam, "dünyanın bin türlü hali var!"

Böyle söyleyince, hayatını onca yıl sadece türkülerden ibaret sandığım babamın olan bitenden herkes kadar haberdar olduğunu anladım. Askerî konvoy yoldan geçmeden hemen önce, bir grup asker mayın arama köpeklerinin yardımıyla yolda kontrol yapsa da her an ne olacağını kimse kestiremezdi. Çaresiz hızımı biraz daha düşürüp konvoyun en sonundaki zırhlı aracın tepesindeki arada bir bize dönen namluya aldırmadan, yanından geçtiğimiz ıssız köylere baka baka ilerlemeye başladım.

Kimi köylüler, sonbahar yağmurlarıyla yeniden yeşillenen otlaklarda hayvanlarını otlatırken kimileri de esaslı soğuklar başlamadan evvel samanlıklarını bir branda ile kapatmak, evlerin çatısını kışa dayanıklı hale getirmek derdindeydi. Dağlardaki kurumuş meşe ağaçlarını kesen kimi köylüler ise topladıkları dalları katırların sırtına yüklemiş, erkenden köye dönüyorlardı.

Uzakta bir tepede dallarını kılcal damarlar gibi etrafa yaymış, diğer ağaçlara benzemeyen tuhaf ve yalnız bir ağaç çarptı gözüme. Yanından geçerken bir anlığına başımı çevirip bu garip ve yalnız ağaca baktım. Sanki dibinde biri sereserpe uzanmış gökyüzünü izliyordu.

Neye baktığımı anlamış gibi, "o gördüğün ahlat ağacıdır," dedi babam. "Gelinboğan diye buruk bir meyvesi vardır. Bildiğin yabanarmudu."

"Dalları çok ilginçti," dedim, "damarlara benziyordu."

"Öyledir," dedi, "her ağacın bir mevsimi vardır, sen onun baharını göreceğine kışını gördün ne yazık ki."

Sanki ağacı değil kendi çökkün halini, geride kalan baharını, bitip tükenen yazını, şimdilerde saplanıp kaldığı kışı ta-

rif etmişçesine bir süre konuşmadı. Yanımızdan geçen meşe ağaçlarına baktı kederle. Sonra da "Bizim oranın dağları neden çıplaktır bilir misin?" diye sordu birden.

Sesi değişmişti. İğne ve serum, sabah akşam aldığı oksijen yardımı ona iyi gelmişti. Sorduğu sorunun cevabını bilmiyordum. Hangi dağlardan söz ettiği konusunda bir fikrim de yoktu. Zihni her nerede takılı kalmışsa muhtemelen oraya dair konuşuyordu.

"Ben çocukken o kadar çok kar yağardı ki insanlar soğuk ve yoksulluktan sadece ağaç dallarını kesmez, köklerini bile çıkarırdı. Halbuki bu meşe ağacını bin defa da kessen yeniden yeşerir. Yeter ki köküne karışma. Ama eski insanlar o zamanlar ağaçların köküne bile muhtaçtı. Buralar Zaza toprağıdır. Zazalar bizim gibi değildir, onlar doğanın kıymetini herkesten daha fazla bilir. Bak buranın meşelerine, çınar gibi âdeta!"

Karşılaştığımızdan beri ilk kez bu kadar uzun konuşmuştu. Bir şey demedim. Onca yıl gezip durduğu dağlar, konuk olduğu köyler, bağlama çaldığı ocaklar ona bu bilgileri elbette verecekti. Yine de zaman zaman aklının ucundan geçenleri merak ediyordum. Besbelli zihninde oradan oraya taşımaktan yorulduğu, içini sıkıştıran anılarla cebelleşiyordu.

Daha fazla üstelemeyip bir yandan yola bir yandan da telefonuma baktım merakla. Babamla paylaştığım fotoğraf bir sürü beğeni almaya devam ediyordu. Arkadaşlarım, beni takip edenler altına onlarca yorum yazmıştı ama araba kullandığım için hiçbirine bakacak durumda değildim. Son bir merakla bakır turuncu saçlı hemşirenin arkadaşlık isteğime cevap verip vermediğine baktım ama henüz kabul etmemişti.

Telefonu yeniden bacak arama sokup Karakoçan'a geldiğimizi haber veren tabelaya baktığımda fazlasıyla ağır iler-

lediğimizi fark ettim. Bir iki kez uzunlarımı yakmama rağmen askerî konvoy bana yol vermiyordu. Sürekli hastanelere uğramaya devam eder, babamın eski tanışlarıyla vakit geçirmesine müsaade eder, yol boyu arama noktalarında tutulur, ikide bir beliren askerî konvoyların arkasına takılırsak Kars'a muhtemelen ancak ertesi gün varacaktık. Üstelik gece arabada birkaç saat kestirmeme rağmen uykuya hâlâ çok ihtiyacım vardı. Son üç gündür toplamda dört beş saat bile uyumamıştım. Bir an önce Kars'a varıp babamı arkadaşlarına teslim ettikten sonra kapağı Batum'da bir otele atarak sabaha kadar deliksiz bir uyku çekmenin ya da kim bilir belki de bir bara gidip geceyi güzel bir kadının koynunda geçirmenin hayalini kuruyordum. Erzurum'daki görüşme de mecburen başka zamana kalacaktı.

Fena halde acıkmaya başlamıştım. Sabah Elazığ'dan kahvaltı yapmadan yola koyulmuş, dahası üzerimi değişmeye bile fırsat bulamamıştım. Karakoçan'ı geçip Bingöl yoluna girdiğimizde, sağda solda gözümü gezdirip hem bir şeyler yiyebileceğim, hem üzerimdekileri değişebileceğim hem de bir kahve içip gözlerime yeniden çöreklenen uykusuzluğu dağıtabileceğim bir tesis aradım. Ama etrafta biri bitip diğeri başlayan harap haldeki benzinlikler, önünde sıra sıra traktörlerin beklediği değirmenler, bir taşa tutturulan panodaki bozuk harflerle üzerinde bal ve ceviz satıldığı yazılan yol kenarındaki derme çatma barakalar hariç, durup ihtiyacımızı karşılayabileceğimiz hiçbir yer yoktu.

"Acıktın mı?" diye sordum.

Gözlerini başı dumanlı dağların zirvesine dikmiş, dilinde sözlerini anlamadığım uzun bir deyiş, kendi kendine bir şeyler mırıldanıyordu. Arada bir kurumuş dudaklarını diliyle ıslatmaya çalışıyor ama ağzının içinde azıcık da olsa tükürük kalmadığı için bu sefer kuru toprak gibi çatlayan dudaklarındaki etleri kemiriyordu.

"Bir şey yemek içmek ister misin?" diye sordum koluna hafifçe dokunarak.

"Pek aç değilim ama Bingöl'e varmadan Yado Çeşmesi diye bir yer var, orada durabilirsin," dedi.

"Ne garip isimmiş," dedim.

"Sen bilmezsin Yado'nun hikâyesini. Hatta karısı Tellî'nin hikâyesini de bilmezsin muhtemelen," dedi.

"Anlatsana," dedim pek de merak etmeden.

Adı sonradan bir tepeye verilen Yado'nun hikâyesini anlatmak üzereyken neden bilmiyorum vazgeçti. Çok da umursamadım. Zaten ikide bir aklı gidip geliyor, ne anlattığını bile fark etmiyordu.

"Tesiste dursak iyi olurdu," dedi elindeki bağlamayı tutmayı bırakıp, "hem torbamı da boşaltmış olurum. Serum yüzünden doldu yine."

"Tamam," deyip yeniden gaza bastıktan sonra önümüzde ağır ağır ilerleyen askerî konvoyun hemen sağdaki karakola girmesiyle yolun bundan sonraki kısmının daha iyi geçeceğini sezinledim. Vakit öğlene yaklaştığı için askerler yolda arama yapmayı bırakmışlardı. Karakolun karşısında tek şeride düşürülen anayolda, bariyerleri ve kum torbalarını bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla geçip yeniden gaza bastım. Biraz geçmişti ki babamın dikkatini bu sefer yol kenarında dalgalanan bayraklar ve her bayrak direğinin altında beliren taşlar çekti.

Yavaşlayıp babamın bayrak direklerinin altındaki taşlara daha yakından bakmasını sağladım. Muhtemelen hep otobüsle geçtiği bu yolda durup bu anıtlara bakacak zamanı olmamıştı. Gözünü tıpkı o yoksul çocuklar gibi gösterişli olmayan, otuz üç taştan ibaret kederli anıta dikti öylece.

Bingöl'e varmamıza fazla bir zaman kalmamıştı. Bingöl yolu, biri başlayıp diğeri biten rampalar, ikide bir karşımıza çıkan dağınık evlerden müteşekkil köyler, yapraklarını dökmüş ağaçlar, sağdan soldan akan usul derelerle halim se-

limdi. Gözümü yoldan ayırmadan, belli belirsiz, âdeta göz ucuyla babama baktım.

Kararlıydım, hazır kendine gelmiş, biraz daha toparlanmışken, yıllar sonra aniden ortaya çıkmış bu yol arkadaşımla çene çalmak, başı sonu belli cümleler kurmak, onunla ilk kez iki yetişkin gibi konuşmak istiyordum. Belki de olan biten her şey için hesaplaşmak...

Sırf laf olsun, cümlelerimizle bu çekilmez yol da ferahlasın, aramızdaki bu keskin gerilim biraz düşsün diye "Sence adalet diye bir şey var mıdır?" diye sordum ona.

"Bu dünyada mı öbüründe mi?" diye sordu sigara tabakasını cebinden çıkarırken.

"Her ikisinde de," dedim.

"Bu dünyada olmadığını görecek kadar uzun yaşadım," dedi parmaklarının arasında zarifçe tuttuğu sigara kâğıdına tütün serdiğinde. Bağlaması yorgun bacaklarının arasında sallanıp dururken sanki o da cümlenin devamını merak ediyordu.

"Peki ya öbüründe?" diye sordum. "Öbür dünyada adalet var mıdır?"

"Öbüründen de şüpheliyim," dedi sigarasını sarmayı bitirdiğinde.

"Neden şüphelisin?" diye sordum.

Sarıldıktan sonra yalanmayı, bu sayede birbirine yapışmayı bekleyen elindeki sigara kâğıdı çaresizdi. Çünkü yeniden dili kurumuştu babamın. Bu kadar sohbet ona iyi gelmemişti besbelli. Vites kolunun yanındaki bölmeden aldığım pet şişeyi ona uzattım. O birkaç damla suyu ağzının içinde çevirdikçe yüzüne tekrar kan yürüdü sanki. Suyun tadını yeniden aldığına, hâlâ hayatta olduğuna sevindi belki de. Diliyle sigara kâğıdını ıslatıp kâğıttan kopardığı küçük parçaları eline tükürdü. Rahat rahat sigara içebilsin diye camını hafifçe aşağı indirdim. Elindeki küçük kâğıt ısırıklarını camdan dı-

şarı savurup çakmağını çaktı, yanaklarına doldurduğu sigara dumanını sıkıntıyla camdan dışarı üfledi.

Birden ağzından zar zor çıkan kelimelerle, "Adalet diye bir şey olsaydı, senin Harput'taki konakta gördüğün o taşlar orada olmaz, bir zamanlar yerle bir edilen mezarlarına geri dönerlerdi," dedi.

"Anlamadım," dedim.

"O ev darmadağın edilen, üzerine sonraları evler, konaklar, parklar yapılan mezarların taşlarıyla örüldü," dedi babam.

Sesi titriyordu konuşurken. Boğazında bir kılçık, içinden yükselen seslere dokunup geri çekiliyordu sanki. Aklına her ne geldiyse kederlenmişti.

"Üstelik o evler kimlere yaptırıldı biliyor musun?" diye sordu bu kez.

Gözümü yoldan ayırmadan, "Kimlere?" dedim.

"Ermeni taş ustalarına yaptırıldı," dedi, "üstelik kendi anne babalarının, hısım akrabalarının, konu komşularının mezar taşlarını söküp yaptılar o evleri. Buna mecburdular. Yoksa onlar da öldürülecekti."

Sustu. Bir süre ağzını açıp hiçbir şey söylemedi. Arada bir ağzını zorlukla açıp birkaç kez "adalet" diye söylendi ve yeniden öfkeyle dışarı baktı. Bu mesele onu neden bu kadar ilgilendiriyordu, durup dururken canını neden sıkmıştı, kafasından neler geçiyordu, bilmiyordum. Bir süre sonra, konuşmasına hiç ummadığım bir yerden devam etti.

"Annen beni bırakıp gittiğinde," dedi sigarasının külünü ağır ağır avcuna dökerken, "sen henüz beş yaşında bile değildin."

Başlıyorduk.

Mübaşir ikimizin de adını çağırmış, herkes mahkeme salonundaki yerini almış, kimlik tespitleri yapılmış, savcı hakkımızdaki iddianameyi okumuş, sıra şimdi de tarafların son

bir diyecekleri olup olmadığına gelmişti. Belki de bütün ömrümce bu anı bekliyordum.

Söylediklerini daha rahat duyabilmek için hızımı düşürüp daha yavaş yol almaya başladım. Fakat dişlerimi ne kadar sıkarsam sıkayım kızgınlığıma bir türlü mâni olamıyordum. Yine de yıllar sonra bile olsa kulaklarımı iyice açıp onu tüm gücümle dinlemek, çoktandır evimdeki kilitli kasada, büromdaki evrakların arasında, adliye koridorlarındaki o nefessiz adımlarda, yakamı bir türlü bırakmayan o uykusuzluk nöbetlerinde peşinden koşup durduğum sorulara artık bir cevap bulmak istiyordum galiba. Fakat üçümüz hakkında başladığı konuşması, aniden vazgeçmiş gibi birdenbire yön değiştirdi.

"Benim annem beni yedi yaşındayken bırakıp gitti," dedi.

Kendinde değildi. Olayların sırasını karıştırıyor, bir şey anlatırken başka bir olaya zıplıyordu. Bizi konuşmayı bırakıp konuyu kendisine getirmişti. Belki de bütün hikâyelerin kökenine, en başına dönmek istiyordu. Ama benim buna takatim kalmamıştı. Daha annemle neden ayrıldıklarını bile yeterince bilmezken yüzünü hiç görmediğim, görmek de istemediğim bir babaannenin hikâyesi benim umurumda bile değildi.

"Annem beni değil, seni bıraktı," dedim öfkeyle.

"Yedi yaşındayken babam eskiden bekçilerin giydiğine benzer bir şapka almıştı bana. Kasabadaki enstitüye gönderecek, beni öğretmen çıkaracaktı. Ama o sene öldü babam; ben elimdeki o okul şapkası ve ondan bana kalan içli sazıyla kalakaldım köyde."

Kalbini kıracağını bile bile, belki de sırf canını acıtmak için "Konumuz sen değilsin," dedim ona, "konumuz annem. Beni değil, seni bıraktı annem," dedim boğazımdan güç alıp.

Çenesinin kızgınlıkla sağa sola oynadığını, takma dişlerinin ağzından fırlayacak gibi hareket ettiğini, kırlaşmış şa-

kaklarından öfke dolu terlerin indiğini fark ettim. İçinde birkaç öfkeli harf telaşla dışarı çıkmaya çalışıyordu. Kendi çocukluğundan çıkıp benimkine geldi sonunda.

"Annenin bir tek beni bıraktığına emin misin?" diye sordu gözlerini gözlerime dikerek.

Yanıtı belli olmamasına rağmen ziyadesiyle can yakmaya hazır sorusunu sorup sırtını yeniden koltuğa dayadı. Son bir nefes daha aldıktan sonra sigarayı aralık camdan atacağı uygun bir yer bakındı pencereden. Bir dereden geçerken elindeki sigarayı camdan aşağı fırlattı ama sigaranın külleri siyah ceketiyle yeni şalvarına da yayıldı. Bir süre zorlukla hareket ettirdiği elinin tersiyle üzerindeki küllerden kurtulmaya çalıştı ama başaramadı.

"Bence annen ikimizi birden terk etti," deyip gözlerini kıvrıla kıvrıla uzayan yola dikti yeniden. Sanki tabutuma çivi çakıyordu:

"Annen beni terk ederken sonuna kadar haklıydı. Ama senin durumunu bilemiyorum."

Aramızda çifte su verilmiş keskin bir bıçak duruyordu sanki. Bıçağı bir kez kendine batırdıktan sonra aynısını yapmam için bu kez bana uzatıyordu.

"Rahmetliyle neden ayrıldık biliyor musun?" diye sordu aniden.

Bir cevap verecek durumda değildim. Dimdik yola bakmaya devam ediyordum. Yine de annemin onu neden terk ettiğini her şeyden daha fazla merak ediyordum. Yaşarken, galiba üvey babamın varlığı yüzünden bir kez bile anneme bu soruyu soramamıştım. Şimdi babam biraz gönülsüzce de olsa bana bu ayrılığın nedenini anlatmaya hazırlanıyordu. Lakin gerçekler yerine bir hikâye anlatmaya başladı.

"Zamanın birinde kurnaz bir tilki bir köye dadanmış," dedi. "Her gün bir kümese girip bütün tavukları yiyormuş. Köylü bakmış bu işin sonu yok, kümeste tavuk kalmayacak

bu gidişle. Sabah akşam nöbet tuttuktan sonra tilkiyi zor da olsa kümesin birinde kıstırmışlar. Yakaladıkları tilkiyi köy meydanında ortalarına alıp bacaklarından bağladıklarında, ona ne ceza vereceklerini düşünmüşler. Kimi, 'Tilkiyi asalım,' demiş, kimisi 'Keselim,' demiş, beriki 'Derisini yüzelim,' demiş. Derken köye dışarıdan misafir olarak gelen biri, ahaliye, 'Bu köyde saz âşığı var mıdır?' diye sormuş. Köylü de 'Olmaz mı?' demiş. 'O zaman,' demiş misafir, 'o âşıktan sazını alın, tilkinin sırtına bağlayın, işte o zaman ömrü billah aç gezer, siz de tilkiye en büyük cezayı vermiş olursunuz,' demiş."

Anlattığı hikâyeden hiçbir şey anlamamıştım ama galiba annemin yoksulluk yüzünden onu terk ettiğini, üvey babama koştuğunu anlatmaya çalışıyordu. Yine de bin dağı dolanarak verdiği bu cevap benim için tatminkâr değildi.

Bir an ağzımı açıp ömür boyu gezip durduğunu, beni bir kez bile aramadığını, bunun yoksullukla bir ilgisinin olmadığını, muhtemelen bir yerlerde tıpkı benim gibi başka çocukları da olduğunu söylemek istedim ama yapamadım. Öfkeden ağzımı açamıyordum.

Çoktandır ikimizin arasında gezinip duran bir soru işaretini kaldırmak için anlattığı o hikâyeden sonra yol boyu ikimiz de bir daha hiçbir şey konuşmadık. Son sürat gaza bastım. Bir an önce Kars'a varıp hem bu yoldan hem de babamdan kurtulmak istiyordum.

İkide bir daralan yollarla her tarafından dereler akan dağları arkamızda bırakıp, her tarafı çepeçevre saran ormanların içinden geçtik. Tepede bir leke gibi beliren güneş, sık sık yağmur yüklü bulutların arasında kayboluyor, rampaları birer ikişer çıktıkça rüzgâr yüzümüzden küçük ısırıklar alarak esiyordu. Babamın oturduğu koltuğun kenarındaki camı kapatmıştım ama kendi camımı kapatmaya niyetim yoktu. Bu keskin rüzgâr kalbimi soğutmama yetmemiş gibi, daha faz-

la üşüyebileceğim, böylelikle tenimi fazlasıyla hissedebileceğim, bundan daha çetin bir rüzgârın hasretini çekiyordum.

Yado Çeşmesi'ne yaklaştığımızı gösteren tabelayı gördüğümde, rampada zorlanan arabamın gazını kökleyip dağ başındaki ormanın içine yapılan bu dinlenme tesisinin önünde bekleyen otobüs ve arabaların arasında park edebileceğim uygun bir yer aradım kızgınlıkla.

Yola çıktığımızdan beri hep aynı elbiseyle geziyordum. Tişörtümün kenarından tutup burnuma tuttum. Leş gibi kokuyordum. Sanki babamın yola çıkarkenki kokusu bana geçmişti. Arabadan inip bagajdaki sırt çantamı arka koltuğa fırlatmadan önce içinden temiz bir atletle yeni bir tişört çıkardım. Oturduğum yerde, babama aldırmadan tişört ve atletimi çıkarıp onları da arka koltuğa fırlattım.

Kirlendiğim, uykusuz kaldığım, durmadan araba sürmekten yorulduğum bu yolculuğun bir an önce bitmesini, Allah'ın belası Kars tabelasının bir an önce karşıma çıkmasını istiyordum. Babam da bu öfkeli halimi anlamış gibi mahcubiyetten kızarmış bir halde arabada oturmuş, sessiz sedasız bir şekilde işimi bitirmemi bekliyordu.

Askılı atletimi üzerime geçirmeye çalışırken babamın titreyen elini birden sağ omzumda hissettim. Başta ne yapmak istediğini anlayamadım. Elimde, kafamdan geçirmeye hazırlandığım beyaz askılı atlet, boynumu yana çevirip babamın tam omzumun üzerine koyduğu tırnakları sigaradan sararmış titrek parmak uçlarına baktım merakla.

Sanırım bir şey yapmak istiyordu ama buna gücünün yetmediğini, belki de onca yıldan sonra hakkı olmadığını düşünüyordu. Parmakları bir süre kararsızca omzumda durdu ama çok geçmeden tüm gücünü toplayıp omzumu hafifçe yana çevirdi. Sırtımı çevirince titreyen parmaklarının omzumun tam arkasındaki doğum lekesinin üzerinde yavaş yavaş, adeta lekemi okşar gibi gezindiğini hissettim.

Atletimle yeni tişörtümü üzerime geçirip onun kapısını açmak için arabanın önünden geçtiğimde, babam elinin tersiyle gözlerinden ipil ipil akan yaşları siliyordu.

Dünya, bir köşeye çekilip gözyaşları görülmesin diye gizlice ağlayan bir baba gibi ağırlaşmaya başlamıştı.

DOKUZUNCU BÖLÜM

AĞLAMA!

"Şu başım oldukça unutmam seni
Ben yârsızım deyu yanıp ağlama."
Karac'oğlan, Esti Seher Yeli

Yado Çeşmesi'nde mükellef bir öğle yemeği yemeyi umarken önümüze konan yağ içindeki üç beş parça dana kavurmayla yetinmek zorunda kalmıştık. Babam zaten yarım porsiyon söylediğim tabağındaki bir iki parça eti zorlukla çiğneyip yuttuktan sonra üstüne hesabı ödemeye kalkmış, garsona kaş göz edip ondan para almamalarını işaret edince de inadından vazgeçmişti. Ardından yavaş adımlarla tuvalete giderek sondasını boşaltmış, içeriden çıktığında her tarafından derelerin çağladığı bu şehrin musluklarından neden su akmadığını anlamaya çalışmıştı. Mecburen dışarı çıkıp Yado Çeşmesi'nin buz gibi suyuyla elini yüzünü yıkamış, bir süre ormanlardan gelen temiz havayı ciğerlerine çektikten sonra tek kelime etmeden gidip arabanın yanındaki kaldırım taşlarına kurulmuştu.

Bir yerlerde düşüp kendini sakatlar, bunca hastalıkla boğuşurken bir de başımıza kırık çıkık musallat olur diye, bir süre babamın peşinde dikkatle dolandıktan sonra sabaha nazaran daha iyi olduğunu anlayıp sessizce bir köşeye çekildim.

Elimi cebime atıp yavaşça telefonumu çıkardım. Merakla, hemen turuncu saçlı hemşirenin arkadaşlık isteğimi kabul edip etmediğine baktım ama değişen bir şey yoktu. Sonra uzun uzun babamla çektirdiğimiz fotoğrafı kimlerin beğendiğine baktım. Barodan arkadaşlar, uzun zamandır aramayı ihmal ettiğim kimi kadınlar, eski müvekkiller, tanımamama rağmen takipleştiğimiz onlarca kişi gönderimi beğenmişti. Bir an fotoğrafı silmeyi düşündüm ama sonra vazgeçtim. Yıldız, hesabımdaki fotoğrafı görmüş olmalı ki iki gündür anlayışsız davrandığını belirten bir mesajla benden özür diliyordu. Mesajına cevap yazmak için yekindiysem de yapamadım. Aylın'dan hâlâ haber yoktu.

Babam, orada, taşlarla gelişigüzel yapılmış kaldırımda otururken, arada bir uzaklarda çakan şimşeklere, dinlenme tesisini saran başı dumanlı dağlara, bu dağların eteğindeki çıplak meşe ve kavak ağaçlarına bakıyor, ardından da tıpkı eski günlerde olduğu gibi, etrafını koca bir kalabalık sarmış, herkesin gözü kulağı ondaymış gibi kendi kendine bir şeyler mırıldanıyordu.

Karşımda birbirinin zıddı iki ayrı insan duruyordu sanki. Gündelik meselelere, geçmişe, zamanın hayhuyuna gittiğinde aksi ve öfkeli, bağlamasını eline alıp tellere dokunduğunda gamlı ve mahzundu. Zannedersem herkesten gizlediği, sadece birini gösterdiği iki ayrı yüzü vardı babamın. Yeryüzündeki tüm oğullara göre şanslıydım yine de. Çünkü ben çoğu kişinin aksine babamı tam kırk yaşımda tanımaya çalışıyordum.

Tesisin ıslak girişinde durmuş bir yandan sigara içen bir yandan da kendi kendine mırıldanan babamı izlerken, ya yolculuğun ya Bingöl'ün temiz havasının ya da onca yıldan sonra benimle yarım yamalak da olsa tartışmanın ona iyi geldiğini düşündüm. Arada bir ellerini açıp toprağa bakıyor, sonra da otobüslerden inen kalabalığın arasın-

da, kaybolmuş, bir başına kalmış gibi, ürkek gözlerle beni arıyordu.

Elimdeki izmariti Yado Çeşmesi Tesislerinin ıslak girişine atıp arabama doğru yürürken tesisin önündeki otobüslerin arasına park etmiş bir klasik Cadillac İmpala çekti dikkatimi. Bu yabancı plakalı aracın direksiyonunda kimse yoktu ama sağdaki koltukta yüzü gözü yara bere içinde, kafası pansumanlı bir genç oturuyordu. Genç adamın bir gözü patlaktı. Nispeten sağlam olan diğer gözünü açıp etrafına bakmaya çalışıyordu. Sanki yirmi dört saat değil de yirmi beş saat boyunca aralıksız dayak yemiş gibiydi. Göz göze geldik. Elimi kaldırıp selam verdim. O da elini güçlükle kaldırıp bana selam vermeye çalıştı ama hali bitikti. İşaretparmağıyla arabanın buğulu camına "Monty" yazıp yaralı parmağını yorgun argın dizlerine koydu tekrar. Bu genç bana ne anlatmaya çalışıyordu, anlamamıştım. Bir süre sonra gencin babası olduğuna hükmettiğim beyaz saçlı, hayli göbekli bir adam içeriden çıkıp direksiyonun başına kurulduğunda epey dalgın görünüyordu. Çok fazla üstelemeyip arabama döndüm.

Babamla yeniden konuşmaya ne niyetim ne de takatim vardı. Onun için, yıllar sonra aklına gelmiş, öyle ya da böyle izi bulunmuş bir oğul değil, zor durumda kalmış bir akrabasını başka bir şehre taşıyan alelade bir şofördüm belki. İçimde belli belirsiz bir kırıklık, doğruca arabaya binip kontağı çalıştırdım. Babam, ben arabaya binince yere attığı izmaritin sönüp sönmediğinden iyice emin olmak için güçsüz ayağıyla izmarite bir iki kez bastıktan sonra eliyle kapıya uzandı. Kapıyı açacak gücü bir türlü kendinde bulamayınca uzanıp kapıyı hafifçe araladım ve dimdik ileri doğru baktım.

Şalvarının ön kısmını toplayıp yeniden koltuğa kurulduğunda içeriye keskin bir kaçak tütün kokusu doldu. Eliyle üç tellisini kavrayıp, biraz önce o olmadığı için söyledikle-

ri eksik kalmış gibi, bağlamanın tellerine belli belirsiz dokunarak türküsünü bu kez kendi içinde sürdürdü. Ya yeni bir beste yapıyordu ya da kim bilir hangi zamandan kalma eski bir türküsünü bu kez içinden söylüyordu. Arada bir ayaklarıyla içinde Telli'nin adının geçtiği bu kederli türküye eşlik etmek istiyor ama yaşlılığın engebeli yolları ona rahat vermediği için bu kez türküye bir iniltiyi andıran incecik bir mırıldanmayla devam ediyordu. Bir zaman sonra ikimiz de birbirimizi unutup gözümüzde büyüyen, dalgalanıp duran, kıvrım kıvrım yola baktık.

Bingöl yolundaki derelerden geriye, sık ağaçların sardığı dere yataklarındaki çakıl taşlarının arasından akan incecik bir su sızıntısı kalmıştı sadece. İlkbaharla birlikte bu dereler yeniden neşeyle çağlamaya başlayacak, geçtiği yerlere serinlik bahşedecek, bir nehir bulana kadar derin ve uzun vadiler boyunca her şeyi önüne katarak akmaya devam edecekti. Bingöl'ün içinden geçen Murat Çayı'nı arkamızda bırakırken, babam bir ara başını çevirip bu küçük ve dağınık şehre baktı. Şişkinliği biraz inmiş ellerinden birini zorlukla havaya kaldırarak beş parmağını birden cama yapıştırdı.

Benim duymamı ister gibi değil de daha çok kendi kendine, âdeta bir mırıltı gibi, "Hoşça kal Çapakçur," dedi, "seni de gördüm son kez!"

Yolun bundan sonrası biraz zorluydu. Hem konuşmak istemediğim bir baba hem de tırmanmak zorunda olduğum bir dağ yolu beni bekliyordu. Belki de benim için ikisi aynı şeydi, kim bilir. Böylece biri bitip diğeri başlayan yokuşlarla hızımı bazen düşürüp bazen yükseltmek zorunda kalıyor, önümde ilerleyen kara bulutlara yakalanmamak için bir an önce Karlıova yoluna sapmak istiyordum. Ama bu küçük şehrin etrafını çepeçevre saran ormanların her tarafa yaydığı temiz hava başımı döndürüyordu. Üstelik uyku, hafif aralık camdan içeri giren rüzgârla beni yeniden kollarına çağı-

rıyordu. Çaresiz, bana bile ağır gelen bu serin havaya daha fazla maruz kalmamak için camı kapatıp dağların arasında kıvrıla kıvrıla uzayan tenha yola saptım.

Bingöl'den çıkıp her tarafından sıcak kaynak suların fışkırdığı Ilıcalar'a geldiğimizde, babam garip bir biçimde yerinde hafifçe hareketlenmeye başladı. Önce zorlukla eğilip ayakkabılarını ayağına geçirdi, peşinden de kuşağıyla şapkasına çekidüzen verdi. Hazırlığı bitince de bağlamasına sıkı sıkıya yapışıp bir diyeceği varmış gibi birkaç kez boğazını temizledi.

"Bir şey söyleyeceğim ama kızmak gücenmek yok," dedi ağzından zar zor çıkan alıngan kelimelerle.

Konuşmaya başlamadan önce boğazını temizlediğine, yerinde tereddütle salındığına göre bu yıllanmış boğazdan mesut kelimeler çıkmazdı artık.

"Beni Ilıcalar yol ayrımında indir, sen yoluna devam et," dedi.

"Hayrola, bir sorun mu var?" dedim.

"Bu kadarı kâfi," dedi.

"Gücendin mi, ne oldu?" diye sordum.

"Zerre-i miskal gücenmedim," dedi, "yolun bundan sonrası benim için kolay, sen de işine gücüne git artık!"

Bir yandan Ilıcalar yol ayrımını gösteren tabelayı kaçırmamak için etrafa bakarken diğer yandan da söylediklerini tartmaya çalışıyordum. Ağzımızdaki üç beş kelime yirmi beş yıl boyunca birbirimizden uzaklarda hayat sürdükten sonra nihayet yan yana gelmiş ama o kelimeler mesut bir cümle olmayı bir kez daha başaramamıştı.

Haklıydı belki; fazla uzatmanın bir âlemi yoktu. Bu hikâye başından beri yarım kalmaya, sessizlikle geçiştirilmeye, daha en başından yazılan sonunu yaşamaya mahkûmdu çünkü. Yine de ona nezaketen bir şeyler söylemem gerekiyordu:

"Bu kadar yol geldik, şunun şurasında ne kaldı ki zaten," dedim.

"Olsun," dedi, "şu ırak dağların arkasında eski bir arkadaşımın köyü var. Bu gece onda kalır, yarın da gün doğmadan Kars'a giderim. Sen arabayı durdurup bavulumu ver, ötesi kolay."

Kararlıydı. Daha da kararlı görünmek için her şeyi bir çırpıda söylemişti. Nefesi düzelmiş, hareketleri daha da seri bir hal almıştı. Belki de ona acımamam, hastalığına bakıp ısrar etmemem için böyle davranıyordu. Çaresiz, asfaltlanmış diğer köy yollarının aksine onun gösterdiği stabilize yolun yanında durmak için ilk kavşaktan dönüşümü alıp sessizce yol kenarına yaklaştım.

Arabadan inip bagajdan içinde ne olduğunu hiç bilemediğim hafif bavulunu aldığımda, babam elinde bağlaması çoktan dışarı çıkmış, ormanın içinde kaybolan, üstünkörü düzleştirilmiş, yanındaki tabelada alt alta birkaç köyü işaret eden yola bakıyordu. Yağmurun eli kulağındaydı, hatta uzaklarda beliren dağlara usul usul yağmaya başlamış olmalıydı. Birkaç kez daha ısrar edip onu köye kadar bırakmayı teklif ettim ama kabul etmedi.

İhtiyaç duyduğunda, hazneyi oksijen makinesine nasıl takacağını, maskeyi yüzünde ne şekilde tutacağını uzun uzun izah ettim ona. Morfin iğnelerini poşetten çıkarıp nasıl ve ne sıklıkla yapacağını da gösterdikten sonra başımı kaldırıp belki de son kez, maviliği bile solmuş, kafasının içindeki çukura kaçmış yaşlı ve kederli gözlerine baktım.

Aşağı doğru uzayan kaşları gözlerini iyi seçmeme engel oluyordu. Ama sanki bu gözlerin arkasında bir göz daha vardı ve orada sadece kendi içine bakmayı tercih ediyordu. İkimiz de âdeta taş kesilmiş, birbirimize son bir diyeceğimiz olup olmadığını bekliyorduk.

İlk o davrandı. Aniden eğilip ahşap bavulunu yerden alır-

ken, "Hadi arabaya geç sen," dedi, "kısa kolla üşüteceksin böyle!"

Hiçbir şey söyleyemedim ona. Arkamı dönüp arabaya doğru yürürken birden içimden bir şeyler koptuğunu, gözlerimin kasıldığını hissettim. O an tenimdeki küçücük bir ürpertiyi bile kendine dert edinen, benim hastalanmamdan kaygılanan bu adam, yirmi beş yıl boyunca bir kez bile beni merak etmemiş, durumumu sormaya, yaşayıp yaşamadığımı görmeye gelmemişti oysa.

Babamı köye bırakacak bir araba bulur bulmaz tekrar yolun karşısına geçip Erzurum'a doğru devam edecek, sonra da belki Batum belki de Karadeniz'deki hırçın bir şehirde, bütün bu yaşadıklarımı bana unutturacak bir deniz kıyısına atacaktım kendimi. Günlerce yalnızca denizin sesini dinleyip üzerime sinen bu kesif bozkır ve baba kokusunu, peşimi bırakmayan uykusuzluk belasıyla Aylın'ın hatırasını aynı kefeye koyup içimdeki öfke ve kırgınlığı bilmediğim bir yerlerde unutmaya çalışacaktım.

Epey bir zaman gözüm dikiz aynasında, o toprak köy yolunda bir araba bulmasını bekledim ama her seferinde utana sıkıla el etse de arada bir yanından geçip giden eski püskü taksilerin hiçbiri babamı almadı. Sanırım birkaç kez köye yaya olarak gitmeyi düşündü ama sonra gittikçe yağmur toplayan kara bulutlar yüzünden vazgeçti. Sonunda tıpkı eski günlerdeki gibi, ahşap bavulunun üzerine oflaya puflaya oturarak bağlamasını dizinin dibine, ilaç poşetini şalvarının içine koyup çaresizce yolağzına baktı.

Çok sonra, kasabadaki işlerini bitirip erkenden köye dönen ve tepesinde birbirine bağlanmış boş yoğurt kapları olan bir dolmuş yavaşça köy yoluna saptığında nihayet onca zaman sonra tek başıma kalacak olmanın sevinciyle arabamı çalıştırdım. Ancak, bir anlığına babamın yanında yavaşlayan eski püskü dolmuş önce onu içeri alacakmış gibi yap-

tı ama sonra aniden gaza basıp devam etti. Babam çaresizce bavulun üzerine yeniden oturduğunda arabamı öfkeyle geri vitese takıp dörtlülerimi yaka yaka köy yoluna döndüm mecburen.

"Beş dakika," dedim içimden, "beş dakikada onu köye bırakıp geri döneceğim. Sonra hem ondan hem de Kars'tan kurtulmuş olacağım!"

Bir anda yanında bitiverince ağzını açıp hiçbir şey demedi. Bavuluyla bağlamasını kucağına alıp sessizce ön koltuğa oturdu. Karşıma nasıl bir yerin çıkacağını, başıma nelerin geleceğini bilmeden ormanın içlerine doğru ilerleyen bozuk köy yolunda ağır ağır ilerlemeye başladım. Bu bozuk yol kimi virajlarda başka köylere sapıyordu ama babam işaretparmağıyla gideceğimiz yolu gösteriyor, sonra da yanından geçtiğimiz ağaç ve çalılıkların kapattığı ormanın derinliklerine bakıyordu.

"Dolmuş seni neden almadı, dolu muydu?" diye sordum bozuk yolda habire iki yana sallanırken.

"Bıyıklarım yüzünden beni Alevi sandılar," dedi yutkunarak.

*

Sık ama çıplak ağaçlarla kaplı ormanın içinde epey bir zaman yol alıp dağın zirvesine yakın köye vardığımızda önce etrafa gelişigüzel dağılmış birbirine asla benzemeyen evler çekti dikkatimi. Evlerin yarısı yoksulluktan dökülürken köy evlerine asla benzemeyen diğer yarısı daha çok sayfiyeleri andırıyordu. Bu şatafatlı evlerin sahipleri galiba çoktan uzaklara gittiği için etrafta bir insan evladı bile görünmüyordu.

Nasıl bir yere geldiğimizi merak ederken bembeyaz tüylü bir süs köpeği birkaç kez havlayıp arabamın etrafında merak ve korkuyla dolaşmaya başladı. Bizi bu köyde azman gi-

bi bir bekçi köpeğinin karşılayacağını sanırken kendi havlamasından bile ürken, kuyruğundaki topuzu sallayıp bizimle oynamaya çalışan bu süs köpeği şaşkınlığımı bir kat daha artırdı. Dağın eteğine yayılan, daha çok yazlığı andıran evlerle birlikte bu köpek de başka bir yerden getirilip buraya yamanmış gibiydi.

Arabayı yapraklarını dökmüş yaşlı bir dut ağacının altında durdurup ağır ağır aşağı indiğimizde karşımızda bize merakla bakan gür saçlı bir ihtiyar duruyordu. Muhtemelen Zaza'ydı. Galiba bütün Zazalar gibi yüksek dağlarda yaşamanın ve azalan basınca maruz kalmanın bir neticesi olarak epey uzun boylu ve geniş alınlıydı. Kim olduğumuzu anlamaya çalışmasıyla koşup hasretle babama sarılması, yaşına başına bakmadan babamın eliyle omzuna sarılması bir oldu.

Babamın aksine pantolon giyen bu ihtiyar, arada bir ona sarılmayı bırakıp hürmetle ellerinden öpmek istiyor, izin vermeyince de içeri geçmesi için iki büklüm eğilip ona yol gösteriyordu. Arabadan montumu alıp mecburen ikisinin peşi sıra ben de evin avlusuna doğru yürüdüm. Kıvır kıvır tüyleri toz ve çamurdan kararmış meraklı ve oyunbaz köpek de burnunu paçalarımızda gezdirip bizi heyecanla takip etmeye başladığında köyde biraz soluklanıp tekrar yola koyulmayı planlıyordum hâlâ.

Babam içeri geçmek yerine, evin sıra sıra mısır koçanları ve cevizli sucukların dizili olduğu geniş balkonunda oturmak istedi. Galiba çok uzun zaman sonra bulduğu bu temiz havayı sonuna kadar solumak, yorgun ve tükenmiş ciğerlerine doldurmak istiyordu. Ne kadar direnmeye çalıştıysa da sedire değil, evin balkonundaki posta buyur ettiler onu. O da mecburen diz kırıp koyun yününden posta oturarak zorlukla topladığı dizleriyle bağdaş kurdu ama rahat etmediği belliydi. Nihayet izin isteyip ayaklarını ileri uzattığında merakla yanına yöresine baktı.

Çok geçmeden bu eski püskü ama büyük evin kapısından, saygıyla eğilip babamın omzunu öpen uzun boylu ve geniş omuzlu bir kadın ile bir masaldan fırlamış gibi duran güzeller güzeli bir kız çıktı. Bu kadınlar başlarındaki beyaz yazmaların üzerine sardıkları kırmızı renkli baş bağlarıyla zamanın dışından bir yerden gelmiş gibiydiler ya da belki onlar kendi hayatlarında öylece yaşayıp gidiyorlardı da bütün bu görüntüler bir tek bana ilginç gelmişti. Ellerini karınlarında bitiştirip başlarını hürmetle yere eğdiler. Tıpkı babası gibi uzun boylu olan genç kızın yüzü al aldı. Arada bir gözlerini kaçırıp bana bakmaya çalışıyor, işte o zaman yanaklarındaki allık bir parça daha artıyor, göğsü heyecanla inip kalkıyor ama sonra kendisine hâkim olup yere bakmaya devam ediyordu.

Sessizce ilerleyip babamın oturduğu postun yanı başına dizilen minderlerden birine kuruldum. Bir süre sonra babam beni ev sahibiyle tanıştırdı. Etrafımdakiler şaşkındı. Bir oğlu olduğunu belki de ilk kez öğrenmişlerdi. Yine de onca zamandan sonra onu yeniden görmenin heyecanıyla beni çarçabuk unuttular.

Ormandan zaman zaman yükselen kuşlarla aşağıdaki suyu azalmış gölde kanat çırpan ördeklerden başka köyde en ufak bir ses işitilmiyordu. Etraf neden bu kadar sessizdi, bu köydeki insanlar neredeydi, hiçbir fikrim yoktu. Birazdan, evin sahibi olan yaşlı adam, yanakları domates gibi kızaran genç kızın kulağına eğilip bir şeyler söylediğinde, kız bahçedeki tavukları nefes nefese kovalamaya başladı.

Köyün tertemiz havası babama iyi gelmişti. Arada bir eliyle kuşağının altındaki sondayı kontrol edip ağrıyan bacaklarını ovuyor, arkasına konan yastıklara belini dayıyor, kendisine sorulan meraklı sorulara cevap veriyor, bazen köyün ilerisindeki eski bir eve, bazen de ilerideki yemyeşil ağaçların arasındaki küçük göle bakıp kederli ve yorgun gözlerini bu garip köyde gezdiriyordu.

Diğer köylülerin babamın geldiğini öğrenmesiyle birlikte etrafımızı nereden çıktıklarını bilmediğim üstleri başları temiz, gömlek ve pantolonları ütülü, gür bıyıklı yeni insanlar sarmaya başladı. Gelenler önce omzunu öpüyor, ondan aldıkları selamı yüzlerine sürüp sağ ellerini göğüslerine götürüyor, sonra çıt çıkarmadan, sanki babamın etrafında bir çember çiziliymiş gibi yan yana kuruluyorlardı.

Yüzü gözü gülüyordu babamın. Kendisine uzatılan sarma sigaralardan yakıyor, köyün suyundan kana kana içiyor, anlatılanları dinledikçe gür bıyıkları neşeyle sağa sola oynuyordu. Ama ne zaman tepedeki o eski eve baksa yüzü bir anda düşüp yeniden o kederli ve hasta haline dönüyor, gözleri tepedeki evden inip konuğu olduğumuz evin önündeki çıplak dut ağacında sabitlendiğinde içinden sanki o çıplak ağaç kadar takatsiz ve eski bir hikâye geçiyordu.

Onun bu köyle nasıl bir meselesi olduğunu anlamak isteyen ayaklarım kalkıp yeniden yollara düşmeme, babamı burada tek başına bırakmama engel oluyordu. Böylece, etrafını saran bu insan kalabalığıyla olan bu acayip ilişkisine bakıp bir süre daha bu köyde öylece beklemeye karar verdim. Bir ara telefonumu çıkarıp internette gezinmeye niyetlendim ama bu garip ve ıssız köyde ne internet çekiyordu ne de telefon. Çaresizce etraftaki kalabalığa bakıp çekmeyen telefon yüzünden içime düşen sıkıntıyı unutmaya çalıştım.

Kadınlar, erkeklerin yardımıyla yemek için balkona upuzun bir muşamba serip sofra kurduğunda hafiften yağmur çiselemeye başladı. Ormanın derinliklerinden kopan ıslak yaprak ve toprak kokusu ağır ağır ilerleyerek babamın göğsünde derin ve saadet veren bir nefese dönüştü. Günlerdir nefes almak için körük gibi inip kalkan göğsünün ilk kez rahatladığını fark ettim. Onca zaman sonra bir kez daha bakıştık. Halinden memnundu. Muşambanın üzerine konan onca yemeğin kendi onuruna hazırlandığını göstermek istercesi-

ne, beni de yanına buyur edip adının Hızır Kömbesi ve Zerefet olduğunu söylediği yemeklerden tatmamı istedi.

Babamın etrafında bir çember oluşturan kadınlı erkekli ahali kaşıklarını yavaşça bakır tabaklara daldırıyor, gözlerini arada bir hürmetle ona çevirip ağızlarındaki lokmaları ağır ağır yutuyorlardı. Garip bir şekilde kimse tek kelime konuşmuyordu. Tandır ekmekleri sessizce uzatılıyor, ayranlar sürahilerden bardaklara yavaşça boşaltılıyor, kaşıklar tabaklara ses etmeden değiyordu.

Yemeklerdeki halis tereyağı bana göre değildi ama babam iki günden beri ilk kez iştahla yemek yiyordu. Biraz daha yesin, yüzüne kan gitsin, belki şifa olur diye, çok sevmişim de bir tabak daha yiyebilecekmişim gibi bir yandan yemeğe saldırıyor, diğer yandan da yediğimiz yemeklerin hangi malzemeden yapıldığını soruyordum ona. Ben sordukça, o da aç olup olmadığına, canının çekip çekmediğine aldırmadan hem sorularıma cevap veriyor hem de yemeye devam ediyordu.

Keyifliydi; doyunca yemek yedikten sonra sırtını duvara yaslayıp bir sigara yaktı. Onu çevreleyen köylüler yerdeki tabak çanağın toplanmasına yardım ettikten sonra yeniden onun etrafında dizilmeye başladılar. Kaçak çayların biri gelip biri gitti. Sigaralar yakıldı peş peşe. Çok sonra nereden çıktıklarını bilemediğim başka kadınlar, sırayla omzundan öptükten sonra çemberi daha da genişletip babamın gözünün içine baktılar.

Sonradan adının Mamoş Amca olduğunu öğrendiğim uzun boylu ev sahibi, balkondaki sedirin üzerinde uslu bir çocuk gibi bekleyen üç telli bağlamayı hasretle öpüp alnına koyduktan sonra babamın kucağına yerleştirdi.

Zerre hasta değilmiş, bunca yolu kan ter içinde geçmemiş, yola çıktığımızdan beri hastane kapılarında sürünmemişiz, üç günlük ömrü kalmamış gibi tellere sertçe vurmaya baş-

ladı babam. Gözlerini daha o dakika kapayıp başını iki yana sallayarak kendi kalbini avutmaya çalışırcasına içli bir ezgiye gizlendi sanki. Tellere vurdukça gür bıyıkları sağa sola oynuyor, onu dinleyenler ağır ağır hareket edip elleriyle ritmik bir şekilde dizlerine vuruyordu.

Bir süre sonra kalabalıktan biri, "Şaaaah! Ya hak!" diye bağırdı; bağırmadı da göğsünün ta derinlerinden içli içli inledi sanki. Babamın etrafını saran kadın ve erkekler çok geçmeden bu sese kederli olduğu kadar acıya bulanmış nefesleriyle karşılık verdiler. Bir yanda babamın üç telli bağlaması, diğer yanda "Şaaaah! Ya hak!" diyen adam, öte yanda aynı anda dizlerini döven kalabalıktan yükselen nefeslerle köy evinin büyükçe balkonu bir anda zamanın çok ötesinde bir yere taşındı.

Babam bir ara bağlamasını yavaşlatarak kalabalıktan bir gence "Benim nefesim yetmiyor, sen söyle!" der gibi baktı. Genç adam, elini hürmetle kalbine götürüp boynunu yere eğerken diğerleri de aynı hareketi yaptı. Gür ve yanık sesiyle bir anda deyişe başlayan genç adam, "Allah bir Muhammed Ali / nazar eyle bari bana!" deyip bir an soluklanınca, oturdukları yerde ileri geri sallanan, ellerini dizlerini ovar gibi ileri geri götürüp getiren kalabalık "Şaaaah! Ya hak!" diye ses verirken sanki göğüslerinde açılan ikinci bir boşluğu doldurmaya çalışıyordu o anda.

Gözlerimi kapayıp bu bağlamayı babam değil de başka biri çalıyormuş gibi, evin balkonundan aşağıdaki ormana doğru yayılan sesleri dinledim. Bir süre sonra tıpkı o eski bağlamanın biraz daha yükselen sesi gibi kalabalığın da sesi yükseldi. "Pirlere niyaz ederiz, yalan dünya nideriz, ölürüz hasret gideriz, göster şol didarı bana," diye söyleyen kalabalığa huşu içinde bakan babam, arada bir gözlerini kaçırıp tepedeki eski eve kederli bir bakış fırlatıp başını yeniden kucağındaki bağlamaya gömdü.

İster istemez ben de tıpkı onun gibi başımı çevirip bu eski eve ve hemen aşağıda, konuk olduğumuz evin önündeki geniş gövdeli çıplak dut ağacına baktım. Evde en ufak bir hayat belirtisi bile göze çarpmıyordu ama o her ne hikmetse gözlerini yine de oradan alamıyordu. Hatta bir zaman sonra yorulup üç telli bağlamasını, deyişi hâlâ sürdüren genç çocuğa teslim ettiğinde bile âdeta kilitlenmiş gibi, yüzü eve dönüktü.

Kurşuni bulutlar oradan oraya geziyor, dağdan ince ince bir yel esiyor, yağmur ufak ufak çiselemeye devam ediyor, çoktan serinleyen hava kararmaya başlıyordu. Uyku beni yeniden kendine çağırıyordu besbelli. Sanki bu temiz hava, yerdeki sararmış yapraklara değip ağır ağır toprağa karışan bu incecik yağmur, içine kederli nefeslerin katıldığı bu eski deyişler beni huzur dolu bir uykuya davet etmek için toplanmıştı. Akşamı, bu Alevi köyünde geçireceğim artık kesindi.

Fakat babamın bir ara eğilip ev sahibinin kulağına bir şeyler söylemesiyle yeniden bir sarmalın içine gireceğimizi anlamam geç olmadı. Mamoş Amca, yerinden doğrulup çamurlara bata çıka tepedeki eve doğru ağır ağır yürümeye başladı. Arada bir başını sallayıp etrafındaki çemberin Zazaca deyişlerine eşlik etse de babamın gözü tepedeki evde ve Mamoş Amca'daydı. Etrafındaki kalabalıktan farklı olarak yeniden sancıyan dizlerini ovuyor, alnından bıyıklarına doğru süzülen soğuk teri silmeye uğraşıyordu.

Bir zaman sonra geri gelip başını çaresizce iki yana sallayan Mamoş Amca'nın getirdiği haberle babamın dizlerindeki acı yüzüne de sıçradı âdeta. Sırtını duvara dayayıp zorlukla nefes ala ala tepedeki eve, o evin karanlık pencerelerine ve tam karşımızdaki çıplak dut ağacına bakmaya başladı yeniden.

Babamın iki misafirin kollarında avludaki tuvalete gitmesini fırsat bilen Mamoş Amca, onun çok hasta olduğunu ha-

tırlatıp kalabalığa evlerine gitmelerinin iyi olacağını söyledi. Herkes avlu kapısında sıraya girip onun gelmesini beklerken evin hamarat kadınları, içerideki geniş odada babamla bana yatak serdiler hemen.

Bir gözü hâlâ tepedeki evde bir gözü dut ağacında olan babam yeniden belirdiğinde, avluda toplanan kalabalık babamın omzundan öpüp elleri göğüslerinde geri geri yürüyerek evlerine dağıldı.

Ben de tıpkı onun gibi çok yorgundum. Ne kalabalığın gitmesiyle yeniden kurulan sofradaki rakıdan içmek istiyordum ne de içeriye geçmek. Olduğum yerde, o evin balkonunda yağmur sesini dinleyerek bir an önce uyumaktan başka hiçbir şey düşünecek halde değildim.

Ama babam o hasta haline bakmadan küçük çay bardağındaki rakıyı bir anda başına dikmekte bir mahsur görmedi. Hatta içerideki yatağına geçerken rakı dolu cam sürahiyi de aldı yanına. İçeride ne olup bittiği hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Açıkçası merak da etmiyordum. Takatim kalmamıştı. Gözümü çevirip gölün etrafındaki küçük tepelere dağılan köydeki evlere baktım.

Akşamın geç bir vakti olmasına rağmen köydeki her evin sadece bir penceresinden silik, belki de bilerek açık bırakılmış ışıklar yükseliyordu. Tepedeki ev hariç. O ev sanki sadece o an değil belki de yıllar yılı karanlıktaydı. Galiba kimse yaşamıyordu orada. Karanlıkta yatmayı sevmeyen, yatarken evlerinin bir ışığını muhakkak açık bırakan bu insanlara ve köye hiçbir anlam veremedim. Ev sahiplerinin onca ısrarına rağmen balkondaki sedirde uyuyacağımı söyledim. Başımı yünden bir yastığa koyup kalın ve simli yorganı üzerime çeker çekmez daha o dakika derin bir uykuya daldım.

Ama çok geçmeden içeriden çıkan Mamoş Amca ile babamın fazlasıyla gürültülü ayak sesleriyle yeniden kendime gel-

diğimde, bu gecenin de tıpkı öncekiler gibi yeni hikâyelere gebe olduğunu, uykunun bana haram kılındığını anladım.

Galiba biraz sarhoştu. Bir elinde bağlaması yalpalaya yalpalaya yürümeye çalışıyordu. Bir an yerimden doğrulup muhtemelen yeniden bahçedeki tuvalete giden babama destek olmaya niyetlendim ama "Götür beni Mamoş!" diyen babamın sesiyle tekrar yatağıma büzülüp uyuyormuş gibi yaptım.

İki ihtiyar adam tepedeki eve doğru yürüdüklerinde, yağmur durmuş, bulutlar çekilmiş, çürük bir portakala benzeyen ay tam tepemizde belirmişti. Babamın o evle başından beri bir derdi olduğundan, belki de bu köye sırf o ev için geldiğimizden şüphe etmeye başladım. Zaten Mamoş Amca bir süre sonra onu tepedeki evin kapısında bırakıp taş avluya geri döndü. Evlerden yükselen silik ışıklar ve soluk ayın dışında hiçbir görüntü yoktu. Mecburen doğrulup uzaktan uzağa babamı gözlediğimde, Mamoş Amca, bir pençeyi andıran kocaman elini dostça dizimin üzerine koyup yanıma kuruldu.

"Menuş Kadın, ona kapıyı hayatta açmaz," dedi.

Mamoş Amca, tabakasını çıkarıp ikimiz için de sigara sardığında, zihnimin her tarafında yuvarlanıp duran parçalar yavaş yavaş, adeta kendiliğinden birleşmeye başladı. Bu babamın ziyaret ettiği üçüncü kadındı. Biri mezarlıktaki mevta, diğeri Elazığ'daki deli, sonuncusu da muhtemelen tepedeki evde oturan kadındı. Belki de ziyaret edeceğimiz başka kadınlar da vardı önümüzde. Âşıklar Bayramı işin bahanesi miydi yoksa? Babam besbelli bir zamanlar kalbini kırdığı, incittiği, terk ettiği, bir başına koyduğu, geride yıkık bir ev gibi bıraktığı bütün kadınlardan af dilemeye, helalleşmeye çıkmıştı.

"Aslına bakarsan birbirlerini çok sevmişlerdi," dedi Mamoş Amca.

Güzelce sardığı sigaralardan birini bana uzatıp yeleğinin cebinden babamınkinin tıpatıp aynısı olan muhtar çakmağını çıkardı. Sarma sigaradan derin bir nefes alıp dumanını soluk aya doğru üfledim. Ay ışığının önünden sigara dumanıyla birlikte kararsız, meraklı ve kederli bir bulut kümesi de geçti o an. Yıldızlar belli belirsiz kendilerini gösterip boyunlarını büktü sanki.

Mamoş Amca, babamın hikâyesini anlatıp anlatmamak arasında gidip geliyordu. Sonra, hem bu hikâye çoktan bittiği hem de babama son günlerinde eşlik ettiğim için, olan biteni benim de bilmeye hakkım olduğunu düşündü herhalde.

"Onlarca türkü yaktı onun için. Şu ağacın dibinde o çaldı, Menuş Kadın dinledi yıllar yılı. O çaldı, öbürü ağladı. Aşkları dilden dile dolaştı."

"Sonra?" dedim.

"Sonra baban uzunca bir süre köye gelip gitmez oldu. Menuş Kadın o zamanlar gözlerini köy yoluna yatırıp hep babanın yolunu gözledi. Baban gelmedi. Aradan aylar mevsimler geçti. Menuş Kadın hep sabır ve özlemle bekledi onu. Bir kere bile başını çevirip başkasına bakmadı. Sonunda bir gün baban bu gördüğün köy yolunda belirdiğinde yüreği yüreğine sığmaz oldu. Tıpkı bu akşamki gibi bizim avluda oturmuş babanın çalacağı deyişleri, bestelediği yeni türküleri dinliyorduk. O çıplak dut ağacının altında oturan Menuş Kadın'ın gözü kulağı tıpkı bizim gibi babandaydı ama biz babanı başka, o çok başka bir aşkla dinliyordu."

Başımı çevirip tepedeki evin kapısında çaresizce, âdeta yıkılmış gibi bekleyen babama baktım tekrar. Eline bağlamasını almış kadının kapısında kederle bir şeyler çalıyordu.

Bir âşıktan çok dilenciye benziyordu. Para ya da karnını doyuracak bir şeyler yerine, yıllardır içindeki közü söndürecek bir tas su, azıcık merhamet kırıntısı isteyen bir dilenci...

"Baban o gün galiba yeni bestelediği çok güzel ve keder-

li bir türkü söylemeye başladı. Dinledikçe hepimiz mest olduk. Lakin Menuş Kadın, daha o anda bu türkünün kendisine değil, başka bir kadına yakıldığını anlayıp ağır ağır yerinden kalktı ve sessizce evine doğru yürüdü. Çünkü türkü, Menuş Kadın'ın kınalı saçları yerine sarı saçlardan, çözülmeyen beliklerden söz ediyordu. Baban, ona ne kadar dil döktüyse boşuna, o günden sonra kapısını ne ona ne de bir başkasına açtı."

Bir süre daha bağlama çalıp çaresizce kapının açılmasını bekleyen babamın ağır ağır yerinden doğrulmaya başladığını gördüğümüzde, Mamoş Amca'yla hızla koşup takatsiz kollarına girdik. Onu tepedeki evden aşağı indirirken kendinde değildi. Sanki yaşlılıkla pişmanlık, sarhoşlukla hastalık onun gövdesinde iç içe geçmiş, kelimeler ağzının içinde bir bulamaca dönüşmüş, zangır zangır titriyordu.

Dut ağacının yanına geldiğimizde soluk ay tam tepede dikilmiş merakla aşağı bakıyordu. Ayakkabılarımız çamur içindeydi. Ayakkabılarımdaki çamurdan kurtulmaya çalışırken birden arkamızdan eski mi eski bir kapının bütün menteşelerini cızırdata cızırdata açıldığını duydum. Babamdan beş on yaş küçük, hafif toplu bir kadın, gözleri alev alev, elleri karnında öylece kapı ağzında dikilmiş, bize bakıyordu.

Mamoş Amca, gündüzleri tavuklarla ördeklerin pinekleldiği eski bir sandalyeyi çıplak ağacın dibine çekip babamı o sandalyeye oturttuktan sonra bana baktı. Menuş Kadın, evinden ağır ağır inerken, Mamoş Amca beni kolumdan çeke çeke eve doğru sürükledi. Galiba, tıpkı onun da düşündüğü gibi, ikisini yıllar sonra da olsa baş başa bırakmak en iyisiydi.

Avlunun bitişiğindeki küçük tepede bulunan geniş gövdeli, budanmış, yapraklarını dökmüş yaşlı dut ağacının altındaydılar. Babam ağacın dibindeki sandalyeye kurulmuş zangır zangır titriyordu. Saçlarını ortadan ayırıp başına be-

yaz bir tülbent geçiren hafif toplu kadın da hemen arkasında dikilmişti.

Bir süre hiçbir şey konuşmadılar. Ömürleri boyunca birbirlerine her şeyi söylemiş de şimdi bin sözden daha tesirli olan sessizlikten, iç çekmelerden ve gözlerine kurulmuş bir hikâyeden güç alıyorlardı belki de.

Açılmayan, bir kelime bile çıkmayan ağızlarının yerine kurtlar uludu uzaklarda. Bir baykuş bir ağaçtan diğerine geçip babamla kadını daha iyi görebileceği bir dala kondu. Babam üç telli bağlamasını kucağına alıp içli bir türkü çalmaya başladığında, köye girerken yolumuzu kesen köpek de belirdi aniden. Gidip babamın dizinin dibine kurulan köpek, arada bir başını çevirip merakla bir babama bir de kederli kadına baktı. Mamoş Amca, sanki babamla kadına daha fazla bakıp kederlenmeyeyim diye konuyu köpeğe getirdi.

"Belanın, kederin kokusunu hepimizden önce alır," dedi.

"Kim?" dedim.

"Köpek," dedi.

"Köpek sizin mi Mamoş Amca?" diye sordum.

"Kimsenin değil," dedi, "öyle gezinir durur ortalıkta."

"Ama bu bir süs köpeğine benziyor. Tek başına buralara kadar gelemez," dedim.

"Yıllar önce bir sabah bir baktık, bahçemizde bir köpek. Ama görmelisin nasıl güzel! Kulağında küpe vardı. Galiba bir barınaktan kaçmıştı. Bizimkiler daha iyi bir isim bulamayınca "Adıgüzel" diye seslendiler ona. Birkaç ay geçmeden doğum yaptı. Bu köpek de o Adıgüzel'in torunu işte. Diğerlerini bizim Almancılar, hısım akraba alıp götürdü, bu da bir başına buralarda kaldı. Kardeşleri yurtdışında keyif çatıyor, bu da aynı bizim gibi yapıştı kaldı buralara."

Köpeği, akşamın buz gibi havasını unutmuş, merakla onlara bakıyordum. Babam bağlamasını çalmayı bırakmış öylece önüne bakarken, yaşlı kadın bir iki adım attıktan son-

ra gelip başında durdu ve aniden eğilip babamın omzundan öptü. Sonra ne olduysa, babam dizlerinden kuvvet alıp, yaşlılık ve hastalıktan değil de, içindeki çok eski bir pişmanlıktan sıyrılır gibi ağır ağır ayağa kalktı. Bakıştılar. Sonra birbirlerine sarıldılar. Kuru iki nehrin, dağlar, ovalar, kimsesiz bozkırlar, serin yaylalar katedip birbirine kavuşması gibi...

Çok sevmiş, çok âşık olmuştum. Yüzüm gözüm düzelip ellerim iş tutunca hayatıma sayısız kadın girmiş, Yıldız da dahil çoğuyla uzun gecelerimiz, mutlu anlarımız olmuştu ama ben ömrü hayatımda kimseye, gençliğimin en güzel günlerini geçirdiğim Aylın'a bile böyle tutkuyla sarılmamıştım.

Yıllar sonra yeniden buluşan bu iki âşığa baktım. Kalbinde derin bir çizikle gezenin, günün birinde her ne pahasına olursa olsun yaranın müsebbibini affetmesi kadar kederli ve ağır bir şey yoktu dünyada. Yutkunup başımı öne eğdim.

O ağacın altında birbirlerine ne kadar zaman sarıldılar, ilk kim sarılmayı bıraktı da diğerinin gözünün içine baktı, sonra kim içine çektiği soluk az gelmiş gibi diğerinin boynuna uzandı, bilmiyorum. Bir süre o ağacın altında hasret giderdikten, birbirlerinin yüzünü gözünü okşadıktan sonra, gecenin geç bir vakti, yaşlı kadın babamı getirip kendi elleriyle odadaki yer yatağına yatırdı. Yastığını düzeltip yorganını üzerine çekerken uzun uzun yüzünü seyretti. Gözlerinden yıllar, pişmanlıklar, sular seller aktı.

Babam ya içtiği rakıdan ya da yüreğindeki dikenlerden birini daha çıkarmış olmasının ferahlığından, kendinde değildi. Ne kadının onun elini yüzünü, seyrekleşmiş saçlarını okşadığını gördü ne de yanaklarına dökülen ipil ipil yaşları fark etti. Menuş Kadın, kollarını karnında bağlayıp evden çökmüş, yıkılmış, hüsran dolu bir yüzle çıkarken babam, acılarının belki de çok az bir kısmından arınmış gibi öylece huzur içinde uzandı yatağında.

Menuş Kadın, tam yanımdan geçerken nedense bir an durup bir şey arar gibi dikkatle yüzüme, ellerime baktı. Bir an bir şeyler söyleyecek oldu ama vazgeçti. Sonra Mamoş Amca eğilip gözleri kızarmış, nefesi kesik kesik çıkan bu kadının kulağına bir şeyler fısıldadı. İşte o zaman kadının bana olan bakışları çok daha değişik bir hal aldı.

Bir süre uzun uzun yüzümü inceledikten, içindeki kedere hâkim olmaya çalıştıktan, boynunu yana eğip gözlerimin içine dolu dolu baktıktan sonra "Tıpkı ona benziyorsun," dedi bana.

İlk kez biri beni babama benzetiyordu. Şaşkındım, ne cevap vereceğimi bilemiyordum. Kadın bir iki kararsız ve kederli adım atıp bana yaklaştı. Öylece önümde dururken aniden diz çöküp elimi iki avcunun arasına aldı.

"Ona iyi bak olur mu," dedi, "babanın durumu hiç iyi değil!"

Yutkundum ama boşuna. Boğazımdaki taş çaresizce yukarı aşağı inip çıkmaya başladı. İçimi yoklayan bu acının nedeni babamın bir ayağının çukurda olması değildi. Galiba, babamı bir zamanlar tıpkı Aylın'ın beni sevdiği gibi aşkla seven bu kadındaki keder yüzünden yutkunuyordum.

"Aksi adamdır, sana ne söylerse söylesin, kızma olur mu?" dedi bana. "Zaten çok hasta, ölecek."

Ağzımı açıp tek bir kelime bile edemedim. Menuş Kadın, öylece yüzüme, huzursuzca sallanan dizime bakıyor, avcunun içindeki elimi sıkıca sararken galiba çok eski zamanlardan kalma bir hatıranın içinde geziyordu.

"Ona kötü bir şey olursa bize de haber yolla, olur mu?" dedi.

Gözlerim yerde, başımı kederle aşağı yukarı salladım.

Daha fazla dayanamadı Menuş Kadın. Ağzından çıkmaya hazırlanan kararsız bir kelime, yıllardır keder karasına dönmüş ciğerlerine geri döndü. Ağır ağır doğrulduktan, avcun-

daki ellerime son bir kez dokunduktan sonra tükenmiş bir nefes ve keder karası bir yüzle tekrar tepedeki evine doğru yürüdü.

Bir süre yerimde öylece oturup tepedeki o harap eve, sonra kadının tuttuğu sıcacık ellerime baktım. Sanki o an, içimdeki bayrağın ipleri bir kez daha birbirine dolaşıyor, nedenini bilemediğim bir sıkıntı ağır ağır tüm vücuduma yayılıyordu. Ayağa kalkıp gökyüzüne baktım boğulurcasına. Âşk onların aşkı, ayrılık onların ayrılığıydı ama olan bana oluyordu.

Neden sonra, dayanamayıp arabama atladım ve bir süre gece karanlığında çamura bata çıka tekrar Bingöl yoluna çıktım. Bir ara dikiz aynasında gözlerime baktım, kıpkırmızıydı. Nefes alamıyor, nereye gideceğimi bilemiyordum.

Anayol ıssız ve karanlıktı. Arada bir yoldan geçen tek tük otobüslerin dışında en ufak bir hareketlilik yoktu. Neden köyden ayrıldığımı unutmuş gibi bir süre Batı'ya, geldiğimiz yöne doğru sessizce araba sürdüm. Sanki babamla birlikte olduğumuzu unutmuş ve hiç bilmediğim bir yere doğru gidiyordum. Nihayet birkaç kilometre sonra aklım başıma geldiğinde, internetin çektiği bir yerde arabamı sağa çekip telefonumu elime aldım ve birkaç gece önce onu gördüğüm rüyayı tekrar tekrar anımsayarak Aylın'a ikinci bir mail daha yazmaya koyuldum.

Aylın'a gönderdiğim ilk mektuptan bir cevap alamamıştım. Bu kez sanki ondan cevap almak için değil, bana cevap vermeyeceğini bile bile, sadece onunla konuşmak istiyordum. Ama yazacak takatim yoktu. Mail kutumda daha önce yazdığım başka bir taslak duruyordu. Aylın'a o taslağı göndermeyi düşündüm ama sonra yine vazgeçtim. Her vaktin ayrı bir acısı olurdu belki de. İçimdeki kederi eski bir mektup değil, ancak yenisi paklardı.

Bir kamyon karanlık yolu daha iyi seçmek için uzunları-

nı yaktığında, aklıma dört beş gece önce Aylın'ı gördüğüm o uzun rüya geldi yeniden. Bana, onu neden bırakıp gittiğimi sorar gibi gözleri dolu dolu bakıyordu o rüyada. Dayanamayıp telefonu tekrar elime aldım ve o yol kenarında kim bilir ne kadar zaman hiç durmadan yazıp durdum ona. Nihayet gecenin geç bir vakti, yazdıklarım sona erdiğinde hiç tereddüt etmeden Aylın'a gönderdim.

Ne yaparsam yapayım geçmiş denen o kötü rüyadan, birbirine sıra sıra bağlanmış hatıralar silsilesinden bir türlü uyanamıyordum. Bir süre karanlık ve tenha yollarda sarsıla sarsıla ilerledikten sonra yüz geri edip tekrar köye döndüm.

Balkondaki buz gibi yatağıma döndüğümde vakit çoktan gece yarısına yaklaşıyordu. Misafirperver ev ahalisi uykuya çekilmişti. Evin genç kızı yüzünden ayıp olur diye içeriye bakmaya da çekindim. Arabanın bagajındaki sırt çantamı almaya, içinden birkaç parça şey çıkarıp üzerimi değişmeye bile mecalim kalmamıştı. Köyde hiçbir şeye yaramayan telefonumu şarjı tükenmesin diye kapadım ve elbiselerimle sedirdeki yatağa uzanıp daha o anda gözlerimi yumdum.

Ormanın içindeki bu köyün taptaze havası mı, beni sıkıca saran sim işlemeli peygamber yeşili yorgan mı, giyinik olmama rağmen tenimi ince ince yalayan, arada bir saçlarımı yoklayıp geçen esinti mi, günlerdir peşimi bırakmayan uykusuzluk mu, yoksa babamla bu yolculuğa çıkmamızın nedenini sonunda öğrenmiş olmanın dinginliği mi veyahut Aylın'a gönderdiğim mektubun içimi rahatlatması mı, bilmiyorum, başımı yastığa koyar koymaz hemen sızdım.

Hayat, yıllar sonra söylenmiş eksik bir söz gibi ağırlaşmaya başlarken, bir daha dünya üzerinde görmeyeceğim kadar güzel ve derin bir uyku çektim o gece.

İKİNCİ MEKTUP

ÜZGÜNÜM!

Geride, sabahtan akşama katlanmak zorunda olduğun bir dünya telaşı, seni yataktan kaldırmak için acı acı çalan ve her seferinde beş dakika ertelediğin bir alarm, sonunda kalkmak zorunda kaldığın dağınık bir yatak, yüzünü yıkarken aynaya sıçrattığın su, üst üste duruyorlar diye sana hep keder veren emaye demlikler, akmasını beklediğin bir musluk, altını yaktığın bir ocak, buzdolabının kapısını açtığında yüzünü yalayan soğuk hava, dalgın dalgın karıştırılan ince belli bir çay bardağı, birkaç lokma yenip gerisi yeniden dolaba kaldırılan bir peynir kutusu, hiç kaşıklanmamış üzgün bir reçel kâsesi ve birkaç kırık zeytinden oluşan bir kahvaltı tabağı, ucundan birazcık koparılmış kuru bir ekmek parçası, tıpkı senin gibi durmadan masa ve tezgâhı temizlemekten yorgun düşmüş sarı bir bez, bir türlü geçmeyen günler ve ucu bucağı belirsiz bir yamaçtan aşağı yuvarlanan sonsuz bir hatıra taşı bıraktığımı hissettiğim o rüya için üzgünüm.

Elin alnında odana geçtiğinde, hiç barışamadığın burnunun ucunu işaretparmağınla havaya kaldırdığında, yüzünde o zamana kadar hiç fark etmediğin bir kusur aradığında, bir şey

bulamayınca yana toplayıp parmaklarının ucunda birleştirdiğin saçlarını incelediğinde, yatağa serdiğin elbisenle uyumlu koyu yeşil ojeni çıkarıp üzgün tırnaklarına baktığında; dışarı çıkmak, nefes almak, unutmak, şehrin hiç gitmediğin yerlerinde zaman öldürmek için can atarken birdenbire içine bir sıkıntı çöktüğünde, hiçbir dünya işinin seni avutamadığını anladığında kendini yeniden perdeleri çekili evinin karanlığına kapattığını gördüğüm o rüya için üzgünüm.

Üzerine örttüğün yorgana sinmiş kokumu içine çektiğinde, bir hayale gidip bir hayalden döndüğünde, yatağının içinde o anılarla ne yapacağını bilemez bir halde dönüp dururken burnuna geçmişten kalma yanık yanık bir koku geldiğinde; arada bir gözlerini açıp bir süre bugün farklı bir şey olacakmış hissine kapıldığın, sonra bütün bu geçip giden günlerin aslında birbirinin kötü bir tekrarı olduğunu, zamanın sonsuza kadar işte böyle dönüp duracağını sana her gün yeniden hissettirdiğim, o tozlu geçmişi göğsünün tam üzerine ağır bir külçe gibi bırakıp gittiğim o rüya için üzgünüm.

Ellerin ceplerinde artık hiçbir sokağında yürümek istemeyeceğin, yeni hiçbir yerini keşfetmeye mecalinin kalmadığı, ne kadar değişirse değişsin her köşe başında benden bir parça bulacağın, her yolunda benden kalma bir anıyla yutkunacağın, ben görmüyorum diye dönüp bakmayı içinin kaldırmadığı, eski veya yeni hiçbir yapısına hayret etmeyeceğin; eski zaman çarşılarının bensiz yankılandığı, gösterişli alışveriş merkezlerinin bensiz dolduğu, meyhanelerin bensiz kapandığı; ağaçların bensiz yapraklandığı, çeşmelerin bensiz aktığı, sabah ezanlarıyla uyanıp bir süre dışarıdaki sessizliği dinlediğin, bomboş, kimsesiz, karamsar ve egzoz dumanları içinde çok eski bir şehir bıraktığım o rüya için üzgünüm.

Şehirdeki o düzenbaz emlakçıları dolaşıp bir yenisini bulmak zorunda olduğun kiralık evler, her dediklerine sessizce katlandığın şüpheci ev sahipleri, çöplerini karıştırıp neler yap-

tığını anlamaya çalışan meraklı kapıcılar, bir bahaneyle kapında dikilip hayatına sızmaya niyetlenen komşular, oradan oraya taşınırken tek başına paketlemen gereken onca ıvır zıvır, günlerce kıyı bucak aldığın toz, komşular anlamasın diye şişe yerine kutulusunu tercih ettiğin biralar, artık hiçbir şeye yaramasa da sana zamanın geçiciliğini hatırlatan teyp kasetleri, perdelerini sonuna kadar çekemediğin bir salon; pencereni tıklayıp yiyecek bir şey isteyen martı ve kumrular, arabaların altına gizlenmiş kedi köpekler; kaygan yollar, uzun yağmurlar, rüzgâra dayanıksız şemsiyeler, kaçan çoraplar, su geçiren ayakkabılar; soluksuz yazlar, geçmeyen saatler, arka arkaya devrilen geceler ve sana bir baş ağrısı gibi atıp duran kırgın zamanlar bıraktığım o rüya için üzgünüm.

Alçalıp yükselen sesler, üst katta bir çocuk koşturması, komşularından yayılan bir kahkaha ya da duvara fırlatılan ayaklı bardaklar, bir yerlerde bir bebek ağlaması, gıcırdayan bir yatak sesi, gürültüyle açılıp kapanan kapılar, bir türlü çalmayan bozuk bir zil, yanmayan bir ara lambası, çalmayan bir telefon, borulardan akan sular, alınmamış çöpler, bayatlamış ekmekler, açılıp kapanan musluklar, durmadan hareket eden bir asansör, kapı ağzında konuşan komşular; buzdolabının kapısına tutuşturulmuş ve hâlâ yatırmaya fırsat bulamadığın elektrik faturalarıyla bina aidat pusulaları, dışarıda oynayan çocuklardan yükselen neşe dolu çığlıklar, ışıkları evine sızan havai fişekler, araba gürültüleri, düğün konvoyları, maç sonu gürültüleri ve uzaktan uzağa beliren karlı sokaklar, soğuk günler, sert rüzgârlar bıraktığım o rüya için üzgünüm.

Sana kendi ellerimle böğürtlen topladığım, kulaklarına kirazlardan küpe, saçlarına papatyalardan taç yaptığım, avuçlarına kaya kınası yaktığım, solgun yanaklarına gelincik yaprakları sürdüğüm günlerin hatırasını çok sevinçli, çok mutlu, çok huzurlu bir anında hafızanın derinliklerinden çıkarıp avuçlarına bir kor ateş gibi bırakıp gittiğim o rüya için üzgünüm.

Ilık bir bahar gününde, kenarları yenmiş tırnaklar, unutmak unutmak unutmak için gün boyu elinden düşürmediğin deterjanlı bezler yüzünden tahriş olmuş parmaklar, bir türlü nereye koyacağını bilemediğin bir el, konuşurken titremesine engel olamadığın bir ses, geceleri her tıkırtıya korkuyla dönülen bir kulak, yutkunup duran bir boğaz, içine kimseyi alamadığın kederle inip kalkan bir göğüs boşluğu, evin içinde bir o yana bir bu yana dönerken arada bir kendi kendine konuştuğunu fark edip korktuğun bir ağız, kısaltmak için can atmana rağmen benim sevmediğimi hatırlayıp kestirmekten vazgeçtiğin saçlar, eski bir şarkının tam ortasında birdenbire nemlenen gözler, bir filmin ya da romanın sonuna doğru kapanmaya başlayan kirpikler, gündüzleri dik tutmak için bin kere gerinip geceleri iki büklüm olan bir sırt, karnına çektiğin yorgun bacaklar, bir bebeğin dudaklarına tutamayacağın bir göğüs ucu, hiç yarılmayacak bir karın ve içine bir türlü sığamadığın bir dünya ağrısı bıraktığım o rüya için üzgünüm.

Sana hep beni hatırlatan yarım içilmiş sigaralarla tepeleme dolmuş kül tablaları, tenin ürperdiğinde beni anımsatan rüzgârlar, sözlerini aklında tutamadığın için yarısına kadar söyleyebildiğin türküler, anlamını öğrenir öğrenmez bir çocuk gibi büyülendiğin kelimeler; tamir edilmediği için akıtıp duran bir musluk, vidası çıkmış bir dolap kapağı, odada boy vermesini beklediğin kaktüsler, oraya buraya bırakılmış dergiler; hiç sevmediğim sıcaklardan kaçıp günün birinde birlikte kutuplara yerleşmek gibi garip istekler, bir gün birlikte gideriz diye duvardaki haritada daire içine alınmış uzak ülkeler, karlı dağ dorukları, ıssız kasabalar ve bir kapı arkasında bir daha hiç giyilmeyecek kederli ayakkabılar bıraktığım o rüya için üzgünüm.

Ilgın ılgın kokan ormanlar, birlikte gidip geldiğimiz uzak yerler, yerimizi yadırgadığımız için ilk gece bizi uyku tutmayan otel odaları, yan yana durup sustuğumuz şehir ışıkları, siren sesleri, kıyısında durduğumuz bir deniz, uzaklaşan bir tek-

ne; toprak damlarında uyuduğumuz köyler, izlediğimiz yıldızlar, susmak bilmeyen bir ağustosböceği, başucumuzda eksik olmayan incir ve üzüm kokusu, birbirlerine değdikçe garip, her seferinde bize huzur veren tıkırtılar çıkaran kurutma sesleri, sabah ayazında sallanıp duran perdeler; bir türlü yenemediğin uçak korkusu yüzünden bindiğimiz otobüslerde gözümüzü yola dikip daha ne kadar yolumuz kaldığını anlamak için baktığımız kilometre levhaları, dağlardaki rüzgâr türbinleri, yol kenarında iç çekerek baktığımız köpek ölüleri, birinden çıkıp diğerine girdiğimiz tüneller, kolonya ve kahve kokuları, şoförün omuz hizasından burnumuza çektiğimiz sigara dumanı, her tünelde yüzüne düşen ve seni bambaşka biriymiş gibi gösteren o turuncu ışıklar, otobüs hızlandığında korkup elime yapıştığın yokuşlar ve artık hiçbirine gidemediğin, hiçbirinden dönemediğin, içinin kaldırmadığı yollar, şehirler, ülkeler bıraktığım o rüya için üzgünüm.

Ne kadar çok sevdiğimi hatırlayıp benden sonra bir daha pişirilmemiş yemekler, boğazından geçmeyen tatlılar, atmaya kıyamadığın, bu saatten sonra ne yapacağını, nereye saklayacağını, kime vereceğini bilemediğin hediyeler, hâlâ ben kokan eski bir oduncu gömleği, yarısına kadar kullanılmış bir tıraş sabunu, sanki hep ıslak kalmış bir tıraş fırçası, nemini hiç kaybetmemiş bir havlu, ağzıma diktiğim bir su şişesi; kim bilir hangi nedenle altını çizdiğim kitaplar, kaldığım yeri unutmamak için sayfa aralarına koyduğum takvim yaprakları, okumaya niyetlendiğin bir kitaptan ellerine dökülen kurutulmuş çiçekler, köşesi kıvrılmış sayfalar; yarısına kadar kullanılmış kurşunkalemler, artık yazmayan dolmakalemler, zaman zaman içini açıp imza attığın, sayfalarını karıştırdığın, sonra yeniden kapadığın eski defterler; sana hiç geçmemiş ağrılar, hiç geçmemiş anılar, hiç geçmemiş günler bıraktığım halde yan yana, sarıla sarıla çektirdiğimiz bir fotoğraf bile bırakmadığım o rüya için üzgünüm.

Dağılmış bir yarayım seni bırakıp gittiğimden beri!

Ölmedim, hayattayım.

Ama say ki öldüm.

Say ki akmayan bir irin, kabuk tutmayan bir gönül yarasıyım on beş yıldır.

Herkes arkasında bir şey bırakır bir gün.

Bir işaret, bir söz, bir bakış...

Ben sana keder, sana veda, sana tutulması zor bir yas bıraktım; üzgünüm.

ONUNCU BÖLÜM

VASİYET

"Ezme ile süzme ile, yâr bulunmaz gezme ile
Mezarımı kızlar kazsın, altın saplı kazma ile."
Urfa Türküsü

Cumartesi sabah o garip köyü, huzur içinde uyuduğum geceyi ve Bingöl'ü arkamızda bıraktığımızda doğa, önümüzde yeni badirelerin belireceğini haber verircesine birdenbire bambaşka bir hale büründü. Eğer babam yine bir sorun çıkarmaz, oraya buraya gidelim diye tutturmaz ya da aniden kötüleşmezse önce Çat üzerinden Erzurum'a, kısa bir yolculuğun ardından da nihayet Kars'a varacaktık.

Bir süre daha gittikten sonra kırmızıya dönen yakıt göstergesinin ikazıyla bir benzinlikte depoyu doldurup tekrar yola koyulduğumuzda hava giderek kapanmış, önümüzdeki dağların etrafını kara bulutlar sarmıştı. Bingöl Dağları yanı başımızda yükselmeye devam ediyordu ama birden yemyeşil ormanların yerini, bozkır işareti düzlükler ve geride kalan koca yaza rağmen buzulları erimemiş uzak dağlar aldı. Çok geçmeden dağlardan akan dereler azalmaya, ormanlar geride kalmaya, uzaklardaki yüksek yaylalar belirmeye başladı. Dünya çok kısa aralıklarla birbirinden apayrı renklere bürünüyor, hangi görüntüye alışmam gerektiğine bir türlü karar veremiyordum.

Yollar güzel ama tenhaydı. Arada bir yanımızdan İran ya da galiba Nahçıvan'dan gelen tırlar, operasyona çıkan askerî konvoylar, nedense yolcusu az olan eski model otobüsler geçiyor fakat yol bir süre sonra yeniden eski sessizliğine dönüyordu. Kimsenin yılın bu vakti Erzurum'a gittiği yoktu zannedersem. Bu yaylalar, uzayıp giden dağ sırası bir sonraki bahara, hatta yaza kadar böyle sessizce beklemeye devam edecekti belki de.

Bağlamasını kucağına alıp yüzünü avuçlayarak gece olan biteni hatırlamaya çalışan babam, başını kaldırıp yanından geçtiğimiz dağlardaki erimemiş karlara, derin vadilere bakıyor, çok geçmeden yorgun boynunu hafifçe yana yatırıyordu. Bazen de gözlerini kapayıp sanki bu yolu bir kez de hayallerinde geçiyor, orada vaktiyle eksik kalmış bir hikâyesini tamamlıyor ya da aklından çıkaramadığı birini düşünüp çok sonra bambaşka bir dünyaya uyanıyordu.

Birkaç dakika kestirip ufacık bir sarsıntıyla gözlerini açtığında, ömrüm boyunca başıma dert olan uykusuzluk belasının bana kimden miras kaldığını da böylece daha iyi anladım. Babam da tıpkı benim gibi bir türlü uyuyamıyordu. Ama aramızda önemli bir fark vardı: Ben her şeyi düşünmekten uyuyamıyordum, o hiçbir şeyi unutamadığı için. Ben çoğu zaman gelecekle ilgili kaygılanıyordum, o geçmişi için tasalanıyordu. Ben ayrıntılarla boğuşuyordum, onun derdi bakiyesiydi. Ne kadar farklı yollarda yürüdüğümüzü düşünsem de sonuçta ikimiz de uykusuzluk denen eski bir belada buluşuyorduk.

Düşündüklerimi sezmiş gibi, bir ara başını çevirmeden, dosdoğru ileri bakarak, "Gece rahat uyuyabildin mi?" diye sordu.

"Uyudum," dedim, "hem de çok uzun zamandan sonra ilk kez!"

Başını hafifçe aşağı yukarı salladı bir kez. Cümlesini ta-

mamlar gibi eliyle dizine vurdu. Ardından iç çekip, yanından geçtiğimiz kimsesiz köylere, kaynak sularının aktığı hırçın dağlara, çoktan sararmış bozkıra baktı kederle.

Araba sürüyordum ama sanki hareketlerini zihnimin bir köşesinde bir ömür saklamak için göz ucuyla onu izliyordum. İçimden bir ses fazla zamanının kalmadığını, bütün bunların birlikte geçireceğimiz son anlarımız olduğunu, birlikte çıktığımız bu yolculuktan, bir türlü bir yere varmayan bu kesik kesik konuşmalardan, yol boyu hep ağır ağır yaptığı bu takatsiz hareketlerden başka bana ondan geriye hiçbir şey kalmayacağını söylüyordu. Galiba tam yirmi beş yıl sonra, son demleri bir ömür boyu aklımda kalsın, ben de tıpkı onun gibi yaşlandığımda bütün bunları hatırlayayım diye karşıma çıkmıştı. Onu yirmi beş yıl önceki haliyle değil, bu son günleriyle anımsayayım, gözlerimde bu yollar, bu içli nefesler kalsın, böylece hem kendimle hem de onun hatırasıyla boğuşmaktan vazgeçeyim diye gelmişti belki de.

Bir ara kafasındaki sekiz köşe şapkasını çıkarıp sanki dizinde de bir baş varmış gibi oraya yerleştirdi ve diğer elini güçlükle kaldırarak seyrek saçlarını düzeltmeye çalıştı. Ellerindeki damarlar o kadar kararmıştı ki o kara çizgiler, her an derisinin altından dışarı çıkacakmış gibi bir görünüp bir kayboluyordu. Bağlamanın tellerine değip ayrılan uzun ince parmakları, her birini çakıyla kestiği için garip bir şekil almış tırnakları tertemizdi. Ona bir türlü rahat vermeyen, ferah ferah yayılmasını engelleyen sonda borusunu düzeltirken yüzünü asıyor, ister istemez gördüğüm bu sahne sebebiyle yüzünde utançla karışık bir çizgi beliriyordu.

Gece ben mışıl mışıl uyurken, konuğu olduğumuz evin hamarat kızının iğnesini yaptığını, solunum cihazını yüzüne tuttuğunu, üstelik bütün bunları beni uyandırmaya kıyamadan yaptığını söylediğinde şaşırdım. Hiçbir şey hatırlamı-

yordum. Tıpkı babası gibi uzun boylu olan o hanım hanımcık kızın bu denli maharetli olabileceğini kestirememiştim.

Onca koşturmuş, yıllar sonra o kadınla buluşup büyük bir heyecan yaşamış ve gecenin bir vakti yeniden rahatsızlanmıştı tabii ama neyse ki iğne ve oksijen takviyesi babama yetmişti. Artık daha az inliyor, solmuş ve matlaşmış gözlerini kapayıp az da olsa uyumayı deniyordu. Yine öyle yaptı. Arka koltuğa yaslamayı yeterince başaramadığı veya öyle rahat etmediği için başını yana çevirip bir süre uyumaya çalıştı.

Babam gözlerini kapar kapamaz, birden aklıma akşam şebeke çekmediği için kapattığım telefonum geldi. Onu yeniden açtığımda artık ulaşılabilir olduğumu bir muhbir gibi herkese duyurmuş olmalı ki avcumun içinde tuttuğum telefonum birden telaşla çalmaya başladı. Serhat arıyordu.

"Bir iki saate Erzurum'dayım Serhat," dedim, "mümkün olursa bugün, olmazsa, pazar sabah Kars dönüşü görürüm adamı, en kötü ihtimal pazartesi..."

"O sorun değil de Yıldız iyi görünmüyor, haberin olsun," dedi Serhat.

Olan bitenden haberim yokmuş, her şeyin müsebbibi değilmişim gibi, "Hayırdır?" diye sordum.

"Telefonlarına cevap vermiyormuşsun. Sabah büroya geldi yine, gözleri kan çanağıydı."

"Başka bir şey var mı Serhat?" diye sordum yana bakarken.

Babamın yanında konuşmak istemediğimden değil, galiba Yıldız meselesini hepten unutmak, bir süre sadece kendi içime dönmek, zihnimin içinde dönüp duran her şeyi bir süreliğine de olsa sakinleştirmek için kısa kesmek istiyordum. Serhat bir şey demedi. Bir süre telefonun öbür ucunda sessizce bekledi ya da belki de aklına soracak başka bir şey gelmediği, nasihat vermeyi uygun görmediği için susmayı tercih etti.

"Kars'taki işimi halledeyim, konuşuruz," deyip aramayı sonlandırdığımda, cep telefonumun ekranına geceden beri biriken mesajlar, arama kayıtları düşmeye başladı hemen. Fakat kimin aradığı, ne mesaj geldiğiyle ilgili değildim. Merakla sosyal medya hesabımı açıp turuncu saçlı hemşirenin arkadaşlık isteğimi kabul edip etmediğine baktım. Bir işaret yoktu. Son bir kez babamla çektirdiğimiz fotoğrafa baktım.

O fotoğrafı turuncu saçlı hemşirenin dikkatini çekmek için oraya koyduğumu hatırlayınca içime birden bir pişmanlık çöktü. Fotoğrafı kimlerin beğendiği artık umurumda değildi galiba. Geriye elimde bir tek o fotoğraf kalacakmış gibi bir kez daha babamın yorgun argın haline, dizinde öylece titreyen yaşlı ve kırış kırış ellerine baktım. Bu kez kimlerin aradığını merak etmeden telefonu yeniden eski yerine koydum ve buz gibi gecenin bana bahşettiği o derin uykudan kalma mahmur gözlerle bomboş yola baktım.

Heybetli dağları, derin uçurumları, uzayıp giden kimsesiz yaylaları, bu yaylalara dağılmış sürüleri arkamızda bıraktık. Elazığ'da vişneçürüğüne çalan dağların rengi Karlıova'dan sonra beliren Çat yolunda birdenbire kömür karasına çalmaya başladı. Arada bir gözüme çarpan bir iki çoban hariç bu dağlarda bir insan evladı bile yoktu. Kış bastırınca bu çobanlar da ortadan kaybolacak, herkes kar altındaki ağıllarıyla tenha köylerine çekilecek, kilometrelerce süren bozkırda yalnızca kar, tipi ve yırtıcı hayvanların hükmü başlayacak, altı ay boyunca kapanan bu ıssız köy yolları ekranlarda en fazla kısacık bir habere dönüşecek ve sonra herkes onları unutacaktı.

Tıpkı benim gibi dalgın dalgın yola bakan babam yorgundu. Arabam ne kadar iyi olursa olsun bütün bu yolları koltukta katetmek ona ağır geliyor, bir türlü aynı pozisyonda yatamadığı için oturduğu yerde kıvranıp duruyordu. Sırtını geriye yasladıktan bir süre sonra bu sefer sanki karnında bir ağ-

rı varmış gibi öne eğiliyor, sağına döndüğünde bu sefer solu rahat vermiyordu. Bir süre kapadığı, nihayet uyudu diye sevindiğim gözlerini tekrar açtığında elimi dizine koydum.

"Uyan da biraz muhabbet edelim," dedim şakayla.

"Ne anlatayım evladım!" dedi inlemeyle karışık.

"Evladım" sözcüğü arabanın aralık camından çıkıp heybetli dağların tepesinde toplanan bulutlardan fırlayan şimşeklerle aynı anda yankılandı sanki. Bir konuşma girişimi, daha en başında yara almaya başlamıştı. Sulanan gözlerime engel olmak için başımı yana çevirdim ama kırk yıl boyunca duymadığım bu sözün ağırlığını daha fazla taşıyamadım. Çaresiz, ağzımı kapayıp konuşmamızı yarıda kestim. İçimden binlerce kez söylememe rağmen, cevap olarak ona bir kez bile gönül rahatlığıyla "baba" diye seslenemediğimi fark ettim yeniden. Her şeyden haberdarmış gibi sözü o aldı.

"Müzik öğretmeninle görüşüyor musun hâlâ?" diye sordu.

"Bedih Hoca mı?" dedim şaşkınlıkla.

Başını öne arkaya salladı.

"Onu nereden tanıyorsun?" dedim.

"Senin o okula gittiğin günden beri tanıyorum," dedi.

Babamın evimin adresini kimden aldığı, onca yıldan sonra yerimi yurdumu nasıl bulduğu artık açıklığa kavuşmuştu. Belki de sadece bu basit ayrıntılardan değil, hayatımdaki her şeyden haberdardı! İçimden bir an Bedih Hoca'ya karşı kırgınlıkla kararmış bir bulutun geçtiğini hissettim. En güvendiğim, yıllar yılı babam yerine koyduğum adam bile beni hayal kırıklığına uğratmıştı.

Liseyi bitirdikten sonra üniversite sınavına girerken de, hukuk fakültesini kazanıp İstanbul'a alışmaya çalışırken de, başım her derde düştüğünde, azıcık sıkıntı bastığında da Bedih Hoca hep yanı başımdaydı. Hatta okulun son yılında sık sık gözaltına alındığımda beni karakolun kapısında nedense hep Bedih Hoca karşılıyordu. Bana akıl veren, hep korumaya çalı-

şan Bedih Hoca'ydı ama demek ki onun arkasında da babam vardı. Muhtemelen sık sık gözaltına alındığımdan, sabah akşam işkenceye çekildiğimden, böylece okulu bitirdiğim yıl Aylın'ı terk edip Diyarbakır'a döndüğümden, sonunda taşlaşmış bir kalple içime çekildiğimden de haberdardı babam.

Benimle ilgili ne biliyor, hayatımın ne kadarına vâkıf, belki birkaç şey daha öğrenirim diye ağzını yoklayıp, "Onunla o kadar yakın mısınız?" diye sordum.

"Fazlasıyla!" dedi babam.

O an hem ona hem de Bedih Hoca'ya olan kızgınlığımın bir kat daha arttığını, âdeta bir çığ gibi dağlardan kopup aşağı yuvarlandığını hissettim. Yıl yıl, an an yaşadığım her şeyi babama yetiştiren birine inandığım için içimdeki burukluğun yüzüme dalga dalga yayıldığını fark ettim. Bir yandan da babamın yaşadığım her şeyden haberdar olması bir parça utangaçlığa yol açtı bende. Yine de, onca yıl ortalarda hiç görünmemesi, arayıp sormaması içimdeki kızgınlığı her geçen dakika artırıyordu. İçime bir şüphe de düştü ona böyle kızarken. Bu adamın babama hiç soramadığım üvey kardeşlerimden biri olduğu hissine kapıldım nedense. Abarttığımı düşünüp bu fikri çabucak zihnimden attım ama elin adamının yıllar boyu neden benimle ilgilendiğine de bir cevap bulamadım doğrusu.

Babamla konuşmak isteyen bendim ama vazgeçen de yine ben olmuştum. Dimdik ileri bakıp gözümü dağların doruklarına çevirdim. Çok geçmeden içimdeki buz tutmuş karların yavaş yavaş erimeye başladığını, tıpkı dağların zirvesinden aşağı süzülen o kaynak suları gibi garip bir biçimde ferahladığımı fark ettim. Babamı hep uzaklarda sanırken, o gizli bir el gibi hep yanımda yöremde dolaşmıştı. Galiba o an içimde engel olamadığım bir sevincin yükseldiğini de hissettim. Yine de babama duygularımı pek belli etmemeye çalıştım.

Bedih Hoca meselesi hâlâ aklımı karıştırıyordu.

"Onun da güzel türküleri vardı," dedim, "ama Arkanya'dakinin aksine İstanbul'da pek tutunamadı."

Bir şey demedi. Başını sessizce yana çevirdi. Bir an tuhaf bir biçimde Bedih Hoca'nın söylediği türkülerin sözlerinin babamınkilere ne kadar benzediğini, bağlama çalarkenki o hisli edasının nasıl da onu andırdığını, kimi hareketlerinin ona ne çok benzediğini hatırladım. Tam da onu adım adım ölüme uğurlayıp babamdan bütünüyle ayrılmaya hazırlanırken bunu fark etmiş olmak içimi daha da ağırlaştırdı.

"Öyle şey olmaz, tek oğlu benim," diye geçirdim içimden.

Bir yandan da Arkanya'daki mezar geldi aklıma, içime bir kuşku düştü. Yıllar yılı bana kol kanat geren bu adamın üvey kardeşim olabileceğini tekrar düşündüm ama bunu ona sormaya ne yüzüm tutardı ne de takatim vardı. İçimde nabız gibi atan derin bir şüphe, öylece yola baktım.

Babam, zihnimden akıp giden her şeyi okuyormuş gibi "Ayrılıkla ölüm," diye mırıldandı birden. Devamında sanki bir şey daha söyleyecekti ama vazgeçti. Konuyu hepten değiştirmek istiyordu. Zaten ilk kez hikmetli bir söz söylemek isteyen dudaklarındaki sesler zorlukla çıkmıştı ağzından. Ama bu kez hastalığı değil, belki de içinde uğul uğul uğuldayan bir kederdi onu zorlayan. Bazen gayet kararlı başladığı bir cümleyi daha yarısına varmadan unutuyordu. Aklından süzülüp diline gelen o kelimeleri unutmasın diye son cümlesini baştan aldım ve boşta kalan elimi yeniden yorgun dizine koydum:

"Evet," dedim, "ayrılıkla ölüm..."

"Ayrılıkla ölüm fena halde birbirine benziyor, biliyor musun?" dedi babam.

Yutkuna yutkuna tamamlamaya çalıştı cümlesini:

"İnsan öldüğü yaşta kalırmış. Yani kaç yaşında ölürsen geride kalanlar seni hep o yaşta hatırlarmış. Zannedersem, insan birinden ayrılınca da aynı yaşta kalıyormuş," dedi.

Durup dururken konuyu neden buraya getirmiş, bu sözü neden söylemişti? Annemle beni mi kastediyordu, yoksa birçoğunu türkülerine taşıdığı aşklarından mı söz ediyordu yahut bu sözle benim geçmişim için bir imada mı bulunmak istiyordu?

Çok sonra oğlundan değil, hasbelkader karşısına çıkmış bir yol arkadaşından bir şey ister gibi, "Senden bir ricam var," dedi.

Elimle direksiyonu daha sıkı kavrayıp dikiz aynasından arkamızda ağır ağır ilerleyen yorgun tıra baktım. Yol o kadar tenhaydı ki tırın şoförü muhtemelen uyuyor, arada bir gözlerini açıp yeniden yolu ortalamaya çalışıyordu.

"Buyur," dedim, "yapabileceğim bir şeyse..."

"Ölünce beni Malatya'ya götürsünler," dedi.

"Ne ölümü ne gömmesi Allasen!" dedim arabadaki karamsar havayı dağıtmak istercesine, "daha Kars'a gideceğiz seninle, kaz eti yiyeceğiz, arkadaşlarını göreceğiz, sen kafanı yorma böyle şeylere."

Beni duymuyor gibiydi. Elinde sıkı sıkıya tuttuğu bağlamayı kucağına yerleştirip ona korkunç ağrılar verdiğini tahmin ettiğim sırtını koltuğa dayamaya çalıştı ama rahat etmediği belliydi. Kucağındaki bağlamayı bile zorlukla tutuyor, istemsiz bir şekilde oynayan kirpiklerine hâkim olmaya çalışıyor, damarlarındaki kan bazen akmıyor da olduğu yerde donuyordu sanki.

"Arguvan'a götürsünler beni," dedi sonra, "adımı sanımı söyleyince hepsi tanır beni orada."

"Biri mi var orada?" diye sordum.

"Biri var, evet," dedi babam, "biri var."

Bu sözü, yanından geçtiğimiz dağları saran yılgın dumana mı, uzaktaki ıssız köylere mi söyledi, yoksa o bozkır boyunca rastladığımız ilk ağaca ve onun çoktan dökülen yapraklarına mı açtı içini bilmiyorum ama söyledikleri yeterince açık

değilmiş, kelimeler derdini yeterince anlatmıyormuş gibi bir kez daha konuştu:

"Arguvan'da bir kadın var, onun yanına gömün beni," dedi zorlukla.

"Yoksa en çok onu mu sevdin?" diye sordum utana utana.

Ağzını açtı ama takma dişleri sanki ona engel olmaya çalışırcasına öne fırladılar. Yine de galiba ilk kez kalbindeki gümbürtüyü, gözlerinde salınıp duran yanmayı benimle paylaşmak istiyordu.

"Gözün kaderi görmek, kalbin kaderi yanmaktır evladım," dedi babam.

Yutkundu ama sanki daha devam etmek niyetindeydi. Dışarı, dağları saran ak dumana baktı. Tüm gücünü toplayıp "Göz elli kişide kalp birinde kalır," dedi sonra.

Son sözü bu oldu. Ağır ağır indiğimiz başı dumanlı dağları, biri bitip diğeri başlayan virajları, kapkara kayaları arkamızda bırakıp karşımızdaki ovada, Palandöken Dağları'nın eteğinde usulca yayılan Erzurum'a gelene kadar bir daha ağzını açıp tek kelime etmedi.

Vasiyetini söylemiş, içini ilk kez açmış olmanın rahatlığıyla arkasına yaslanırken, neden annemin değil de Arguvan'daki kadının yanına gömülmek istediğini anlayamadım. Ona duyduğum merhamet ve sevginin yerini, tıpkı birbirimizden habersiz geçen o yirmi beş yılda olduğu gibi, yeniden derin bir kızgınlık aldı.

Babamı galiba en çok susarken seviyordum. Konuşur konuşmaz aramızda bir kırgınlığın kanat çırpınışları duyuluyordu. Ne hastalığı ne adım adım yaklaştığı ölümün umurumda olduğunu, bütün bir ömür ona sadece öfke duyduğumu, ne yaparsam yapayım, ona kaç adım atarsam atayım bu duygudan eni sonu kurtulamadığımı hissediyordum.

İçimden bir ses onun Erzurum'da görmek istediği birileri olduğunu söylüyordu. Aslında onun Erzurum'da inmesi be-

nim işimi de kolaylaştıracaktı. O eşinin dostunun ya da kim bilir belki de bu şehirde yıllar önce terk ettiği eski bir sevgilisinin izini sürerken ben de rahatça cezaevine gider, müvekkilimle görüşüp işimi erken bitirdiğim için biraz olsun rahatlamış olurdum. Belki bir iki saatliğine de olsa birbirimizden uzak kalmak, bütün bu olan biteni biraz da olsa unutmak, ikimize de iyi gelirdi.

Şehir girişinde beton blokların arasındaki kontrol noktasında kimliklerimizi polis memuruna uzatırken, zihnini okuduğumu, niyetini sezdiğimi belli edercesine "Erzurum'da görmek istediğin kimse var mı?" diye sordum.

Söylediklerime şaşırmakla kalmadı, yüzünde çocuksu bir sevinç de peyda oldu hatta.

"Beni Âşıklar Kahvehanesi'ne götürürsen çok memnun olurum. Bizimkiler ordadır şimdi," dedi.

Yeniden yüzüne kan gelmişti. Bu kez o söylemeden, yeni bir şehrin sokaklarında bir bahane bulup dolanmadan konuştuğum için besbelli rahatlamıştı.

Teklifim onu memnun etmişti. Belki de Âşıklar Bayramı'na tam vaktinde gitmek için bunca oyalanıyordu. Yılın bu vakti hıncahınç âşık dolan Kars'ta bayramın ilk gününü protokol törenleriyle geçirmektense, ömrünün son demlerini Erzurum'da eş dostla geçirmek, görebildiği eski dostlarıyla helalleşmek ve pazar sabahı erkenden bayramda olmayı planlıyordu sanırım.

"Tamam o zaman," dedim, "seni Âşıklar Kahvehanesi'ne bırakayım, ben de cezaevine gidip müvekkilimle görüşeyim, olur mu?"

"Olur tabii," dedi kendine çekidüzen vermeye çalışırken, "hatta daha iyi olur."

Soğuktan montunun içine büzülmüş olan polis memuru bagajın kapağını açmamı istediğinde şaşırdım. Normalde avukat kimliğim bu tür arama noktalarından geçmek

için kâfi gelirdi. Çaresiz, bagaj kapağının düğmesine bastıktan sonra söylene söylene dışarı çıktım. Hukuka en ufak bir saygı kalmamıştı ülkede. Polis, arabamın bagajına üstünkörü baktıktan sonra nedense babamın ahşap bavulunu işaret etti.

Yol boyu bir kez bile açmayı düşünmediğim bavulun yıpranmış kayışlarını açtığımda bir iki parça kıyafet, çoğu kirli iç çamaşırı ve çoraplarla eski bir poşetin içindeki bembeyaz bir kefen bezi ve sabun gördüm. Kefen bezini bir güzel katlayıp poşetin içine koymuştu. Muhtemelen yıllardır bu kefen bezi ve sabunla geziyordu ya da bunları hastalığından haberdar olur olmaz tedarik etmişti. Polis memuru poşetin içindekinin ne olduğunu anlar anlamaz daha fazla üstelemeden kimliğimi uzatıp beton blokların arkasındaki kulübeye doğru yürüdü. Yırtık pırtık elbiselerle kefeni tekrar yerine koyup babamla yeniden yola düştük ama kederli bir dalganın kalbimi yavaş yavaş dövmeye başladığını, o dalganın bir süre geri çekilip denizdeki çerçöpün tamamını sonra hızla içime boca ettiğini hissettim.

Lakin benim bu kederli halime rağmen, babam Erzurum'a gideceği için bir çocuk gibi heyecanlıydı. İçinde daha da küçüldüğü ceketinin yakasını düzeltip gömleğinin üst düğmesinin ilikli olup olmadığını kontrol etti. Yol boyu bacaklarının arasına sıkıştırdığı sondayı, yeniden beline sıkıca doladığı allı güllü kuşağın arasına sıkıştırdı. Aklıma bavulundaki kefenle sabun geldi. Sanki ölüme değil de düğüne gider gibi hazırlanıyordu. Bir ara eğilip arkasına bastığı ayakkabılarını ayağına geçirmeye çalıştı ama yine başaramadı. Son çare, başındaki sekiz köşeli şapkasını dizine geçirip eliyle kırlaşmış saçlarını düzeltti.

Şapkasını kafasına geçirirken birden gözüme kısacık, hayal meyal bir görüntü ilişti. Şapkanın iç kısmındaki gözde muhtemelen siyah beyaz bir fotoğraf vardı. Ama şapkası-

nı aniden dizinden alıp başına geçirdiği için o küçücük fotoğrafı bir türlü göremedim. Bende kaldığı gece ya da hastanedeyken o fotoğrafa neden dikkat etmediğime hayıflanırken, bir yandan da onu oraya acaba ben fark etmeden yeni mi koydu diye düşündüm. Elimde telefon, Âşıklar Kahvehanesi'nin yerini bulmaya çalışırken, babama şapkasının iç bölmesinde taşıdığı o siyah beyaz fotoğrafı soracak cesareti kendimde bulamadım.

Nihayet, Erzurum'un şehri çepeçevre saran dağlarını, simsiyah taşlardan örülü eski evlerini, o siyah taşlardan yapılma türbe ve kümbetlerini, babama ve bana çok benzeyen kara kavruk insanlarını arkamızda bırakıp kale dibinde iki üç katlı bir apartmanın alt katındaki Âşıklar Kahvehanesi'nin önünde durduğumuzda, babam arabadan âdeta güle oynaya çıktı. Elinde bağlaması, bir iki adım atıp kahvehanenin ağzında bana baktı.

İçeride babamın varlığından habersiz birkaç saz âşığı dudaklarının arasına sivri bir kürdan yerleştirmiş, bir yandan bağlama çalıp bir yandan atışıyor, galiba ertesi gün yapılacak bayrama hazırlanıyorlardı.

"Bavulunu vereyim mi?" dedim. "İçindekiler sana lazım olacak mı?"

"Çok geç kalacak mısın?" diye sordu.

Sesinde, meraktan çok "Beni buralarda tek başıma bırakma!" diyememenin utangaçlığı vardı.

"Bir iki saat," dedim, "bilemedin üç saate buradayım."

"Kalsın o zaman," dedi, "kendime yük etmeyeyim."

Kahvehanenin kapısını yavaşça açıp aralık kapıyı tıklattım: "Selamünaleyküm emmiler," diye seslendim.

Bir yandan su gibi açık çay içip bir yandan tatlı tatlı atışan saz âşıklarından biri, parmaklarının arasındaki şekerlerden birini kıtlamak üzereyken kapıdaki babamı görür görmez koşup hemen ellerine yapıştı. Galiba onun hasta oldu-

ğunu eline eğilirken fark etti adam. Yüzünden düşen keder parçalarıyla babamın elini öpmeyi bırakıp içeri girsin diye özenle koluna girdi.

Pek çoğu Binbir Gece Masalları'nın herhangi bir sayfasından çıkmış gibi duran resimlerin bulunduğu duvar kilimleri, teknesi kırık eski bağlamalar, artık kullanılmayan cümbüşler, muhtemelen Azeri konuklardan yadigâr kalmış tarlar, kırık dökük tefler ve bu dünyadan göçmüş eski saz üstatlarının fotoğrafları ile tavanında boş balkabakları ve kurumuş buğday başaklarının sallandığı kahvehanede tuhaf bir dem kokusu vardı.

Babam, onu hasretle kucaklayan saz âşıklarını gördüğü için keyifliydi. Arada bir onun bu çökmüş haline bakıp iç çeken âşıklara inat, masadaki kürdanlardan birini dudaklarının arasına sokup tıpkı onlar gibi bazı harfleri söylemeden türkü söylemeye yelteniyor, sonra nefesinin yetmediğini söyleyerek sırasını başında merakla bekleşen diğer âşıklara veriyordu.

Sonunda, bıyıklarıyla saçlarını Âşıklar Bayramı için yeni boyattığını anladığım âşıklardan biri, bana seslenip içeriye buyur etti ama gitmem gerektiğini söyledim. Adamın yüzü nedense bana güven vermemişti. Bir saz âşığından çok, bir vakitler sokaklarda nara atan, kendi kendine gazel okuyan, bütün mahalleye kan kusturan bıçkın bir kabadayıya benziyordu. Yine de çaresiz, ona güvenmek zorundaydım. Ben yokken bir sorun olursa arasın diye adama kartımı uzatırken, en geç üç saate döneceğimi de ekledim.

Babamın aksine bıyıkları aşağı sarkan saz âşığı, kartı alıp ceket cebine koyduğunda tekrar kapı ağzına döndüm ama içimden bir ses beni durdurmaya çalışıyordu. Kararsızdım. Babamı yalnız bırakmak istemiyordum. Etrafındaki bu külhanbeyi tipli âşıklardan da ürkmüştüm. Başına bir hal gelmesinden korkuyordum galiba.

Kahvehaneden çıktıktan sonra merakla geri döndüm. Kapı ağzından gizlice, masada usul usul oturan babama ve etrafındaki hırpani kılıklı âşıklara baktım bir süre. Eskiden dağların arasındaki boğazdan ağır ağır ilerleyen o heybetli adam, beli bükük bir karıncaya dönüşmüştü. Ben kırkıma dayanırken o benim çocukluğuma geri dönmüşçesine, saz âşıklarının arasında âdeta bir sığıntı gibi oturuyordu.

Lakin sandığımın aksine babamın başka bir derdi vardı yine. Hatta bir zaman sonra elindeki telefonla bir yerleri arayan külhanbeyi tipli saz âşığı "konuşmak istemiyor" der gibi başını iki yana sallar sallamaz, babamın iki büklüm karnı sanki bir kat daha katlandı o an. Adam elindeki eski püskü telefonla birini arıyor ama babamın Erzurum'a geldiğini anlayan telefonun diğer ucundaki onunla konuşmak istemiyordu.

"Bir daha ara!" dedi babam telefonun sahibine.

Adam, numaraları keyifsizce tuşlarken, babamın heyecandan yüzü al aldı. Kucağındaki üç tellisi boynunu bükmüş onun bu garip ve mahzun haline bakıyordu sanki. Onu bağrına basan, affeden, haklarını helal eden kadınların aksine besbelli bu kez reddediliyor, telefondaki kişi ne onu görmeyi kabul ediyor ne de onunla konuşmak istiyordu.

Yüzünden düşen parçaları toparlamaya çalışırken hepten fenalaşıyordu. Israrlıydı. Vazgeçmek istemiyordu. Sonunda, yanındaki âşığın uzun kulağına eğilip bir şeyler söyledi ve kapanan telefonu bir kez daha açtırdı babam. Uzun uzun, yalvarır gibi, sanki birkaç saniye değil de yıllardır beklemiş gibi, son bir diyeceği varmış gibi çaldı telefon. Cevap veren olmadı. Babam parmağını uzatıp telefonun arama tuşuna bu kez kendisi bastı ve sanki aradığı kişi orada gizliymiş gibi yanıp sönen yeşil ekrana baktı.

Böyle birkaç kez daha ısrarla aradıktan sonra, adam sonunda, hoparlörünü açtığı eski püskü telefonunu babamın

önündeki bordo renkli masa örtüsünün tam üzerine koydu. Telefon defalarca çalıp durdu ama cevap veren olmadı. Lakin karşıdakini nasıl arayacağını öğrenen babam parmağını habire tuşa basıp kaldırmaya devam ediyordu.

Nihayet, karşıdan bir kadının kızgın ve yorgun bir halde "Alo?" diyen sesi yankılandı kahvehanede. Babamın etrafında toplanan saz âşıkları başka masalara geçerken babam konuşmak, telefonun öbür ucundaki kadına cevap vermek yerine bağlamasını kucağına aldı. Güçlükle çıkan sesi karşıdaki kızgın kadına ulaşsın, kadının kalbindeki taş biraz yumuşasın da onu affetsin diye, bazı yerlerini başka türkülerden hatırladığım ama nihayetinde kime ait olduğunu kestiremediğim içli bir türkü okumaya başladı.

Türküyü okuyup parmakları bağlamasında ağır ağır gidip geldikçe babamın yorgun ve matlaşmış yüzüne kan geliyordu sanki. Kelimeler onun geçmişindeki o affedilmez suçları temizlemek için harıl harıl uğraşırken, gözlerini kapatıp boynunu yana eğiyor, kim bilir kaç yıl önce başından geçen, içine dert olan, ruhunu ağırlaştıran kederli bir aşkın hatırasını da kendisiyle birlikte iki yana sallıyordu.

KANADINDA TAŞ TÜRKÜSÜ

"Deli poyrazlarda beni hatırla
Havada kar sesinde beni hatırla
Sabahın bir sahibi var
Yalnız senin olan gecelerde beni hatırla

Nergis dalında, üzüm bağında
Cümlemizin yeltendiği muratta
Has bahçede benden geçip
Sana kalan dünyada beni hatırla

Kış günü gündüzler kısa, geceler hayli uzun
Boz bulanık kayalarda, derin uçurumlarda
Ansızın bastıran akşamlarda
Adım çağır beni hatırla

Hangi suyun şarkısı
Hangi dağın yeliysen onda beni hatırla
Serçe kanadında bir taştır aşk
Yükü ağır toprakta beni hatırla

Saç bağın çözüp bir yastığa serdiğinde
Ellerin belik belik beni ördüğünde
Pervane ateşte, zifiri karanlıkta
Kirpiğin kaşına değdiğinde beni hatırla

Dünya hayli yoruldu dönüp durmaktan
Yarım ayda, zemheride, derin uçurumda
Bir gün gittiğin bir yolda
Göğnün yorulduğunda beni hatırla

Onca ömür geçtim senden sonra
Sensiz bu can-ı cihan bir sen etmedi dünyada
Yâr bulunmaz sokaklarda
Saçların dolaşık beni hatırla

Kimse kimseye doymadı dünyada
Dön dolaş bulanık yıllarda
Beni bir ayrılıkta
Bir de şimdi yaşlılıkta hatırla

Gezmeyinen, sormayınan, aramayınan
Bulamadın beni
Her kimi bulup avunduysan
Onda beni hatırla."

ON BİRİNCİ BÖLÜM

BİR GÜN DAHA

"Güneş aynı güneş ama sen yaşlısındır artık,
Bir nefeslik ömrün var ve bir gün daha yakınsın ölüme."
Pink Floyd, Time

Cezaevinden çıktığımda cep telefonumu açıp yeniden arabamın koltuğuna kuruldum. Besbelli sevdiği kızı gözünü kırpmadan öldüren müvekkilimin dosyası epey ağrıtacaktı başımızı. Adam, daha önce verdiği ifadeyi değiştirmek için bizi Erzurum'a kadar çağırmıştı. Beklemeye tahammül edemiyordu. Bu kafası karışık, her an fikir değiştiren adamın daha düşük bir ceza alması için Serhat'la epey çaba sarf etmemiz gerekiyordu.

Önce gencecik kızı öldürüp hâkime "Beni asın," diye yalvarmış, tuttuğu yas sona erip cezaevinde bunalınca da bu kez ifadesini değiştirmeye, olayı ağır tahrike sokmaya niyetlenmişti. En zoru bu tiplerdi. Bir türlü bir yerde sabit kalamazlardı. Tek korkum, adamın mahkemede yeniden ifade değiştirmesiydi.

Acıkmaya başlamıştım. Bingöl'deki o köyden ayrıldığımızdan beri hiçbir şey yememiş olmanın boşluğuyla gözlerimin karardığını hissediyordum. Hazır Erzurum'a gelmişken babamı da alıp bir yerde iyi bir cağ kebabı yemeyi tasarlıyordum ki önce cep telefonuma kapalıyken arayanları bildiren

kısa mesajlar yağdı, ardından da bilinmeyen bir numara ısrarla aramaya başladı. Yıldız başka bir numaradan arıyor sanıp telefonu cevaplamadım önce. Fakat aynı numara ısrarla aramaya devam ediyordu. Sonunda telefonu açmak zorunda kaldım.

"Yusuf Bey?" dedi telefonun öbür ucundaki adam.

"Buyrun," dedim, "benim."

"Babanın arkadaşıyım," dedi, "Kul Yakup. Âşıklar Kahvehanesi'nden..."

Telefonun ucundaki adam nefes nefeseydi, üstelik arkadan kaygılı sesler geliyordu. Telaşlanmaya başladım. Babama bir şey olmasından korkuyordum. Onu kıçı kırık bir müvekkil uğruna o kahvehanede tek başına bırakmamalıydım.

"Baban kötüleşti," dedi, "ambulansı bekliyoruz."

Adamın ses tonunda, bir an benzer telefon konuşmalarındaki o sahte edayı, kötü haberi nasıl vereceğini bilmeyen tereddüdü hissettim. Babamın çoktan öldüğünü, bana bunu söyleyemediklerinden korkmaya başladım. Onunla daha fazla vakit geçiremediğim, son anlarında iş diye tutturup onu yalnız bıraktığım için kendimi suçladım.

Arabamın yönünü hemen kahvehaneye doğru çevirirken, "Durumu nasıl?" diye sordum.

"Otururken birden yere yığıldı. Yaşıyor ama kendinde değil maalesef. Buraya gelsen iyi olur," dedi.

"Hemen geliyorum," dedim.

Bir süre sonra arkalardan acı acı öten bir ambulansın sesini duydum telefonda. Gözlerim dolmaya, içimdeki keder dışarı taşmaya, ruhumdaki yırtık giderek genişlemeye başladı ama artık her şey için çok geçti.

Adam telefonu kapatmak üzereyken, "Buraya gelmene gerek kalmadı yeğenim," dedi, "araştırma hastanesine gidiyoruz, sen de oraya gel istersen."

"İyi bir özel hastane yok mu bu şehirde?" dedim telaş ve kızgınlıkla.

"Var ama Palandöken tarafında kalıyor orası," dedi.

"Oraya götürün lütfen, hemen geliyorum!" dedim.

Ruhumda her dakika daha da büyüyen bir tufan, arabayı hızla hastaneye doğru sürdüm ama geç kalmaktan, babamın son anına yetişememekten, onu bir daha göremeyecek olmaktan korkuyordum. Yol boyu kaç defa hastalandığını, gözümüzü kaç kere hastanelerde açtığımızı hatırlamıyordum bile. Yanında her seferinde ben vardım ve galiba sırf bu yüzden ikimiz de her zaman sakindik. Ama bu kez farklıydı. Babam ölüyordu ve ben onun yanında değildim.

"Ha üç gün ha otuz üç yıl; ne kadar vakit geçerse geçsin, bu eski püskü zaman bir oğulla baba arasındaki eksik cümleleri tamamlamaya yetmiyor," diye geçirdim içimden ve son sürat gaza bastım.

Herkesin babası bir kere ölürdü. Alır götürür, yıkar, kefenler, toprağa gömer ve sonra arada bir acıyla hatırlanan bir ölüye dönüşürdü babalar. Benimki yıllardır tekrar tekrar ölüyordu. Bir bakışla, bir sözle, upuzun bir suskunlukla, havaya kalkan bir parmakla, sallanan bir elle, bir iç çekişle ölüyordu babam. Bu yüzden dümdüz ovada telaşla yol alırken babamın acısının bana yeterince tesir etmediğini, onun öleceği fikrinin bana yeterince inandırıcı gelmediğini düşünüyordum. Fakat hastaneye yaklaşır yaklaşmaz içimin bulandığını, acı gerçeğe yavaş yavaş yaklaştığımı, babaların bir gün sahiden de öldüğünü anlayarak sıkıca direksiyona yapıştım.

Palandöken'deki özel hastaneye vardığımda ambulans henüz gelmemişti. Kapıda bir yandan telaşla sigara içiyor, diğer yandan kulaklarımı dikip uzaklardan gelecek bir siren sesi arıyordum. Ama içimde varlığını dizginleyemediğim

kaygılı bir ses babamın çoktan öldüğünü, arkadaşlarının bunu bana söylemeye cesaret edemediğini söylüyordu. Başımı kaldırıp yağmaya hazırlanan yağmur bulutlarıyla kararmış gökyüzüne baktım ve "N'olur ölmemiş olsun!" diye geçirdim içimden.

Gökyüzünden bana bir cevap gelmedi. Daha doğrusu uzaklarda bir yerde birden şimşekler çakmaya, bulutlar hızla yer değiştirmeye, gökyüzünün rengi kararmaya, ortalıkta dönüp duran rüzgâr önüne kattığı her şeyi aniden sürüklemeye başladı. Usul usul bir yağmurun yağmasını beklerken birden gökten boşanırcasına bir yağmur indi Erzurum'da. Böyle deli ve aç bir yağmura ilk kez şahit oluyordum. Sanki yağmur yağmıyor da bu işle görevli melekler gökten kova kova su döküyordu. Bir saçağa sığınıp telaşla ambulansın gelmesini beklerken aklım fikrim hâlâ babamdaydı.

Çok geçmeden bir ambulansla onu takip eden üç beş eski püskü Toros acil girişine yanaştığında ayaklarımın hareket etmekte zorlandığını, içimdeki kederin ağır ağır yükseldiğini, tıpkı babam gibi benim dilimin de dolaştığını, sırtıma sert bir şey geçirilmiş gibi kaskatı kesildiğimi, tek kelime konuşamadığımı fark ettim. Dizlerim titriyor, içimden hiçbirini tamamlayamadığım dualar okuyordum ama yine de başımdaki telaş ve korku bir türlü savuşmuyordu. Ambulansın kapısını açan görevliler, yüzüne solunum cihazı geçirilmiş babamı sedyeyle içeri aldıklarında sendelediğimi hissettim.

Kendinde değildi. Elleri sedyeden aşağı sarkmış, yol boyunca ağrıları yüzünden bir türlü uzatamadığı bacakları nihayet ileri uzanmış, kendindeyken de bulanık bir suyu andıran bilinci bu kez tamamen kapanmıştı. Tıpkı babam gibi ertesi gün Kars'a gitmeye hazırlanan onlarca saz âşığıyla birlikte ben de içeri girdim ama hâlâ elim ayağım titriyordu. Onu bırakıp cezaevine gittiğim için kendimi suçluyor; uyansın, iki çift laf edelim, gerekirse yine tartışıp küse-

lim ama en azından hayatta olsun diye içimden yeniden dualar okuyordum.

Acil servisteki doktor, babamı özel bir odaya alıp kapıyı sıkıca kapadığında, aniden ortada bitiveren bir güvenlik görevlisi elini arkasında bağlayarak ötede durmamızı rica etti. Babamın durumunu merak ediyordum ama onu göremiyor, içeride ona ne yaptıklarını bilemiyordum. Böylece her geçen dakika daha da artıyordu sıkıntım.

Babamı hastaneye kaldıran Kul Yakup, bir elini omzuma koyup "Üzülme yeğenim," dedi, "ondan geldik ona gideceğiz. Dua etmekten başka elden ne gelir? Bak uğraşıyorlar işte baban için!"

Babamın yere nasıl düştüğü, en son ne dediği, bilincinin o anda mı yoksa sonra mı kapandığı da olmak üzere, içimden onlarca soru geçmesine rağmen ağzımı açıp tek bir şey bile soramadım adama.

Tanımadığım, bilmediğim bir şehirde, bir hastanenin acil servisinde değil bir doktor, yardımıma koşacak sıradan bir hastabakıcı bile bana iyi gelecekti. Etrafımızda dolanan görevlilere yalvararak bakıyor, geçip giden insanların içinde tanıdık bir yüz arıyor, birinin bana bir şey söylemesini bekliyordum. Kimseyi göremeyince daha beter dağılıyor, bir köşede kendi başıma yutkunmaya çalışıyordum. Daha fazla dayanamayacağımı anlayınca telefonumu çıkarıp can havliyle Salim'i aradım. Hastanenin adını verip tanıdığı iyi bir doktor varsa babamın yardımına göndermesini istedim çaresizce.

Salim anlayışlıydı. En iyi doktorun bile işe yaramayacağını bilmesine rağmen, çok geçmeden tanıdık bir doktor arkadaşını destek olsun diye yanıma gönderdi. Salim'in arkadaşı olan kardiyolog "Geçmiş olsun," deyip karşımda durduğunda derin bir nefes aldım ama aklım hâlâ acildeki o odada ne halde olduğunu bilmediğim babamdaydı. Arada bir birileri telaşla içeri girip çıkıyordu ama ısrarlı ve hayli merak-

lı sorularımıza, sanki devlet sırrıymış gibi hiçbir cevap vermiyorlardı. Nihayet, Salim'in arkadaşı babamın durumunu öğrenmek için içeri girdiğinde, nefessiz kaldığımı hissettim.

Kardiyolog, bir süre sonra acilci doktorla birlikte dışarı çıktı ama ağızlarını açıp konuşmalarına, bir açıklama yapmalarına gerek yoktu. Onların yerden pek kaldıramadıkları yüzlerine bakıp babamın durumunun iyi olmadığını, onu kaybetmek üzere olduğumu anladım.

Nabzının giderek düştüğünü, kalbinin çoktan iflas etmiş vücudunun yorgunluğuna daha fazla dayanamadığını, doğrusunu söylemek gerekirse fazla zamanı kalmadığını söyleyen acil servis doktoru, babamı yoğun bakım servisine almaları gerektiğini belirtti. Görünürde hiçbir umut ışığı olmasa da uyanmasını beklemekten başka ellerinden bir şey gelmiyordu.

O an gözümün önüne, bir zamanlar yoğun bakımda vefat ederken bana gösterilmeyen annem geldi nedense. Babamı yoğun bakım servisine aldıklarında, tıpkı annem gibi, onu da yeterince göremeyeceğim, günde beş dakika görüp tekrar dışarı çıkarılacağım kaygısıyla bu teklife sıcak bakmadım. Onu mümkünse yanında kalabileceğim, son anlarına şahitlik yapabileceğim özel bir odaya almalarını rica ettim. Doktor karşı çıktı ama Salim'in arkadaşı onu bir kenara çekip hararetle bir şeyler anlattı adama.

Babamın durumu ortadaydı. Fazla vakti kalmamıştı. Son anlarını morgun bir benzeri olan o yoğun bakım servisinde geçirmesindense sevdikleriyle yan yana olmasına acil servis doktoru da ikna oldu sonunda. Çaresiz, bir iki saat bekledikten sonra babamı hastanenin yedinci katında, gayet iyi döşenmiş ve yoğun bakımdaki bir hastanın ihtiyaç duyacağı her şey düşünülerek donatılmış tek kişilik özel bir odaya aldılar.

Acildeki o soğuk odadan sedyede öylece yatarken çıkardıklarında, babam yarı çıplaktı. Onu yeni odasına aldıkla-

rında, rahat nefes alamadığı için ağzından bir hortum sokulmuş, galiba dili nefes borusunu kapatmasın diye çenesi kefen bezini andıran üstünkörü kesilmiş bir iple bağlanmıştı. Yaşam destek ve izleme cihazları başucunda duruyordu. Serum askılarıyla hortumlar tüm vücudunu sarıyor, koluna bağlanan bir alet belirli aralıklarla tansiyonunu ölçüyor, yol boyu kederle yanında taşıdığı kanlı sondası yatağın yanından sarkıyordu. Odayı dolduran bütün bu gürültücü cihazlar hepimize sabırlı ve metin olmamızı telkin ediyordu sanki. Oysa geçen her dakikayla daha da sabırsızlanıyor, babamın yeniden gözlerini açmasını bekliyordum.

Kul Yakup ve arkadaşları tüm ısrarlarıma rağmen evlerine gitmemekte kararlıydılar. Hastanedeki o uzun koridorda etrafıma toplanmış bana güç vermeye çalışıyorlardı. Çok geçmeden genç âşıklardan biri elinde bir tepsi, bekleme salonundaki herkese çay getirdiğinde çayı içemediğimi fark ettim. Hayatın normale dönmesini, herkesin o sıradanlığa çekilmesini hazmedemiyordum galiba. Babam içeride yatarken bir şeyler yiyip içmek, başka insanlarla laflamak ağır geliyordu.

Odanın kapısında çaresizce beklerken başka bir âşık, babamın elbiseleriyle tıpkı onun gibi kahvehanenin orta yerine devrilen üç telli bağlamasını ve doğru dürüst giyemediği yeni ayakkabılarını kucağına alıp getirdiğinde içimdeki keder de bir kat daha arttı. Gözlerim dolu dolu adamın ellerindeki elbiselere, babamın şapkasıyla yıllar yılı belinden eksik etmediği allı güllü kuşağına, hâlâ parlayan tabanları çamurlu ayakkabılarına baktım. Adam elbiselerini odadaki hasta dolabına, üç telli bağlamasını başucuna koyarken o odadan hızla çıkıp gitmek istedim ama yapamadım.

Sanki yatakta yatmıyor da yatağın içinde bir çukur açılmış ve onu o çukura gömmüşlerdi. Bir şey anlayabilecekmişim gibi başının arkasında ötüp duran kalp monitöründe be-

liren rakamlara, geçip giden tuhaf işaretlere baktım, bir süre odada yankılanan o garip sinyal sesini dinledim. Aklımdan, devamlı şikâyet ettiği şişmiş bacaklarını ovmak geçti ama buna cesaret edemedim. Bir ara, elimi uzatıp saçlarını okşadım. Ama elimi saçlarına değdirir değdirmez babam birden solgun mavi gözlerini açıp doğruca ileri baktı. Gözleri bana değil, hatta hiçbir yere değil, boşlukta bir noktaya sabitlenmişti.

Mesaisi bittiği için eve gitmeye hazırlanan Salim'in doktor arkadaşı tam arkamda durmuş bana bakıyordu.

"Konuş onunla," dedi, "kendinde değil ama belli belirsiz duyar seni."

Konuşamadım. Ağzımın içinde kupkuru bir dil değil sanki her şeyi öğüten ağır bir değirmen taşı taşıyordum. Ne kadar çabalarsam çabalayayım, o taş ne gırtlağımdan aşağı iniyor ne de ağzımdan dışarı çıkabiliyordu. Elimi saçlarından çeker çekmez gözlerini yeniden kapadı babam. İçim dolu dolu asansöre binip sigara içmek için doktorla birlikte aşağı indiğimde hâlâ bir umutla onun kendine gelmesini bekliyor ama bunun gerçekleşmeyeceğini sezdiğim için kalbimin sıkıştığını hissediyordum.

Gün batmış ve sanki uzayıp giden ovada silik ve kederle salınan ışıklardan ibaret olan Erzurum, arada bir doluya çeviren fena bir yağmura teslim olmuştu. Babam kendinde olsa muhtemelen bu yağmurla doluyu da rahmet sayardı diye düşündüm bir an. Üşüyordum. Montum arabada kalmıştı. Başımı sessizce öne eğdim.

Orada, hastanenin önünde deli gibi boşanan yağmuru seyredip sigara içerken yanıma gelen doktor "Maalesef yapılacak bir şey yok," dedi, "kendine gelse bile yirmi dört saati zor çıkarır."

Hiçbir şey diyemedim ona. Elini sıkıp teşekkür ederken gece ne olur ne olmaz diye telefonunu kaydetmemi istedi.

Numarasını kaydettikten sonra, "Acı çekmesini istemiyorsanız onu yoğun bakıma alın," dedi doktor, "belki onu fazla göremezsiniz ama acı çekmez hiç olmazsa."

Adama ne cevap vereceğimi bilemedim. İkimiz birden arabalarımıza doğru koşarken, aklım karmakarışıktı. Ne yapmam gerektiğine, babam için neyin doğru olduğuna bir türlü karar veremiyordum. Montumu alıp yeniden odaya döndüğümde babamın durumunda en ufak bir değişiklik yoktu. Arada bir saçına veya koluna dokununca gözlerini açıyor ama bunun dışında hiçbir tepki vermiyordu.

Ona ilk kez "Baba!" diye seslenmek istedim ama yine başaramadım.

"Kapat gözlerini," dedim en son, "yat dinlen güzelce."

Elimi bembeyaz saçlarından çeker çekmez gözleri yeniden kapandı ama birden yanaklarından aşağı incecik bir gözyaşı süzüldü. Her yarım saatte bir içeri girip babamın durumunu kontrol eden nöbetçi hemşire, bu durumun sık sık yaşandığını, komadaki hastaların bilinçleri kapalı dahi olsa arada bir gözlerini açtıklarını, tepkilere cevap verdiklerini ama babamın durumuna bakıp çok da umutlanmamam gerektiğini söyledi.

Babamın daha fazla dayanacağına, bir vakit daha hayatta kalacağına dair en ufak bir umudum yoktu. Sadece gözlerini son bir kez açmasını, kendine gelmesini, üç beş kelime daha konuşmasını, içindeki hesap defterini çıkarıp onca yılın borcunu aramızdaki masaya koyarak alacak verecek davamızı artık sona erdirmesini ya da o kapkara defteri hepten yok edip birbirimize son bir kez sarılmayı düşlüyordum, hepsi bu. Ama o bir türlü uyanmıyordu.

Yüzünde acı çektiğine dair bir işaret yoktu ama bir yanım ona işkence çektirdiğimi düşünüp kendimi suçluyor, onu tıpkı doktorun dediği gibi yoğun bakım servisine almamız gerektiğini söylüyordu.

Yapamıyordum.

Razı değildim.

Ölüme giderken, etrafında melekler uçuşurken, ecel ondan can talep ederken babamın yanında olmak istiyordum.

Ancak bir süre sonra kapı ağzında beliren Kul Yakup ve arkadaşları beni yeniden koridora çağırdığında, babamın son anlarında dahi kafamı tamamen ona veremeyeceğimi, onca insanın geride kalanları teskin etmek için orada toplandığını bir kere daha anladım.

Tek dertleri sadece beni teskin etmek değilmiş meğer. Aç olmadığımı, canımın bir şey çekmediğini söylesem de beni dinlemediler. Muhtemelen gece boyu ayakta kalacağımı, bir şey yiyip içmezsem babama bir faydam olmayacağını söylediler. Her fırsatta ne kadar misafirperver olduklarını göstermek için âdeta birbirleriyle yarışan bu saz âşıklarına daha fazla direnemedim.

Gençten bir âşığı odada nöbetçi bırakıp Kul Yakup'un kolunda aşağıdaki kafeteryaya inmeye hazırlanırken koridorun sonundaki yaşlı bir kadın çekti dikkatimi. Yüzündeki kırışıklıklara inat kar gibi bembeyaz bir teni vardı yaşlı kadının. Sanki yılların acısı yüzündeki kırışıklardan birer birer geçerken bile kadının güzelliğine dokunamamıştı. Üstü başı sırılsıklamdı. Ayaklarında bir kulağı kopmuş basit bir ev terliği vardı. Besbelli telaşla hastaneye koşarken ayakkabılarını giymeye zaman bulamamıştı. Koridorun bir köşesinde, başındaki yazmanın kenarıyla arada bir gözlerini kuruluyor, sonra olduğu yerde kendi kendine mırıldanıyordu. Biz asansöre binerken yaşlı kadının yerinden doğrulup babamın odasına doğru kederle yürüdüğünü gördüm ama bu saatten sonra bir şey sormanın, hesap kitap yapmanın, eski bir hatıranın kapısını açıp orada neler olup bittiğini öğrenmenin hiçbir anlamı yoktu.

Hastanenin kafeteryasında bir iki lokma bir şey yedikten sonra yukarı çıkmaya yeltenir yeltenmez Kul Yakup be-

ni kolumdan tutup söyleyecekleri varmış gibi yanına oturttu. Babamın bir vasiyeti olup olmadığını, ölürse onu nereye gömeceğimi, tedarikli olup olmadığımı sordu.

Onu birkaç belirsiz cümleyle cevaplasam da kolumu tutmuş, bırakmıyordu. Zaman kazanmak için uğraştığı, yedinci katta gördüğüm kadının babamla vedalaşmasını uzatmaya çalıştığı gün gibi ortadaydı ama galiba tuhaf bir kıskançlıkla, o kadın yerine orada benim olmam gerektiğini düşünüyordum. Sessizce yerime kurulup montumun önünü kapattım ama zaman bir türlü geçmiyordu. Elime telefonumu alıp mail kutuma göz gezdirirken, onca yıla rağmen boş yere Aylın'dan bir teselli beklediğimi hissettim. Kendimi yalnız, çaresiz ve yorgun hissediyor ve işte tam o zaman Aylın'ın yıllar sonra yine yanımda olmasını istiyordum. Kafeteryanın dışında durmaksızın yağan yağmura, camlara vurup yavaşça aşağıya süzülen damlalara baktım göz ucuyla. Yağmur, Palandöken Dağları'ndan esen keskin bir rüzgârla geçen her dakika deli bir hal alıyor, o yağdıkça içimdeki sıkıntı bir kat daha artıyordu.

Kul Yakup ve arkadaşları kötü görünüyorlardı. Kars'taki şenlikler aslında cumartesi başlıyordu ama ilk gün daha çok açılış törenleri, saz âşıklarının mezarlarını ziyaret ve salon etkinlikleriyle geçiyordu. Esas şenlik pazar günüydü. Tam da ertesi sabah erkenden Kars'a gitmeye hazırlanırken birden ortaya babamın bu beklenmedik durumu çıkmıştı.

Onlara babamın hatırı için Kars'a gitmeleri gerektiğini, burada yapılacak bir şey olmadığını, babama göz kulak olabileceğimi söylediysem de dinletemedim. Sabaha kadar hastanede beklemekte kararlıydılar. Çaresiz, yukarıda nöbetçi bıraktığımız genç âşığın telefonuyla tekrar yukarı, babamın yanına döndüm.

Odaya girdiğimde içeride kimse yoktu. Ama babamın gözleri açıktı. Sevinçle yanına koştum ama babam tıpkı eski-

si gibi boşluğa bakıyordu. Ağzındaki hortum konuşmasına, kanına yayılan morfin ayılmasına engel oluyordu ama muhtemelen ben çıkarken içeri giren kadından geriye kalan yanakları sırılsıklamdı.

"Yat dinlen," deyip babamın bir ölü gibi açık kalmış yaslı ve bitkin gözlerini ellerimle yavaşça kapadım. Nefes alıp verirken ağzı oynamıyor gibiydi. Ağzındaki tüp galiba doğrudan ciğerlerine oksijen yolluyor, yüzünde ne hissettiğine dair en ufak duygu uyanmıyordu.

Elimle saçlarını, burnunun kenarındaki beni, uzamaya başlayan sakallarını, halsiz kalmış bıyıklarını okşadım. Tıpkı çocukluğumdaki gibi hem de. Meraklı, sevgi dolu ve ona özenircesine. Dayanamıyordum. Kendimi yatağının yanındaki kanepeye yuvarladım. İçimden bir şeyler kopuyor, zaman zaman boğazıma kadar gelip dışarı çıkacak gibi oluyor, hatta garip bir tıkanmayla hareket eden o şeyi bir çığlıkla tüm hastaneye yaymak istiyor ama yapamıyordum.

Yağmur hızını daha da artırmış, bana söyleyecekleri varmışçasına hastanenin tozlu camlarını dövüyordu devamlı. Bir an için gözlerimi kapayıp içerideki o tuhaf aletlerle yağmurun birbirine karışan, giderek bir bütün olan sesini dinledim. Akşamın sona erip gecenin başlamasına fazla bir zaman kalmamıştı. Arada bir içeri girip babamın ateşiyle tansiyonunu kontrol eden, başucundaki ekranda beliren bilgileri elindeki kâğıtlara not eden gayretkeş hemşire ve akşamın bir vakti beni dışarı çıkarıp babamın ağzında yaralar çıkmasın diye ağız bakımını yapan, altını temizleyen hastabakıcı hariç gelen giden yoktu. Ayakkabılarımı çıkarıp yorgunluktan sızlayan ayaklarımı kanepeye uzattım.

Evimden, düzenimden çok uzaktaydım. Erzurum'da bir hastane odasında, koma halindeki babam ve onun gözümün içine bakan bağlamasıyla ne yapacağımı bilemiyordum. Ayağa kalkıp odanın pencerelerinden birini açıp içe-

riyi biraz havalandırmaya çalıştım ama yağmur ve fırtına bana izin vermedi. Çaresizce camı tekrar kapayıp kanepeye oturdum.

Ne başucundaki yaşam destek ünitesinden çıkan sesler ne de belirli aralıklarla tansiyonu ölçen aletin varlığı... Arada bir yatağının yanından sarkan sonda borusundan torbasına süzülen kanlı idrarı olmasa, babamın çoktan öldüğüne inanabilirdim. Onu öğleye doğru kahvehaneye teslim ederkenki o heyecanlı ve minnettar görüntüsü bir türlü aklımdan çıkmıyordu. Sanki bu görüntü bana yetmiyor, onu yıllarca aklımda tutacağım başka bir son arıyordum.

Bir an yerimden doğrulup tekrar yüzüne doğru eğildim. İçimden yüzünü okşamak geçti ama yapamadım. Galiba o haldeyken yeniden gözlerini açmasını istemiyordum. Zaten onu yoğun bakım servisi yerine bu odaya aldığım için bencillik yaptığımı düşünüyor, ikide bir ona dokunup gözlerini açmasına sebep olduğum için suçluluk duyuyordum.

Nefes alamıyor, başımın içinde bocalayan uğultuya daha fazla dayanamıyordum. Bir an pencereyi hafifçe aralayıp dışarıda delicesine yağan yağmurun o aceleci ve tok sesini dinledim yeniden. Ne yapacağımı bilemez bir halde pencereyi kapatıp hiçbir hareket belirtisi göstermeden yatan babama, onun bu halini kaygıyla izleyen, o ölünce ona ne olacağını soran başucundaki bağlamasına baktım bir süre. Sonra aniden aklıma şapkası ve yolda bir anlığına gördüğüm içindeki fotoğraf geldi.

Elbise dolabının kapağını sessizce açıp orada, bir iki temiz battaniyenin üzerinde muntazam bir şekilde duran elbiselerine uzandım ama babam çoktan göçüp gitmiş de o yığın fakir fukaraya dağıtılacak ölü elbiseleriymiş gibi ne yaparsam yapayım onlara el süremedim. Askıdaki şapkasını bir çırpıda alıp sonra bırakmayı düşünüyordum ama şapka-

yı ters çevirir çevirmez gördüğüm fotoğrafla olduğum yerde kalakaldım.

Bu eski, yıpranmış, kenarı kıvrılmış, kırık fotoğrafta babamla bir çay ocağının önünde oturuyorduk. Fotoğrafçı sadece ikimizi değil, arkamızdaki çarşıda sıralanan ayakkabıcıları, terzi ve manifaturacıları, berber ve kasabı da kadraja sokmak için uğraşmış, hatta yetmemiş, sanki babamla kasabaya ilk gelişimin sevincini de o fotoğraf karesine sığdırmıştı. Üzerimde yeni alınmış bir takım elbise, ayağımda bir çift parlak kundura, önümde yarısı içilmiş bir gazoz şişesi, sevinç ve gururla babamı izliyordum. Ama babam o siyah beyaz fotoğrafta dalgın dalgın yana bakmıyor da, beni annemin ellerine teslim eder etmez bir daha layıkıyla görmeyeceğini, sonsuza kadar kaybedeceğini anlamış gibi uzakta bir yere, belki de birine ya da daha o anda içine oturan boşluğa bakıyordu.

Bu eski püskü fotoğrafın ne zaman çekildiği konusunda en ufak bir fikrim yoktu ama o müphem gün, hafızamın derinliklerinden yavaş yavaş sıyrılarak gözlerime bir gözyaşı seli gibi hücum etti birden.

Çok geçmeden, o güne dair hatıraların aklımın derinliklerinden kırık bir dala tutunur gibi birer birer çıkmaya başladığını fark ettim. Bütün gün üzerimdeki cekete, yeni ayakkabılarıma bakıp durduğumu, köyün aksine insan kaynayan Arkanya'nın sokaklarında ürkek ürkek dolaşıp onun ellerine sıkıca yapıştığımı hatırladım sonra. Babamın o gün sık sık beni kucakladığını, öpüp tekrar yere bıraktığını, saçlarımı okşadığını da hatırladım. Sonra bir dolmuş durağında ellerimi bırakıp beni annemin kucağına teslim ettiğini, aklımın giderek karmakarışık olan o tozlu ve dipsiz kuyusuna biraz daha yakından bakınca hatırladım. Çok istediğim, çok dövündüğüm, çok ağladığım halde o gün babama bir daha sarılamadığımı, içli başımı annemin göğsüne yasladığımı ve tam da o gün annemle ayrıldıklarını zar zor hatır-

lamadım da olup biten her şeyi sanki tastamam otuz beş yıl sonra anladım.

Başımı çevirip derin derin uyuyan babama baktım kederle. Elimi yüzüne doğru yaklaştırıp tıpkı fotoğrafın çekildiği gün onun yaptığı gibi bu kez de ben saçlarını okşamaya çalıştım ama yapamadım. İçimden çok gecikmiş birkaç cümle geçti ama o sözleri artık beni hiç duyamayacak birine söylemenin hiçbir anlamı yoktu. Orada, o hastane odasında kederle düşünüp dururken birden içeri giren Kul Yakup'un sesiyle kendime geldim.

Âdeta fısıltıyla, "Baban nasıl?" diye sordu.

"Hiçbir değişlik yok," dedim telaşla kendimi toparlayıp elimdeki fotoğrafı gizlemeye çalışırken.

"Allah daha fazla acı çektirmesin," dedi.

Bir şey diyemedim. Aklım hâlâ babamın yıllar yılı sekiz köşeli şapkasının içinde taşıdığı fotoğraftaki o son günümüzdeydi.

"Hasta olduğunu duymuştuk ama bu hastalığının Erzurum'da sonlanacağını bilemezdik," dedi.

"Hiçbirimiz bilemezdik," dedim. "Kars'a gideceğim diye tutturdu. Keşke hiç yola çıkmasaydık," dedim dalgalanan sesimle.

"Hiç öyle deme," dedi Kul Yakup, "asıl Kars'a gitmese ölürdü."

Bir an ağzından kötü bir şey kaçırmış gibi sessizce önüne baktı.

Hemen karşımda, boyalı gür bıyıkları, özenle taranmış saçları ve düzgünce ütülenmiş elbiseleriyle sanki babamın gençliği duruyordu. Yeryüzüne dağılmış saz âşıkları birbirlerinden sadece söz ile makam almıyor, bir dış görünüş ve eda da kopyalıyordu belki. Neden bilmiyorum, ilk tanışmamızın aksine bu adamın varlığının giderek bana güç verdiğini hissediyordum.

"Hadi sen aşağıya inip bir sigara iç," dedi Kul Yakup, "ben ustamın başında bekleyeyim biraz."

Onu hiç tanımadığım bir adama teslim edip gitmek istemiyordum ama bunu düşünür düşünmez bir an onun babamı belki de benden fazla tanıdığı duygusuna kapıldım. Canım fena halde sigara çekiyordu. Ne Serhat ne Salim ne de ne zaman başım dara düşse yanı başımda beliren Bedih Hoca... Yanımda hiç kimse yoktu. Kendimi her zamankinden daha fazla yalnız hissediyordum. Galiba o soğuk ve yağmurlu Erzurum gecesinde bir tek sigara paklayacaktı beni.

Montumu sırtıma geçirip asansör yerine merdivenle aşağı inerken nefessiz kaldığımı hissettim. Bir kısmı kafeteryada bir kısmı bekleme odasında bekleşen saz âşıklarının yanına gitmek, onların muhabbetlerini dinlemek istemiyordum. Kimseye görünmeden sessizce dışarı çıktım ve o yağmurun altında sırılsıklam olmaya aldırmadan otoparktaki arabama doğru yürüdüm. Sigaramı dudaklarımın arasına yerleştirirken yanımdaki boş koltuğa, babamın orada bıraktığı kırışmış örtüye baktım kederle.

Hâlâ delicesine yağan yağmur ve bu yağmuru sersemleten fırtına yüzünden dışarıda hiçbir şey seçilmiyordu. Hemen karşıdaki caminin minarelerinden yayılan yeşil ışıklar arabanın camına vuruyor, camdaki yağmur taneleri bir anda yeşile boyanıp sessizce aşağı süzülüyordu. Önce kontağı, sonra silecekleri çalıştırdım ama silecekler yağmurun kuvvetine dayanamıyordu. Mecburen motoru susturup telefonumu elime aldım ama arayacak, içimi boşaltacak, yükümü alacak kimseyi bulamadım.

Başımı çaresizce arka koltuğun başlığına yasladıktan sonra, gözlerimi tıpkı babam gibi arada bir açıp kapayarak, arabanın camına düşen bulanık ve yeşilimsi ışıklara çevirdim. Aklıma Aylın geldi yeniden.

Orada, uzunca bir zaman önce telefonun taslaklarına kay-

dettiğim halde ona göndermediğim mektuptaki harfler başlarına ne geleceğini anlamak istercesine merakla bana bakıyordu.

Bütün o satırları ben yazmamışım da içimdeki çok özleyen, çok seven, çok hatırlayan başka biri yazmış gibi yeniden okumaya başladım. Tıpkı eski Yeşilçam filmlerinde gördüğüm mektup okuma sahnelerindeki gibi, bazı paragrafları kendi sesimle değil de, Aylın'ın garip bir biçimde hâlâ kulağımda kalan incecik sesiyle okudum hatta.

O mektupta, bana babamın acısını unutturacak daha büyük bir acı arıyordum galiba. Harflerle yeniden göz göze geldik.

Dizginleyemediğim bir hevesle mektubu sessizce beklediği taslaklardan çıkarıp ana ekrana taşıdım ve hâlâ bana bir cevap vermeyen Aylın'a yolladım. Mektubu gönderir göndermez nedense Aylın'ın o satırları hemen okuduğunu, benim için üzüldüğünü, bu zor zamanlarda yanımda olduğunu düşündüm.

UNUTMADIM

Çenendeki çocukluktan kalma haylaz bıçak kesiğini, yokuş aşağı giderken uçabildiğini sanıp ellerini gökyüzüne açtığın bir bisiklet kazasından geriye kalan dizlerindeki yaraları, annenden hiç kopamamışsın gibi göbek deliğinde öylece bekleyen o kapkara beni unutmadım.

Alnındaki çizgileri elinle yoklamanı, aynada kendini dalgın dalgın seyretmeni unutmadım.

Geceler bir karabasan, gündüzler sende çağıl çağıldı, unutmadım.

Daha sokağın ucunda görünür görünmez bacaklarına dolanan kedi köpeğin neşesini, selam verip selam aldığın sokakları, yüzüne perde perde inen sevinci, kış günü ağaçlara sarılmandaki merhameti, bir çiçeğe eğilirken çiçekle yer değiştirmeni unutmadım.

Şişmiş gözaltlarına koyduğun salatalığın o taze kokusunu, sigarayı ağzına her götürdüğünde kıstığın çekik gözlerini, uzun yol otobüslerinde karnına çektiğin dizlerindeki sabırsızlığı, titrek bir mum ışığında alnına düşen kâküllerini, soğuk gecelerde tortop olmuş gövdeni, burnuna kadar çektiğin o yumuşacık yorganı unutmadım.

Kaşlarındaki çatılmayı, sesindeki öfkeyi, gözlerindeki hınzı, gözaltından çıktığımda günlerce pamukla yaralarımı sildiğini, kaşımdaki kesiğe üflediğin küçük ağzını ve gözlerimi kapayıp içime çektiğim sıcak nefesini, canım her yandığında dilinden dökülen bedduaları, gece yarısı uyanıp ağrım sızım var mı diye sessizce yüzümü incelemeni, tam o anda yüzüme düşen saçlarının ucunu unutmadım.

Ayaklarına inen kara sulara çare diye mavi çoraplarını çıkarıp tabanlarını ellerimle ovduğum akşamları, bazı günler nedensiz yere karanlıkta sızıp kalma isteğini, bana hiç açmadığın, arada bir hatırladığın yaranla aniden düşen yüzünü, çekip giden sevincini, gecenin bir yarısı üzerine örttüğüm halde sabahları yerde bulduğum sevimli polar battaniyeni, insan kalbinin üzerine yatamaz deyip elin çenende hep sağ tarafına yatmanı, seni uyurken seyretmeye bir türlü doyamadığım için gözüme uyku girmeyen o uzun geceleri unutmadım.

Sabahları kıvır kıvır saçlarının arasına gömülmüş bulduğum masum yüzünü, her gün yeniden başlayan yaşama ısrarını, özene bezene hazırlamana rağmen durup seni seyretmekten hiçbir şey yiyemediğim o kahvaltı masasını ve kendimizi sokaklarına attığımız İstanbul'u, karlı ve yokuş yolları unutmadım.

Ellerin ve ayakların buz tutmuş gibi yorganın altına girdiğin o kış gecesini, camı çerçeveyi yerinden oynatırcasına hapşırmanı, dolaptaki bütün meyvelerden birer parçayı koyduğun çaydandaki o garip kekik, zencefil ve limon kokusunu, ısrarla burnunu silmek istediğimde yüzünü kaçırmanı, terden sırılsıklam olup üstünü değiştiğinde arkamı dönmemi isteyen yüzündeki utancı; iyileştiğini anlar anlamaz, elimde sırt çantam kaçırmak üzere olduğum bir trene koştururken durup arkamdan kederle, iç çeke çeke, uzun uzun bakmanı unutmadım.

Telefonun öbür ucundaki tatsız, huzursuz ve gittiğim uzaklardan bir an önce geri dönmemi isteyip bunu bir türlü söyle-

yemeyen o babasız kalmış kız çocuğu sesini, yalnız kaldığında içini kaplayan sıkıntıyı, günler sonra geri döndüğümde kapı ağzında boynuma sarılıp kokumu uzun uzun içine çekmeni unutmadım.

Aile gezmelerinde, arkadaş oturmalarında, kalabalık masalarda "Lütfen eve dönelim," diye gözümün içine yalvarırcasına bakmalarını, yolda zorunlu misafirliğe gittiğimiz ev sahibesinin ya da masada hazzetmediğin birinin hareketlerini taklit edip kendi kendine gülmeni; bütün gün şehirde tek başına dolaşmışsın gibi kendini yorgun argın kanepeye fırlatmanı, yağmurun sesiyle yerinden doğrulup pencereye koşmanı, şimşekten korktuğunu belli etmemek için bir bahaneyle yanıma gelip bana sokulmanı, üzerimize yavaş yavaş yaklaşan kara bulutların gümbürtüsünü unutmadım.

Birbirimize hiçbir şey demeden ayaklarımızı sulusepken kara batırarak farklı yönlere yürüdüğümüz, basit bir nedenle kavga ettiğimiz, ilk kez ayrıldığımız o kış gününü, bir daha karşılaşırız diye yıllar önce tanıştığımız o kafenin balkonundan aşağı sarkıp yolunu gözlediğim o hafta sonlarını; bir yolda, bir kafede ya da bir mitingde birbirimizin yanından iki yabancı gibi geçip gittiğimiz o özel zamanları; bir şarkı, bir film ya da çok komik bir fıkrada birden aklıma gelmeni ama bütün bunları artık sana anlatamayacağım için gelip içime oturan o ağrıyı, aylar sonra başkasından duyulmuş bir hastalık veya gözaltı haberinde birbirimize koştuğumuz, başını göğsüme dayayıp uzun uzun sustuğun o akşamları elbette unutmadım.

Elin çenende, canı çok sıkılan bir çocuk gibi otururken, birden şımarıp şaşı yaptığın gözlerini, dışarı çıkardığın dilini, hoşuna gitmeyen bir teklifte bulunduğumda ayaklarından birini yere vurup "Asla asla asla!" diyen incecik sesini hiç unutmadım.

Kaktüsler, kasımpatılar, begonviller büyüttüğün, kimi geceler ayaklarımızı korkuluklarına uzattığımız küçük, sevim-

li balkonunu, bazı günler balkonu yıkadıktan sonra ustalık dönemi eserini keyifle izleyen bir mimar gibi, elinde sigara, ikide bir gelip ıslak balkona bakmanı, çamaşır asarken içine çektiğin yumuşatıcı kokusunu, elinde fazladan kalan mandalları kulağına küpe diye takmanı, çamaşır tellerinde sallanan bembeyaz çarşaflara bakarken her seferinde aklına o filmin geldiğini tabii ki unutmadım.

Aklından geçenleri okuyamadığım, bazen gelip yüzüne çöken, içini açmadığın öfkeni, bazı zamanlar uyurken dişlerini gıcırdatmanı, birine ya da bir şeye çok kızınca huzursuzca salladığın bacaklarını, kötü rüyalardan sıçrayıp yüzünü avuçlamanı unutmadım.

Işıl ışıl parlayan karlı bir gece, bir istasyonda elimde valizim, beni yolcularken havaya kaldırdığın elini ve gözyaşlarını unutmadım.

Senden bir parça taşıyan kışlık yorganlarını, ellerimin arasında çok fazla kalmayan ellerini, her öptüğümde kızaran yanağını unutmadım.

Ilık bir sütün içinde dönen gözlerinin siyahını, boğazından geçmeyen lokmanın kederini unutmadım.

Nağmesini bilmediğin şarkıları söylemekteki ısrarını, çalmayı beceremememe rağmen kucağına alıp çalıyormuş gibi yaptığın gitarları, bacaklarının arasına sıkıştırdığın tefleri, hep detone olan kötü sesinle yarıda kestiğin şarkıları unutmadım.

Yalnız uyumayı sevmediğini, bu yüzden geceleri evin bir ışığını hep açık bıraktığını unutmadım.

Adını her çağırdığımda son hecesini bastıra bastıra söylediğin "Efendim?" sözündeki sevinci unutmadım.

Hiç ummadığın bir anda arkandan sana sarıldığımda içine çektiğin karnındaki heyecanı, yüzüme düşen saçlarındaki dalgalanmayı unutmadım.

Nazlı bir çocuk gibi yanıma sokulup yaralanmış parmağını gösterdiğin zamanları unutmadım.

Bunun hiçbir işe yaramayacağını bile bile her aybaşı acını biraz olsun keser diye ovduğum sırtını, acıdan kıvranırken gelip dudağının kenarına kurulan gülümsemeni unutmadım.

Islak omzundan akan suyun ışıltısını, banyodan her çıktığında göğsünden yükselen buharı, saçlarına sardığın havluyla karşıma geçip Hintli bir şarkıcıymış gibi uydurduğun o komik şarkıları unutmadım.

Nedenini anlamadan, bir daha geri dönmeyeceğimi bilmeden, eteklerinin ucundan tutup etrafında neşeyle döndüğün, üzerimdeki durgunluğu atmak için elini uzatıp beni de dansına çağırdığın; çok içtiğimiz, çok ağladığımız, çok sevişiğimiz, yıllar yılı kursağında kalacak o son gecemizi hiç unutmadım.

Dünya öylece geçip gittiğimiz bir yer değil artık, çok üzgünüm.

Al bu gönül yarası, hazan sarısı, zaman ağrısı sende kalsın, ben taşıyamadım.

Onca yıldan sonra, unutmamak için her seferinde başa sardığım, her gece sessizce gelip yanıma kıvrılan bütün bu anılardan, ağzımın içinde sessizce dolaşan kelimelerden başka hiçbir şeyim yok belki de.

Geceyle avuttuğum!

Adındaki noktayı düşürdüğüm!

Seni dünya üzerinde tek başına yankılanan boş bir ev gibi bırakıp gittiğimi unutmadım.

ON İKİNCİ BÖLÜM

ÖMRÜMÜZ

"Bize bir ömür daha lazım vefatımızdan sonra.
Çünkü bu ömrümüzü sadece umutlanmakla geçirdik."
Şeyh Sadî-i Şirâzî

Yeniden kaygılı kaygılı çalan cep telefonumun sesiyle kendime geldiğimde yağmur hızını bir kat daha artırmıştı. Elimi cebime atarken sanki onunla birlikte elim de titriyordu, bir türlü telefonu cebimden çıkaramıyordum. Nihayet sırtımı geriye çekip telefonu cebimden çıkardığımda ekranda Kul Yakup'un adını görür görmez içimdeki kaygı bir kat daha arttı. Babama kötü bir şey olduğunu düşünerek telaşla açtım ama birden o "Alo?" sözcüğünün ağzımın içinde çaresizce dolandığını hissettim.

"Yusuf, neredesin evladım?" dedi Kul Yakup.

"Aşağıda, arabadayım emmi," diyebildim zar zor çıkan bir sesle.

"Bir yukarı kadar gelsene," dedi.

"Kötü bir şey mi oldu?" diye sorabildim titreye titreye.

"Gel sen," dedi, "kötü bir şey yok."

Arabadan nasıl indiğimi, otoparkın içine dolan yağmur birikintilerine basıp üstümü başımı nasıl ıslattığımı, asansörleri bekleyemeden yukarıya nasıl çıktığımı, koridorlarda çaresizce bekleyen hasta yakınlarına çarpa çarpa nasıl ilerledi-

ğimi hatırlamıyorum. Babamın olduğu odanın kapısında nefes nefese dikildiğimde kapıyı açıp içeri girecek gücümün kalmadığını fark ettim.

Koridorda toplaşan saz âşıklarının yüzü gözü gülüyordu. İçlerinden biri bana yavaşça kapıyı araladığında, önce başucunda bağlama çalan Kul Yakup'u, sonra yattığı yerde gözlerini sağa sola oynatan babamı gördüm hayret ederek.

Birden içimden bir sevinç çığlığının koptuğunu hissettim ama omzuma konan bir el beni oracıkta durdurdu. Kapı ağzında öylece durarak babamın bağlamasına usul usul dokunup çok kederli bir türkü çalan Kul Yakup'la, yatağında öylece uzanıp bacaklarını yeniden acıyla kendine çeken babama baktım şaşkınlıkla. Uyanmış, çenesine bağlanan iple ağzındaki boru çıkarılmıştı. Takma dişleri ağzında olmadığı için iki yanağı iyice içeriye çökmüştü ama yine de belli belirsiz bir keyifle Kul Yakup'un türküsünü dinliyordu.

Çok sonra akıl edip omzumdaki elin sahibine baktım. Acil servis doktoru o serinkanlı haliyle tam arkamda duruyordu.

"Gözünü açtı ama bunun çok yanıltıcı olabileceğini unutmayın," dedi sesini iyice kısarak.

Bir an koşup babamın eline sarılmak, iyileşeceğini, kısa bir süre sonra yeniden ayağa kalkacağını söylemek istedim ama doktorun uyarısıyla sevincim kursağımda kaldı. Doktor haklıydı. Gözlerini açsa da durumu aslında hiç iyi görünmüyordu.

"Bir süre daha takip edelim ama hastalığını biliyorsunuz, ikinci bir kalp krizini kaldıramaz," dedi.

Başımı sessizce öne eğdim.

Kul Yakup, babamın üç telli bağlamasını tıpkı onun usulünce çalıp ilk kez dinlediğim içli bir türkü söylüyor, bazen de yatağının etrafında dönüp onun tepkisini ölçmeye çalışıyordu. Beni görünce göz ucuyla babamı işaret edip yanına çağırdı. Bacaklarımda bir titreme, yavaş yavaş ona yaklaş-

tığımda Kul Yakup, elindeki bağlamayı çalmayı bırakıp "En sevdiği türküyü çalınca nasıl da canlandı!" dedi.

Babam aldığı ilaçların etkisiyle acısını pek hissetmese de yarı uyanık haldeydi. Hâlâ zorlukla nefes alıp veriyordu ama en azından hayattaydı ve bu galiba bana yetiyordu. Uzanıp ellerini tuttum ve yavaşça iki solgun gözden ve kocaman bir bıyıktan ibaret kalmış kırış kırış yüzüne eğildim.

Beni tanıdı mı yoksa tıpkı komadayken yaptığı gibi gözleri gözlerime öylesine mi değdi bilmiyorum ama türkü kesilir kesilmez yeniden kapadı gözlerini. Ama avcumun içinde küçücük kalan ellerinin birden beni sımsıkı kavradığını hissettim. Ağzını açıp bir şey söyledi ama anlamadım.

"Yorma kendini," dedim, "yat dinlen sen."

Ama babam inatçıydı. Gözlerini sıkıca kapatmasına rağmen tüm gücünü ağzında toplamaya çalışıyor, bana bir şey söylemek istiyordu sanki.

Yavaşça kulağına eğilip "Söyle!" dedim. "Bir şey mi istiyorsun?"

Gözleri kapalı bir halde, konuşmak için ciğerlerinden değil de, üç beş ses için tüm vücudundan destek alması gerekiyormuş gibi, takma dişlerinden yoksun dilini sağa sola çevirip "Korkma oğlum!" dedi sadece ve ağzını yeniden kapadı.

Korkmadığımı belli etmek için avcumdaki elini yavaşça okşadım ve sanki o da ellerimi hafifçe sıkarak bana kendince bir cevap verdi ama o an çoktandır kıyısında beklediğim uçurumdan aşağı yuvarlandığımı hissediyordum. Babam uyandığı için sevinecek yerde gırtlağıma bir şey sokulmuşçasına daha da beter dağılmıştım.

Bir süre daha onu izledikten sonra, Kul Yakup'un kulağına eğilip "Babam nasıl uyandı emmi?" diye sordum fısıltıyla.

"Valla yeğenim, ustam yatıyordu işte," dedi. "Baktım uyanacağı yok, aldım sazı elime birkaç türküsünü çaldım ama uyanmadı. Sonra belki uyanır diye onun sevdiği Sul-

tan Suyu'nu söylemeye başladım. Türküyü duyar duymaz gözlerini açıp etrafına baktı. Sonra da elini ağzındaki hortuma attı."

"O türküyü çok mu seviyordu?" diye sordum.

"Hiç sorma," dedi Kul Yakup, "kendisi onca türkü besteledi ama o gitti bu türküyü kendine dert seçti."

Babamın nabzı ve solunumu kısmen de olsa düzelmiş ama ağrıları hâlâ devam ediyordu. Arada sancıyan ayaklarını karnına çekmeye çalışıyor, başaramayınca tüm vücuduna yayılan ağrı gelip yorgun yüzünde toplanıyordu. Bazen gözlerini açıyor ama etrafındakileri doğru dürüst seçemeden hemen kapıyordu. Bir ara olduğu yerde yüzünü ekşitince yeniden fenalaştığını, elimizden kayıp gittiğini düşündük.

Kul Yakup bir elinden, ben bir elinden tutup kaygıyla yüzüne eğildik. Derdini anlatamıyor, hal böyle olunca yüzündeki acı sanki bir kat daha artıyordu. Birden Kul Yakup'un elini sıkıca kavradığında, yana dönmek istediğini anladık. Saatlerce sırtüstü yatmaktan usanmıştı. Kuş kadar kalmış gövdesini, onu incitmemek için çabaladığımız halde inleme sesleri eşliğinde yana çevirdiğimizde biraz daha rahatladı sanırım. Zorlukla nefes ala ala derin bir uykuya daldı.

Yeniden kendine geldiği için sevinmeli miydim, yoksa acı çeken bu hali beni de mi içine çekiyordu, karar veremiyor, onun için en iyi tercihin ne olduğunu bir türlü bulamıyordum. Sanki nefes alamayan, her tarafı ağrıyan babam değil de bir bakıma bendim.

Yasak olduğunu bile bile, odadan çıkıp yedinci kattaki yangın merdivenine çıktım ve orada bir iki sigara içip Erzurum'a, şehrin yanı başındaki Palandöken Dağları'nın zirvesindeki tesislerden yayılan güçlü ışığa, şehri çepeçevre saran dağlara baktım. İzmaritimi tam yere atacakken ucunu söndürüp cebime koydum.

Yağmur durmuş ama yerini kar soğuğuna bırakmıştı. Aşa-

ğıdaki acil yoğun bakım servisi sessizdi. Bazen kapıya yanaşan arabalardan karınlarını tutan, iki büklüm olmuş hastalar iniyor, hastane sonra yeniden sessizliğe bürünüyordu. Bir ara, omzumu sıkan güçlü bir elin varlığını hissettim. Arkamı döndüğümde Salim'i gördüm.

Günler sonra bir arkadaşımı yanı başımda gördüğüm için sevinçliydim. Ama onu görür görmez birden gözlerimden yaşlar boşandı ve birbirimize sarıldık. Ne o bir şey sordu ne de ben söyleyebildim. Gecenin o vakti, o yağmurda ta Van'dan Erzurum'a kadar gelmesi içime dokunmuştu.

"Niye zahmet ettin?" dedim sevincime rağmen.

"Bir faydam dokunur belki," dedi burnunu hafifçe çekerken.

Sessizce başımı öne eğip bir sigara da onunla birlikte içtim ama konuşmaya çabalamanın boşuna olduğunu hissettim. Dostlar, arkadaşlar bazen bir suskunluk için bile yeterliydi sanırım. Tekrar odaya döndüğümüzde, Salim, babamın yatağının yanındaki masada duran tahlil sonuçlarına göz ucuyla baktı ama hiçbir şey söylemeden onları tekrar yerine bıraktı.

Gün doğmak üzereydi. Ne ayakta duracak halim vardı ne de biraz olsun dinlenmek geçiyordu aklımdan. Diğer âşıklar yedinci kattaki bekleme salonunda, koltuklara yayılmış yatarken, Kul Yakup, Salim ve ben zaman zaman içeri giren hemşireyi izliyor, ikide bir babamın yüzünden düşen oksijen maskesini yerleştiriyor, içi bembeyaz sıvı dolu olan serumun kollarına akmasını seyrediyor, sonra yeniden sıkıntıyla birbirimize bakıyorduk. Öylece sabahı ettik.

Pazar sabah altı buçuk gibi pencereden sızan ufacık bir ışık ensesinde parlar parlamaz babam günün doğduğunu hissetmiş gibi tekrar açtı gözlerini. Ama yan yatarken bile rahat değildi artık. Elini zorlukla maskesine götürüp çıkarmaya çalıştı ama bir türlü başaramadı. Kul Yakup, kulağına

eğilip maskeyi çıkarmamasını rica etti ama o inatçıydı. Daha fazla inleyerek maskeyi çıkarmasını işaret etti.

Birkaç kelime edecek hali bile kalmamıştı. Bütün bu konuşmaların gereksiz olduğunu anlamış gibi gözlerini yerdeki taşlara dikip yeniden uyumaya çalışıyor, çok sonra ağrısı veya aklına gelen başka bir şey yüzünden gözkapaklarını yeniden açıyordu.

Bir ara gözlerini dalgın dalgın baktığı yerden alıp Kul Yakup'a baktı. Yataktan aşağı sarkan yorgun ellerini bağlama çalar gibi açıp parmaklarını birkaç kez yavaş yavaş oynatmaya gayret etti.

"Bağlama mı çalayım sana?" dedi Kul Yakup.

Başını "Yok!" dercesine ağır ağır iki yana salladı zorlukla.

"Bak bağlaman burada," dedim yanına yaklaşarak.

Yol boyu aklı fikri bağlamasındaydı. Beni ilk kez karşısında görüyormuş gibi gülümseyerek gözlerimin içine baktı. Büzülmüş dudakları iki yana kaydı sonra. Parmakları yeniden oynamaya başladı. Ne istediğini anlayamıyor, hal böyle olunca içimdeki sıkıntı daha da büyüyor, çaresizce gözlerine bakıyordum.

Bize anlatmaya çalıştıklarından hiçbir şey çözemediğimizi fark etmiş olmalı ki parmaklarını bitiştirip bir yeri işaret eder gibi, elini dosdoğru ileri geri salladı.

Kul Yakup, "Ne diyor, anlayabildin mi?" diye sordu bana.

Anlamıştım. Babam yine gitmek hevesiyle yanıp tutuşuyordu. Ömrü boyunca bir türlü vazgeçemediği, kalbini oradan oraya sürmesine rağmen içinden bir an bile eksilmeyen o derin heves...

"Kars'a mı gitmek istiyorsun?" diye sorduğumda babam büyük bir sevinçle başını öne arkaya eğmeye çalıştı; başaramayınca beni bu kez hafifçe ışıldayan gözleriyle onayladı.

Bu durumda Kars'a gidemeyeceğini, oraya varmadan göçüp gideceği ortadaydı, yine de belki bir şey söyler, akıl fikir

verir diye dönüp Salim'e baktım ama Salim, katiyen olmaz dercesine başını iki yana sallıyordu.

Kul Yakup, seksenini çoktan geçmiş bir adamı değil de bir çocuğu kandırmaya çalışır gibi, "Dün gece sel yüzünden iptal oldu bayram," dedi ama babam "konuşamıyorum fakat aklım hâlâ başımda," dercesine Kul Yakup'a değil dönüp bana, tam gözlerimin içine baktı yalvarırcasına.

Bir yanda son isteği diğer yanda onun o bitik ve hasta hali, ne yapacağıma karar veremiyor, nasıl bir çıkar yol bulacağımı kestiremiyordum.

Babam, söylemeye çalıştıklarını unutmuş gibi yeniden uykuya daldığında Salim'in yanına gidip "Bir yol bulamaz mıyız?" diye sordum.

Her zamanki serinkanlılığıyla "Kars iki saat yol ama amca elimizde kalır abi," dedi Salim, "bırakalım burada güzel güzel baksınlar ona. Onu yoğun bakım yerine, bu odada tutmak bile hata, biliyorsun."

Babamla geçirdiğim üç günü ve o uzun yolları düşündüm sonra. Kırk yılın sonunda ondan geriye elimde kalan yegâne şey hepi topu bu üç gündü. Tıpkı babam gibi konuşup rahatlamaya çalışıyor, birkaç şey söyleyip içimdeki sıkıntıyı dindirmeye uğraşıyordum ama başaramıyordum. Dilimin ucuna gelecek şeyler için sonradan pişman olmaktan da korkuyordum. Ama o üç günün sonunda bildiğim tek bir şey vardı:

Babam her ne olursa olsun Kars'a gitmeliydi.

Son kez bile olsa.

Salim, sonunda ısrarlarıma dayanamayıp hastaneyle görüşmek için aşağıya indiğinde biz de babamın eşyalarını tekrar ahşap bavuluna yerleştirdik. Eskimiş şapkasını bavula koymaya içim razı olmadı, elime alıp kafasına geçirmeye çalıştım ama sonra vazgeçip yanıma aldım. Babam, arada bir gözlerini açıp odadaki koşturmamıza bakıyor, bir süre hare-

ketlerimizi dikkatle izleyip ne olacağını kestirmiş gibi gözlerini yavaşça kapıyordu.

Doktorların onca ısrarına rağmen babamı hastaneden çıkarmakta kararlıydık. Kars'ta iyi bir hastane bulacağımızdan şüpheliydik ama beş dakikalığına da olsa onun Kars'taki Âşıklar Bayramı'nı izlemesini istiyor, durumu daha da kötüleşirse orada başka bir hastaneye yatırmayı planlıyorduk.

Sonunda onu hastaneden kendi rızamla çıkarmakla her türlü sorumluluğu üstlendiğimi belirten kâğıtlara imza atıp, babamı Salim'in eş dosttan aldığı yardımla bulduğu özel bir ambulansa aldık. Bana kalsa babamı yanımdaki koltuğa oturtup Kars'a birlikte gitmek vardı ama Salim her şeyi ayarlamış, tanıdık bir doktorla bir hemşireyi de bizimle birlikte yola çıkmak için ikna etmişti.

Yüzünde oksijen maskesi, kolunda serumlar, yanı başında bir doktorla hemşire, onu sedyeyle aşağı indirirken babamın yanakları içeri çökmüş yüzünde taze bir gülümsemenin olduğunu görüyordum. Acaba yanlış mı yapıyoruz diye kaygılanan gözlerim, babamın yüzündeki o gülümsemeyi görür görmez yeniden parlamaya başlıyordu. Onu nihayet kendinden geçmiş bir halde üç telli bağlamasıyla birlikte ambulansa bindirip peşi sıra yola koyulduk.

Dumanlı dağların seçildiği Pasinler yolunda bir ara gözlerimi vaktiyle onun oturduğu koltuğa çevirdim. Kucağımdaki şapkasını, bir süre yanımdaki koltuğa, üç gün boyunca onun oturduğu o boşluğa koydum ama sonra o şapkaya daha fazla bakamayacağımı anlayıp arkamdaki koltuğa uzattım.

Pasinler'e yaklaşırken camı hafifçe aralayıp daha da soğuyan havaya, kar biriktiren bulutlara, ilerdeki başı dumanlı dağlara baktım. Hemen arkamda Salim'in arabası, onun arkasında da Kul Yakup ve arkadaşlarının kullandığı araçlar takip ediyordu bizi. Bir an için tepe lambasını çalıştırıp si-

renler içinde yola koyulan ambulansın arkasında bir cenaze konvoyu gibi ilerlediğimizi hissettim.

İçimden kederli bir türkü kopmaya çalışıyor ama bu türkünün sözlerini hatırlayamadığım, ezgisinin nasıl olduğunu bilemediğim için, türkü yerine dudaklarımın arasından incecik bir ağıt sızıyor, o ağıt babamın yüzünü düşündükçe gözlerimden boşanan yaşlarla birlikte yeniden dudaklarıma geri dönüyordu sanki.

Ambulansta neler olup bittiği hakkında bir fikrim yoktu ama aklım hep oradaydı. Bir ara telefonumu çıkarıp hemen arkamda ilerleyen Salim'i aradım ve babamın durumu hakkında bir bilgisi olup olmadığını sordum. Salim, benden hemen önce ambulanstaki doktoru aradığını, babamın durumunda herhangi bir değişiklik olmadığını, onu Kars'a kadar uyutacaklarını söyledi. Teşekkür edip telefonu kapatırken dikiz aynasından Salim'le göz göze geldik. Dostluğu, yanımda olduğu için ona minnettardım ama yine de içimde derin bir yalnızlık hissi vardı. Sanki bu his babam çıkıp geldikten sonra azalacağı yerde daha da artmış, içimde yıllarca fazlalaşmış obruklara, geçen her günle birlikte yenileri ekleniyordu.

Pasinler yolunu arkamızda bırakıp Sarıkamış yoluna saptığımızda yanımızdan geçen uçsuz bucaksız tarlalara baktım. Hepsi kupkuruydu ve çok geçmeden yağacak karla birlikte aylar boyu bembeyaz bir örtünün altında kalacaktı. Arada bir uzaklardaki ıssız dağlara, bu dağların eteklerindeki köylere bakıp babamın vaktiyle bu dağ köylerinde ne aradığını, neden bir ömür boyu şehirlerden uzak durup yüzünü bu köylere döndüğünü anlamaya çalışıyor, sonra da hemen önümde telaşla ilerleyen ambulansı izliyordum.

Birkaç kez hızımı artırıp ambulansa yanaşmayı düşündüm ama yapamadım. Dört eski püskü taksiye ellerindeki bağlamalarla birlikte sıkışan Erzurumlu saz âşıkları çok gerilerde kalmıştı. Arkamda benimle aynı hızda ilerleyen Salim, belir-

li aralıklarla bir telefon açıp babamın durumu hakkında bilgi veriyor, bir yandan da her şeye hazırlıklı olmamı öğütlüyordu.

Yollar tıpkı Bingöl-Erzurum arasındaki gibi bomboştu. Haritanın sonuna yaklaştıkça insanlar gittikçe azalıyor, herkes ülkenin bu soğuk, yalnız ve kimsesiz topraklarından uzak durmaya çalışıyordu sanki. Bazen saman balyaları yüklenmiş kamyonları arkamızda bırakıyor, sonunda başka hiçbir aracın olmadığı rampaları aşıp kendimizi yeniden uçsuz bucaksız bir düzlükte buluyorduk. Nihayet Sarıkamış'ın insanın yüzünü bıçak gibi kesen soğuğunu arkamızda bıraktığımızda, Kars'a fazla bir şey kalmamıştı.

Babam Kars'a gittiğimizin farkında mıydı, bunu anlayacak kadar kendinde miydi, emin değildim. Yine de onun son kez de olsa bu şehirde olmak istediğini iyi biliyordum. Farkında olsa, muhtemelen yine "Niye zahmet ettin evladım!" deyip beni geri çevirmeye çalışır ama kendisi o durumdayken bile Kars'a gitmeye kalkışırdı. Bunu düşündükçe onu bu hasta haliyle Kars'a götürdüğüm için içime dolan pişmanlık bir nebze olsun azalıyordu. Lakin asıl sorun Kars'a gittikten sonra başlayacaktı.

Âşıklar Bayramı'ndan ayrılır ayrılmaz babamı bu kez bir yoğun bakım servisine yatıracaktım. Her ne kadar bunu kendisi istemiş de olsa, ömrünün son günlerinde ona bu eziyeti çektirmenin, ölüm döşeğindeki bir adamın isteklerine boyun eğip durmanın bir anlamı yoktu.

Kars'a yaklaşırken uzanıp arka koltuktaki sekiz köşeli şapkasını aldım yeniden. Bir yandan araba sürerken bir yandan da şapkanın içindeki cepte duran siyah beyaz fotoğrafı yerinden çıkarıp bir süre elimde tuttum, sonra direksiyonun arkasındaki gösterge panelinin önüne koydum.

Arkanya'nın bana kocaman gelen sokaklarına merakla bakan beş yaşındaki halime mi yandım, yoksa o fotoğraftaki

görüntüsünden geriye bir avuç et ve kemik yığını gibi kalan babamın o heybetli gövdesinin hepten erimesine mi üzüldüm bilmiyorum. Kars'a girdiğimizde sadece tepesindeki ışıkları değil, içli sirenlerini de çalıştıran ambulansın sesiyle yeniden yutkundum. Sanki bu soğuk şehirde değil de uzakta kalan Arkanya çarşısında babamın elini sıkıca tutup merakla etrafa bakıyormuş gibi, gözlerimden yeniden yaşlar dökülmeye başladı.

O an, fotoğrafa bakarken hatırlayamadığım başka ayrıntılar da gözyaşlarımla birlikte akmaya başladı sanki. Babamın o gün beni bir berber koltuğuna oturttuğunu, bir berberde ilk kez saçlarım kesilirken korkup onun ellerine yapıştığımı, hıçkıra hıçkıra ağlayıp durduğum için "baba" kelimesinin ağzımdan hep yarım yarım çıktığını; babamın o berber koltuğunda saçlarımı kendi elleriyle yıkadığını, atletimdeki kılları silkelediğini, ağlamam kesilince omzumdaki doğum lekesinden öptüğünü, sonra üzerime yeni elbiselerimi geçirip beni aynanın karşısına çıkardığında hüzünle karışık bir gülümsemeyle bana baktığını da hatırladım yıllar sonra.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAZIM

"Ben gidersem sazım sen kal dünyada
Gizli sırlarım aşikâr etme [....]
Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
Ben babamı sen ustanı unutma."
Âşık Veysel, Ben Gidersem Sazım Sen Kal Dünyada

Nihayet Kul Yakup'un kullandığı eski püskü Toros'un bize yol göstermesiyle çıplak çam, kavak ve ceviz ağaçlarıyla bezeli hayli büyük bir bahçenin yanı başında durduğumuzda, bahçedeki kalabalık o garip uğultusuna son verip önce tepe lambası ve sireni hâlâ çalışan ambulansa, sonra da dörtlülerini yakmış araçlarımıza baktı merakla. Küçük bir tepenin üzerindeki bu kurumuş otlarla kaplı bahçede anlamsız büyüklükte bir direk vardı. Direğin tepesindeki yorgun bayrak bir süre daha nazlı nazlı dalgalandıktan sonra, tıpkı etraftaki o meraklı saz âşıkları gibi başını sessizce yere eğdi.

Kayışlarından boyunlarına astıkları bağlama ve tarlarla Kafkasya'dan geldikleri anlaşılan başı kalpaklı saz üstatları; Nevşehir, Sivas ve Maraş'ın dertli ve mahzun halk ozanları; Dersim'in, Malatya'nın ve Torosların saz âşıkları; Urfa, Antep ve Adıyaman'ın meşhur gazelhanları türkü, deyiş ve gazellerini yarıda kesmiş, dudaklarının arasındaki kürdan ve toplu iğneleri ellerine almış, bu acı acı öten ambulansla dörtlülerini yakmış araçların ne derdi olduğunu anla-

maya çalışıyorlardı. Galiba komşu ülkelerden de görünsün diye devasa bir direğe asılan ve gözlerimde giderek bulanık bir hal alan bayrak da tıpkı o saz âşıkları gibi yerinde hafifçe dalgalanıp boynunu bükmüştü.

Arabalarımızdan telaşla inip ambulansın arka kapısına yanaştığımızda, neler olduğunu hâlâ anlamayan o meraklı kalabalık da bahçeden çıkıp arkamızda birikti. Çok geçmeden, o âşıklara uzak diyarlardan gelmiş keman ve duduk ustalarının da eşlik ettiğini görür görmez içimde kederli ve yürek yakan bir ağıdın ağır ağır yükseldiğini hissettim.

O an sanki kara bulutların arasına gizlenen zaman da bir süreliğine durup aşağıdaki bu telaş ve hengâmeye baktı sızlanarak.

Kul Yakup'u tanıyan kimi âşıklar, hal hatır sorup neler olduğunu öğrenmeye çalışırken, babamın adı bir toz bulutundan kopan zerre gibi, bir anda o gamlı saz âşıklarının ağzında dolaşmaya başladı.

"Heves Ali," dedi bir ses.

"Ne olmuş?" diye sordu bir başkası.

"Ölüyormuş," dedi ötelerden biri.

Henüz otuzunda ya var ya yok bir saz âşığı, ambulanstakinin kim olduğunu herkese haber vermek istercesine babamın eski ve kederli bir türküsünü mırıldanmaya başladı o anda. Etrafta toplaşan kalabalık bir bütün halinde başını iki yana sallarken, babamın vakti zamanında el verdiği âşıklardan bazıları, dost ve sevenleri gözleri yaşlı bir halde bağlamalarına dokunup onu Pir Sultan'ın o çok sevdiği Sultan Suyu türküsüyle karşıladılar.

Ambulansın kapısını açtığımızda doktorla hemşire üzgündü. Babamın yol boyu birkaç kez kustuğunu, solunumunun daha da güçleştiğini, nabzının iyiden iyiye düştüğünü söylediler. Sedyesini yavaşça, âdeta bir tabutu yüklenir gibi ağır ağır ambulanstan çıkarıp bahçenin önüne getirdiğimiz-

de hava Kars'ta bozmaya başlamıştı. Üzerindeki örtüyü boğazına çekip üşütmemesi için didinirken gözü yaşlı kalabalıktan hâlâ aynı dertli türkü yükseliyordu.

Çok geçmeden bağlamalara yanık bir keman sesi de eşlik etti ve o an hayli kederli bir saz âşığı başını bağlamasına gömdü. Âşık, "Sultan suyu gibi çağlayıp akma, erilir gam yeme divane gönül," dediğinde, ötelerden incecik sesli başka bir arkadaşı, "Er başımda duman, dağ başında kış, erilir gam yeme divane gönül," demedi de içli içli inledi sanki. Daha ötelerden cüsseli bir duduk ustası bütün bu gam, yas ve figanı işitmiş gibi yanaklarını şişirip babam için kederli bir ezgi çalmaya başladı.

Babam, çam ve kavak ağaçlarının dağdan kopan rüzgârla ağır ağır sallandığı o soğuk havada, sedyede acıyla kıvranır bir halde yatarken arada bir zorlukla gözlerini açıp başını etrafındaki kederli kalabalığa çevirdi.

Bizi duyuyor muydu, insanların etrafında neden toplaştığının farkında mıydı, ona kederle bakan saz âşıklarını tanımış mıydı, ömrü boyunca böyle bir son mu düşlemişti, emin değildim. Ama çok geçmeden yüzüne o zamana kadar görmediğim, tuhaf olduğu kadar huzurlu bir gülümsemenin yayıldığını gördüm.

Bir an artık iyiden iyiye şişmiş ellerinden birini zorlukla havaya kaldırıp onu çevreleyen o saz âşıklarına bir şey söylemek istedi ama bunu yapacak takati, ağzını açacak kuvveti kalmamıştı. Havaya kaldırmaya çalıştığı eli daha yolun yarısına varmadan sedyeden aşağı düştü. Bir şey mi söylemek istiyor diye yüzüne eğilip kulağımı çatlamış dudaklarına, dişlerinden yoksun ağzına yaklaştırdım.

"Herkes hakkını helal etsin!" dedi ve sanki ağzından bu dört kelime değil de dünyanın en kederli ve veda etmeye hazırlanan bütün sesleri çıkmış gibi kurumuş ağzıyla ıslanan gözlerini büyük bir yorgunlukla yeniden kapadı.

Babamın son isteğini yerine getirmiştim ama onu o halde bırakmaya içim elvermiyordu. Bahçenin dört bir yanından aynı anda yükselen bağlama ve duduk seslerinin eşliğinde onu tekrar ambulansa bindirdik.

İçimden bir ses, arabama binmememi, babamla birlikte ambulansa geçmemi, belki de bütün bunların onunla geçireceğim son anlar olduğunu söylüyordu. Arabamı o bahçenin önünde bırakıp ambulanstaki hemşireyi rica minnet ön tarafa aldık ve Salim'in bulduğu doktorla birlikte arkaya, onun yanına geçtik.

Babamın yüzünde nihayet Kars'a varmış olmanın sevinci vardı ama ona bunca eziyet çektirdiğim için yine de suçluluk duyuyordum. Sedyede sırtüstü yatarken arada bir gözlerini açıp etrafına bakmaya çalışıyor, dışarıdan gelen bağlama ve duduk seslerine kulak kabartıyor, belki de ömrünce böyle bir veda töreni murat etmiş gibi ellerini huzurla göğsünde bitiştirmeye çalışıyordu. Ne yapacağımızı, nereye gideceğimizi kararlaştırmak için doktora baktım.

"En iyisi onu hızla bir hastaneye götürmek," dedi doktor, "hiç olmazsa acı çekmez."

Eğilip yüzüne baktım yeniden. Konuştuklarımızı duyduğundan, duyup anladığından şüpheliydim. Sanki kelimelerle olan bağını çoktan koparmış, yalnızca dışarıdan gelen seslere odaklanmıştı. Her an sedyeden düşecekmişçesine, tıpkı yıllar önce Arkanya çarsısında kaybolmamak için babasının ellerine yapışan o küçük çocuk gibi sıkıca elimi tutmuştu.

Mutlu olsun, içi ferahlasın, hâlâ hayatta olduğunu anlasın diye, eline bağlamasını tutuşturdum. Ambulans, sirenini var gücüyle çalıştırıp yeniden hareket ederken babamın üç tellisini tam göğsünün üzerine, yorgun bir halde atıp duran kalbinin hizasına koydum.

Bir ara gözlerini güçbela açıp kucağındaki bağlamaya baktı. Parmaklarının arasındaki tellere son bir kez dokunmaya

yeltendi ama başaramadı. Sonra göğsündeki bağlamayı o haliyle bana uzattı. Giderek sönen kısık sesiyle bir şeyler söyledi. Eğilip ne söylemeye çalıştığını anlamaya çalışırken üç gün önce evimde duyduğum tiz bir ıslığı andıran o incecik ses yükseldi ciğerlerinden. Kendisini bir iki kez daha zorlayıp yeniden konuşmaya çalıştı ama dişsiz ağzı ona engel oluyordu. Sonunda zorlana zorlana, "Şunu bir tutar mısın?" dediğini işittim bir tek.

Son sözü bu oldu:

"Şunu bir tutar mısın?"

Üç telli bağlamasını elinden alıp başka bir diyeceği var mı diye merakla yüzüne eğilirken, karşılaştığımızdan beri hep iki büklüm olan bacaklarının dümdüz ileri uzandığını, gözlerinin kapandığını gördüm. Bir elimde bağlama öylece yüzüne bakakaldım.

Her an gözlerini yeniden açacak, bir anlığına bana emanet ettiği bağlamayı geri alacak, hatta son sözlerinin üzerine birkaç şey daha söyleyecek diye bekledim ama babam bir daha gözlerini açmadı.

Ambulanstaki doktor, kederle yüzüme bakıp "Kalp masajı yapabilir, bir ihtimal onu hayata döndürebilirim ama bu ona daha fazla acı çektirir," dedi.

Hiçbir şey söyleyemedim, öylece hareketsiz bir biçimde sedyede duran babama baktım yalnızca.

Doktor, nabzına bakıp karnına kadar çekili olan örtüyü bu sefer yüzüne örttüğünde, babamı böyle değil, arabada beraber fotoğraf çektirdiğimiz o son görüntüsüyle aklımda tutmak istedim. Ama çok iyi biliyordum ki onu artık hep ambulanstaki bu son haliyle hatırlayacaktım.

Eğilip yüzündeki örtüyü araladım ve galiba bütün hayatım boyunca ilk ve son kez babamın alnından öpüp yutkuna yutkuna ambulanstan aşağı indim.

Elimde babamın bana bıraktığı üç telli bağlaması, yakla-

şan kışa, dağları saran dumana bakıp uzaklardan belli belirsiz duyulan o duduk sesine kulak verdim bir süre.

Bizi takip eden araçlar da durmuş, içlerinde cümle âşıkların olduğu başlar, ne olduğunu anlamak ister gibi camlardan dışarı sarkıyordu.

Sanki babamın o kırış kırış ellerini öpüyormuş gibi bağlamasını üç kez öpüp başıma koydum.

"Uğurlar olsun ba..." dedim sessizce.

Cümlenin devamını getirmek, "ba!" hecesine hepi topu iki ses daha eklemek için kendimi olabildiğince zorladım ama devamı gelmedi. Hatta dönüp Kars Kalesi'nden esen rüzgârdan, üzerimde gezinip duran kara bulutlardan, çoktan susmasına rağmen sanki hâlâ içimde çalmaya devam eden o duduk sesinden güç almaya çalıştım ama nafile... "Baba" kelimesinin ağzımda tam ortadan bölünmesine engel olamadım.

Arkamızdaki eski püskü araçların birinden inerek bana doğru koşturan Kul Yakup, merak ve korkuyla gelip tam yanımda durduğunda hâlâ konuşamıyordum. Neler olup bittiğini, babamın bu dünyadan göçtüğünü sular seller gibi akan gözyaşlarıma bakıp elini sarsılan omzuma koyunca anladı.

"Ba..." diyebildim sadece, "ba..."

Gerisini getiremedim.

Ağzımdan çıkmayan, geride kalan kardeşleriyle bir türlü yan yana getiremediğim, belki de dişlerimin arasında un ufak olan o iki ses yavaşça gözlerimden dökülmeye başladı o anda.

"Kendini zorlama evlat," dedi Kul Yakup, "baba dediğin tamamlanmamış bir kelimedir zaten."

"Hikâyem sona erdi Yakup Emmi," dedim nihayet ağzımı açtığımda, "her şey buraya kadarmış."

"Hikâyen sona erdi, evet, ama ne fayda!" dedi bir elini yeniden omzuma koyan Kul Yakup, "ona artık baba desen ne demesen ne! Ustam da öyle çekti gitti işte."

Boşta kalan elimi çevirip titreyen avcuma baktım. Avcumun içi, sanki çizgileri daha da artmış, kanı çekilmiş gibi bembeyazdı. Avcumla birlikte dizlerimin de zangır zangır titrediğini fark ettim o anda. Üstelik uzakta saz âşıklarının toplaştığı bahçedeki o büyükçe bayrağın yavaş yavaş gönderden aşağı indiğini görünce üşümemin daha da arttığını, âdeta buz tuttuğumu hissettim.

İçimde babamdan kalma bir hece, elimde üç telli bağlaması, başımı çevirip bizi Arguvan'a götürecek sisli yola, yaklaşan kışa ve sanki o an Kars'ta değil de, yıllar önce Arkanya çarşısında hemen önümde el ele yürüyen o babayla küçük oğluna baktım son kez.

"Babam, tamı tamamına yirmi beş yıl sonra,
bir elinde yıllanmış üç telli bağlaması, diğer elinde
ahşap bavulu, kapımın önünde diz çökmüş,
gece vakti aniden ortaya çıkmış
mahcup bir konuk veya geçip giden zamandan
borcunu mahsup etmeye gelmiş
eski bir alacaklı gibi öylece beni bekliyordu."

Evvela, baba-oğul hesaplaşmasına dair bir roman bu... Kırgınlığın, kızgınlığın, suçluluk duygusuyla, hayatından çıkartma arzusunun kopamamakla boğuştuğu bir hesaplaşma. Romanın kahramanı avukatın *"Her oğul gibi, ne kadar direnirsem direneyim daha en başından babama karşı yeniktim"* hissinin hep orada durduğu bir hesaplaşma.

Bir yandan da kırık bir aşk hikâyesinin bulutu dolanıyor babasıyla "meselesini" halletmeye çalışan adamın üzerinde... Yoksa, iki aşk hikâyesinin mi?

Roman, aynı zamanda bir yol hikâyesi... Hem, düz anlamıyla bir yol hikâyesi: Diyarbakır'dan Kars'a yolculuk ediyoruz. Uzun yolun menzilleri, konaklama tesisleri, aramalar, kontroller, ıssız taşra köşeleri... Memleket hastaneleri...

Ama bir yandan da hafıza içinde bir yolculuğun hikâyesini dinliyoruz. Zihnin kuytularına, bilincin dehlizlerine de uzanan bir yolculuk. Her konakta çırak ve hayranlarının adeta onu beklediği saz âşığı babanın müphem ilişkilerinin ve evvel hayatındaki kadınların sırrına doğru yolculuk... Asıl uzun yol, o işte...

Okurları, Kemal Varol'un önceki eserlerine de uğradığını sezecektir bu yolculuğun.

Âşıklar Bayramı içli bir türkü...

THG
0020753
SNH

iletişim

ISBN-13: 978-975-05-2589-6
9 789750 525896
KDV'DEN MUAFTIR